

גור, שחל ויעקובי על התוכניות להדחת פרס!

העונכס

העולם הזה

מגלה:

השרות הלאומי

של

הדתיות -

עסקה

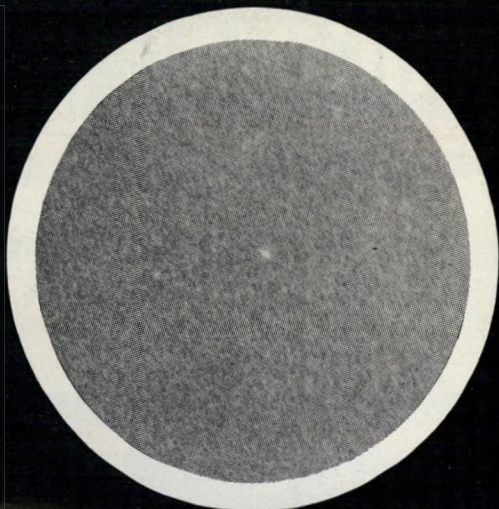
פרטי

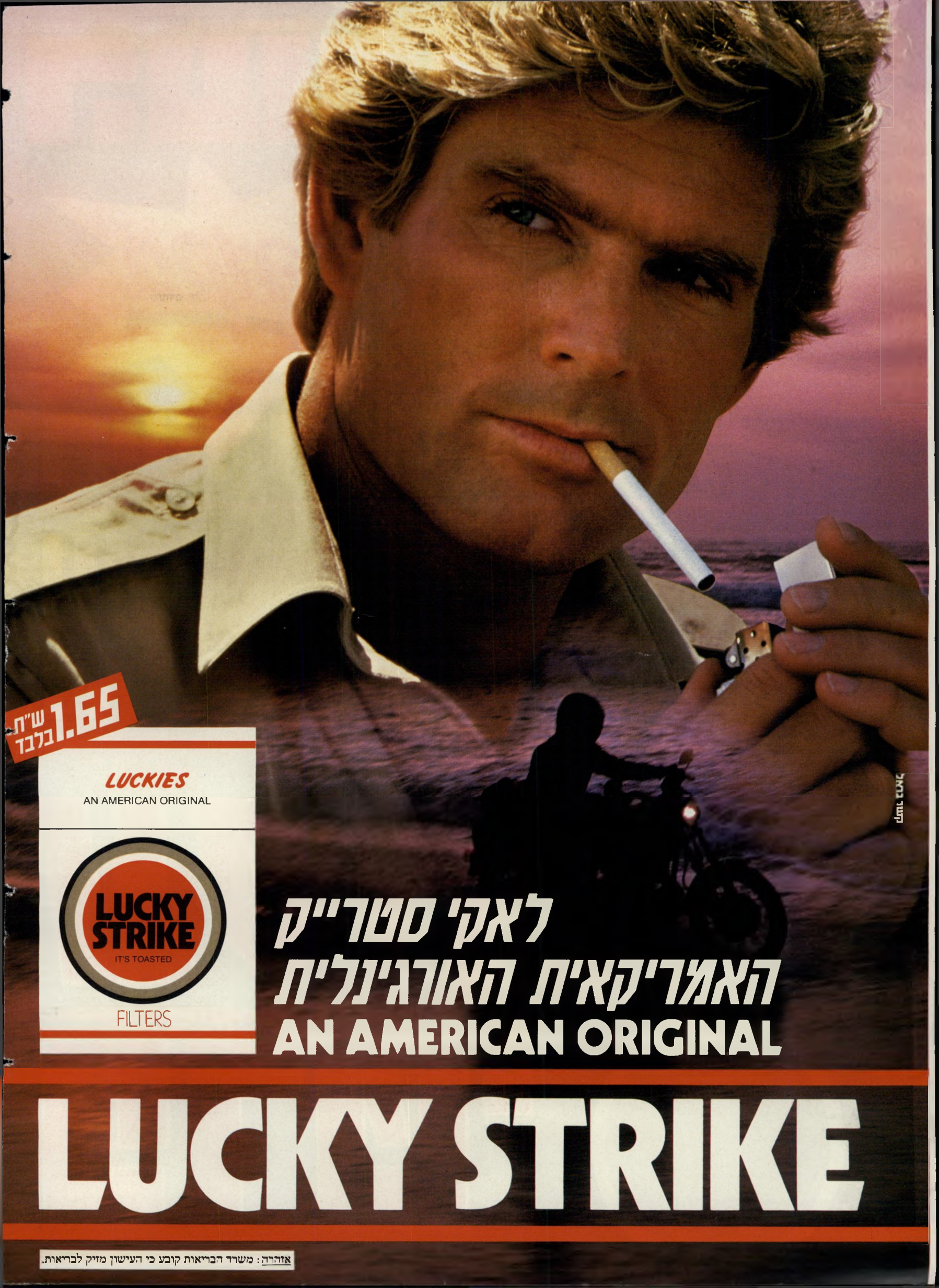
הטובות מתנדבות בואי אלינו!

אל השרות הלאומי המתנדב

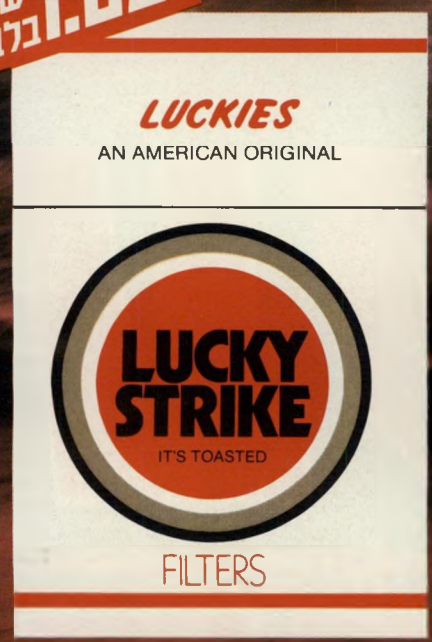
האגודה להתנדבות בעס

תמל. עמל

ש"ח 1.65 בלבד

לאקי סטרייק
האמריקאית האורג'ינלית
AN AMERICAN ORIGINAL

LUCKY STRIKE

אזהרה: משרד הבריאות קובע כי העישון מזיק לבריאות.

על בחירת מנהיגות פוליטית (הקנו" ניה להדחת פרס", העולם הזה 8.3.89).

העולם הזה פרסמו דברים על התרחשויות במפלגת העבודה, תוך שרוב שמי אליהם לא נשאלתי עליהם והם אינם נכונים. רצוני להבהיר: אינני עוסק ולא אעסוק בה"חנות ובמינוי של מועמד בנינים לראשות מפלגת העבודה.

יעקובי

אני מאמין אך ורק ב"הליכים דמוקרטיים גלויים ופתוחים לבחירת מנהיגות פוליטית וכך אנהג. גד יעקובי, שרת התקשורת, ירושלים

הבעיות של השמאל

על ערכים ליברליים בעיני פונדמנטליסטים מוסלמיים (חבר האיס"ל, "יומן אישי", העולם הזה 22.2.89).

חזרתי בימים אלה ממיסר חודשי-שהות בריסניה ואחת התופעות שהדהימו אותי היתה שהקהילה המוסלמית, רובה ככולה סובית, הביעה הזדהות עם קריאת חומייני בעניין הסופר רושדי כמה מתונים שהביעו ריעות נוגדות, קיבלו מיכתבי-איום.

ואם כי אינני מוסמך לחוות דיעה על הפונדמנטליזם המוסלמי, הרי מניסיוני למדתי שהחברה המוסלמית - כולל התפוצה המוסלמית במערב - איננה, ביסודה, קהילה ליברלית. ואם שכן, על אחת כמה וכמה המוסלמים בשכונתנו.

עניין זה גורם בעיות לשמאל הליברלי בארץ: עליו לתרץ כיצד ניתן לנקוט בעמדה יזוית (ובי מידה רבה - פרו-ערבית) על יסוד ערכים ליברליים שדווקא הצד שכנגד אינו מכבד.

אלי באומן, פתח-תיקווה

מבדר, מהנה, מעניין

על הצעותיו של קורא בפנמה (ה"אי" גרת-העורך", העולם הזה 1.2.89).

גם אני מודע לעובדה שכל גליון של העולם הזה קוראים לפחות עשרה איש וההוכחה היא, פנמה: לכל גליון מחכים בתור.

בהודמנות זאת רצוני להציע לחדש מדורי רפואה ומדע ובמיוחד הייתי מבקש מאורי אבנרי להגדיל את יומן אישי המבדר, המהנה והמעניין.

יצחק לניאדו, קולון, פנסה

קוף אחר בן-אדם

על מישרד איכות-הסביבה, המופקד בידיו של רוני מילוא.

יש כנראה, משהו בליכוד, ככל זאת. רק תפס הליכוד חוק בשילטון והינה באנג'באנג: שוואר-נארה טורח ופוגש ב"אורנס פעמיים תוך כמה שבועות (וזכרים כמה זמן זה לקח לשימרון פרס).

ועשיו נתבשרנו (כ"עיתונות הזרה) שרק שמעו במוסקבה, כי יציחק שמיר החליט להקים בממשלתו מישרד לאיכות-הסביבה (ולהפקירו בידיו רוני מילוא, הם החליטו לקוף אחר כך אדם". הם ריכוז מיספר מחלקות ממשלתיות קיימות תחת גג אחד, נתנו לעסק שם רכרושם (ראשי התיבות הרוסיות של ועדת המדינה להגנת-הסביבה) וכך קם לו הגוסט קומפריורדה רב סמכויות הביצוע (וההענשה).

שימרון ירוסלבסקי, ירושלים

על מיספר המוסלמים באלג'יריה בעת קבלת עצמאותה (תרגיל ב"חשבון למתחילים", "סמן ימני", העולם הזה 1.3.89).

מעבר לעובדה שהמשל אינו רומה לנמשל - (המשך בעמוד 4)

השלישייה הסודית

עינו הפקוחה של האחד, הגדול, שימרון פרס, בפעולה. אבל זה אינו מונע מיורשיו - או מי שחושבים שהם מתאימים להיות יורשיו - להתכונן לקראת ההתמודדות בוועידה.

דת המיפלגה הבאה. העולם הזה דיבר עם השלישייה על ההכנות לקראת ההתמודדות בהא-הידועה. מוטה גור (בתמונה משמאל) מתכונן לקרב. את ה"עבודה בשטח הוא

כבר התחיל. משה שחל (בתמונה מימין) דווקא היה מסתפק בתיק-המישפטים, א"כל, מה לעשות, הוא נדחף להתמודדות. ו"אילו גד יעקובי (בתמונה השמאלית ה"תחתונה) טוען שאינו פרשן פוליטי, אבל הוא יכול לכתוב סיפורים, מאמרים ושירים.

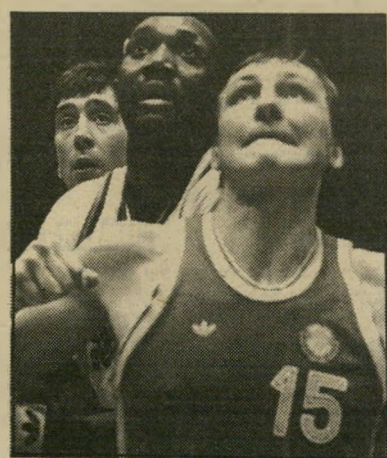
6

טרופ

לצוד עוף קפוא

הערוכת-יחיד ראשונה של הצלמת סיגל שרון וצילום כניד של עוף קפוא • מי ומי הזוכים בתחרות סירטי הסטודנטים • ומשהו על ניתוח האופי ש"עשה ישראל לנניח-סתווית.

21

כמעט-תקרית

מדוע ניסה שימרון מיזרחי לסלק את הד"ר יולי נודלמן מספסל צסק"א במישחק ש"התקיים בינה לבין מכבי תל-אביב? איך נמנעה כמעט-תקרית בינלאומית! ומה ההבדל בין הגלדיאטורים והספורטאים של ימינו? וכמה מרינעיה-המתח במהלך המישחק המרגש, שהנציח עלם העולם הזה במצלמתו.

16

המדורים הקבועים:

- מיכתבים - קוף אחרי בן-אדם
איגרת העורך - עולם אשליות
הנרץ - Take two
במדינה - להוציא את העו
התקופה - הדם שנלא נכרא
יומן אישי - סיפור פמיניסטי
אנשים - חזנים מעופפים
מה הם אומרים - יעל פישיבין
יוסף (שומ"י) לפיד, מיכאל שני
אוסנת מוסרי, סרק מונכום, עופר נבע

כתבת השער הקדמי:

מתנדבות לאן?

לא גוף ממלכתי הוא שמפעיל את השרות הלאומי של הבנות הדתיות, אלא עמותה אלמונית המתנהלת על-ידי קומץ אנשים העושים בה כבתוך שלהם. מאיפה מגיע הכסף? להיכן הוא הולך? ואיך מנוצלות הבנות לצרכי העמותה הנוטפת אידיאולוגיה צדקנית, בחשיפה של העולם הזה.

14

כתבת השער האחורי:

חייו ומותו של יוסי רידר

ביום הראשון בשבוע שעבר, בשעה 4 לפנות בוקר, הגיע יוסי רידר, איש-עסקים-מצליח בעבר ויצרן-אופנה-בצרות בהווה, אל סוף הדרך. העיתונות שמרה על קשר שתיקה, ואף מודעות-האבל על מותו היו מוסוות. מי היה יוסי רידר? מה הביא אותו להתאבדות? אשתו השניה, ליב-נת (בתמונה), מנסה לענות.

38

לחלוח או לא לחלוח?

האם עונש-מוות בתלייה, כפי שהציע שלמה להט, הוא פיתרון המשקף את הדיעות ברחוב? האם הציבור מעוניין בפיתרון כה אכזרי? ובכלל מה יש לציבור להגיד על הנושא. העולם הזה יצא השבוע לרחוב ושאל עובדים ושבים מיקריים לדעותיהם.

36

משאל תחתיות

היום נמצאת גילה אלמגור בפיסגת ה"קאריירה שלה. ספר מצליח, הצגה וסרט, שעכשיו גם זכה בפרס בפסטיבל האחרון בברלין. קצת קשה להאמין שלא מזמן היא גירדה את התחתית.

40

זיונים זה הכל

אם קיים מודל שהפמיניסטיות היו מוכנות לחקות הרי הוא חיי-המין של החרקים. בני-גוד נלקבה האנושית, הנקבה החרקית היא זו שבחרת את הזכר, למי הגודל, הכוח והחוזק. לזכר לא נותר אלא לחזר אחריה.

30

רחל המרחלת מדווחת:

כשאתה הבאבא ב"רוץ גם חתונה היא מיבצע צבאי • ניצה רוזנטליס ואילן לוי ממסדים יחסים ב"סיגנון הוליוודי • ה"ציון החדש - רוני בראון ואורלי בוא"רון • השחקן והחתיכה שלא הסכימה • ה"בייבי של אייבי • הנברת והמיליונר, המזכירה והפרופסור - והכל בחיפה • יהודה אלוש, האקס של ניקול הלפרין • ומה בין איב פינג'ה ואילנה מרגלית?

34

איפה שדה-הקרב?

שלום עכשיו לא יכולה לנצח בקרב, מפני ש"כלל אינה מבינה היכן נמצא שדה-הקרב שלה. שדה-הקרב האמיתי, שבו עליה לפעול, אינו מצטמצם במימנשים בינלאומיים, מיים, פנישות עם פלסטיניים והפגנות בכיכר-מלכי-ישראל.

5

דרך חדש

עדנה הממוצעת

עדנה אן-אדג' (הממוצעת) - קוקסינל אוס-טרלי - משגעת (משגע) את האינטליגנציה הבריטית. אפילו יהודי מנוחין נפל בקסמיה. צפריק גוטליב בוחר את התופעה.

26

סמן ימני להכנים

שמיניה לשמיד

צעדיו הגדולים של ראש-הממשלה הקטן מה אפשר ללמוד מדוח יריב והחבר'ה? ומה שעשתה הקואליציה בין הרב שך לרב יוסף לדמוקרטיה ה"סיה היחידה במיזרח התיכון.

42

מילחמות יאיר

יאיר מתעורר כל בוקר לבד, מצחצח בעצמו שיניים, מסתרק ועושה לא-בא שלו קפה. אבל מדוע צריך להזכיר לו להכין את שיעוריו?

29

- טרופים - עוף קפוא
לילות ישראל - כדורסל בזונות
קולנוע - עבודת סקורניבית
דף חדש - עיר כספית זנג
הורדסקים - קצח קשה לסלה
איך להיות תורה - יאיר במילחמה
תשבצופן
מיכתבי לודתי - גם רוצה תיוק
זה הגם זה - אמריקה
רחל מרחלת - על כל העולם
חשבון נפש - גילה אלמגור
כמן ימני - להכנים שמיניה

(המשך מעמוד 3)

באלג'יריה טרונספרו לא תושבי המקום מדוריי דורות, כתוכניתם של גנדי ושות' בארץ-ישראל, אלא דווקא המתיישבים החדשים יחסית — גן ליטני (סם ימו') לא הכין שיעורי-בית. מיספר המוסלמים באלג'יריה, בעת נסיגת ה' צרפתים ממנה וקבלת עצמאותה, לא היה שלושה מיליון ורבע, אף, כפי שליטני כתב, אלא היה הרבה יותר קרוב לתישעה מיליון ואני מניח שאילו היחס המיספרי בין ערביי ארץ-ישראל ליהודיה היה כמו בין המתיישבים הצרפתיים לאוכלוסיה המוסלמית באלג'יריה, בערך אחד לעשרה, היו פני הדברים אצלנו שונים לגמרי. יואל סריג, תל-אביב

בשי"ש ט"ב

עוד על ראשית-יבות (מיכתבים), העולם הזה 18.2.88 והלאה.

אנחנו, בני תימן, הקדמנו את צה"ל ואצל אבותינו היו ראשית-יבות לחס-חוק. חוים עיסקיים הם היו סוגרים בכי"ו (בשם ה' נעשה ונצליח) איגרות-ברכה — בתשרי (תור) סוף שנים רבות ומועדים טובים) ועל קרובים ש' הגיעו לפתלחם, היו מודיעים בלשון נקייה — עספ"א (עד סוף פרוטה אחרונה), וכמינהגם, הריני חותם, בשי"ש ט"ב (בשים שלום, טובה וברכה). אברהם בלב, ירושלים

תמימות-דעים

על מינוי אנשרי של נתן שצ'רנסקי לשגריר ישראל באו"ם («נתן החכם», «יומן אישי», העולם הזה 8.2.89). לקחתי פסק-זמן מהארץ ואני מתגוררת באי יוניי ג'דה, עוסקת בכתיבת ספר על חוויותי במי גור הערבי, אחרי שנות-עבודה רבות במרכזים קהילתיים ערביים.

איזה טאון של ג'ורג' (2)

על מיקומה של עיר-הולדתם של שני אמריקאים («לילות ישראל», העולם הזה 15.2.89 והלאה). אולי השניים האלה, בעלה של אילנה גור ושרילי מקליין, בכלל לא נולדו בג'ורג' טאון אמריקאית, אולי הם בכלל לא נולדו באחת מ-21

„אנחנו, בני-תימן, הקדמנו את צה"ל ולאבותינו היו ראשית-יבות לחס-חוק!“

הערים הנושאות שם זה ברחבי ארצות-הברית, אולי הם נולדו דווקא באחת מהג'ורג' טאונים הרבות הפוזרות על מפת-העולם, וכך לימים שה שמש לא היתה שוקעת על האימפריה הבריטית, שבראשה עמדו ב-200 השנים שקדמו לפירוקה כמה וכמה ג'ורג'ים.

אולי הם נולדו בג'ורג' טאון, כירת גיאנה, שכנתה המזרחית של ונצואלה או אולי בג'ורג' טאון, הנמל הגדול במאליווה, שהיום קוראים לו פנאנג, או, אולי, בג'ורג' טאון האפריקאית (בגאמ-ביה) או בג'ורג' טאון הקנדית או...

מיכל שולמן, תל-אביב

הנתרן של המדינה

עוד על הגדרות הלקוחות מן הטבלה המחזורית («מיכתבים לרותי», העו"לם הזה 1.2.89 והלאה).

אינני יכולה להחליט מי הוא הזרתן של המדינה — אולי זה אחד האישים שפניהם זורחות מנחת ברגע שהם מופיעים על המירקע הקטן. אבל אין לי כל בעייה להודיע לעם ישראל מיהו יסוד כימי חשוב לא פחות — הנתרן של המדינה. הנתרן של המדינה הוא הפקה של עיריית תל-אביב, הרושם לי, בממוצע, שלושה דורות לשכוב. אני משוכנעת שיש לו, לפקח הזה, רק עיסוק אחד בחיים והוא לנתר אחריו ממקום למקום. אם אני שמה כרטיס-הנדיה שחוקפו פג בשעה 12 ואני מאחרת לצאת מבית-הפקה ומגיעה למכונת כ"ב 12:05 הרי הוא, הוד מעלתו הפקה, כבר נותר למקום ורשם לי רוח של 22 שקלים; ואם בגלל הגנש, לא שמתי לב והצמדתי את כרטיס-החנייה לשימשה הרחוקה מן המדרכה, אפשר לסמוך עליו שהוא ינתר למכונת וירשום לי עוד רוח של 22 שקלים וכך הוא מנתר ממכונת למכונת ופולט את הדורות שלו. נחמה וינר, תל-אביב

מיכתבים למערכת

העולם הזה שומר לעצמו את הזכות לערוך מיכתבי קוראים מסיבות לשוניות, מישפ-טיות או טכניות.

כתובת המערכת

קוראים המבקשים לכתוב למערכת העולם הזה מבקשים לדייק בכתובת המערכת: רחוב גרודן 3, תל-אביב, מיקוד 63458. בשעת הצורך ניתן גם לשנות כתי-לפני 232262 (03) בפקס-מיליה — 245242-3-972. מזוי 2009, ובטלסק — RMYM IL 341667.

קניא יני.

והיונפון פוסט ונידורק פ"ס) פירסם בעמוד מאמרי-המערכת נאמר בחתימתי, תחת הכותרת „האשליה של תוכנית-השלום של שמיר“.

זה לא היה מאמר חרש, אלא תמצית של שני מאמרים שהופיעו במדור הנוון בשבועון זה — „עם משוגע“ (העולם הזה 21.12.88) ו-„תרגיל שייקה“ (העולם הזה 28.12.88).

לא היה צורך להוכיח זאת, אלמלא מצא הארץ לנכון לפרסם על כך ידיעה. ולא סתם ידיעה.

וכך נאמר, בחתימת בני לנדאו, כתב הארץ בלוס-אנג'לס: „אורי אבנרי, עורך העולם הזה, מעצב עולם-אשליות משלו במאמרי-התקפה מריר על תוכנית-השלום של ראשי-המשלה, יצחק שמיר, שהתפרסם שילשום בעמוד האופיאד של הלוס-אנג'לס פייסט...“

(אופיאד הוא קיצור של אופיניון-אדיטוריאלי, כלומר מאמרים של פרשנים המביעים ריעות ומאמרים ראשיים מטעם העיתון.)

יתכן שבני לנדאו יושב יותר מדי זמן בלוס-אנג'לס, ושהגיע ומנו לחזור לומן-מה למולדת (אם וו עדיין המולדת שלו). אולי יתברר לו אז שדווקא הוא חי בעולם של אשליות.

הריעות שהובאו כאותו מאמר בעיתון האמריי קאי הן כיום נחלת חלק גדול של הציבור הישרי אלי. במאמר נאמר כי רעיון האוטונומיה הפך בדיחה, אחרי חודשי האינתיפאדה, וכי האופציה הירדנית ירדה מן הפרק. נאמר שאין מנוס ממשא ומתן עם אש"ף, שבעיקבותיו תקום מדינה פלסטינית. נאמר כי במשאומתן זה יידונו בעיות כמו הגבולות, מעמד ירושלים, סידורי-ביטחון, בעיית הפליטים והיחסים בין מדינות ישראל ופלסטין. נאמר כי במשאומתן זה גם ייבחנו כוונותיו של יאסר ערפאת, ואם אינו כן, כפי שחוששים רבים, הדבר יתגלה במהרה.

כאשר העולם הזה העלה רעיונות אלה לפני 30 שנה ויותר, זה נראה כטירוף. כאשר העלינו אותם לפני 20 שנה, סברו רבים שהו עולם של אשליות. כיום אמנם נטוש על כך ויכוח הריף בארץ, אך הכל יודעים כבר שאשלייה היא לחשוב שאלה הן אשליות. התברר כי דווקא האוטונומיה והאופציה הירדנית הן אשליות.

האשליה של האשליה

אם יכבד אותנו לנדאו ויחזור מגלותו לארץ, יתברר לו שיש עכשיו רוב לדיעה שצריכים להיבדל עם אש"ף, והרוב הזה יודע שבסופו של דבר תקום מדינה פלסטינית. כמעט כל אנשי-המפתח במדינה מודים בכך בשיחות פרטיות. כמעט כל אנשי-ההציונה בתחומי-התרבות דוגלים בכך. מחקר יוקרתי של המרכז למחקרים אסטרטגיים הגיש בעניין זה מסקנות נחרצות. כל זה כתוב, אגב, בהארץ. אילו היה בני לנדאו קורא את עיתוננו, היו מתפזרות הרבה אשליות שנתרו בליבו בלוס-אנג'לס הרחוקה.

אגב, לא הבנתי את המילה „מירי“ בדיעה שלו. מה זה „מאמרי-התקפה מריר“? מעולם לא האשימו אותי שאני אדם מריר. להיפך, עלי ועל העולם הזה נאמר ברר-כלל שאנחנו איפטימיים מדי.

או מניין המילה פשוט מאוד, זה תירגום מ' אנגלית, שבה יש למילה בהקשר זה משמעות של „קיצוני“.

א.ס.ס. א.ס.ס.

„העולם הזה“ (31.8.88) החשיפה הראשונה

התחתון. זה לא הרתיע אותנו, כמוכן, הטלנו את החקירה על יוסי עינדור, וכעבור כמה שבועות התגבשה הכתבה כפי שפורסמה.

עד לאותו הרגע התייחסו הכל בסלחנות, ואולי אף באדישות, לתופעה זו. התייחסו אליה כאל רעה בלתי-נמנעת. רק כאשר חשף העולם הזה את הסכנה החמורה, הכרוכה בהתפשטות הנגע הזה, החלו לפתע המיסטרה ושאר המוסדות לפעול. בעיקבות הפעולה הזאת התעוררו גם כלי-התיק שורה.

גם בנושא זה מילא העולם הזה את תפקידו המסורתי: להעלות נושא על סדר-היום הציבורי, ולהכריח את הרשויות לפעול. גם יחסם של כלי-התיקשורת האחרים היה כהתאם למסורת. איש מהם לא הוכיח, כמוכן, שהעולם הזה הוא שפתח במערכה זו, ושהוא קיבל על עצמו את הסיכון שהיה כרוך בכך.

עולם אשליות

„לוס-אנג'לס טיימס“, אחד משלושת העיתונים החשובים ביותר בארצות-הברית (לצד

זה לא טוב שקצינים טועים בשדה הקרב

TAKE TWO

המפוצצים, המקישים נקת הרובה. כשהם לובשים את המדים, הם הופכים לאנשים אחרים. יש חשיבות להפגנות. בניגוד לדעת רבים, המעדישים להישאר בבית כאשר אחיהם לדיעה יוצאים לרחובות, הוכח בארצות רבות, וגם בישראל, שיש ל"הפגנות, גדולות וקטנות, ערך והשפעה.

אולם כאשר הפגנות אלה נערכות ככריזמה-כריזמה, כיישראל, בין רירות-הפאר היקרות של תושבי צפון תל-אביב, באיור של פאכים ובתיקולונע, ערכן מוגבל.

כי לא שם נמצא עישראל.

כאשר מתאספים רבבות בני-טובים, כולם בעד-ליהשכלה, כולם אנשי העשירונים העליונים, כמעט כולם בעלי חוות אשכנזית מובהקת, הם יכולים ליהנות מההרגשה של "ביחר", מפני שהם נשארים בחוגי-המישפחה.

ראילו שדה-הקרב נמצא במקום אחר.

קרב הוא על ליבו ונפשו של עם ישראל. שדה-הקרב הוא במקום שבו נמצא עישראל. ראל.

עישראל נמצא בשדרות ובנתות, בות, בשלומי ובבית-שאן. לא באפי-קום, כי אם באופקים. בדרום-תל-אביב ובנחלאת של ירושלים.

מבחינת המוצא, עישראל הוא כרוכו מיוזרחי. מבחינה כלכלית, הוא חי בעולם שונה לגמרי מעולמם של העשירונים העליונים. זהו הרוב הגדול של העם. זהו הרוב של ציבור הבוחרים.

זהו גם הרוב המעניק לליכוד תמיכה מאסיבית. זהו הרוב המכריע מאז 1977 כבין חירות לבנת, שביטא עכשיו את בוחו בבחירות לרשויות המקומיות, שידו שלוחה עכשיו אל ההסתדרות.

זהו הרוב שתנועת-השלום חייבת לכבוש אותו, אם אינה רוצה להישאר בגדר שמורת-טבע, אנא-כרוניום, כמו מפלגת-העבודה.

בציבור הזה, "שלום עכשיו" היא באמת, "שוליים שבשוליים", כפי שא-מיר יצחק שמיר.

זהו שדה-הקרב. כפי שאמר ההוא אז: HIC RHODUS, HIC SALTA. כאן רודוס, כאן קפוז!

אין צורך בכרטיסים יקרים ובטיסה מייגעת כדי להגיע לשדרות.

אולי זה יותר מכובד ומרגש להיפגש עם אביר איאר ואברמאון מאשר עם אבוסבול ובוגליו. אבל אבוסבול ובוגליו יכריעו בבחירות הבאות, ובי מילא גם בממשלה הבאה.

זהו המחדל ההיסטורי של שלום עכשיו וריר מיה. הוועידות והמיפגשים, ההפגנות והסימפוזים יונים, ההידברות והוויכוחים — מקומם ביבנה ובעפולה-עילית. שם יש לעשות נפשות, לרכוש לבבות. שם יש לטפח רור חדש של פעילי-שלום, להידיבר עם יוצאי החברה המקומית, מנהיגים אונטניים שצמחו על קרקע המציאות.

אם תנועת-השלום לא תצליח בכך, אין טעם בכל שאר פעולותיה. אלף סימ"פ סוסיונים בין האג וניו-יורק אינם שווים מאה פעילים חיים בין שדרות לקרית מלאכי.

ב ימים האחרונים מפייז יוסי שריר סיסמה חדשה: צריכים לדבר עם הימין.

סיסמה יפה. אך מה עומד מאחוריה? פגישה בין יוסי שריר ומשה ארנס תהיה בוודאי תרבותית מאוד, חברותית מאוד, נעימה מאוד. יוחלפו בה חידודי-לשון. זה בוודאי טוב, אבל זה לא יזיז את ארנס אף במילימטר אחד. אם בכלל ניתן להזיז את ארנס ושות', יוכלו לעשות זאת רק הארונים אדוארד שוואראטנארה וגי'אייס בייקר.

אין טעם ואין צורך בניסיון להזיז את ארנס. יש טעם ויש צורך בניסיון את המוננים, המצביעים כיום בעד ארנס. ההיחברות אינה צריכה להיות על כוס ויסקי עם ארנס, אלא עם המוני המצביעים, המבטיחים את ההגמוניה של הימין. זהו האתגר. זהו שדה-הקרב. הוא רי חוק מאודי-מאוד מאולם ממוזג-אווריר בניו-יורק סיטי.

הוועות היומיומיות, אחרי הזעזוע שעבר על כה רבים וטובים בציבור הישראלי? משהו אינו כשורה. מה?

אפשר בוודאי להביא לכך סיבות רבות, אובייקטיביות וסובייקטיביות, רעיוניות ואי-שיות.

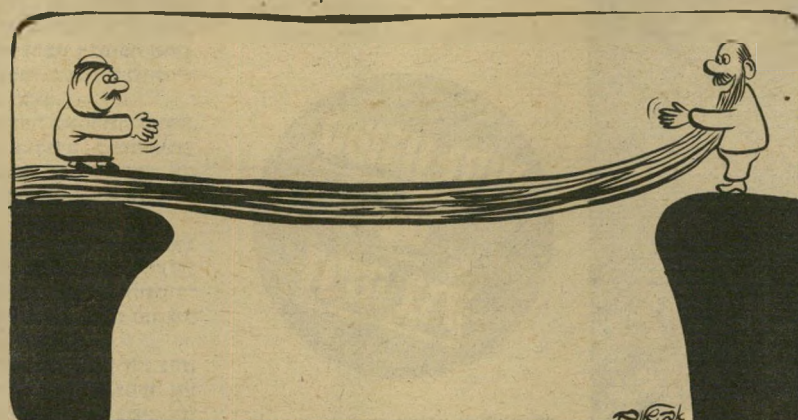
הייתי רוצה להצביע כאן על סיבה אחת, הנר-אית לי מהותית.

תנועת שלום עכשיו לא הבינה היכן שדה-הקרב שלה.

אין היא יכולה לנצח בקרב, מפני שכי-לל אינה מבינה היכן שדה-הקרב שלה.

ראשי שלום עכשיו אהבים להתגאות בשיי-כותיות הצבאית, ולהזכיר בכל הורמנות שהם "קצינים". אבל הם לוקים במשיגה אסטראטגי כסיסי.

הם אינם קוראים את המפה הלא-ר-מית, ואולי נכון יותר לומר: אין הם רוי-צים לקרוא את המפה הלאומית.

"אז בעוד 15 שנים..."

הפעילות של שלום עכשיו מתרכזת כיום בש-לושה מיגורים: מיפגשים בינלאומיים עם אנשי אש"ף וגורמים אחרים; פגישות עם פלסטינים בשטחים הכבושים; הפגנות מעת-לעת בכיכר מלכי-ישראל בתל-אביב ובמקומות דומים בערים האחרות.

ברשימה זו חסרה פעילות אחת: פג-שות עם עישראל.

אני בוודאי האיש האחרון בעולם שיוזול-א בפגישות עם אנשי-אש"ף. סכלתי בחיי לאי-מעט כדי לפלס את הדרך לפגישות כאלה.

כל פגישה כזאת חשובה ובעלת-ערך. היא חשובה לחינוך העצמי של כל הנפגשים. הישר-אליס לומדים הרבה על הפלסטינים, הפלסטינים לומדים הרבה על הישראלים. כל צד מתחיל להי-תחבר עם הצד השני. זה חשוב מאוד.

אם אנשי שלום עכשיו ילמדו, בפגישות כאי-לה, שקודם כל עליהם להקשיב לרשימה-לב של הפלסטינים, תחת להטיף להם שהם צריכים לעי-שות כך וכך וכך, הרי שהנטיעה הארוכה הש-תלמה. ואם הפלסטינים יתחילו להבין את הפי-חיים הישראליים, כנ"ל.

כל פגישה כזאת משפיעה גם על דעת-הקהל בשני הצדדים. תצלומים של ישראלים ואנשי-אש"ף היושבים ביחד, המשווחים, המתווכחים, המתירדים — יש להם השפעה.

אבל לא זה שדה-הקרב האמיתי.

גם לפגישות עם הפלסטינים בשטחים הכבו-שים יש חשיבות מסוימת. הם רואים את ישראל ברמות החייל המרביץ, המשפיל, הוורה, המפוצץ, המקיש בשחכת-לילה על הדלת בקת-הרובה. טוב שהם רואים גם ישראלים אחרים. (אם כי פלסטינים רבים מתקשים להבחין בהבי-דל ולא במקרה. כי רבים מן המפגנים של שלום עכשיו הם אותם הקצינים והחיילים היורים,

מה שאמרנו אנחנו אז. כך גם אנשי שלום עכשיו. שהסתייגו מאיתנו אז באופן בוטה ומופגן.

סרטאוי נפל על מיוכה השלום. עכשיו אומי-רים כל הנציגים הרישמיים של אש"ף את הדברים שהוא אמר אז, והפעם הם יכולים להסתמך על-החלטות רישמיות של מוסדות המישל הפלסי-טיני.

זה הכל.

ניראוטלוק דומה עכשיו למה שהיה לפני 10 שנים, וגם לפני 20 ו-30 שנה. ר"ץ הפכה מפלגה ממוסדת, ככל מפלגה אחרת בישראל. שלום עכ-שיו נשארה כפי שהיתה, ואף המנהיגים לא התי-חלפו. הם רק התכבדו ב-10 שנים. היונים של מפלגת-העבודה מתנהגים כפי שהתנהגו אז. כל אנשי-השלום הישראלים הכריזו מראש שעל הפלסטינים לעשות כך וכך וכך וכך וכך וכך, כתנאי מוקדם לכך שישראל תואיל לדבר איתם.

אך בינתיים עברו 10 שנים ארוכות. 10 שנים שבהן השתנה העולם ללא-הכר.

כל נראה כמו צילום שני של סצינה קולנו-רית. עית. TAKE TWO.

כמו שאומרים הצרפתים: DEJA VU. כבר ראינו את זה.

ואכן, ראינו את זה. כמעט בדיוק את אותו הדבר. לפני 10 שנים.

זה קצת מרובא.

ב סתיו 1979 הוזמנתי להשתתף בכנס מט-ר עם הירחון נייראוטלוק בארצות-הברית, לר-יון בבעיות השלום.

הכנס, שנערך בבית-מלון בעיר וושינגטון, נמד-שך כמה ימים.

בישראל באה מישלחת מטעם שלי"י, ובה לובה אליאב, מתי פלד ואני.

באה שולמית אלוני מר"ץ, ורב זכין המנוח ממפ"ם.

באו נציגי שלום עכשיו, שהיתה אז תנועה טריה ורעננה, רק אתמול נולדה. דרי צוקר ויולי תמיר.

יוסי שריר, או חבר מפלגת-העבודה, הבטיח לבוא, התחרט ברגע האחרון, הודיע שלא ייסע ותקף, כדרכו, את מי שנסעו.

באו הרבה אמריקאים, בעיקר יהודים טובים מהשוליים הליברליים של הקהילה.

מהצר הפלסטיני באו כמה פרופסורים, אזרחי ארצות-הברית, ובראשם אדוארד סעיר המבריק והחכם.

באו כמה פלסטינים מהשטחים הכבושים.

מטעם אש"ף הוזמן ידידי, עיצאם אלי-סרטאוי. אולם האמריקאים סירבו לתת-אשרת-כניסה לאיש זה, גיבור-השלום, ראש המחנה הפרו-אמריקאי באש"ף. לא הושגו כל מאמציו של נחום גולדמן להשיג לו אשרה.

ככנס עצמו נמצאה מייד שפה משותפת בין אנשי שלי"י והפלסטינים. הסכמנו שרוש משא ומתן בין ממשלת-ישראל ואש"ף, לשם כינון מדי-נה פלסטינית לצד ישראל, במיסגרת של שלום.

שולמית אלוני רוב זכין לא הסכימו לזה, ואמרו דברים סתמיים, וכך גם אנשי שלום עכשיו. הרי הגיעו לריב גלוי ביני ובין סופר יהודי-אמריקאי חשוב, אירווינג הו.

למחרת-היום המיין אותנו ארתור הרצברג, המנהיג הליברלי ביותר בצמרת היהודית האמי-ריקאית, לארוחת-בוקר, ואמר לנו, באופן פרט-אם. צודקים, אבל אין אף חוג רציני אחד באר-צות-הברית המוכן להסכים להידברות עם אש"ף.

הסכמה לכך היא התאבדות פוליטית.

מכל מה שנאמר בכנס ומסביבו, נהי-רט בזיכרוני דווקא פסוק זה.

ה שבוע, בעבור 10 שנים (ואיזה 10 שנים!) כאילו חזר כנס זה על עצמו, כמעט בלי שי-נויים.

הירחון נייראוטלוק ערך כנס בניו-יורק, בישראל נסעו לשם אנשי ר"ץ ומפ"ם. יוסי שריר, שהוא עכשיו איש-ר"ץ, נסע גם נסע.

לא כן וירשיו במפלגת-העבודה, אבי-רוב בורג ושאר יונים מרדום-למות, הי-אומרים כיום מה שהוא אמר אז.

אנשי שלום עכשיו נסעו גם הפעם. אותם הא-נשים עצמם.

מהצר הפלסטיני הוזמן שוב אדוארד סעיר ושאר הפרופסורים החיים בארצות-הברית. הוזמנו גם אנשי-אש"ף מהדרג השלישי. שלושה אנשים טובים, שקיבלו הפעם אשרות-כניסה אמריקאיות, אחרי משאומתן מייגע.

באו היהודים האמריקאיים הליברליים.

אם כן, מה השתנה?

השתנו כמה דברים. אנשי ר"ץ אומרים עכשיו

מונולוגים של גור, שחל ויעקובי,

המתחרים על מקומו של פרס בהנהגת מיפלגת העבודה

"אני הייתי מנצח

בהצבעה מחר בבוקר!"

גור

ב-1992 תהיה למיפלגת העבודה הנהגה חדשה

מה פירושו? פירושו שב-1992 תהיה למיפלגת העבודה הנהגה חדשה!

● על פרס

לשאת בתוצאות!

נקודת הדינוק היא רק פועל-יוצא של תהליך, שהתחיל קודם-לכן. ההבדל הוא שאני בתרתי שלא לדבר עליך כמשך תקופה מסויימת. בעצם התחיל השינוי אחרי מיסמך

לונדון (המיסמך שעליו הסכימו פרס והמלך חוסיין בלונדון) וכיולונו. מצב-הרוח של פרס השתנה. הוא הפך סיקל לשוחח עם אנשים, התרחק מכולנו. למשל, השיחה שבה חזרתי לממש"לה, אחרי שהתפטרתי היא נמשכה דקה וחצי ברויזי

מפי שמונה עיתונאים, לפחות, שטיי לפנו אלי, נודע לי על הכוונה שאחזור לכהן בממשלה. עניתי להם: "חבר'ה, אין לי מושג על מה אתם מדברים, ברצינות!"

רק למחרת היום קיבלתי שיחת-טלפון ממיסמך. מייד פתחתי: "שימעה, יש לך מה להוסיף על מה שהעיתונות כבר הודיעה לך? הוא ביקש שאקפוף אליו."

כל השיחה כולה הייתה: "מוטה, ארנס חוזר לממשלה. מה דעתך לחזור?" עניתי: "טוב."

אני מספר כל זאת בכאב, מפני ששימעה ואני היינו מאור קרובים. פעם תפס אותנו יצחק נבון ואמר: "שימעה, יש לי מצב-רוח נהדר. אני מס' תובב כמשך שנה עם ההרגשה ששימעה עון מתעלם ממני. רק היום הסתבר לי שאינני היחיד..."

בעצם, השיחות על החלפתו של פרס התחילו כאשר לא שותפנו, שאר הש"רים, באסטרטגיה לקראת הבחירות. שימעה נימק את הקו שלו במילים: "לא חשוב לדעת רק מה שהקול רוצה למכור..." זו הייתה פאראפרזה על דבריו של דודי כרנגוריון: "לא חשוב מה הצ"בור רוצה — חשוב מה טוב לך!" מרוע לא עירערנו או על סמכותו של פרס? קצת פסיכולוגיה בגרוש: כשמגייג בא עם אסטרטגיה מוכנה, ברורה, מפורטת — אין כמעט מיפלגה בעולם שתחליק עלי. מאותו רגע: או שזה מצליח בגדול, או שזה נכשל. אני מדגיש — אין לי כל טענה

למראית-עין היה הכל ברור למדי: תסריט שכלל שלושה מועמדים רעניים, אולי בשילוב עם מנהיג ותיק. בגמר הראיונות האלה, הסתמנו לפעם תסריטים רבים וחלקיקי-תסריטים.

בעירבוביה הרעיונית-אישית הנושאת את השם מערך, הכל הגיוני כיום: אולי רק יעקובי, שחל וגור יאבקו זה בזה בעוד שנה וחצי, כש-תתכנס ועידת-המיפלגה, ואז, יש להניח, יתנהל הקרב האמיתי בין שחל לבין יעקובי. מצד שני, מוכנים רבים להתערב ש"שימון לא יוותר". למעשה, מהמרים רבים על כך שלמרות הרעש והמהומה, יתעלה פרס על כולם ויוכיח שבמאניפולציות מיפלגתיות עדיין יש מה ללמוד ממנו. כאן מתפלג התסריט: האם הוא יכשיל את ההתמודדות בטריק? או שאולי יתמודד עם הצעירים וינצח! ומה עם יצחק רבין? רבים נוטים למחוק אותו מכל תסריט עתידי. אך אנשי-רבין (מחנהו רחוק כיום מלהיות מאורגן) רמזו באחרונה שאין לכלול את פרס ורבין בכפיפה אחת. אבל יש לכלול אותם — מתעקשים בצמרת המיפלגה. "שניהם שותפים למינה האסטרטגי שנעשה בבחירות!" מסכימים הרוב. ומה עם נבון? הוא אינו שותף למינשה, ושמו הוזכר באחרונה כגורס. ברגע זה מנותיהם של עוזי ברעם וישראל קיסר בירידה. קיסר טרוד לקראת המערכה בהסתדרות. ואילו ברעם — "עוזי לא אמר עוד את המילה האחרונה!" הבטיח שר שאינו נמנה עם אהדיו, אם כי גם זה נאמר בנימה מסתייגת.

לאיש מהמרואיניים לא היה נוח לדבר בעיתוי רגיש זה — הם דיברו שוב ושוב על הרגישות המיוחדת. איש ממה שמכונה "השלישיה" (יעקובי-ביישל-גור) לא שש לדבר על ההכנות הנעשות בחצרו לקראת ההתמודדות דות בהא-הידיעה. באורח כללי, כולם מדברים עם כולם, כולם נמנעים מאחורי הקלעים, נעשות הכנות, קבוצות מתארגנות.

גם מערכות-היחסים בין הנפשות הפועלות מעניינות במיוחד. ניתן להבין מי חושש ממי על פי צורת הפירגון. יותר מדי פירגון — משמעו: אין חשש. גם הבעות זילזול לא נעלמו פה. הוטחו מיספטים כועסים כמו: "אני מתפלא עליך! באמת! אני מחבב אותך, אבל..." יש גם התעניינות במה שקורה במחנה השכן, אם כי טרם משתמשים במונח "מחנה". לכן מהס-סיה לספר, עובדים בשקט.

נדמה שההיסוסים אינם נובעים מהחששות של איש מרעהו, אלא מפני עינו הפקוחה של האח הגדול שימעה פרס. אפילו מי שרצים, מכריזים, מגייסים, מתכננים, מאמינים ביכולתם כמנהיגים, כמדינאים! — אינם מאמינים ביכולתם מול שימעה פרס.

מוטה גור

"שימעה רצה להדיח אותי!"

איך שימעה שאל אותי באנגלית: "What is your wish?" (מהי מיש"אלתך?) עניתי: "שום דבר מיוחד, שר-כלייתך".

ניסיתי לשכנע אותו שלא יהיה שר-אוצר, ושיעסק כיושב-ראש המפלגה בנושא הפלטיני. הצעתי לו שמישהו אחר יהיה שר-אוצר — לא, לא גר. בגלל המתיחות עם גר, הצעתי לו דו"קא את שחל.

מנין אני משוכנע עליך בדבר שייפור הרהרתי? אני יודע עליך רק מס'פורים, אבל אין שום ספק שזה נכון: שחל סיפר לי שהוא דיבר איתו, עוזי ברעם סיפר לי. אני יודע על כך ששימעה טילפן בעניין זה ליצחק רבין. כתוצאה משיחות אלה שוכנע פרס שעליו להכניס אותי בכל זאת לממשלה.

כולם דיברו על כך באופן חופשי. הם פשוט חשבו בטעות שהכל היה ידוע לי. האם ריבתי על כך עם שימעה? מה פתאום! עד עצם היום הזה לא הוכרתי זאת. מה, אנתנו בג'ילדיים?

אתמול (כיום השני שעבר), למשל, הייתי אצלו במשך תצי שעה, וריחותי לו בפרוטרוט... על מה על סיווי באר-צות-הברית...

זאת הייתה נקודת-הדינוק עבורי. מה רגע שנודע לי על ניסיון-ההרהר, היו לי שתי אפשרויות: או שאסתובב מקר-פליזב, או שאשים דברים במקומם!

כשפרס מינה את וייצמן דווקא, אמרתי לפרס, בצד השקט של מיונוך-הח"כים: "אני מניח שאתה מעריך ש-ווייצמן יכול לשאת את המסר שלך בצורה הנכונה ביותר!"

את וייצמן הוחרתי שלא להרחיק לכת מדי בנושא הפלטיני.

ביקשו ממני לנהל את מיסחקה-מילחמה. נרמז לי ששימעה לא כל-כך מעוניין. ביררתי זאת עימו, ואכן הס'תבר לי שהוא לא התלהב. בכל זאת, ביקשתי למסור לו את כל הסקרים וה'חומר שנאסף.

היה ברור שיש להרגיש את נושא-הביטחון. גיליתי עובדה מדהימה — אותו מיספר של אנשים, הרוב, שהיו מוכנים לוותרים, לוועידה בינלאורי-מית, חששו שוועידה כזאת תגרום לס'תף בוותרים ולא האמינו בה ככפית-רוו. 10 פעמים במהלך מערכת-הבחיר'רות, התחננתי לפני שימעה שייחוק נקודה זאת, שביהיר את עמדותיו, שיר-גיע. שלוש פעמים במהלך המערכה אמר לי שימעה: "שמע, אני מקבל הדים יוצאים-מן-הכלל מהופעותיך!" עניתי לו: "שימעה, זה מה שאני מתחנן לפניך מזה זמן — תעשה זאת אתה! איש לא חושש ממני אתה נושא את דגל הוועידה הבינלאומית. הם חוששים ממך!"

מסיבות המוכנות רק לו, הוא לא שמע לי.

● "שחל ואני

אכלנו במיסעדה..."

ורשיים לפני הבחירות, כשעזר וייצמן מונה כראש-מטה הבחירות — כפעם הקדמת שימשיתי אני בתפי-קיד זה — היה ברור שאנחנו (יעקובי, נבון, שחל ואחרים) בחוץ.

כשאני תיפקדתי לפני ארבע שנים, עידכנתי את צוות-ההיגוי, שכלל את פרס, רבין, נבון וברילב, ככל פרט ופי-רט. חשבתי שכך מחייבת ההגינות. משה שחל אמר לפני הבחירות מיש"פט שנחרט בזיכרוני: "מי שנוהג כך — יש באחריות אחרי!" שחל היה אז כ"היי" (מצב-רוח מרר מס). אחד ממקורביו פנה למקורביו וה'ציע שאהיה שר-ביטחון בממשלתנו... (ראה מיסנרת).

אני זוכר פגישה ביני לבין שחל כ'מיסעדת מי נפתחו (מיסעדה בנוף מר'היב, בכניסה לירושלים).

זהו מקום יפהפה. אני בחרתי בו, מפ'ני שפחות חשוב לי האוכל — העיקר המקום.

הפגישה נסבה על מה שיהיה אחרי הבחירות. שחל דיבר. אני סירבתי לפ'תח את הנושא. חשבתי שצריך לחכות עד הבחירות, לפחות.

פולקלור הוא דרך על היבלת

אני מרגיש כשנתפס למה שקרה כבר חירות. איזו שאלה! הוצאתי את הנשמה בכחירות, אבל אינני שותף לאסטרטגיה. אין לי ספק שאילו היה שימעות מצליח — היינו מאמצים את עקרונות תורה, אבל אם הוא נכשל — הוא נכשל. הגיע לילה הבחירות. 11 בלילה הגיע ניתוח-הקלפיות הראשון (אין המדובר במידעם הטלוויזיוני, שפורסם שעה קודם לכן). בחצות כינס שימעות "שרינו" בתדרוך במלון דן. ישבנו שם אולי רבע שעה. מה היה כבר לרבר? גד יעקובי ואני יצאנו. אחרי כך הצטרפו שחל ויעקב צור. אמרתי להם: "תברכו, שני אילוצים קיימים בבחירות האלה — אסור להסכים להקמת ממשלה שתכיל את אריק שרון, רפול ורפאל (איתן) וגנדי (רחבעם זאבי), ושרי-האוצר חייב להיות שולט".

"שימון", נאמר לי, בהקשר אחר, יותר מפעם אחת במהלך הראיונות האלה, "מעוניין לסכסך בינינו, ליצור מתח, חשדנות..."

אהבת גד או שינאת...

האם — כך שאלתי תוך כדי התנצלות בלתי מוסקת על התמימות — יכול להיווצר מצב שבו יעדיך פרס את אחד מהשלושה, או מישהו אחר, ויטפח יורש?

"פרס לא מילך אף-אחד" — נעניתי עליידי כל מי שיש לו יד ורגל בצמרת העבודה. פרס גם לא יותר כל-כך מהר...

שר בכיר אחד צייר שני תסריטים: או שפרס יגיע כאיש מוכה למרכז-המפלגה, שבו שחל היטיב את אנשיו, ושם יתלונן: "מה רוצים ממני? אני מוכן בכלל להתפטר מחר בבוקר, אך האם זוהי השאלה על הפרק?" ויסחוף את המרכז בגל-אודה ובמחיאיות-כפיים סוערות, או שיגיע למרכז פרס קרבי, למוד-מילחמות, יכריז שעשו ממנו השעיר לעזאזל, יתחשב מעל הבמה, תוך כדי השמעת הערות סרקאסטיות — ויסחוף את המרכז בגל-אודה ומחיאיות-כפיים סוערות.

"שימון לא מסוגל לבנות יורש" אמרו כל הדברים במפלגת-העבודה. בעבר לא הסתירו הבכירים את קינאתם, כאשר שלח יצחק שמיר את דן מרידור לשליחויות לאומיות. "אצלנו זה לא יתכן!" פרס, בתייחסות רב, מבחינתו, מנע בכל דרך אפשרית מיעקובי, משחל ומגור להיות למדינאים. לשליחויות הוא השתמש בנערי, יוסי ביילק וגומרונוביק, שלא היוו איום עליו (ועל אף-אחד אחר). היחס לפרס, הן מבחינת "השלי" שיה" והן מצידם של שרים אחרים בעבודה, מור-כב ממרידור, מטינה, אך גם מיראה מהלא-נודע. אחרי חודשיים-שלושה, שבהם פשטו הסיפורים שבהם תואר פרס כאיש מצוברח ומדופרס בתפקידו כשר-האוצר, שהוא שפוף ממפלגתו בבחירות, אמר מישהו השבוע: "שימון לא חוסל! אני מכיר את האיש. נכון שהוא מצוברח, אבל כשהוא מריח איום..."

כשהוא מריח איום, הוא מקרב אליו לפתע פתאים — נראה שכלו כל הקיצים — את גד יעקובי, ומרחיק את שחל.

דיווחים על האינתיפאדה...

אז שחל, כולם יודעים, "עלה כיתה" והתמנה עליידי שימון כחבר הקבינט המדיני, שהיה אמור להיות פעם מצומצם. היו דיווחים, ניסוחים מניסוחים שונים. "אז מה הוא מתרגש?" שאלו השבוע ארבעה שרים שונים. חלק מהם דווקא מכהנים בפורום ה"אכסקלוסיבים" הזה.

אחד מהם הרחיק לכת: "גו, הוא נידנד לשי" מון, איים עליו, הגיש אולטימטום. מה הוא חו" שב, שאנחנו לא יודעים! וכל זה בשביל לשבת במשך שעות ולשמעו דיווחים על האינתיפאדה: מי זרק אב פה, מי זרק אב שם..."

כריסה רחבה ומטוסים!

אז איך הם נערכים למירוץ? נכון, ניסוחיהם יעידו שאינם רציים, שאינם ממהרים. בכל זאת, מדובר על מועמדים שהתבשרו במשך זמן רב מדי, מכדי להותיר משהו לידי המיקרה:

לשחל, למשל, כך הדולף, יש ממש תוכנית-אב בעלת יעדים. הוראותיו שמות דגש על, "פריסה רחבה" אין הוא מפעיל מיקצוונים, כשהם שפ"רס הפעיל צוותים אמריקאיים, אבל אין זאת אומרת שימון מתייעץ עם מיקצוונים. ליעקובי יש ארבעה-חמישה פורומים שונים, שעם חבריהם הוא נפגש בקביעות. סדר-הגודל של הפורומים האלה מוערך בכ-300 אנשים, שפגש עם 150 פעם — עם 50.

המונחים, מתנה יעקובי" או "מחנה שחל" — עדיין אינם בשימוש יומיומי, ועדיין קשה למתוח גדרות סביב המחנות. שניהם מקבלים חברי-מפלגה לשירות-נפש. לגור, המשתמש במונחים מתחום הטיס לתי-אור המירוץ, יש בעיני חריפה בקרב המיזרחים. "הוא לא מתקבל שם טוב!"

מדבר בפטרונות מהולה בחיבה על גור. וגם גור מדבר בחיבה על גור.

בעת הרכבת הממשלה פירסם גור ששחל הציע לו לכהן כשר-ביטחון "אצלו". גור עשה מזה חגיגה בתיקשורת.

הסיפור שמאחורי הקלעים: ירון רן, איש-שחל המכונה "שחל הקטן", פנה לאבנר רגב, איש-גור, והתעניין אם יאיות גור לכהן כשר-ביטחון בממשלה של שחל. גור התמוצץ מצחוק, לדבריו, וענה באמצעות העיתונים. שחל קרא את העיתונים והתמוצץ, לדבריו, מצחוק על הד"ר שבו התנהל העניינים.

משנפגשו השניים, שאל שחל את גור בקריצה: "אז אתה רוצה, או לא רוצה, להיות שר-ביטחון?"

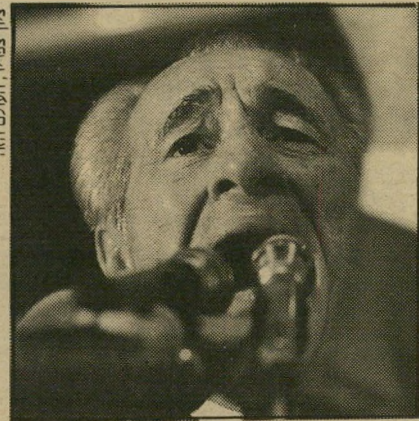
גור פיסס את הקריצה וממשיך לצחוק עד עצם היום הזה.

זהירות, שפן!

שלל התסריטים לקראת 1992 מתעכבים ב"1990 — העיתוי המיועד של הוועידה בהא-הידי-עה.

בפורום חגיגי זה תיערך ההתמודדות בין יע"קובי לבין שחל לבין גור. אולי גם פרס לא יותר ויסתער, אולי ינסו גם מי שסיכוייהם פחותים. כל המרואיינים העריכו ש, שימון לא ירים יד-יים! ועדיין אין להקל ראש בכוחו ובניסיונו ה"פוליטי-מאניפולטיבי.

הנה תסריט נוסף, שטרם פותח: פרס, המעוניין למנוע התמודדות בוועידה, ינסה להביא לי-משבר ממשלתי על רקע מדיני, כבד", יפוצץ את הקואליציה על רקע עקרוני.

צילום: צפורה חולום

מה אם לא יעלה הדבר בידו? איך יגיבו המתמודדים למיניהם, אם — למשל, סתם בשביל לה"תרגיל המחשבה — יבקש פרס מליכה חריש לב"טל את תפקיד יושב-ראש המפלגה, "מפני שזהו תפקיד מיותר?"

אם לא יהיה קיים תפקיד ה"יר", לא יהיה על מה להתמודד ב"1990.

לא נעים, אבל מבריק. מי שהתחילו במירוץ לקראת הוועידה ייתפסו כשמכנסים מופשלים מטה. המאבק יידחה אז ל-1992, כשהיה צורך החליט מי יודח את ראש הרשימה לכנסת, ושימי-עון ירוויח עוד שנתיים.

ריגול תעשייתי

"את יודעת ש... (שמו של אחד מהשלושה) הזמין 300 אנשים, והגיעו בקושי 130! צהל לעב"ר אחד מ"שרינו" לפני כמה שבועות.

אם זה המצב בין "שרינו" בכלל, לא כל שכן בין שלושת המועמדים. שלושתם הבחינו באנ"שים שישבו ורשמו להם רשימות בכנסים שער"כו באחרונה: לא רשמו את הסיסמות שהופרחו אל חלל האולם, כי את מי שהגיעו לשם, מי ומי במחנה היריב.

אחד מהשלושה חושב שחלק מ"הרושמים" הם מטעם פרס. רק שימון מאורגן כל-יך... לעיתים, ניתן למצוא את אותם הפרצופים — בדיוק — בכנסים של יעקובי, שחל וגור.

"יום אחרי פרום שערךתי, קיבל אחד המש"תתנים שיחתי-טלפון משר אחר (אחד מהשלו"שה)... התלונן אחד מהם, "אני יודע! הוא מרגל אצלי! הוא ממש מחזיק אצלי מודיעין! אני אצלו! זה נגד הטבע שלי!"

באורח מיקרי או פחות-מיקרי, אין שלושת המועמדים — יעקובי, שחל וגור — מכהנים בתפקידים בכירים בממשלה, זו הפעם השנייה. מספרים כי סמוך לסיום כהונתה של הממשלה הקודמת, עוד העז פרס לדרוך על יבלת ולפ"לוט לעבר יעקובי: "בקדנציה הנוכחית לא הר"אית מי-יודע-מה כושר-ביצוע...".

במערך של האומרים שפרס מן הסתם קייל את עצמו לשמך הנגביתו הזועמת של יעקובי: "איך אתה מעז? נתת לי תפקיד ביצועי! איך אני יכול להוכיח כושר-ביצועי בתפקיד לא-ביצועי? אני מזהיר אותך שלא לחזור על זה שנית!"

דפי השומר

"מה דעתך על דפי אדרי?" נשאלו שני שרים במסיגרת מלאכת הרכבת הממשלה. השרים לא נשאלו לדעתם על החבר אדרי באופן כללי, אלא על האפשרות, "להעלות אותו כיתה" ולמנות אותו כשר בממשלה.

קשה לומר שהשרים יצאו מגדרם. אחד התב"טא באורח מתוחכם שחייבת להיות אשה בממ"שלה, אחרי כהונתה של שושנה ארבל-אלמוזלי-נו בממשלה הקודמת. השני העוותו שלא היו בשליטת.

סוף טוב, הכל טוב — אדרי הגיע לממשלה. מי שאירגן את חגיגות "השר המארוקאי הראשון" לא שכח מי היטיב עימו. בישי"בות, "שרינו" השבועיות הוא מתחרה עם שר החקלאות אברהם (כצלה"ה) כ"עזו, שאף הוא עלה כיתה. שניהם מתחרים זה בזה בשמירה על שימון מפני הזאבים הרעים (יעקובי, גור, קצת שחל, לפעמים יצחק רבין). גם יוסי ביילק אינו מגיע לקרסוליהם.

"אווה, ספרד!"

פרס פוחד מפני עצם הרעיון של גידול יור"שים. כל יורש פוטנציאלי הופך מייד אויב. כשר התפטר מוטה גור מהממשלה הקודמת, הציע משה שחל להציע את מצרת המפלגה. השמות שהועלו לפני פרס כדי למלא את מקומו של גור היו: ח"כ דוד ליבאי (דווקא חביבו של פרס), האלוף אציק מרדכי (אז היה האנדר-דוג של פרשת השב"כ) ושלמה בר-עמי — שגורי ישראל בספרד, הנחשב שם ככוכב-תיקשורת. איזכור שמו של בר-עמי באוזני פרס אינו מומלץ מאז. פרס אינו מתנגד לסיפורים של הצלחה, בת"נאי שיישאו בצבא, בספרד, הרחק ממנו.

הערבים יכולים לחכות!

אכן חל שינוי ביחסו של שימון פרס כלפי "המועמדים". השיטה היא עתיקת-יומן, עוד מימי רומא: "הפרד ומשול".

אין הוא מעוניין בהצלחת אחד מהשלושה כ"ר. לגבי גור, המכונה כשר-בליתיק, אין לו בע"ייה. מיעקובי, הממונה על התיקשורת, הוא חר"ש, ועוד יותר משחל, הממונה על משרד-האנ"ר, גיה, שהוא משרד ביצועי. שחל העלה את מחירי הדלק מכלי היועץ, בו, ועורר, כמובן, סערה. הסיפור הבא ממחיש את המצב:

"שרינו" דנו בניחותא בנושא הערבי. סוכם ש"שחל יטפל בנושא, ושייסי גינת, המתמחה בו, יר"עבר ממשרדו של כ"רעז למישרדו של שחל. עברה תקופה, ודבר לא נעשה. חיים בר-לב התעניין: "מדוע לא מסיימים את העניין הזה?" גם עזר וייצמן החרה אחריו, ואז גילה פרס הת"חשבות נדיה ויחס חברי, ואמר: "לשחל יש בע"יית זמן..."

שחל דווקא התעקש שימצא את הזמן הדרוש, אך הוסיף: "אבל שימון, אם חזרת בך..." "כן? קצת פרס על המניאה, "נתכה עד שמיה" (חריש) ייכנס לתפקידו (כמוזכ"ל המפלגה)". חריש הוא איש חרוץ. חוץ מזה, הוא נמנה על חביבו פרס.

צחוק, צחוק!

היחסים בין השלושה שחל-יעקובי-גור הם מורכבים. מכיוון שששתמן עימות עתידי בין שחל לבין יעקובי, כשגור מפגור מאחוריהם (לפי שעה) מדבר יעקובי במין חיבה על גור. שחל

יעקובי אמר אז: "צריך להתחיל מייד לרבר על ממשלת ליכוד-מערך, כלי הדתים!"

שחל העלה מייד את שאלת האחריות. אמרתי לו: "עוזב זאת לעוד חצי שנה?" שחל חשב אז שגלך לאופוזיציה. למחרת בבוקר, בשעה 9, באתי למי-פלאה, עברתי אצלי וייצמן וביי"א (אב"רהם שוחט, איש מתגהרדין) והודעתי להם: "תברכו, אלה הם האילוצים: בשום אופן ופנים לא הולכים לאופוזיציה!" טילפנתי לך מרידור וביקשתי: "אל תמהרו!" הוא טילפן אלי למחרת וריבר דברים ברור דומה.

מאותו הבוקר היה לי ברור שתקופה הסתיימה. התחלתי לנהל עשרות שיחות. לרוב האנשים לא היה ספק שהס"תיימה תקופה, שמתחילה תקופה.

אחדים לא הבינו אותי אז: "מה פת"אום קואליציה? השתגעית? אתה רוצה לעזור לפרס ולרביץ להישאר?"

ואני חשבת: "אז מה אם ננצח אר"תם עוד שנה-שנתיים? מי אמר שהחיים הם כלי בעיות?"

שבוע אחר הבחירות טילפנתי לשיחל, והצעת שניפגש. הוא היה עסוק במכון הנפט (ברמת-איב). הזמנתי שי יקפוץ אלי הביתה (באפקה). אמרתי לו: "עכשיו אני יכול לרבר. אני אומר לך — התחילה תקופה חדשה. ב"1992 תהיה מנהיגות חדשה!"

יומתי גם שיחות עם יעקובי, ברעם וצור, כן, צור. זאת אומרת: שחל זימן אותו ללישכתו, ושם נערך המיפגש. משרת המיפגשים היתה להסכים בינינו: "הבה לא נאכל זה את זה בשנה, שנה וחצי הקרובות (עד למועד המשוער של הוועידה)". לכולנו היה ברור שההנהגה הנוכחית לא תעמוד בראש המיפגה בעוד ארבע שנים.

מצחיק, אנשי רבין טענו: "אל תשי"מו את פרס ורביץ בכפיפה אחת!" אבל לא ניתן להתעלם מכך שבשנתיים ה"אחרונות הם היו השניים היחידים שריברו זה עם זה.

שמעת שרצו להזעיק את חיים צדוק או מישהו מוקני-המפלגה יצחק נבו? אני שומע זאת ממש. בעצם, בראי עלי"כך גם באחר העיתונים, בררכי ארצה מארצות-הברית. ישבתי במטוס וקראתי: "נבו: שחל!"

רק הגעתי ארצה, טילפנתי למיכה חריש ואמרתי: "אף-אחד! אתה נבחרת לשקם את המפלגה. רוצה עזרה? נבכי שחל, אבל רק אתה!" שאף-אחד לא יחפש לי פיתרונות ביניים, ויתחבא מאחורי הסינור של השני?

"אני מוכן"

להצבעה מחו"ל!

מזמן אמרו לי תברים: "מוטה, אתה הייב להקים מאחוריך קבוצה קטנה של אנשים" או זימנתי קבוצה כזאת לא-אחוזן, ערכתי כנס.

בעצם התחלתי להיערך מיום השי"שי המפורסם — היום שבו כינס אותנו שימון לחתום על ההסכם עם אגודת ישראל.

היה ברור אז לכולנו שלא הצלחנו להקים ממשלה. היה לנו ברור גם שה"הסכם הזה הוא דבר שלא-ייעשה. קמתי ואמרתי: "שימון, איבוע שנים ששרתנו אותך. מעכשיו — זה לא יהיה כך. אתה חייב להבין שרברים השתנו..."

כותי בתחום זה?

הטינה חיש כי לא תגרום לי להפ"ריע בשנה וחצי הקרובים, אבל את הע"בודה בשטח כבר התחלתי. מהרגע של ניסיון-ההרחקה. לא לוקח לי זמן רב כדי

הותירה בי טינה כלפי שימון. זה פשוט מצחיק. דווקא בייכתי את שחל (שנכנס במקומו לקאבינט), אבל מה, מכיוון שאני לא בקאבינט, יש לי פחות ניסיון צבאי ומדיני? זה מוריד מסמ"ד

אז, כנראה, הוא החליט שכדאי להשאיר אותי מחוץ לממשלה, שאולי, חלילה, אני מתכוון ברצינות. את תני לי לספר לך משהו: אני מתכוון ברצינות! העובדה שלא הוכנסתי לקאבינט

להחליט. את השלב הנוכחי שלי אפשר להג"דיר כהתארגנות עקדה. אינני חר"לקרב תהיה בוועידה. קט"א, אינני חר"שב שיש מתיחות נוראית ביני לבין יע"ש

(המשך מעמוד 7)

קובי לבין שחל. הלוואי ונצליח ליצור תיאום בינינו. אלא שיש כאן בעייה — מי מבינינו יהיה הכביר? בשנה וחצי הקרובים אין צורך להת- ווכח על כך. מטבע הנפשות הפועלות? לאו דוור קא. אולי ככל זאת ניתן ליצור קבוצה הומוגנית. אומרים שאני מפגר, נכון לעכשיו, אחרי שחל ויעקובי? אני מוכן ללכת להצבעה מחר בבוקר, מחר! אז מה אם פיגרת אחריהם בעשיריות? אנחנו מר- ברים כרגע על הנהגת המיפלגה!

העובדה שב-1984 קמה ממשלה רר- טציונית יצרה מצב שונה. התחורר לנו שדרוש משהו נמרץ, חדש, חזק. אילו היה פרס מחולל משבר ממשל- תי כאשר כיהן כראש-ממשלה, לולא קיים את הרוטציה — הוא היה כיום עריין המועמד, ללא עוררין. בעצם הוא היה גם המועמד בבחירות האחרונות, אבל לא ניתן בו אמון מלא. הוא התעלה על עצמו בכיצוע, אולם הותיר אחריו סימני-שאלה, שנוצרו דווקא לקראת סוף כהונתו. למשל, פיטורי אריק שרון. שימעון פרס יכול היה לקנות את עולמו, אילו עמד על שלו ופיטר אז את שרון. איך

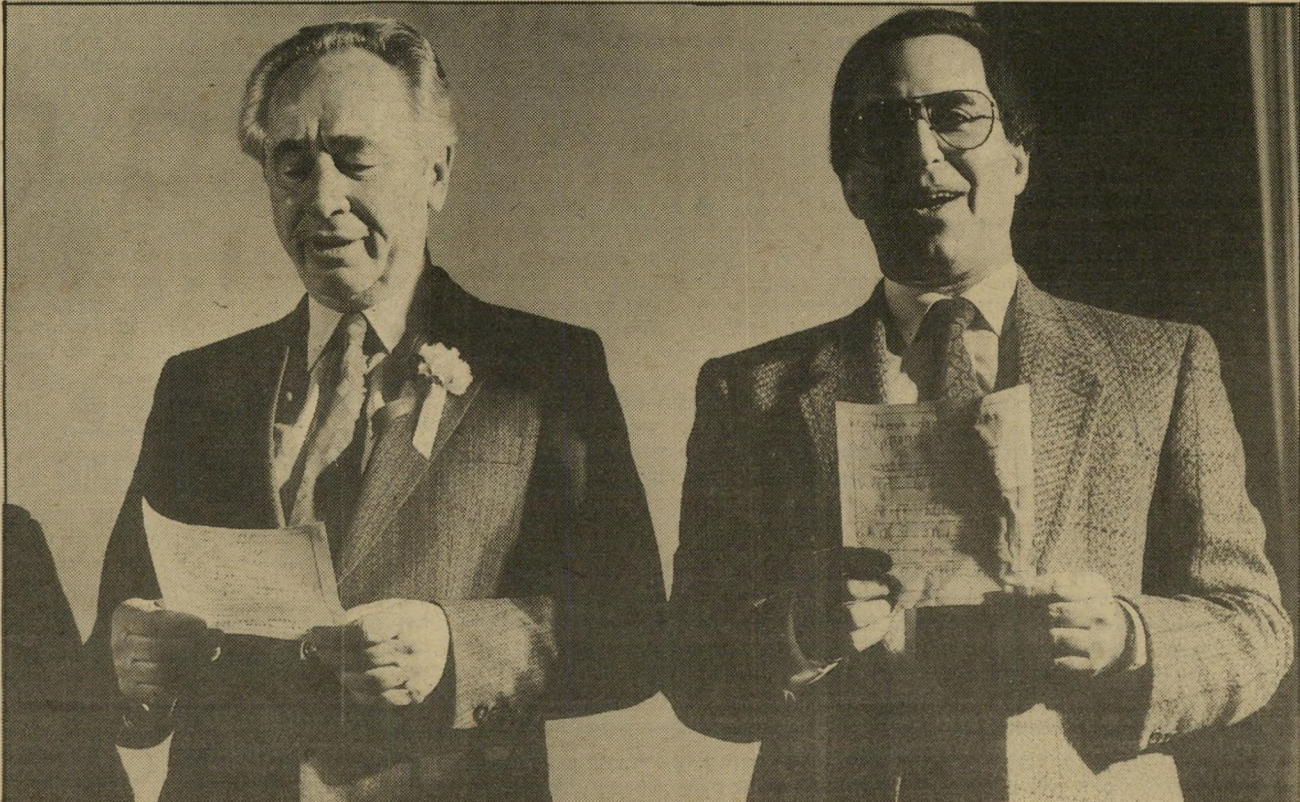
היו שונים כיום פני הדברים! הרוטציה — זוהי נקודת-הזינוק, בעצם מימושה. כולנו ירענו על קיומה, אך לא האמנו שלא יקרה משהו בררך לביצועה. מיסמך לונדון? זה כבר היה ניסיון מהיר להחזיר את התהליך המדיני, לה- עלות את המניות. הרוטציה היא הנקר- דה שקבעה. לגבי רידי, קיימת פרשת השב"כ. קשה לי שלא להשוות זאת להפרשה בהאידידיעה (העסקביש משנת 1984). יש רגעים כשארם חייב להוכיח את מנהיגותו. קשה לי להשתחרר מהרושם, כיצד דרש דויד בן-גוריון חקירה ממצה

של מה שאירע אז. אז והיום... ממועד מסויים, נפסק הליך של הת- ייעצות. לגביי אישית — הגבול הוא פרשת השב"כ. (שחל נקט עמדה בעד בירור הפרשה, בניגוד לטיוח של פרס.) לפנייך היו לי שנה, שנדווחתי של חמתי פעולה עם שימעון. כן, גם נל- חמתי בעדו. הכנתי עצמי לתפקיד של ניהול מערכת-הבחירות של 1988. זה היה ברור לכל: או שייבחר גד יעקובי לניהול הבחירות, או שייבחר מוטה גור או שאני אבחר!

להשפיע על תהליכים. פתאום גיליתי שאני OUT. **כאב בטן חמיד...** **האמת היא ששיא הציפיות שלי, תה אחר כיתה, היה להיות שרה-מיספי- טים. באמת! לא שאפתי ליותר! תמיד האמנתי שיש לי מה לתרום בתחום זה. מאוד רציתי להיות האיש שיביא לגמר החוקה בישראל. זה היה מין חלום. מה השתנה? אני נדחף כיום להתמור- דדות, מתוך קריאת המצב בשטח. אינני כמוטה, שהצהיר ביום הראשון לכניסתו לפוליטיקה על כוונותיו להיות ראש- ממשלה. מהרגע שראיתי את רמת-הברי- צוע של הממשלה, עם כל הצניעות, זה הביא אותי לראות את זה כרבר אפשרי, ולרצות בזה. כן, בראשות-ממשלה. אם נתייחס לחלק מהבעיות במישור הלאומי והבעיות המיפלגתיות, יש לי הכנה טובה יותר משל מועמרים אחר- רים. לא זאת בלבד, אלא שבפועל — חלק גדול מהפיתרונות שהצעתי התק- בל ובוצע. אני לא הולך לספר על „המונים“, אבל כאמת רבים כותבים, פונים: „הסר- כוי היחיד זה אתה!“ לכן התחלתי לחי- שוב. לפעמים בא לי לזעוק על ההחמ- צות הגדולות שנעשו! זה מוכיר לי סיפור על חיים צדוק: ב-1974 רציתי מאוד שהוא יהיה ראש- המיפלגה, וכמוכן ראש-הממשלה. הוא אמר לי: „שמע, הראשון שירע מה החי- לטתי, תהיה אתה!“ כעבור זמן קצר הוא שב אלי ואמר: „התייעצתי עם ארם חכם — אני — והחלטנו שלא...“ אחרי ארבע שנים, היינו ביחד כפי- ראג, והוא התוודה: „היה לי פחד-גבהים — אחרי בן-גוריון, גולדה... כשאני משקיף על היורשים, אני מרגיש פת- אום נהרר!“ איזה תכונות נדרשות ממנהיג? חייב להיות אצלו כאב-בטן תמידי, האם בא- מת אתה מסוגל לענות על הציפיות, ואנחנו מרברים על ראש-ממשלת-ישר- אל! לא על מדינה בעלת בעיות רגיי- לות. אני מספר זאת כדי שיבינו עד כמה היה הליך ההחלטה איטי אצלי. אני לא הוצנחתי לשום תפקיד — עלי- תי מלמטה. לכן קל לי לשבת ככל מיני- זר וליצור תיקשורת מיידית, טיבעית. „מחנה שחל?“ אין דבר כזה, כמוכן כוחני. אני נמצא בקשר מתמיד, במשך שנתיים, עם קבוצות גדולות של חברים במרכז-המיפלגה. יש בימה בתחומים כלכליים, מדיניים, חברתיים, אבל איני ני הסולן בפורומים אלה. אלה בימות להבעת דיעות. האם כל אלה יתמכו בי?**

גדי יעקובי ובתו. „אני מוכרח לקרוא, לכתוב, להיות עם המישפחה...“

שחל עם שימעון פרס (שר בוועידה) לרצות בזה, כן, בראשות-הממשלה!

כל תשובה נוספת שלי רק תפגע באחרים. ההכנה לקראת ההתמודדות אינה עולה כלל בשחית עם פרס ורביין, לא: אנחנו לא ילדים. אני יוצא מתוך ההי- נחה שהשניים האלה לא יעשו לי חיים קלים. כלומר: אני צופה שתי מערכות בזמנית — שניהם או אחד מהם ממ שיכים לרוץ, ואז כולנו (שחל, יעקובי וגור) נגרם, וזה נגד זה. אינני צופה רק שלושה ויותר מועמרים, אלא בהחלט לוקח בחשבון גם את פרס ורביין. אני גם מכוונר בכמה שנים משחל ויעקובי. אולי לאחד מהם ישתלם להמי- תין ולתמוך בפרס או ברביין. לי — לא. אילו היתה הסכמה בינינו ושחל, יעקובי וגור) מי ראשון, מי שני — מילא, אבל לא, אני לא מניח שתהיה... כסינית יש אותו הציור גם למשבר וגם למהפך. מרועז? מפני שזה קשור זה בזה: לא ניתן לעשות מהפך בלי משבר, ולהיפך.

משה שחל
„פתאום גיליתי
שאני OUT!“

אין כאן יום, אין כאן שעה, אפילו לא שנה. יש תהליכים.

העם

אידי מארס

העכבר, שהפך לפיל, חוזר למקומו בחולות טאבה. יש בזה לקח.

באידי מארס — היום ה-15 לחודש הראשון בלוח הרומאי העתיק, שנקרא על שם אליהמילחמה — נרצח יוליוס קיסר.

היוהר מפני אידי מארס? קרא הנ"כ ביא התימוני לקיסר במחזהו של וי"א ליאם שייקספיר, והמילים הפכו סיסמה לדורות.

באידי מארס 1989 מחזירה ישראל את מובלעת טאבה למצויים. העכבר שהפך לפיל לבן חוזר למקומו.

בכך מסתיים פרק, אחד האויליים ביותר בתולדות המדינה. הוא מסמל את ההכרל העצום שבין מנחם בגין, האישי שהסכים ברלילה להחזיר למצ-

מכירים את האיש הזה. אייפאשר להא' מין לשום מילה שלו"

● בנימין נתניהו: סאראת הוא אבי הטרור הבינלאומי. יש לנו הוכחות חותכות לקשרים שלו עם הטרוריסטים באירלנד, בסלוואדור ובאייפיג'י"

● אריאל שרון: מעולם לא היתה ישראל נתונה בסכנה נוראה יותר. סאראת מאיים על עצם קיומנו"

● שימעון פרס: מוכן שאייפאשר לדבר עם האיש הזה, לפני שהוא מצהיר בפה מלא על הכרתו במדינת ישראל ועל ביטול מצביהמילחמה איתנו. או אפשר יהיה לדבר על החזרת חלק מסיני לריבונות מצרית-ירדנית משותפת. אבל זה מחייב הכנה זהירה ומרוק' דקת, באמצעות המלך חוסיין. עד אז אסור לתת לו לבוא לארץ."

● מוסה גורן: זהו טכסיס של סא' דאת כדי לכסות על ההכנות שלו להת' קפת'פתע צבאית" (גור אכן אמר את הדבר גם אז, ערב כואו של סאראת).

● בוז ושינאדה: השבוע הציע יאסר ערפאת לבוא לירושלים, בעיקבות סא' דאת. הוא אמר שקודם לכן ישיג לכך

פקת. שרהחוזי נראה ונשמע כסירון נבוכד.

כתוצאה מכך אין הממשלה האמריקאית מסוגלת כעת לפתח שום יוזמה רצינית בשום שטח. גם לא בשטח הזר עק ממש ליוזמה: הסיכסוך הערבי-ישראלי.

● בדיחה יהודית. השבוע, לכבוד ביקורו של משה ארנס בניירורק, הור שמע בושינגטון משהו הרומה ליוזמה האמריקאים הציעו שישראל תשחרר רר, "כמה" מעצירי האינתיפאדה, תפתח מחדש את בתייהספר בגדה המערבית ותקל על הגירות הכלכליות שהוטלו שם כעונש. תמורת זאת הוצע לפלס' טינים להפסיק את האינתיפאדה, ולח' דול מפירסום ההודעות, המשלהבות. היתה זאת הצעה מגוחכת. היא הור כיחה שאת העניינים בושינגטון קוב' עים עכשיו טירונים שאינם יודעים בין ימינם ושמאלם.

ההצעה עצמה רומה לכדיחה היהר רית על הרב, שיעץ כתרופה למצוקת' הצפיפות של המישפחה להכניס עו' ל' דירתה. אחר-כך הציע להוציא את העו, והכל הרגיש בהקלה רבה. ההצעה האמריקאית אמרה: הפלס' טינים יפסיקו את האינתיפאדה, וכתמור

השינוי אחרי הבחירות לכנסת, מב' חזנת המפלגה, הוא שמיפלגתה-הי' בודה חייבת לחולל שינוי, ומהרז' אם הממשלה הנוכחית תוכל למבוי מריני סתום — יש לעזוב אותה, ומייד. חוז' מזה, עלינו לגבש מחדש את עמדותינו בתחום המריני והכלכלי. למשל, שמע' תי שיצחק רבין מאיים שלא נשב למ' שאזמנת, כל עוד יורקו אבנים בשט' חים.

ההשגעות? שניתן זכותוטו לכל ילד המרים אבן?

ברור שכעצם המילים "צריך לג' בש..." אני מותח ביקורת על מערכת' הבחירות והאחראים לה. בזאת אני אור' מר שלא היינו מגובשים, שלא היינו אקטואליים. כל זה היה צריך להיעשות לפני הבחירות, ולא נעשה.

לא שאנחנו צריכים להתאים את עצמנו לדעת-הקהל. איננו תוכנית' כבקשתך". חייבים לשנות את מיבנה המפלגה ונציגויותיה, ויש לתאם זאת עם שינוי שיטת-הבחירות.

אני מכהן כיושב-ראש הוועדה בענ' יין זה מטעם המערך והליכוד. בוועדה יש ארבעה שרים וארבעה חברי-כנסת. אני מרגיש שהמערך והליכוד נמצאים באותה הסירה, ואני טוען זאת במשך שנים. ניהול המשאומתן האחרון עם הדתיים גרם לבחילה אצל, ורק חיוק הרגשה זאת.

הבחירות לכנסת היו אבן-דך, נקר' דת-שינוי — עדיין לא סוף תקופה.

לא ברציה משוגעת...

● ל ארם שענינו בראשו, מבין שלקראת 1992 תהיה התמודדות במפלגה.

נכון-שגם ב-1974 היתה (פרס-רבינו), אבל זה היה שונה.

הצעתי למיכה חריש, מוכ"ל המיפ' לגה, שיטת-התמודדות: אם יהיו שני מועמדים — יזכה מי שיקבל יותר קר' לות. והיה ויגשו יותר — אם יזכה מי מהם ביותר מ-50% — ינצח. אחרת — יתקיים סיבוב שני בין המובילים.

שני הסיבובים יכולים להיערך בזה אחר זה. ברור לחלוטין שהבחירה חייבת להיערך בוועידת-המפלגה, ולא בשום פורום אחר. עד אז — כעוד שנה וחצי — אין זה מעשי.

שמות המועמדים? לא, לא שלושה בטוחים — ארבעה: רישמי בביתחון גם את פרס.

אני אמנם הצעיר מבין המועמדים (יעקובי צעיר בחצי שנה משל, ובשש שנים מגור), אך הניסיון הציבורי שלי כולל 20 שנים בכנסת, תפקיד שרי-התחבורה, מישנה-למנכ"ל מישר-החלקאות, ועוד ועוד. תמיד נבחרתי ב' הצבעות חשאיות. מעולם לא הוצנחתי נכון לעכשיו, אני נפגש עם כל חברי-המפלגה המועניין בכך. אינני רוחה אר' אחר. חלק רוצים לשמוע את דעתי, חלק — לשוחח. הייתי השר שהופיע מיספר הפעמים הרב ביותר, מלבד פרס, בבחירות המוניציפליות.

אני מכהן כיושב-ראש הוועדה לגיי' בוש העמה הכללת של מיפלגתה-הי' בודה לקראת הבחירות הבאות. אולי גם שחל וגור רצו בתפקיד, אבל הוסכם עלי עוד בתקופת ברעם.

אני לא בהסתערות, לא כאמוק, לא נריצה משוגעת. להיפך — אני בעד צבנ מבוקר, יסורי, ובעיקר — בעד התמדה. אגב, כל המועמדים המוזכרים ניתנו כבוש-התמדה. אולי מפני שאני מושבניק (כפר-ויתקין), חונתלי לעבו' הר קשה, לחריצות. נוסף על כל הצרות, אני פרפקציוניסט. בעיקר צריך כאן חוש-מדיה וחוש-עיתוי.

כשאני מושהו עצמי לפוליטיקאים אחרים — אם רוצים, למועמדים אחרים — יש לי חיסרון אחד גדול: אני לא מסוגל להשקיע את כל-כולי במי רוץ הזה. אני מוכרח לקרוא, לכתוב, להיות עם המישפחה, עם עצמי. אני פשוט לא מסוגל אחרת. וזהי מיגבלה, אבל כך אני נבני.

נראה לי גם שאשים מצפים לת' כונות אחרות ממנהיג מכפי שהם מצ' פים מחבר-כנסת מהשורה.

אם מחר בבוקר תתקיים ההצבעה, ואני קם ונואם נאום קצר בלבד — אני זוכה ברוב.

היחסים עם יעקובי וגור? בני לבין מוטה יש יחסים די קורקטיים, נדמה לי שיש אפילו הערכה הדדית. הוא לא הרע לי עד כמה שידוע לי, פרט להת' מודרות המסתמנת בעתיד.

אך הגיב מוטה על כך שצורפתי לקאבינט במקומו? רע, רע מאוד. הוא הבין זאת כפגיעה מצד שימעון.

עם גר? זה מורכב יותר. קשה לפתח עימו מערכת-יחסים הרוקה, קשה להת' קרב אליו, אבל גם לריב — קשה איתו.

המאבק המקביל בליכוד יביא לפירוד!

● ל משבר ממשלתי לפני 1992 ישאיר את פרס בתמונה, ואני ב' החלטת רואה אותו בתמונה. פרס הוא יהודי מאור-מאור מנוסה, הנמצא בחיים הפוליטיים זמן רב, ושהגיע לראש פרי' רמיהו תוך זמן מאבק עם יריב כל-כך קשה. הוא מניח הנחה די סבירה שיש אנשים שהיו רוצים למלא את מקומו. אני מעריך שהוא רואה חלק מהדיבורים כ"אוויר חם".

לא הייתי מציע לאף-אחד להתרשם מהפירסומים השונים ולהמעט מערכו. אני מגדיר את התקופה, שבה אנחנו נמצאים, כ"תקופת פוסט-רביד-פרס". אני מביט לקראת 1991. אינני עושה זאת עם סטופר ביד, ואין זה נעשה כיוון מת — אלא אני נרחף למירון.

רחיית המאבק (אם לא יתקיים כוור עידה הקרובה) איננה בהכרח לרעתי. אין לשכוח מה צפוי בליכוד, במק' כיל. כעת יש שם שקט תעשייתי בגלל יצחק שמיר. אחר-כך יתנהל שם מאבק לחיים ולמוות, העלול להביא, להערכ' תי, לפירוד.

שמיר מצמיח מנהיגים? הוא מטפח דור שלישי, אבל האם דויד לוי יקבל את מרותו של דן מרדור? של משה קצנב? של אריק שרון? של משה ארנס? אצלנו יתנהל מאבק, אבל אחר.

גד יעקובי "אני לא באמוק!"

● ה שונה הפעם, לעומת מה שהיה לפני ארבע שנים? וראי, חלפו ארבע שנים... אני לא פרשן פוליטי, אבל אני יכול לכתוב סיפורים ומא' מרים שונים.

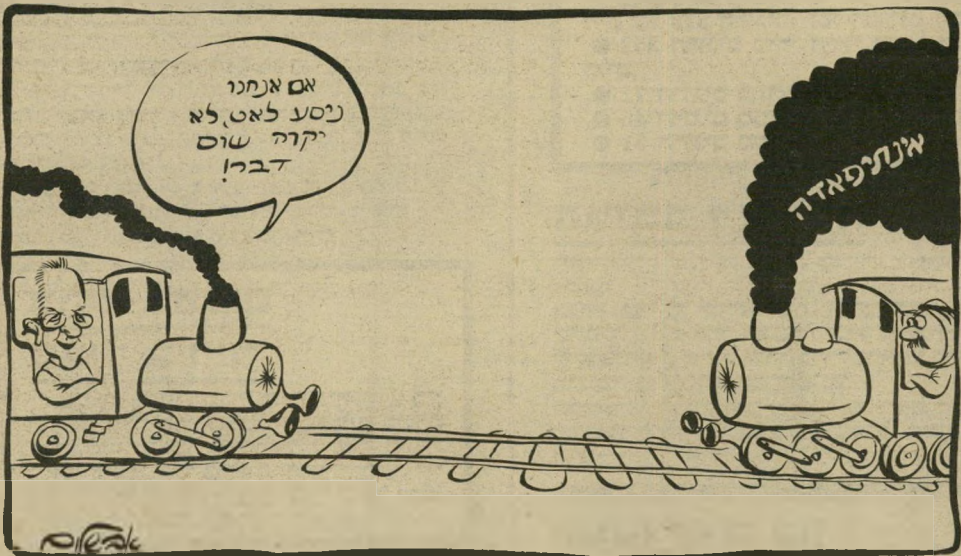
איוז תקופה הסתיימה בבחירות? ואולי היא תמשיך שנתיים נוספות? מי שייבחר בוועידה — ייבחר? בוועידה תסתיים תקופה.

אינני מייחס חשיבות לבחירות המר' ניציפליות כאינדיקטור. לא ניצחנו בב' מועמדים על כך, גם שירים.

נכון, עווי ברעם אחראי לבעייה ה' אירוגנית, אבל זה לא רלוונטי לשום' דבר. מה שרלוונטי זה הבחירות לכ' נסת. הן אינדיקציה למגמה: אנחנו נכ' שלנו, אבל גם הליכוד נכשל!

במילים מפורשות? מערכת-הבחיר' רות של המערך נוהלה תוך כדי מישגה אסטרטגי חמור. כך חשתי גם אז, והת' רעתי עלי-כך. קיימתי שיחות עם עור וייצמן, ניסים ווילי (ראש-מיטה הבחיר' רות וראש-מיטה הסכרה). אז מה? אז מה? הן היחיד שהתרעו כ"שריגו" על מדי' ניות כלכלית שגויה ב-1988, אז מה? איש לא עשה מאומה. היום כולם נזכרים.

לפני שש שנים חשבתי שצריך להחר' זיר את רצועת-עזה. אילו היו שומעים לי — היתה כיום אינתיפאדה? אני צוחק, מפני שכיולתי להתרפק על העבר ולברר בסיפורים נוסח: מי שלח לי שליח באישון-לילה, למי כתבתי פתק בבוקר. יכולתי לרתק אותך לא פחות מעמיתיי...

רה על כך ביטלו הישראלים כמה מן הצעדים, שנגקטו כדי להילחם באינ' תיפאדה.

אך מודע פרצה האינתיפאדה? מה היתה מטרתה? אילו יעדים ביקשה לה' שיג' האמריקאים לא שאלו את עצמם שאלות אלה, ובמילא גם לא ענו עליהן.

● נאיביות. ררושה נאיביות מונר' מנטלית — או היתמוות — כדי לה' אמין שאחרי 15 חודשים של אינתיפאדה, אחרי סבלות ויסורים של עם שלם, אחרי מאות הרוגים ורבבות צפור' עים וצעירים, אחרי פיצוץ-בתים וגירוז' שים, ויכמי הפלסטינים להפסיק את האינתיפאדה תמורת שיחרור כמה מה' אסירים.

הדבר מעיד על זילזול, הגובל בטיפ' שות. אותו הזילזול שבו הצטיין יצחק רבין, כאשר הכריז, למחרת פרוץ האינ' תיפאדה, כי "זה יכול לקחת יום, שבוע, שבועיים..." עורר אדיסטי נקול יש' ראל השמיע השבוע את הפסוק הזה מח' דש באונוי הציבור.

היתה ביוזמת-הנפל האמריקאית רק נימה מציאותית אחת: נאמר כי תוצ' לישראל ולאש"ף כעת ובעונה אחת. אחרי שהוגשה לארנס, תוגש עליידי השגריר האמריקאי כתונים באופן ריש' מי לנציגי האירגון הפלסטיני.

בכך הצטרפו האמריקאים לתקדים שקבע שרהחוזי הסובייטי, כאשר קיבל בקאהיר ביום אחר וכאותו המקום את שרהחוזי הישראלי ואת יו"ר אש"ף. ארנס הרגיש אז רק באחור שהוא נכנס למלכודת. אך התקדים כבר יצר מציאות בינלאומית.

את הסכמת המדינות הערביות, כדי להימנע מן השגיאה שעשה סאראת, כאשר יצא ליוזמתו מבלי לקבל את הסכמתם של מנהיגי המדינות הער' ביות האחרות. הנגובות על הצעתו של ערפאת היו כרוז הרברים רלעיל: כוז, זילזול, שינ' אה, דחיה טוטאלית.

מדינות להוציא את העז

ההצעה האמריקאית מנוכחת. אך היתה בה לפחות נימה מציאותית אחת.

מעולם לא התחיל שילטונו של נשיא חדש בארצות-הברית בצורה כל' כך כושלת, כמו שילטונו של ג'ורג' בוש. הוא שובר את כל השיאים.

ארבעה וחצי חודשים אחרי בחירתו, כמעט חודשיים אחרי כניסתו הרישמית לבית הלבן, עדיין לא היתה ממשלתו על כנה. עמדות-מפתח רבות לא אויי' שו. שרההגנה — האישי השני בחשי' בותו בממשלה — הושלך החוצה על-י' די הסנאט, בבושת-פנים, ובמקומו התי' מנה בחיפוזן ארם בעל סמכות מפוק'

ריים את כל מרחבי סיני תמורת שלום, ובין הגמרים שירשו את מקומו, שהיו מסוגלים לקלקל את הכל בגלל כמה מאות מטרים של חול ובית-מלון פרטי.

אמנם היה זה בגין עצמו שהעניק לאלו פאפוסרו את ההיתר להקים את המלון באזור-המריבה. אך בגין כבר היה אז בלתי-אחראי למעשיו. קל היה למקורביו לעשות בו כאוות-נפשם. היה זה אפריים (פרוקיה") פורן, שליטו הצבאי, ששיכנע אותו, אולי בעזרת מקורבו השני, יחיאל קרישאי.

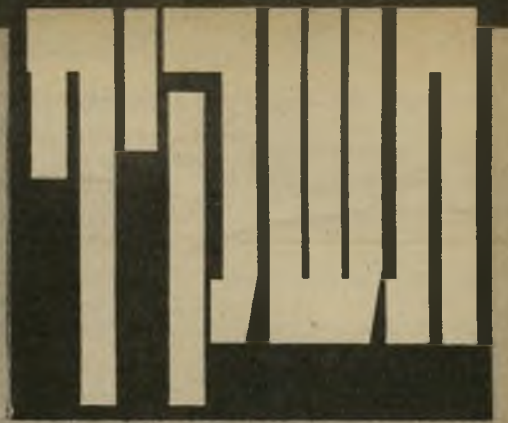
אין ספק שבגין לא היה מעלה על דעתו הבלתי-מעוררת להקים את המ' לון, אילו תפס שהדבר יעכב את פיתוח השלום במשך שנים יעברי את המיפ' על הגדול, שבו הכתיר את מלאכת' חייו.

רודן מגואל ברם. ממרחק של 12 שנים אפשר להתפעל כיום מתגובתו של בגין על גישויו של אנוור אל-סא' דאת.

מה היה קורה אילו היו אז, במקומו של בגין, האנשים המנהלים כיום את מדינת-ישראל?

קל לנחש: ● יצחק שמיר היה פוטר את השמור' עות על כונת סאראת לטוס ארצה ב' מילים: "זהו תרגיל אופייני של הרודן המגואל-ברם. אין כזה שום דבר חדש. הכל יודעים שסאראת זומם להשמיר את ישראל!"

● משה ארנס, כשרהחוזי היה חוזר על כך באונוי האמריקאים. "אנחנו

שרה ביטחון

לארצות הברית

שר הביטחון, יצחק רבין, יצא לארצות הברית אחרי שובם של שרה חוץ, משה ארנס וראש הממשלה, יצחק שמיר.

רבין ייפגש, כנראה, עם שרה הגנה שמונה השבוע, ועם אישים אחרים בממשלה.

יהיה זה הביקור האחרון של שרה ביטחון בזמן כהונת עמוס ירון כנספח צה"ל בוושינגטון. בסוף הקיץ מסיים ירון את תפקידו וחוזר לישראל.

מפיקים לקחים

מיסלגת העבודה לומדת במהירות את הלקח מהבחירות לרשימת המקומיות.

לקראת הבחירות להסתדרות, שבה יצטרפו לקבוצת המועמדים למוכרות המועצה הפועלים, תוקם ועדת ארבעה, בהרכב שימועץ פרס, ישראל קיסר, מיכה חריש ומאשה לובלסקי.

אלה אמורים לאשר את המועמדים הסופיים, כדי למנוע כישלונות שהיו בבחירות לרשימת. בהרבה מיקרים התמודדו בבחירות מועמדים לארמאמיים.

כהוא במקום

כבוד ביריד

במקום כבוד במדור ספרות הקודש בירידה הספרים הבינלאומי, המתקיים בימים אלה בירושלים, שזוכן רובן של ספרי מאיר כהנא, ובו כרוזים, חומרה הסתה ויר ציורת אחרות מפרי עטו. מעל לדוכן שלט גדול, ובו נאמר, "המכון לרעיון יהודי".

הללי יצטרף לעבודה

אלי הללי, איש המיפלגה הליברלית, שרץ בבחירות לראשות עיריית דימונה ברשימה עצמאית, תתם הסכמי רישיון עם מועמד מיסלגת העבודה, ג'ק אבטובל. מיסלגת העבודה הודיעה לתומכיה לתמוך בהללי, ובתמורה הצטרף הללי למיפלגת העבודה. זה היה אחד מצעדי מיסלגת העבודה להבטיח את השליטה במרכז השלטון המקומי.

מגביות פרטיות

למועמדים

כמה מהמממדים לבחירות ברשויות המקומיות, ביחוד כאלה שהספידו, מבקשים מהמיפלגות שלהם סיוע לכיסוי גרעונות שצברו. מתברר כי חלק מהמועמדים הוציאו במערכת הבחירות סכומים גדולים, ובעת יהיה להם קשה להחזיר אותם. יש גם מי שמדברים על מגביות פרטיות.

הממונה על האשפה

למרות מה שהבטח לו, קיבל דוד אדמון, חבר מועצת עיריית תל אביב, את תיקה הברואה, ולא את תיק התחבורה, כפי שציפה. כעיקבות כניסתו למועצה הפסיד אדמון, ששימש עד היום כפירסומאי של עיריית תל אביב, את תקציב הפירסום של העירייה.

בוטלה ועדת העררים

מינהל מוקד עיריית ישראל ביטל בחשאי את ועדת

העררים, שלפניה באים קבלנים ויוזמים לערער על תשלומים שהמינהל גובה מהם. ההליך החוקי היחיד שנותר היום לקבלנים כדי לערער הוא פנייה לבית-משפט. הבעיה היא שדיון בבית-משפט יכול להתארך זמן רב, ודורש שכירת עורך-דין והוצאות נילוות. כמצב זה לא יוכלו קבלנים קטנים להרשות לעצמם לערער על החלטות המינהל.

הוצאה לפועל מקורית

ההוצאה לפועל בתל-אביב החליטה להתגבר על בעיות עומס-התיקים בשיטה מקורית: היא סגרת תיקים ומחקה אותם. ההוצאה לפועל ניצלה הוראה ישנה בתקנון, שלא נוצלה עד כה, והמאפשרת לסגור תיקים, אשר במשך שנה לא היתה בהם כל פעילות. הדבר, כנראה, בעשרות אלפי תיקים.

418

- ביום השני, ה-13 במרץ, מסר דובר צה"ל על 312 הרוגים פלסטיניים בשטחים הכבושים. מיספר זה כולל הרוגים מירי חיילי צה"ל בלבד.
- לפי ספירת "העולם הזה" הגיע מיספר ההרוגים הפלסטיניים ל-418.
- לעומת זאת, מוסרים מקורות פלסטיניים על 519 הרוגים, לפי הפרוט הבא:
- 352 הרוגים מירי חיילי צה"ל ומתנחלים.
- 71 הרוגים בתוצאה משאיפת גז.
- 45 הרוגים ממכות ומהתחשמלות.
- 51 הרוגים מסיבות אחרות.

הגיזבר לא יודח

גיזבר מועצה, שהורשע בגניבה, לא יודח מתפקידו במועצה. בג"ץ אמר על שררה תנת, זבולון המר, להדיח מתפקידו את אחד מחברי המועצה החדשה בראשה עת, אתרי שהתברר שהאיש הורשע בגניבה בהיותו גיזבר המועצה. כוונת המגיד לא ידע המר על עברו של האיש. כשנודע לו, ניסה המר להדיחו, אך בג"ץ קבע שאין לו סמכות לעשות זאת.

מכתרים ב"כור"

מנכ"ל "כור", בני גאון, הודיע השבוע למנהלים הבכירים בקונצרן שהחליט לאמץ מדיניות חדשה, ולפיה מנהל שאינו מוכיח את עצמו יפדוש מתפקידו. ככנס-מנהלים מצומצם אמר גאון שלא יתכן שבמצב הקונצרן ימשיכו מנהלים שנכשלו לשאת בתפקידיהם. הראשון ברשימת הפורשים הוא ה"ר עמי דלב, מנכ"ל "ורד הגליל", שלא הצליח להרחיב את תחום שיווק השוקולד.

המתז מטריד

את אלמנת השופט

ישראל יחזקאלי, הקשיש שהתז חומץ צה בעניו של עורך-הדין יורם שפטל, ממשיך בתעלוליו. שבוע שעבר, למרות היותו נתון עדיין במעצר בית עד תום מישפטו על הפגיעה בשפטל, התקשר יחזקאלי עם אלמנתו של השופט רב איתן, ודרש לשוחח איתה. מרים איתן סירבה לפגוש אותו, ושאלה לה מה הוא רוצה, אך הוא אמר כי יגלה זאת אך ורק בסגישת אישית, וכי בכלא הכיר עבריינים המעודדים אותו. היא לא התלוננה במישטרה, מכיוון שלתלונותיה הקדמות לא היתה ארזן קשבת.

מטיילים ב.הסוה"

למרות מצבה העגום של חברת הביטוח ההסתדרותית, "הסוה", מתכננים בה הוצאת כמה סוכני-ביטוח לטיול בחו"ל, על חשבון החברה. בחברה אומרים שקיימת מסורת של מתן מתנות של נסיעה לח"ל לסוכני-ביטוח המגבירים באופן ניכר את מכירותיהם, ולמרות המצב הקיים היום אי אפשר להפסיק את המסורת.

בימים אלה הוציאו כמה חברות-ביטוח כמה עשרות סוכנים לטיולים בחו"ל.

הפקחים

אורבים בשוק

פקחי עיריית תל-אביב אינם מרפים מהשוק הסיטונאי, למרות הבטחות ראשי-העירייה. שלמה להט, כי ייפסקו ההתנכלויות לעובדי השוק. ביום הראשון שוב עברו ספקים עירוניים ורשמו דוחות בשוק. הם ארבו ליד דלת השרותים הציבוריים ב-6 אתרי-הצהרונים, ורשמו דוחות לעובדים במקום. לפני שלושה שבועות הבטיח להט שלא ידוע לו דבר על מינהג מחלקת-הפיקוח העירונית, והוא מורה להפסיק את ההטרדה לאלתר.

הבוקים

וכנסו ללחץ

הבנקים בודקים אפשרויות לגביית כספים מאישי-העסקים יורם גיל, הנמצא בשווייץ. גיל נמלט מישראל בעיקבות הסתככות עם שילטונות-החמס וחובות כבדים לבנקים. הוא תושב-קבע בשווייץ, ובאחרונה ביקש גם אורחות שווייצית. היריעה הבניסה ללחץ בנקים, שגיל חיוב להם כספים, והם בודקים עתה אפשרויות לגבות ממנו כספים בשווייץ או לנסות ולגבות את הכספים לפני שתאושר אזרחותו.

משא-ומתן חשאי

חברת-אלקטרוניקה צבאית מנהלת מגעים לרכישת חברה המייצרת ציוד צבאי. בשלב זה החברה הנרכשת אינה יודעת מי מעוניין לרכוש אותה, והמשא-ומתן מתנהל באופן חשאי על-ידי מתורכבים.

וערכים

"בידיעות אחרונות"

"ידיעות אחרונות" החליט לחזק את מערך ההפצה והמודעות בקרב היורדים בארצות-הברית. הוא מינה את מנהל מחלקת-המודעות, תנחום גורביץ, כמנהל סניף העיתון בני-יורק. מדובר בפלח-שוק מכובד. שכן קהילת-היורדים בארצות-הברית צורכת מדי שבוע עשרות אלפי עותקים של העיתונים הישראליים ועיתוני-היורדים.

העיניים של שפטל

למרות הטיפול שקיבל עורך-הדין יורם שפטל בישראל להצלת עינו שנפגעה מחומצה, לא היתה כל הטבה במצבו. פרופסור מיכאל בלומנטל, שאלי פנה שפטל לעזרה, הציע לו ניתוח חדשני, המבוצע אך ורק בבית-הספר לרפואה של אוניברסיטת הרווארד ליד בוסטון. שפטל, שנסע לאמריקה במילא, לצורכי עבודה, התקבל בבית-החולים האוניברסיטאי ועבר את הניתוח בהצלחה. בניתוח נלקחו תאי-ריקמה מעינו הבריאה והושלתו בעין שנפגעה. הניתוח הוא נדיר ביותר, ובוצע עד כה רק 30 פעם בעולם. התאים המושלתים נקלטו היטב, וניכרת כבר הטבה גדולה במצב העין.

הדם שלא נברא

בטכניון

הטכניון נתן ידו לפירסום מוטעה על המוצאה מהפכנית של דם מלאכותי. בעיתונות מדעית בחו"ל נפוצו באחד רונה פירסומים כי בטכניון המציאו דם מלאכותי. מדובר, כביכול, בהמצאה מהד סכנית של דם, היכול להחליף דם בגוף האדם למשך 24 שעות. אולם מתברר שהפסוד בדיו מיסודו. אומנם קיום רעיון כזה, אך הוא נמצא בשלבי-סיתוח ראשוניים. בטכניון לא התנערו מהפירסומים ו- מילא בידים מים, כדי שלא לפגוע בתד- מית המוסד.

כשצה"ל הגיש אולטימטום

זה הרגיו אותי ברגע הראשון, אבל אחרי מחשבה הגעתי למס' קנה שהיא צורקת. אם אשתקאריריה עובדת כמוני — והיא אמורה לעבוד כך, אם היא מנהלת בכירה במפעל או במוסד כלשהו, וצריכה להתחרות עם אחרים — ובנואה הביתה היא גם מתפקדת כעקרת-בית, זה מצבה. אם נוסף על כך היא צריכה לטפל גם בילדים, לא תוכל לעמוד במעמסה. משמע, אין היא יכולה להתחרות עם הגברים, היכולים להתרכז כל-כולם בעבודתם. ב"יוסדאשה הבנילאומי" ריאיינ רם עברון בטלוויזיה אשת-קאריריה מוצלחת, שנרשם לזכותה הישג מרשים: היא מנהלת מיפעל גדול למנועים. שאלתי את עצמי איך הגיעה למעמד זה. האם היא סנונית ראשונה המבשרת מהפכה חברתית אמיתית? אבל אז, באירצון כלשהו, כך נדמה, היא גילתה איך הגיעה לאן שהגיעה. הסתבר שהיתה עקרת-בית, ילדה ילדים וגידלה אותם. אחרי שהילדים כבר התבגרו נפטרה בעלה, כעל המיפעל, והיא תפסה את מקומו.

יקתרניה

כל הכבוד לה על הצלחתה בנייהול המיפעל, אך הדרך שעבירה כדי להגיע לשם איננו סיפור פמיניסטי, דווקא. גם יקתרניה הגדולה הגיעה למעמדה בדרך של נישואין והתאלמנות. ביתניים התלקח בארצות-הברית ויכוח נזעם בעיקבות פירסום פמיניסטיות יצאו חוצץ נגד הברכה שוורץ. אך נדמה כי ראשי החברות הגדולות בארצות-הברית — כולם גברים, אלא מה — קיבלו את המסקנות האלה כמוכנות מאליהן.

מוח מצומק

השבוע הקרינה הטלוויזיה סרט קצר של ישראלית צעירה החיה בגרמניה. היא ביקשה להעלות את הלכטים של צעירים יהודיים החיים בארץ ההיא.

בחלק הראשון של הסרט הוא הרגיו אותי. כל הצעירים האלה — ובניהם ילדי ישראל — מקטרים על חייהם האומללים בגרמניה, על האנטישמיות שהם נתקלים בה, על הורות והניכור שלהם בארץ של הנאצים ובנייהם.

אז מרוע הם נשארים שם, ולעזאזל?

שנים מן הדורבים סיפרו כי חי הוריהם ניצלו תודות לנאצים מסויימים. לא גרמנים סתם, אלא נאצים ממש. אביו של אחד נתפס ליד הגבול. קצינגסטאפו שיחרר אותו, הוביל אותו בלילה ליער, ותחת לירות בו, כפי שחשש האב, הסכיר לו כיצד לעבור את הגבול לבלגיה. אביו של צעיר אחר הוזהר על-ידי קצינים בעיירה שלו שהוא ראה את שמו ברשימה. האב הספיק לברוח. זה מעניין, אך לא היתה בכך תשובה לשאלה מרוע הם חיים בגרמניה.

התשובה ניתנה על-ידי אחת הצעירות, שבאה לישראל. "זה היה טוב לגוף שלי", אמרה, "אבל הרגשתי שהראש שלי מתנוון" זו הבעייה. גרמניה היא ארץ בעלת חיי-תרבות תוססים. בתיאטרון, בקולנוע, בספרות קורים שם דברים מרתקים. יש ניסויים, אתגרים, אפשרויות. לצעיר בעל כוח-יצירה יש מה לעשות, יש אופקים להתפתחות. וזהו כבוא לארץ יש לו ההרגשה שיש כאן מידבר תרבותי, שאין כאן שום אתגרים יצירתיים. יש כאן תרבות של חינוכים, והיצירה התרבותית מתרחשת בקסבה של שכם. "הראש שלי הצטמק", אמרה היהודיה הצעירה, וחזרה לגרמניה.

אינתיפאדה על הגג

כשאני קם בבוקר, אני פותח את התריסים, ובמבט אחד אני סוקר את מוגדאוויר ומצב האינתיפאדה.

לאהרחק מבית בונים פועלי ארץ-ישראל (יעני, "ערבים מהשטחים") בית חדש. הם כבר הגיעו לגג. כשאני רואה את הפועלים עמלים שם, אני יודע שזהו יום "שקט יחסית". כשאני, אני יודע שהאינתיפאדה נמצאת בעיצומה.

אחיה של מורן

סיפורה המחריר של הילדה מורן אינו יחיד במינו. בארצות-הברית היה מיקרהו של יהושע דישאנא, בן ה-4, שאביו היכה אותו עד כדי עילפון. מאז הוא ילד מפגור. אמו של יהושע הפגוע תבעה נגד המלחקה לשרותים סוציאליים של נפת-מגוריה, על שלא הגנה על הילד מפני אביו הסאדיסט. המצב היה ידוע היטב לעובדי בית-החולים, לשוטרים ולעובדים הסוציאליים. הם ראו פעמים רבות את סימני-האלימות על גוף הילד, רשמו דוחות ולא עשו רבר.

בית-המישפט העליון של ארצות-הברית החליט כרובדיעות שאין המדינה חייבת להגן על אורחיה מפני אלימות של יחידים, ועל כן אינה חייבת בתשלום פיצויים על המחרל. מעניין — בארץ עלה על דעת איש להגיש תביעה לפי צוים נגד כל המוסדות שירעו על מצבה של מורן האומללה.

אורי אבנרי

איש ימין

על "רצח" החייל. גם על המישמר. יצא מן הכלל הארץ. שהקדיף לכתוב על "הריגת" החייל.

חוכמת הנסתר

לעולם לא אבין איך מארגנים ויכוח בטלוויזיה הישראלית. זה שייך להוכמת-הנסתר. אני רק יודע שהתוצאה היא המידת-מיד אבסורדית.

הנה ערך המכון האסטרטגי של אוניברסיטת תל-אביב מחקר מקיף על האופציות השונות להשגת השלום. והו מחקר רציני. אני יודע זאת מניסיוני האיש. בשעתו הזמנתי לחוג מצומצם של חוקרי המכון הזה, ונדרשתי, במשך חצי יום, לבסס את השקפותי, להשיב על שאלות נוקבות ולהביא נתונים.

אפשר להתווכח על תוצאות המחקר. הרי לשם כך עורכים מחקר. אין לי ריב עם המסקנה כי המדינה הפלסטינית היא ה"אופציה היחידה שישבטח. יש לי ריב עם המסקנה שדרושה תקופת-ביניים של 15 שנים לפני הקמתה. לדעתי אין זה מציאותי. אך אני מוכן בחלט להתווכח על כך.

על כל פנים, אלוהי הטלוויזיה החליטו להקדיש למחקר זה תוכנית במסגרת מוקד. סביר היה להזמין לויכוח זה את בעלי-המחקר, יחד עם חוקרים שהגיעו למסקנות אחרות, מימין ומאל, כדי לנהל דיון ענייני ונר-קב.

תחת זאת הזמינה הטלוויזיה את שני בעלי-המחקר יחד עם שני פוליטיקאים מיקצועיים, ש" הם גמרים בעולם המחשבה.

איני יודע על מה מבסס מוטה גור את הביטחון העצמי העילאי שלו, ואת תביעתו לראשות-היד ממשלה. זה סודו, סוד שמור ביד תר. לדיון מסוים זה לא הוסיף אף שביב אחר של מחשבה. תרד מתו העיקרית לויכוח היתה הק"ביעה ההאה שהוא נמנה עם

"מקבלי ההחלטות", מעמד נשגב ונעלה, לעומת האקדמים הע"לובים.

לצידו של גור הופיע, למען האיוון, אהוד אולמרט. אני מניח שיש הבדלים בין השניים, ושבעזרת מיקרוסקופ טוב גם ניתן לגלותם. אבל בריון זה הם אמרו את אותו השוסד-דבר. אבל אולמרט הוא הרבה יותר משושף. אחרי כמה דקות של ויכוח נטל לידיו את הרסן, ודיבר ודיבר ודיבר, מבלי להגיד דבר. לחוקרים לא ניתן פיתחון-פה. הם ישבו פעורייפה, כמו יורם רונן המנחה, עשו תנועות-ידיים של חוסר-אונים, והניחו לאודי-חמודי להתווכח עם עצמו.

אולי זהו טכסיס מחוכם של אורי פורת ועבריו, כדי למנוע כל ויכוח רציני על הנושא הזה. אבל המסקנה היא שאל לו לחוקר רציני להופיע בטלוויזיה, ובוודאי לא כל עוד שולט בה אורי פורת. אם הנושא הוא רציני — ואני יכול לתאר לעצמי שקיומנו בארץ זו הוא נושא שיש בו מידה מסויימת של רצינות — אין זו הבימה המתאימה.

סיפור פמיניסטי

רחל אשתי, אדם יציב בדרך כלל, החליטה פתאום להחליף את עורה. ליתר ריוק — למתוח אותו. הלכה ועשתה. כל הכבוד, אבל זה מתח גם את סדרהיום שלי.

קמתי בבוקר והכנתי לה ארוחת-בוקר. אחרי-כך התמסרתי במ"שך כמה שעות לעבודה שלי. אחרי-כך מיהרתי לסופר כדי לקנות מצרכים. אחרי-כך הכנתי ארוחת-צהריים — אחת לה ואחת לי. אחרי מנוחה קצרה המשתכתי לעבוד, עד אחרי חצות. אז מיהרתי הביתה, הכנתי ארוחת-ערב. באמצע ניקיתי קצת את הבית. ביום שבו באה העוזרת (אחת לשבוע) סידרתי אחריה.

בדרך-כלל אני עובד כ-12 שעות ביום בממוצע, שביעה ימים בשבוע. נימים אלה עברתי הרבה יותר. עכשיו אתה עובד בערך כמו אשת-קאריריה, שאין לה ילדים, אמרה רחל.

פתאום זה נמאס לצה"ל האלופים ידעו כי המילחמה באינתיפאדה הורסת את צה"ל מבפנים. הם ידעו שאינם יכולים לנצח במילחמה עכורה זו. הם קיוו שהממשלה תגיע טו"ח-סוף להסדר מדיני עם המת-קוממים. אולם הממשלה היתה משותקת. ראש-הממשלה פזל לע"בר הימין הקיצוני והרתיים, ועל כן התנגד לכל הידברות עם אש"ף.

באחד הימים החליטו האלופים שהגיעו מים עד נפש. המטכ"ל הגיש אולטימטום לראש-הממשלה: או שינקוט מייד צעדים כדי להגיע להסדר לסיום האינתיפאדה, או שהצבא יתפוס את השיל-טון במדינה —

סיפור דימיני? לאו דווקא. זה באמת קרה. אבל לא בישראל, אלא בסודאן. בסודאן מתנהלת זה שנים מילחמה בין הצפון הערבי-מוסלמי ובין מחוזות-ברור, שתושביהם כושים, נוצרים ופגנים.

המדינה הענקית יושבת על קרה-הפרדה בין הצפון הערבי מוסלמי של אפריקה ובין המרכז השחור של היבשת, שהוא נוצרי ופגני.

בצפון התגבר במשך השנים כוחם של הקנאים המוסלמיים. הם גרמו להנהגת החוק הרתי המוסלמי במדינה. הדרום התקומם, בעזרת אתיופיה ושאר השכנות. בעיתוני העולם נרמו מרי פעם שגם ישראל אינה טומנת את ידה הארוכה בצלחת.

מילחמה זו עלתה במיליוני קורבנות. המדינה התרוששה, מיליונים הפכו לפליטים, יש רעב ומחסור.

באחרונה נחלו כוחות הדרום ניצחונות. אבל שום צד אינו יכול לנצח ממש. הצבא נואס. חטרים לו נשק ומזון. הממשלה הסרת-אונים. ראש-הממשלה, צדיק אלימה, הוא מוסלמי ארוק. הוא עומד בראש מופלגת אל-אומה ("אומה") היא כלל מאמיני-האיסלאם, מעין מהדורה סודאנית של הליכוד, ובעל-בירתי העיקרי הוא התנו, ראש החזית המוסלמית הקנאית.

לרוב הסודאנים זה נמאס. 30 מילגות ופלגים מקומיים התאגרו ותבעו הידברות עם הדרום והסכם, שיעניק לכל המחוזות שילטוני-עצמי. ראש-הממשלה התמהמה. ואז הגיש הצבא את האולטימטום שלו.

גם בארץ יש אנשים המקווים שצמרת צה"ל תרפוק על שולחן הממשלה, ותכפה על יצחק אל-מהדי (סליחה, סליחה) הסדר מדיני. אבל אנתו רמוקרטים, ואין אנתו יכולים בשום פנים ואופן לר"רוש הפיכה צבאית — גם אם הדרג הצבאי הוא, בסך הכל, הגיוני ושפוי יותר מאשר הדרג המדיני.

מתי נהרג בנימין?

מתי נהרג בנימין מייסנר ו"ל? לכאורה התשובה ידועה: בתאריך והזוה, בשעה זורוון, במקום זהוזה בקסבה של שכם.

אך לזעזעה הוא נהרג כמה חודשים לפני כן. הוא נהרג כאשר ירו חיילי צה"ל בשני צעירים ערביים, בהפ"גנות שונות בשכם. האחר נפגע קשה בחזה, לשני הוצאה עין. שניהם חזרו לקסבה, ושניהם היו פיצצות-זמן מהלכות. כי שניהם הקדישו את חייהם לדבר אחר בלבד: נקמה. השניים הטמינו מלכודת לחייל בנימין מייסנר והשליכו עליו גושביטון.

אין דבר מסוכן יותר מאשר אדם המוכן למות כדי לנקום את ניקמתו. ואין דבר אוחיל יותר מאשר להקים דור של נוקמים.

בטלוויזיה את פיצוץ בתייהם של השניים, ושמתע את הנמת-היד עם הקיבוצית של תושבי הקסבה. הפיצוץ היה אקט של נקמה. שתי המישפחות נענשו (עונש מישפחות), וכל מי שגר סביבם נענש גם הוא על-ידי הרס קירות ור-היטים (עונש קולקטיבי).

משמע: עוד כמה עשרות בני-אדם, שמהיום והלאה יבקשו נקמה, נקמה.

על כמה חיילים נוספים נגזר באותו רגע למות ולהיפצע?

בכלי-התיקשות רואינו השבוע שני קצינים, שטסקו — בהודמנויות שונות — נפיצוץ בתים. היו להם שמות כמו "אל"מ ש" ו-אל"מ ג". הם אמרו משהו בנוסח "הו ילמד את הערבים לקח"

מי שהיה מסוגל להגיד דבר כזה לפני 15 חודשים, העיד על עצמו שהוא איש פרימיטיבי. מי שאומר דברים כאלה כיום מעיד על עצמו שהוא טיפש חסרת-קנה. טיפש שאינו מסוגל ללמוד לקח.

פיצוץ בית אכן מלמד את דייריו לקח. אבל אין זה הלחך שאל"מ א' או ב' מתכוון אליו. הלחך הוא שפיצוץ בית מייצר נוקמים, והנוקמים מבצעים פיגועים, והפיגועים יביאו לפיצוץ בתים נוספים, וכן הלאה וכן הלאה, עד הסוף המר — כאשר מישטר-הכיבוש — כל מישטר-כיבוש — יתמוטט בענני שינאה.

ועוד דבר: כאשר חייל קרבי נהרג בעת מילוי תפקידו, אין דבר מעליב יותר מאשר לומר שהוא "נרצח".

חייל בשדה-הקרב אינו דומה ליהודי מיסכן בגטו, שנרצח בידי קווקים שיכורים. על חייל אומרים שהוא "נפל", או "נהרג במילוי תפקידו".

בנימין מייסנר, חייל קרבי, נהרג בקסבה של שכם. הוא היה שם במילוי תפקידו הקרבי, בסיור חמוש. זה היה מצב מילחמתי. אולם כמעט כל כלי-התיקשות ריברו שוב ושוב, יום אחרי יום,

אורי אבנרי, העולם הזה

רונן

בנימין ז"ל

■ שרהביטחון יצחק רבין תגג את יום-הולדתו ה-67 במסיבה צנועה, שקיים בלישכתו אחי רי ישיבה נוקבת של שרייה מערך, שדנה בכישלון המערך בכחירות המוניציפליות. מלבד הפורום המצומצם של השרים שנכחו בריון, הגיעו גם חבריי כנסת רבים. **לאה רבין**, אשת השר, לא נכחה. היא היתה כאר תה עת בקונצרט.

■ על דרכיהעבודה של **משה ארנס** סיפר השבוע מי שעבר איתו בשגרירות הישרא-לית בווינגטון. בישיבות-הצי וות נהג ארנס לקרוא באוזני אנשיו את המיברקים הסודיים שקיבל, ושהיו מסומנים. לעיני השגריר בלבר: "כשהעירו לו על כך, אמר ארנס: 'מכיוון שזה לי עניינים שלי בלבר, אני לא מראה לכם את המיברקים. אבל אני יכול לקרוא לכם אותם, כי לא כתוב לאוזני השגריר בלבר'."

■ איש קול-ישראל, **שלום קיטל**, סיפר על הכנסת-האורי-חיים של משה דיין. פעם בא קיטל עם ציוותו לראיין את דיין ב-כיתו. דיין פישש במקרה, הר ציא כמה בקבוקי-משקה ואמר להם: "תצטרכו לשתות מהבקי-בוק, כי רחל איננה בארץ, ואני לא מדיח כלים."

■ חברייכנסת **יהודה פרח** הסכים להיות חברייכנסת הרא-שון בארץ שינסה את ספורט הראייה. **אהרון שגיא**, טיים ארלנו, אלוף הארץ כראייה המרוג במקום ה-14 בדירוג העולמי, הגיע לכנסת ונפגש עם יושבי-ראש ועדת-הספורט, **מיקי בריזוזה**, כדי לקדם ספורט זה בארץ. גם **יצחי הנגבי** הציע לדאות, אך הנגבי הודה שהוא פוחד. הוא מסתפק בצניחות ש-יצע בזמן שרותו הצבאי, והוסיף שחלק מחברייכנסת מרתפים במילא, ואינם זקוקים לדאייה.

■ שרהפנים הצעיר **אריה דרעי** תגג את יום-הולדתו ה-30 בלישכתו בירושלים, בנוכחות בנימישפחתו וחברים קרובים.

אשתו **יפה** באה בחברת שלושת ילדיהם וקרובי-משפחה מאר-צות-הברית, שהביא עוגת יום-הולדת ענקית. כשנשאל השר איך הוא מרגיש ביום הזה, השיב: "אני מרגיש גדול!"

■ עורך-דין **אברהם סכי** טר, סגן-הפרקליט בפרקליטות מחודהמרכז, ערך בשבוע שעבר מסיבה לכבוד הולדת נכדתו הראשונה, **אופיר**. בתו של פכי טר, **מירב** (26), היתה לפני תשע שנים סגנית מלכת-היופי, כאשר המלכה היתה **אילנה שושן**. אל פאכ השעון, שם נערכה המסיבה, הגיעו מישיפי טנים רבים. בין המוזמנים היתה עורכת-הדין **נירה לירסקי**, אך היא לא הגיעה. היא הלכה ב"עות לפאכ הפעמון הסמוך, ראי תה שלא קורה שם שום דבר, חשבה שטעתה בתאריך המסיבה, וחזרה הביתה.

■ **נאווה גינת**, אשתו של **רפי גינת**, מנהל מחלקת-הברי-דור של הטלוויזיה, החליטה לארגן לו מסיבת-הפתעה, לכבוד יום-הולדתו ה-40. היא טרחה ועמלה, יחד עם חברים טובים של בני-הזוג, אבל את ההפתעה קילקלו כמה מוזמנים, שצילצלו לרפי והודיעו: "מצטערים, לא נוכל להגיע". במסיבה קרא **אבי קורן** שיר שכתב במיוחד לרגל המאורע, ובו סיפר על רפי הגי דול והאימתני, שהוא בעצם רזה ורגיש. בכל הרכישות המשר תפות שלהם בחו"ל הוא יוצא פראייר, כי איש אינו מזהה אותו שם כ"מר כלבוטק".

■ אחרי זכייתה בפרס דוב הכסף בפסטיבל-ברלין טסה הש-חקנית **גילה אלמגור** לניר יורק, שם היתה אורחתו של **נועם סמל**, קונסול-התרבות של ישראל בארצות-הברית, ש-אירגן לה מסיבה גדולה בביתו של הקונסול הכללי, **אורי סביר**. במסיבה נכחו עשרות אמנים יהודיים וישראלים, ובי-ניהם המפיק **דניאל סלזניק**, בנו של המפיק הנודע **דיוויד סלזניק**, שיצר את האופוס הקול-

נועי חלף עם הרוח. כמהלך הערב התבשרה גילה סלזניק הבן מפיק 13 פרקים על התפת-חות הקולנוע בעולם, ואחת המ-דינות שנבחרה היא ישראל. אל-מגור נבחרה לתפקיד כסרט.

■ לאופניית **שרה מילר**

טיין **הוסמן**. העיתון השתמש בצילומים הלוקחים משבועון-ה-כידור האמריקאי פרמייר, שהוא כבעלות קבוצת מורדוך. עורכי המוסף של חדשות השתמשו בצילומים מבלי לקבל רשות, ואף רשמו בטעות את שמו של

רפאלי וכסטודנטית בשם **רד-שני**.
■ לפרמיירה של לה טראווי-אטה, שהועלתה באולם החדש וונה ביפו, הגיעו הרכה אח"מים, שבניגוד לציפיות לבשו תלבו-רות מאופקות, למעט **אנטי דו-**

אנטי דוהמן, העולם הזה

סוניה פרס (מימין), אשתו של שר-האוצר, ממעטת להגיע לאירועים חברתיים. אך הפעם חרגה ממינהגה ובאה למיבצע-התרמה עבור מעון לנערות במצוקה, שנערך בסביון, באירגונם של אשת-החברה **סוניה הררי** ושלווה בן-גל. סוניה פגשה שם את המעצב עודד גרא (משמאל).

ציון צמיר, העולם הזה

אלכס גלעדי (משמאל) המכהן בתפקיד בכיר ביותר ברשת הטלוויזיה אן-בי-סי, מנהל רומאן ממושך עם המיליונרית הלנה גוטסדינר (מימין), הנוהגת להתלוות אליו לאירועים שונים בארץ ובחו"ל. גילעדי הגיע ארצה במיוחד לרגל מישחקי-הכדורסל עם הקבוצה המוסקוואית.

לציין, היחידה שכאה לאירוע במעיל-פרווה ארוך.

■ בחודשים האחרונים נפוצו בתל-אביב שמועות שאמרו שאת 32 הדקלים, המעטרם את חצר מיסערת-הדגים הסוכה הלבנה, קיבל הבעלים **מוסה בהן** כמי תנה מידורו הטוב, חברייכנסת **רחבעם זאבי**, הנוהג לפקוד את המקום לעיתים מוזמנות. כהן הגיב על השמועות באומרו של-פי מיטב ידיעתו אין משתלה ליי-דידו גנדי. חוץ מזה יש לו קבלות על כל הדקלים, שאותם רכש בעזת. כהן טוען שזה ניסיון של

הצלם **יוסי צווקר** מתחת לאחד הצילומים, שצולם עלידי צלם אמריקאי.

■ הבימאי המהולל של הסרט שובו של מרטין נר הגיע ארצה לכמה ימים, עובדה שעוררה צי-פיות בקרב אנשי-קולנוע, שקיוו לפגוש בו. אך **דניאל ויינייה** בא ארצה כדי לצלם סרט-פיר-סומת לממתק-שוקולד צרפתי. עלות-ההפקה הדהימה את היש-ראלים, הרגילים לתקציב נמוך כהרבה. ההפתעה השניה היתה בחירת השחקנים לסרט-הפירסור-מת. הבימאי בחר בדוגמן **עופר**

רפי אדרי (מימין) השר הטרי ואשתו אן קלוד (לצידו), אירחו מאות אנשי כלכלה ותעשייה, שבאו לברך את אדרי לרגל היבחרו. שני ילדיו, אורית בת ה-22 וגיל בן ה-20, חייל בחיל-הים, בני נישואיו עם אשתו הראשונה **ג'ואן**, נכחו באירוע, אך ניסו להתחמק מצילום משותף עם אמם החורגת.

פסוקי השבוע

● **"חדשות", על ניצחון צבי בר למישיפת ברזני, יוצאת כורדיס-תאן, על אורי עמית, יוצאת עיראק, בבחירות לראשות עיריית רמת-גן: "זו הפעם הראשונה שה-כורדים מנצחים את העיראקים!"**

● **המשוררת דליה רביקוביץ, על המיפגש הטלוויזיוני בין שר-הפנים, איש ש"ס אריה דר-עי לוותיק תנועת-העבודה, יצחק בן-אהרון: "זה היה מיפגש בין הפונדמנטליזם העולה לבין הסוציאליזם הנסוג!"**

● **מג"ד ב.גולני: "בש-מילואימניק לובש את המדים, הוא מקבל, אורטומטי, שלוש תכונות: הוא נעשה רעב, עיף וחרמון!"**

מתנגדי גנדי או מתחריו שלו עצמו לפגוע בהם.

■ גיבור הסוכנות היהודית,

החברה המצרית רכשה מלון חדש באזור-סיני. הוא הזמין את סטולוביץקי לסוף-שבוע. כששאל לשם המלון, התברר לו שמדובר במלון "סונסט" בטאבה. במסיבה פגש באלי פפושדו (שני משמאל), מבעלי "סונסט", ובחסייה ואלו שביט, (ראשון משמאל), שחיו באילת.

ייעקב סטולוביץקי (מימין) איש-החברה, מתגורר בש-ניס האחרונות בניו-יורק ועובד ב"חברת-האשראי", אמריקן אקספרס, כממונה על ארצות-המרחב. יומיים לפני בואו ארצה פגש בנשיא חברת-התעופה המצרית, שסיפר לו

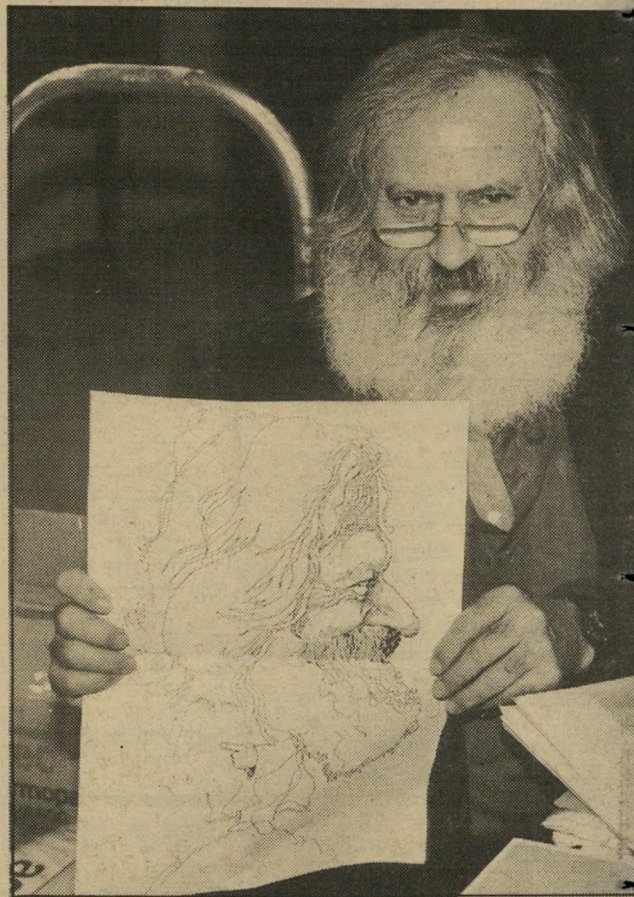
צסק"א-מוסקוה גם בקניית מחי-שבים. סרגיי טרקנוב, קבר-ניט הקבוצה, נפגש עם נציגי חב-רת מוח מחשבים ורכש מהם מחי-שב פייס, עם תוכנה העוסקת בהדמיית מישחקי-כדורסל. ה-תוכנה מאפשרת לשחקנים להת-אמן בכדורסל גם על המירקע בבית.

■ **נעמי רון וזוהר אדהליאב**

אים מהפרובינציה, בהצביעו לע-כר העיתונאית. למשמע הדברים היא הסתלקה מהמקום, וסירבה לדבר עם ראשי-העיר. לפני ימים אחרים התפייסו השניים, והדי-דות חזרה לשרור ביניהם.

■ מלבד קניית מזכרות מ-ארץ-הקודש ובגדים שונים, עס-קו חברי נבחרת-הכדורסל של

שלמה מיניץ, שהגיש קטע-סר-לו. היא התחילה לצלמו. הכנר הפסיק את נגינתו, ורדה הנבוכה חזרה למקומה, כשעיני מאות ה-מוזמנים מופנות אליה. הכנר המשיך בנגינתו. עם סיום הקונ-צרט נערכה במקום מסיבת-קוק-טייל. ראשי-העיר, ויאל אלרר, אי, חש צורך להתנצל לפני הכ-נר, ואמר לו שכך נוהגים עיתונ-

יעקב אגם טען שהוא המציא שיטה חדשה ללימוד שפות. לרגל הוצאת סיפרו על השיטה שלח לו ידידו, הקריקטוריסט רענן לוריא, איור המציג אותו כנביא.

■ **מזאיר שיטריה**, הצליח לגייס בערב ב'נווה סכוכסוף גדול. באירועי-הפתחה של המגזין ה-יהודי במלונן של נסיים גאון נכחו כל המיזמי של העולם ה-הודי, אך שיטריה הופיע לברו-אשתו לא הצטרפה אליו, מכיוון שהמיוזרות שלה לא הגיעו ב-טיסה, וכל התנויות היו סגורות. היא העריפה להישאר בחררה, ב-בגדי-הטיסה שלה, מאשר לרדת לנשף המהדר. למחרת היום הגיעו המיזודות.

■ צוות-ההסרטה של סרט ה-מתיחות של צבי שישל וברעז דוידזון התמקם ביוהנסבורג, וכאחד הבקרים נפגש שישל עם ראש-שבט מקומי כדי לבחור נד-צבים לאחת הסצנות. ראשי-שבט, שהיה לבוש בכגדים מער-ביים, הבטיח להשיג את הניצ-בים, כתנאי שישל יתחנן עם

תמונת השבוע שלוש זרועות מתרוממות. הכדור הוא מעל לסל של קבוצת-הכדורסל צסק"א-מוסקוה. האם ייכנס? ציון צפרי, צלם "העולם הזה", הנציח את הרגע הדרמאטי. למי שייכות הזרועות? מתחת לסל עמדו ולרי גוברוב (בעל הזרוע הימנית), קווין מגי הושיט את ידיו לעבר השחקן הרוסי, ששתי זרועותיו נראות משמאל. זרועותיו של מגי אינן נראות.

כתבה זו חושפת עובדה מדהימה: גיוס הבנות הדתיות לשרות לאומי התנדבותי הוא עסק פרטי לגמרי של חבורת אנשים. שרה ליבוביץ חקרה

התנדבות בע"מ

כתבה זו שוברת אגדה. כתבה זו חושפת שעוררית. האגדה היא השרות הלאומי של הבנות הדתיות. השעוררית היא שהתנדבות הבנות היא ביזנס פרטי לגמרי.

מזה שנים רבות מתהלכת בארץ אגדה. היא מרשמעת בכנסת בכל ויכוח על שחרור הבנות הדתיות מגיוס בצה"ל. עסקנים דתיים חוזרים עליה בכל הזדמנות. וזוהי האגדה: הבנות הדתיות אמנם אינן משרתות בצה"ל, אבל הן מתנדבות בהמוניהן לשרות בתחומים חיוניים: בתי הספר, בתי החולים, ועוד ועוד.

מכאן הצטיירה התמונה כאילו קיים גוף ממלכתי, המפעיל את הבנות האלה. ציניקאים יכלו לחשוב כי אין זה שרות ממלכתי, אלא שרות מיסלגתי של המפד"ל. אבל המציאות חמורה הרבה יותר.

"העולם הזה" חקר את שרות הבנות הדתיות, וגילה תגלית מדהימה: זהו עסק פרטי לגמרי של קומץ אנשים, באמצעות עמותה אלמונית. האנשים האלה עושים בתחום זה כבתוך שלהם. הם שולטים על כספים רבים בלא כל ביקורת אמיתית. הסיפור במעט לאייאמן — אם בכלל יש עוד דבר במדינת ישראל שלאייאמן.

רים את פעילותה של האגודה. סטור דנטחוקר, שביקש לעיין בתקנון האגודה, נענה בסירוב מוחלט. מרים מאיר, תושבת אלון-שבות, מייסדת וחברת-הנהלה, אמו של אסיר המחתרת היהודית אורי מאיר, מסרבת לענות על שאלותיי, למרות שקבעה עימי פגישה. היא חשנית מאוד, מסוייגת, ורק אחרי דייוודברים מייגע מאוד היתה מוכנה לספר איך פועלת האגודה.

משא-ומתן מכוער

חודש ינואר מבקרים פעילי האגודה בבתי-ספר דתיים, ומחלקים שם דפי-מידע. בדפים האלה הם קוראים לננות שלא להתגייס לצבא. הש"ר רות הלאומי זאת האפשרות היחידה לשרת במדינת-ישראל ללא מדים, ללא מיסגרת צבאית וללא כפייה חזקית.

הבנות נרשמות לאגודה. בחודש אפריל הן מתקבלות לראיון, שבו הן רשאיות לבקש היכן הן רוצות לעבוד. בדרך-כלל מתחשבים בבקשותיהן. כאן חר בספטמבר הן מתייצבות במקומות העבודה.

האגודה עוברת עם כמה מישרדי ממסלה ומוסדות. במישרד-המישפטים יש השנה 78 בנות השרות הלאומי. במישרד-החינוך — 1700 בנות. כי מישרד-הבריאות — 300. במגדל-אדום — 88. במישרד-המיטרה ובי התנחלויות — המיספר אינו ידוע. כנראה כמה מאות.

בכל מיקרה, הסיכום הסופי קטן מהמיספר 3500 שעליו מצהירה האגודה.

מישרד-הממשלה משלמים להנהלת האגודה תשלום חודשי שני עבור כל בת העובדת למע"נ.

עד לפני שלוש שנים שילם כל מישרד סכום שונה. גובה התשלום היה תלוי ברצונו הטוב של דב פרומן, כהן צע הבנות, ובמידת הצורך של המישרד השונים במתנדבות.

"שיטת-התשלום הזאת יציבה פתח למשא-ומתן מכוער, ולאפשרויות של סחיטה מצד פרומן, אומר סקיד ממשלתי המוציאי בנישוא.

לפני שלוש שנים החליטה הכנסת כי ועדה בינמישרדית, ובראשה תקציב-בן של מישרד-החינוך, תקבע תעריף קבוע.

המצב היום: התשלום כאילו קבוע ומוסדר על-פי ארבע קטגוריות: בנות הגרות בביתן והמתכללות בכוחות עצמן. בנות הגרות מחוץ לביתן והמתכללות בעצמן. בנות הגרות מחוץ לביתן, והאוכלות במקום-העבודה. בנות הגרות בביתן והאוכלות במקום-העבודה.

לעצמה בלבד. הויקה שלנו לאגודה הוו היא חברתית-ציבורית. אנחנו עמרנו בערש הקמתה, והבנות המשרתות באגודה באות, בדרך-כלל, מבתים מפ"ר-ליים. גם בנותי משרתות במיסגרת האגודה. מלבד זה אין כל קשר בינינו לבנים. לא כלכלי ולא אחר.

ב-1981, אחרי שהתקבל בכנסת חוק-העמותות, הפכה האגודה להתנדבות בע"מ שהיתה עד אז אגודה עו"מ מאנית לעמותה ציבורית, שלא למטרות רווח. ככזו אף אין היא משלמת מס-הכנסה.

למעשה אין העמותה שייכת לציבור, אלא למייסדה, דב פרדימן. הוא עושה בה כבתוך שלו, ככל העולה על רוחו.

כאופן רישמי מנוהלת האגודה על-ידי חמישה חברי-הנהלה. כל ההחלטות מתקבלות בהנהלה. 12 חברי המועצה הם, במיקרה הטוב, חותמת-גומי של ההנהלה. לעיתים קרובות אף אין ההנהלה טורחת לבקש את חתימתם.

חברי הנהלה, חשדניים מאוד, שומרים על סודיות החלטותיהם כקנאות רבה. אין הם מוכנים לגלות דבר מה מתרחש בישיבות ההנהלה.

חשוב לזכור: האגודה להתנדבות היא עמותה ציבורית, החייבת, על-פי חוק, להציג לפני כל חברה את הפירוט-הקולות של האסיפות הכלליות.

בקושי רב הסכימה מרים מאיר, רכזת ארצית, לתת לי דפי-מידע, המתאי

צילום: צפורה חנוכי

מנהל פרומן

זה לא מוכנס לכתוב בעיתון כמה אדם מרוויח

איך זה נולד

העולם הזה

דעה רבואית

השתלחות הכבוד: בעונת

מחיר: 50%

החללית

מיתות

שער "העולם הזה" 11.1.89 זה משוועו

לפני חודשיים ערך "העולם הזה" חקירה בעניין גיוס הבנות לצה"ל.

בעיקבות החקירה הגיע "העולם הזה" לכלל מסקנה כי רבות מן הבנות המגויסות לצה"ל מיותרות שם לחלוטין (העולם הזה 11.1.89).

לאור מימצאים אלה הציע "העולם הזה" לעצמם או לבטל את חובת-הגיוס של הבנות לצה"ל ולהקים שרות חברתי ממי-לכתי, שאליו יגויסו כל הבנות המשוחררות מצה"ל מטעמים דתיים או אחרים, וגם כל הבנים המשוחררים מטעמים דומים. חוצע שאורך תקופת-השרות יהיה כאורך השרות בצה"ל, וש-התנאים יהיו דומים ככל האפשר.

חוצע שהשרות החברתי הממלכתי ישלח את המגויסים לבתי-החולים, לבתי-הספר, למוסדות הסעד לזקנים, לילדים מוגבלים ולכל שאר התחומים המשועים לכוח-אדם.

תוך כדי חקירת הנושא הזה הגיעו לידי המערכת ידיעות על עמותה מוזרה, העוסקת בהתנדבותן של הבנות הדתיות בינם. המערכת החליטה לחקור את הפרשה, שלא פורסמה מעולם. בעמודים אלה מתפרסמות התוצאות המדהימות.

ב-1971 נזכרו מפ"ם והליברלים העצמאיים בחוק הנשכח הזה, וביקשו להפעילו, כטענה שכך תיפתר מצוקת כוח-האדם בבתי-החולים.

המפד"ל נבהלה. כדי לחסום את ההצעה הודונית, החליטו ראשיה להקים שרות לאומי התנדבותי. מיכאל חזוני, איש המפד"ל, שהיה אז שר-הסעד, ביקש מעוזרו, דב פרומן, עורך-דין ירושלמי שאפתן ורודף-שררה, כי יטיל על עצמו את אידגון השרות ההתנדבותי.

פרומן נרתם למשימה בהתלהבות. בפברואר 1972 הקים, ביתר עס עוד שלושה חברי-מפד"ל (חברת-הכנסת דאז טובה סנהדראק, שאול יהלום ומרי ים מאיר) את האגודה להתנדבות בע"מ. כליכך התלהבו מייסדי האגודה מהתפקידים החדשים שנטלו על עצמם, עד שקבעו בתקנונם כי חבר ההנהלה יחלף מלמשם בתפקידו רק בעת פטירה או כאשר יתפטר מרצונו.

כלומר: חברי הנהלת האגודה הם כמון נסיכים — איש אינו יכול להדיחם מתפקידם המוליכתי.

מאז עברו 17 שנים. היום מתגוררת המפד"ל מהאגודה, מתרחקת ממנה בי היסטריה.

● זבולון המר: האגודה לא שייכת למפד"ל. היא עמותה ששייכת

בין עשרות החברות לשרותי כוח-אדם הפועלות בארץ, יש אחת שבחרה לעצמה גימיק מוצלח במיוחד. את פעילותה היא עוטפת במעטה סכיניני של אידאולוגיה חלוצית, ארץ-ישראלית שורשית, בתוספת תבלין דתי. הפועלות הרשאיות להירשם ולקבל עבודה באמצעות חברה זו הן דתיות כלכך, בוגרות-תיכון.

התבלין הדתי פועל בפעולה מוצלחת. 3500 מועסקות רשוריות במישרדי החברה.

אחרות משחרות לפיתחה, אך אינן זוכות להירשם. כל זאת — למרות השכר הירוד ותנאי-המגורים העלובים שמציעה החברה למועסקות דרכה.

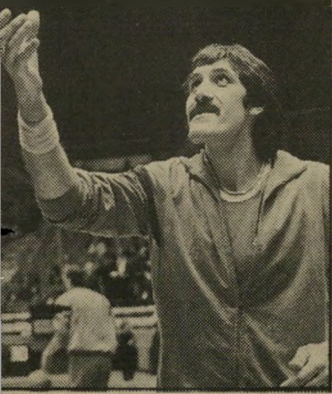
שמה של החברה: האגודה להתנדבות בע"מ. היא מפעילה את בנות השירות הלאומי, בנות דתיות המתנדבות לעבודה במוסדות שונים תחת להתייחס לצבא.

אי-אפשר לפטר!

ביום ספורים כי האגודה נהת' ודובו בע"מ שייכת למפד"ל או למישרד ממשלתי כלשהו. המציאות שונה.

ב-1953 התקבל בכנסת חוק השרות הלאומי. זהו חוק עקר שלא הופעל מעולם, בשל לחץ דתי כבד.

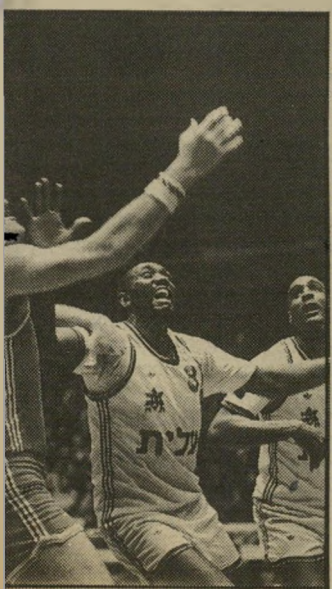
תנקרית על הספסל

חיומו ולדימיר טקצ'נקו מ'מתין לכדור, הנמצא בתוך הסל, במהלך החימום שלפני פתיחת המישחק. למרות פגיעתו המתמשכת של הענק הרוסי (220 ס"מ) החליט מאמנו, סרגיי בלוב, לשתפו במישחק. טקצ'נקו זכה בתשואות רמות מהקהל האוהד.

חסימה קווין מגי (משמאל), שקלע 29 נקודות לסל צסק"א, מנסה לחסום את סרגיי טרקנוב, הקפטן גבה-הקומה של האלופה הרוסית. במהלך המישחק נפגע טרקנוב בעינו על-ידי שחקן מכבי. טרקנוב קלע 30 נקודות, והיה ממצטייני המישחק. ל"מטה: מרסר (במרכז התמונה) מנסה להפריע, תוך זעקות, לוולדימיר טקצ'נקו (משמאל) לקלוט כדור חוזר. מתבונן בהם קווין מגי.

איזו קטנוניות דחפה אותו לכמעט-תקי רית בינלאומית?

גלדיאטורים של זמנו

שבת קרוב מאור לספסל-השחקנים. עקבתי אחריהם, ראיתי את פעולתם, והתחזקה בי התחושה שכל מה שמתרחש היום במיגרש-הספורט רחוק מאוד מלהיות ספורט. זה מישחק, הצגה, קרב של גלדיאטורים שאינם מתים בקרב עצמו, אך ההורסים את עצמם מלאט-לאט, החותכים עצמם לחתיכות, השוברים את גבם וההופכים כמדי רה לנכים, וכל זה — לשימחת ההמון. ההברל בין תקופת הגלדיאטורים ובין הספורט בימינו טמון בכך שבזמנו היו השליטים, על-ידי תנועה באצבע, קובעים את גורל המנוצח לחיים או למות. גם היום דנים עסקני-הספורט את הספורטאים למוות, על-ידי קצב לא ספורטיבי שהם מכתיבים לשחקנים. כוכב צסק"א לשעבר, איוון ארשקו, כיום אחר המאמנים, בעל קול בס עמוק מרגש, קם באחת המיסעות ושר, לפי צלילי ההימנון הרוסי בימי הצארים: "שמור, אלוהים, את העם הרוסי ואת היהודים שהגיעו למדינת-ישראל מרוסייה". אילו היתה לי האפשרות לשיר, הייתי מזמר: "שמור, אלוהים, את הספורט והספורטאים מעסקני-הספורט".

ד"ר יולי נודלמן

פרץ בצעקה: "מה, לא נתנו לצסק"א מספיק מתנות? מה עוד?" ביקשתי שישקול את הנושא והלכתי.

כזה לא נגמר הסיפור. כעבור זמן קצר, ליד חדר ההלבשה, בא אלי עוזרו של שימעון מיורחי, אלחנן הראל — חבר-הנהלה של בנק דיסקונט — וכיין קש ממני שלא אשב יחד עם שחקני צסק"א. עניתי שאינני יכול שלא להצטרף אליהם, מפני שזה לא יהיה מגומם לסרב לבקשתם של אורחינו. תגובתו היתה הרמז-שמעית: "עזוב את האולם!" עוד שניים-שלושה שליחים של מיזר רחי, וביניהם סרגיי, הגיעו ודרשו שלא אצטרף לשחקני צסק"א. מסרתי על כך לרופא צסק"א, והוא התפלא: "מה הסיבה למילחמת-היהודים הזאת?" בכל זאת מסר סנינסקי את דרישת מיזר רחי לזכרו, שהכריז: "לא נתחיל במישחק, אם לא יתנו לרופא לשבת איתנו! יש לנו הזכות ל-10 מקומות מאחורי ספסלנו, ואני דורש שיביאו ספסל נוסף לאורחינו!" אחרי שמיזרחי הבין שהרוסים נחושים ברעתם, ואף עלול להיות פיצוץ של המישחק, נכנע. ישבתי מאחורי ספסל-הכרוסלנים של צסק"א.

אינני מסוגל להבין בדיוק — כמו שלא הבינו הרוסים — מה דחף את שימעון מיורחי להתנגד לצירופי לצי וות של צסק"א, תחת להיות גא על כך שרופא ישראלי הוזמן לעזור לקבוצת כדורסל כה רצויה במדינת-ישראל.

דימיטרי מינאיב קיבל טיפול מהד"ר יולי נודלמן לפני המישחק. למרות הטיפול לא שותף במישחק. מינאיב פגוע במיניסקוס.

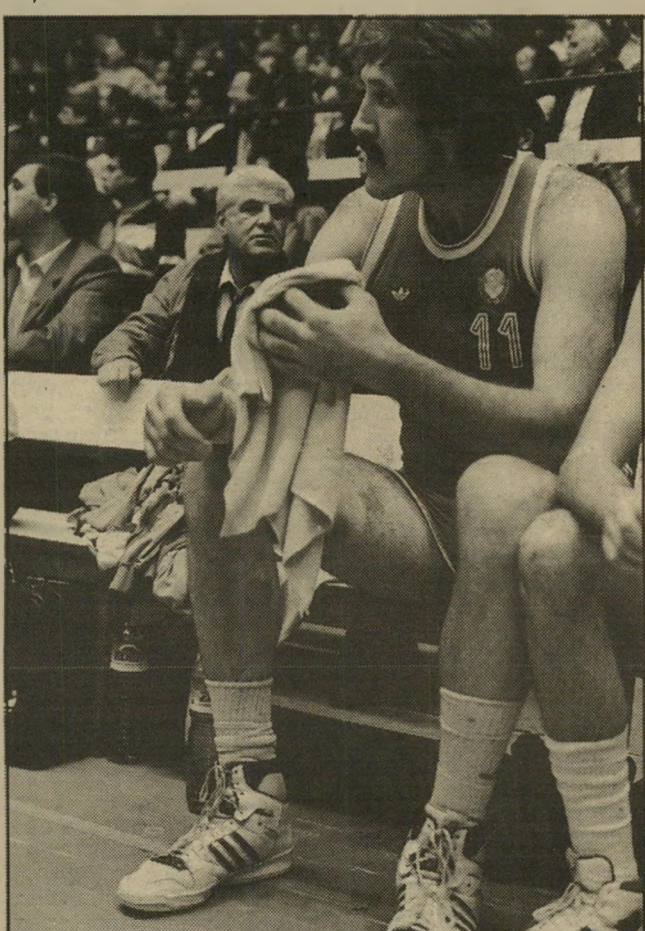
הגעתי ליד-אליהו באוטובוס, יחד עם קבוצת צסק"א. נכנסנו לאולם ויישבנו על הספסל המיועד לשחקני הכדורסל ולעוזריהם. ראיתי את עורכי-הדין שימעון מיורחי, ממנהלי קבוצת הכדורסל מכבי. בירכתי אותו לשלום, ומסרתי רשימת תרופות הדרושות ל"שחקני צסק"א. המלצתי לעשות מחווה ולתת לצסק"א תרופות אלה כמתנה.

קודם לכן, בצהריים, כבר נתתי במרכז הרפואי שלנו, מאו"ר, כמות קטנה של התרופות המומלצות כמתנה, אך לצערי לא היתה לי במרכז הכמות הנדרשת לענפי צסק"א.

לא זכיתי בבירכתו של שימעון מיזר רחי, וכאשר ראה את הרשימה המומלצת על-ידי המומחים של מאו"ר, הת-

ב בוקרו של יום המישחק ביקרו במרכז הארצי לייצור רפואי שחקני צסק"א, דימיטרי מינאיב והד"ר ולדימיר סנינסקי, אלוף-המשנה בצבא הסובייטי והרופא הראשי של מועדון-הספורט צסק"א.

אינני רוצה להיכנס לפרטים הרפואיים שהביאו את שני האנשים האלה למרכזנו. בשיחה שארכה כמה שעות למדתי, על קצה המזלג, על בעיותיהם הרפואיות של השחקנים השונים ועל הבעיות שיש לקבוצת-הכדורסל צסק"א לגבי קבלת סיוע רפואי בבית-מעולם לא הייתי מעורב בספורט, אך הוזמנתי למישחק על-ידי מנהלה של צסק"א, ולנטין אלכסנדרוביץ וכארו. איש זה, אף הוא אלוף-המשנה, ממונה על יותר מ-30 קבוצות-ספורט.

ולדימיר טקצ'נקו הסמל המיסחרי של צסק"א-מוסקו, חוזר לספסל אחרי שהספיק לשחק ארבע דקות. מאחוריו יושב הד"ר יולי נודלמן, שטיפל בכמה משחקני צסק"א, וכמחווה הוזמן על-ידי הקבוצה הרוסית לשבת על הספסל אנשי מכבי לא אהבו את הרעיון וניסו למנוע זאת. לידו יושב איש המישלחת הקונסולרית הסובייטית בארץ, סרגיי בויקו. מימין: נודלמן מטפל במינאיב במרכז הרפואי. באמצע: אל"מ ולנטין סנינסקי, הרופא הסובייטי.

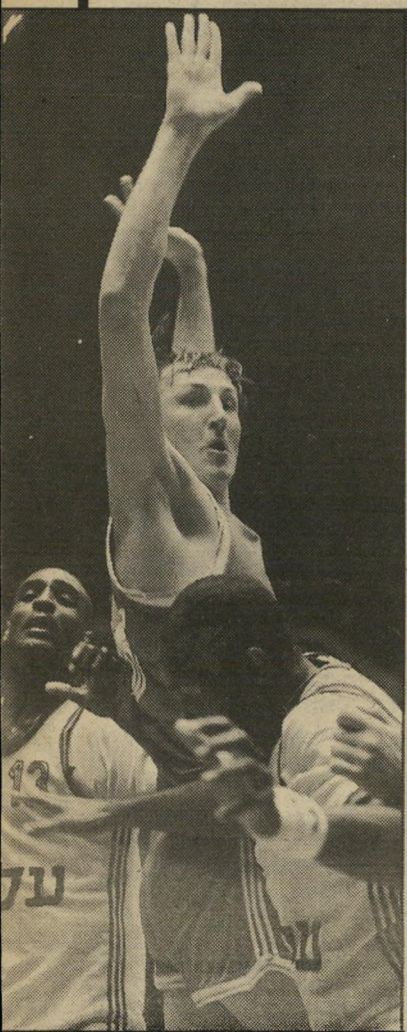

המישחק בין צסק"אמוסקווה ומכבי תל־אביב בי־אליהו היה יותר מתחרות כדורסל רגילה. הוא היה דרמה בין שני עמים. ציון צפריר הנציח כמה רגעי־מתח

עיניים מתגלגלות

מרחף ברז'נוי נתלה על הסל אחרי הטבעת הכדור. נראה כאילו הוא מרחף באוויר.

נקודות, וקווין מגי קלין 29 נקודות. משמאל: לבן מרסר וולרי גוברוב בעימות מתחת לסל. בעימות בין שני ענקי־הקומה גבר לבן מרסר, בשיבעה כדורים חוזרים, על ולרי גוברוב, שקלט רק שישה ריבאונדים.

שני המצטיינים קווין מגי (מימין) וברז'נוי תופסים כל אחד בחולצת יריבו, ומחכים לריבאונד, אחרי שמוטי דניאל (באמצע) זרק את הכדור לסל. ברז'נוי קלע 23

יעל פישביין: „זה יכול להתפרש כהתרת דם של כל הערבים!“

לפני כחודש כתבה הכתבת לענייני חינוך של העיתון „דבר“ כי למישרד החינוך אין כל תוכנית להכנת בוגרי כיתות י"ב לקראת השרות בשטחים הכבושים. דובר מישרד החינוך הזדרז למרסם הודעה שאמרה שיש כבר תוכנית כזאת, ואף שלח חוברת בשם „תמורות – יד על הדף פק" לכל כתבי החינוך.

ביקשתי מיעל פישביין, שעוררה את הבעייה, שתחווה את דעתה על החוברת.

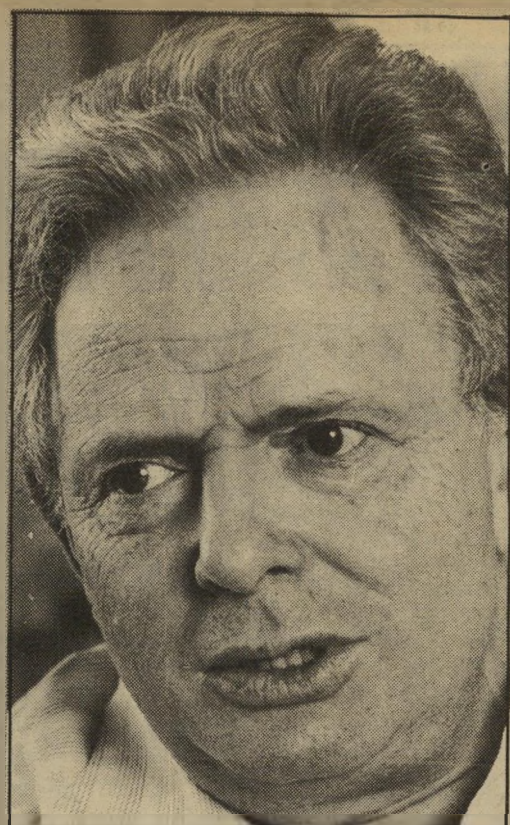
זו חוברת שראתה אור לפני כמעט שנה ומטרתה, בעת הוצאתה לאור, היתה להנחות מורים כיצד לדון באירועים אקטואליים. אין לה שום קשר להכנת בוגרי י"ב לקראת שרות צבאי בשטחים, התובע הכנה מסוג אחר.

חינוך

במוסרילוחמים, מובא אירוע מתקופת המירדפים, כשהאלטרנטיביות המוצעות הן להרוג במקום אשה ערבית שחיפתה על מחבלים, או לקחתה לחקירה, או להניחה לנפשה. החמורה ביותר באירוע זה היא כמונח האלטרנטיביות הראשונה, שכירוע מי שבוחרים בה מוצאים את עצמם על ספליהנאשמים.

מה שאת אומרת, בעצם, הוא שהחברת של מישרד החינוך לא רק שאינה עוזרת, אלא שהיא יכולה להזיק?

בהחלט. והראייה היא תוכנית ההכנה לשרות בשטחים, שהפיק קציני חינוך ראשי בצה"ל, הפוסלת אלימות ספונטנית, כגון זו המוצעת בחוברת של מישרד החינוך.

יוסף (יומי) לפיד: „היטלר אינו דומה לרושדי: זוהי הסתה לרצח עם!“

בשבוע האחרון התמרסם כי הסופר דן ירון מתכוון להוציא לאור תרגום עברי לסיפור האנטי-שמי של אדולף היטלר, „מיין קאמף“ (המאבק שלי). שאלתי את טומי לפיד, עיתונאי, שעבר את ימי השואה באירופה, מה דעתו על הפירסומים האחרונים.

שואה

אני נגד הפירסום.

מדוע?
מפני שזו הסתה לרצח של העם היהודי. אני חושב שמה שדרוש לצורך מחקר מדעי קיים בגרמנית ובאנגלית, ואין חשש שמי שירצה לחקור את הספר מבחינה מדעית לא יוכל לקרוא אותו. אין כל סיבה בעולם שהעם היהודי יפיץ בשפתו ספר שגרם לשואה.

מיכאל שני: „זאת תהיה מסיבת הכתעה לבאך. הוא לא יודע!“

אחרי הפסקה של שנה, חודש ב„חמאס“ ניפו „בוקר באך“, מיפגש דו-חודשי של אוהבי המלחין הנודע, הנמכר שים כדי ללמוד ולשיר מיצירותיו. עם תום השירה פגשתי את המנהל המוסיקלי של הסידרה, המנחה והמנצח מיכאל שני, ושאלתי אותו למה היתה הפסקה של שנה, בין „הבו" קר" האחרון לבין הנוכחי.

עריית תל-אביב לא יכלה להפנות משאבים לפרוייקט הזה כשנה שעברה, וגם ההנהלה של החסאם התחלפה. היום התאחדו שני הגופים הללו עם הסקהלה הקאמריח חל-אביב, ואנחנו בונים תוכנית לכל השנה, אחת לשבועיים.

ראיתי שב„בוקר באך“, הראשון אחרי שנה, היתה תפוסה מלאה. האם אתם חושבים להעביר את ה„בוקר“ למקום גדול יותר?

לא. זה מקום מתאים מאוד, שבו נוצרת במהירות אווירה, שבמקום גדול יותר קשה ליצור אותה.

ראיתי שרוב הקהל ב„בוקר באך“ הוא קהל הקרן ראו תווים והיודע לשיר. האם יש טעם בכלל שאדם שאינו קורא תווים יבוא לבוקר הזה?

לא כל הקהל קורא תווים, אלא רק חלק ממנו. אבל אנחנו מפורים בין הקהל את חברי הסקהלה הקאמריח, ואלה עוברים לאלה מבין הקהל המהססים או המתקשים קצת. זה נכון שכל הקהל שבא הוא קהל של אוהבי באך, המכירים את יצירותיו. אבל בהחלט מגיעים גם אנשים שאינם קוראים תווים, ובסוף הבוקר הם שרים.

ספר למי שעוד לא היו ב„בוקר באך“ איך זה מתנהל.

מוסיקה

החלק הראשון הוא החלק שבו לומדים לשיר יצירות של באך, קוראליים, פרקים קצרים של יצירות. בחלק השני יש תמיד אמך אורח, ובחלק השלישי שר כל הקהל את מה שלמד בהתחלה, ואותי זה תמיד מרגש. כל הקהל קם על הרגליים, ונותן קונצרט לעצמו.

למה דווקא באך?
כי יש עליו קונסנוס, וגם מיספר היצירות שהוא חיבר הוא ענקי, יותר מ-200 קנטטות, יותר מ-370 קוראליים, וכולם יפים.

האם 16 שנים לברטיס-כניסה זה לא קצת יקר?
אני לא מבין בזה כל-כך, אבל הסבירו לי שזו הפקה יקרה. מקהלה, מנצח, אמך-אורח, הדפסת דפי-תווים, האולם.

ב„בוקר באך“ הבא, ב-25 במארס, חל יומיהול-דתו של באך. תעשו לו מסיבה?
כטחו עושים לו מסיבת-הפתעה. אפילו הוא עוד לא יודע את זה. האמך-אורח יהיה יצחק שטיינר, ויותר מזה אני לא מגלה. מסיבת-הפתעה או לא? (דניאלה שמי)

אסנת מוסרי:

„פ ו ט ה

לנסיעה בטוחה בטרמפים!

בנסיעה בטרמפ יש סיכון מסוים. אמצעי-התיקשורת מדווחים מדי פעם על מיקרים, שבהם נסיעה בטרמפ הסתיימה באונס, בחטיפה ואף ברצח. סביר להניח שדיווחים אלה גרמו לחששות אצל הנוהגים לנסוע בטרמפים, ואף לירידה במספר הנוסעים בטרמפים.

בשבועיים האחרונים העסיקה פרשת חטיפתו של החייל אבי ספורטס אלפי אזרחים. יתכן שנחטף כשהמתין ל-טרמפ, או בזמן נסיע בו.

לכן התפלאתי לראות ביל-שבת את החיילת אסנת מוסרי עוצרת טרמפ ביציאה מתל-אביב, ביחד עם חברתה אסנת אבו-חצירה.

שאלתי את אסנת מוסרי מה צריך לקרות כדי שתפסיק לנסוע בטרמפים.

כלום לא יגרם לי להפסיק לנסוע בטרמפים. אני יודעת שזה מסוכן, אבל זה נוח. לפעמים אין לי ברירה, ועומרת לפני הברירה: לא לנסוע או לנסוע בטרמפ, ואני כמעט תמיד מחליטה לטובת הטרמפ.

ביום הרביעי נסענו מקריית-ביאליק לאילת, ועכשיו אנחנו חוזרות מאילת ונוסעות לקיבוץ תל-יוסף. עצרו לנו תוך זמן קצר, ובסך-הכל נסענו כ-11 טרמפים.

● **המיקרה של אבי ספורטס לא מפחיד אותך?**

מפחיד, אבל בגלל זה אני לא אפסיק לנסוע בטרמפים. אסנת ואני פיתחנו במהלך הנסיעה שיטה מעניינת של סימני-דרך. לפני שעלינו לרכב, רשמנו על דף את מיספרי-הרכב ושם הנהג. את הדף השארנו בנקודה שבה עלינו לטרמפ. כל הנהגים הסכימו לתת לנו את שמם ומספר הרכב שלהם. אלמלא היו מסכימים, לא היינו נוסעות איתם.

במהלך הנסיעה הסכרנו לנהג שאנו עושות זאת מטעמי-היי

חיילות

רות, וביקשנו ממנו שאם חסוּחלילה ישמע ברדיו שמחפשים אותנו, שייגש מיד למקום שבו הוריד אותנו, ויחפש את הפתק עם פרטיו של הרכב הבא, שבו נסענו.

● **יש לך חוקים באיזה רכב לנסוע, ובאיזה לא?**

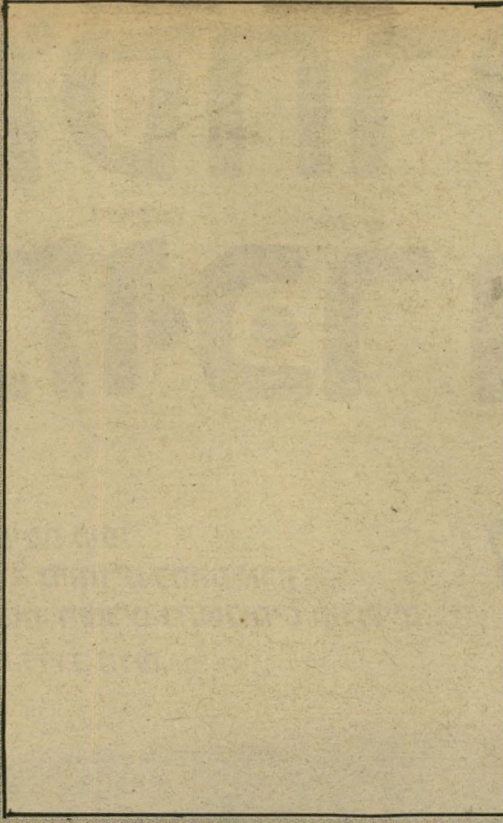
כשואת נהגת, אין לי התלבטות. אני תמיד נוסעת איתה. כשזה יותר מגבר אחד, אני אף פעם לא נוסעת. כשזה גבר אחד, אני מפעילה את האינטואיציה. אם הוא נראה לי מפחיד, אני לא נוסעת איתו. אם הוא נראה לי בסדר, אני יושבת מאחור. לפעמים אני יושבת גם מקדימה.

● **מתי? כשהוא חתיך?**

כשהוא נראה לי ממש אמין. אני יודעת שזה לא כלי-כך בסדר להסתמך רק על אינטואיציות, אבל אין לי ברירה.

● **ההורים שלך יודעים על הנסיעות הלילות האלה?**

אני משקרת אותם, כי הם היו מזרועים אילו שמעו שאני נוסעת לבדי, ובלילה, בטרמפים. (גלית בר)

מרק טנבוים:

„לא כופים על איש

את היציאה מהארון!

ההומוריסטסכסואלים והלסביות יצאו מהארון. ביום השני שי האחרון הם מילאו בהמוניהם את מועדון „צוותא" לרגל הקמת „עוצמה", הזרוע הפוליטית של האגודה למען שיוויון זכויות להומו-סכסואלים וללסביות.

שאלתי את מרק טנבוים, פעיל „עוצמה", מהן דרישותיה. מרק ביקש שלא להצטלם, לפי „החלטת עקרונות" של האגודה להצטלם רק כצוות.

הדרישות מחולקות לתחומים שונים. עיקר הדרישות הן במי שור התחקית, אבל יש גם דרישות בתחום המישפחתי, האישי ובתחומי החינוך והתרבות. גם התייחסות הצבא והמישטרה אלינו היא בעייתית.

● **האם השתנה היחס לציבור הזה במשך השנים?**

כשנים האחרונות יש שיפור בהתייחסות כלפינו. יש קצת יותר טובלנות, בייחוד בקרב הצעירים. אין שינוי מהפכני, אבל מרגישים שינוי איטי עם הזמן. וזאת, למרות ההשפעה השלילית, שבאה מהנטייה של החברה הישראלית ללכת לכיוון של פחות טובלנות ויותר קיצוניות, מה שמספיע בעקפיץ גם עלינו.

● **האם פעל האיידס לרעתכם?**

האיידס חיזק את הרגשתי שיש צורך להיאבק על זכויותינו באופן גלוי. היתה תקופה מסוימת כשהמידע, שהגיע לכלל הציבור, לא הגיע ממקורות מהימנים, וזה גרם להיסטריה ציבורית ולהתייחסות הציבור לאיידס כמחלה של הומו-סכסואלים. היום התייחסות אלינו עדיין זהירה, אבל יותר ויותר אנשים מתחילים להבין שאין קשר מיוחד בין הומו-סכסואלים לאיידס.

יש נורות חריפה בציבור, וכל עוד לא תהיה מדיניות ברורה של המוסדות, שום דבר לא יתקדם. סדרה-כל מדינת ישראל היתה במצב טוב, כי היה איתור בהתפשטות המחלה, לעומת אירופה

הומו-סכסואלים

וארצות-הברית. חבל שאנחנו לא מנצלים את היתרון. אילו היו המוסדות פותחים בהסברה מאסיבית, זה היה פותר בעיות בעתיד.

● **אתם מדברים היום על חשיפה ויציאה מהארון. מדוע סירבתם להצטלם בכנס ב„צוותא"?**

זה עניין אישי. לא כופים על אנשים יציאה מהארון, והעיתוי של יציאה מהארון הוא החלטה אישית של כל אחד ואחד. המטרה באותו הכנס היתה שהקהל וקהילת הומו-סכסואלים והלסביות רגישו נוח באירוע. לא רצינו בחוסר-הנחות של חשיפה לתיקשורת. כדי לכבד את הרגשות, ביקשנו שלא לצלם באולם עצמו. אנחנו יודעים שכדי לקדם את המאבק שלנו יש צורך בחשיפה. יש מי שמוכן להיחשף לצורך המאבק, אבל זה לא אומר שכל מי שרוצה לעזור צריך להיחשף. חלק מהפעילים מוכן. חלק לא, ואנחנו מכבדים את רצונם.

● **ומהו הצעד הבא שלכם?**

ביוני אנחנו מתכוונים לערוך צעדת-מחאה של הומו-סכסואלים, במוקד. לצעדת הומו-סכסואלים הבינלאומית. (Gay Parade). (אורית זרובבל)

עופר גבע:

„הקורס לנימוסים מיושם

בארץ זמן רב!"

ביוון נפתח באחרונה בית-ספר לנימוסים לנהגי התחבורה הציבורית. השיעורים מתקיימים בנושאים כמו „תיק שורת עם הציבור", „אנגלית לנהגים". השיעורים נועדו, לדברי המארגנים, לרסן את המזג היס-תיכוני הסוער, כדי לשפר את תדמיתה של התחבורה הציבורית ולהסביר פנים לתייר.

ישראל היא אחת ממדינות היס-התיכון, ולכן שאלתי את עופר גבע, נהג „דן" באיזור תל-אביב:

● **האם יש צורך בהפעלת פרויקט כזה?**

בהחלט! חשוב שנהגי רכב ציבורי יעברו קורס מסוג זה, שישפר את רמתו של השרות.

● **אתה מצייע ליישם את הקורס בישראל?**

זה כבר מיושם בארץ זמן רב. כל נהג של רכב ציבורי עובר קורס בגיאוגרפיה, באנגלית מדוברת, ביחסי-ציבור ועוד. בסוף הקורס נערכות בחינות. אחר התנאים לקבלת רישיון-נהיגה ברכב ציבורי הוא הצלחה בבחינות.

● **האם אתם אריכים כלפי ציבורי-הנוסעים?**

הנהגים בשרות הציבורי בישראל אריכים, למרות התנאים המיוחדים בארץ, המקשים על עבודתו של הנהג.

● **איזה תנאים?**

תחבורה

נהגי הרכב הפרטי אינם מתחשבים די הצורך בתחבורה הציבורית. קשה לנהג לבצע כמה פעולות בעת ובעונה אחת: לגבות תשלום מהנוסע, להוריד את הנוסעים שאינם מתמצאים לגבי מחודד-הפצם וגם לנהוג בצורה זהירה. מצב הכבישים בארץ אינו מעודד. אין די נתיבים לתחבורה הציבורית. באיזור תל-אביב חלו באחרונה שיפורים בעניין זה.

● **איך מתנהג ציבורי-הנוסעים הישראלי?**

הציבור אריב, אבל עדיין יש מקום לשיפורים, בהשוואה לציבורי-הנוסעים בערים גדולות וצפופות כמו לונדון, פאריס ומנהטן.

● **למה אתה מתבוזן?**

יש נוסעים המרבים להתלונן על בעיות שוליות וחסרות-חשיבות בכלל. לעיתים חסר הנימוס האלמנטרי כלפי הנהג, כשנשכחות המילים בבקשה, תורה וסליחה. באותו העניין אני רוצה להוסיף שרמת השרות בארץ מעולה, בהשוואה לאותן ערים גדולות שהזכרתי. מחירי-הנסיעה זולים, ותדירות האוטובוסים גבוהה. התחבורה הציבורית מגיעה לכל ישוב ולכל מקום גידח. (עודד רכטמן)

אבי ויהונתן העולם הזה

רכב מסחרי חדש קל, מוכר ומיד

רוצה רכב מסחרי חדש?

נצל את האשראי המתגלגל והצטרף לשיטת קופל.

קח מכונית מסחרית חדשה בתנאי החכרה מיוחדים לטווח ארוך.

שלם סכום קטן והרכב לרשותך, את השאר תשלים בתשלומים חודשיים.

ובתום התקופה תוכל להכנס פעם נוספת לרכב חדש.

שיטת קופל

הדרך שלך להניע מכונית
חדשה כל כמה שנים,
ולגלגל את ההוצאות
המוכרות הלאה.

טל. המכירות

קופל-כך נוהגים אנשי עסקים

קופל (נהיגה עצמית) נטו

משרד ראשי-הירקון 122 תל-אביב, טלפון: 03-229189, 03-5449737

טריפ

תהי אילון

צילום

לצוד עוף קפוא

מסל בורמאי: להגיע יותר עמוק!

כרורות. הסקרנות נגמרת במקום, שבו אתה צריך לייצר תוצאות. אם מדברים על ציד, זה כמו לצוד עוף קפוא בסופרמרקט, לצאת עם כל הציד לסופרמרקט, ואז לשלוח את העוף הארוז מתוך המרפ. עבודת הצלם היא ההצבעה שלו על דבר מסוים בדרך מסוימת. שני אנשים, שיראו את אותו דבר, לעולם לא יקבלו את אותה התוצאה. אני מקשרת בצילום בין דברים שלא קשורים זה לזה. פסל בנורמה וילר ביבנה, שניהם ישרו את אותו הדבר. מה שמקשר ביניהם זה האצבע שלי שמצביעה".
ומה היא רוצה לעשות כשתהיה גדולה?
להמשיך לצלם!

רע. צילום, לעומת זה, זה קורס-כל לא-אמנות. הטריטוריה מאוד רחבה. קיים צילום מישפחתי, צילום בפריסום, צילום מדעי, צילום-חדשות, ובסוף, בצעד כושל — הצילום האמנותי. במשך הלימודים עברתי כרמה של פיתרונות. ניסיתי לעשות צילומים שונים, לנסות להוכיח שום-דבר. עברתי על תמונות, שלקהל לא תהיה איתן בעייה. אני מוכרחה להגיד שאפילו המורים שלי לא הבינו מה אני רוצה".
היום היא עובדת עם עצמה, לא מנסה לעזור לקהל.
על התערוכה:

התערוכה הזאת איננה ואריאציות על נושא מסוים, המכנה המשותף הוא התחושה, העוברת ריכוז ורגישות. אני לא יוצאת לבלות עם מצלמה. הצילום הוא כלי. כמו ציד. מחכים, ואז ברגע אחד תיקחוק — ואתה צד רגע של חיים. אחר-כך, מרצף של תצלומים לצופה. דיאלוג עם הקהל. בזמן העבודה זה רק דיאלוג ביני לבין עצמי. בתערוכה נוצר הקשר, כשהקהל מקבל את הת-חושות, שרציתי להעביר.

אני לא עוסקת בדברים אקטואליים. הזמן לא משחק תפקיד בעבודות שלי. לא רוצה, שהע-בודות שלי יקבלו כוח מהאסוסיאציה של זמן ומקום. השאיפה היא להגיע לשפה אנושית בסיסית, שגם בן-אדם זר, ממקום אחר, בן גיל אחר, אולי אף תקופה אחרת, יקבל אותה. המהות של הדברים לא נמצאת בזמן ובמקום. מנסה להתחמק ממערכת האסוסיאציות המיידיות של הצופה, ולהגיע לרובר יותר עמוק.
ביצירה אני לא נותנת לדברים לגלוש. אני לא מעבירה הומור. אולי אני לא מספיק משוחררת. לא מעניין אותי לצלם דברים, שאפשר להעביר במילים".

צילום זה אורח-חיים?
לא, זה סוג של הרפתקה. עבודה שדורשת במעבדה, אתה לבר עם הטרף — הנגטיב. בחרר-החושך פתאום מתגלים לך דברים חדשים. כתלמידה היית חייבת להוציא תוצאות

סיגל ששון. צלמת. תערוכת יחיד ראשונה, במרכז הקונגרסים והאירועים של כפר-המכביה. סיגל היא בוגרת המידרשה-לאומות ברמת השרון. צלמת ותיקה. התחילה לצלם בגיל 10. סיפור כמו באגדות.

באחר הימים, כששכבה בשרה, הבחינה פתאום בנמלה מטיילת לאיטה לאורך גיבעול של צמח. אם מסתכלים בזה מקרוב, היא חשבה, הנמלה נראית כלי-כך גדולה, ממש כמו בג'ונגל. למחרת היא ביקשה מצלמה, יצאה שוב לשדה כדי לצוד את אותו המעמד. היא הנציחה אותו, ומאז היא מצלמת.

בניגוד לאגדות, הצילום אינו מהווה בשבילה חיים קלים של עושר ואושר. היא צריכה להת-מודד בעולם אמנותי, שבו הצילום הוא בן-חורג. על המאבק הזה היא מספרת: יש בעייה עם הצילום. מילדות היתה לי ההרגשה שאפשר להביע בעזרת מצלמה. הייתי מופתעת שצריך לשכנע אנשים שצילום זה כלי אמנותי.

הבעייה המרכזית היא לגיטימציה. ברגע שבן-אדם עושה קו על נייר, הוא נכנס מיד לתחום של אמנות. אחר-כך אפשר להתווכח אם זה טוב או

צלמת סיגל ששון: "הצילום הוא בן-חורג"

היה חמור, היה רע?

ליל-שבת בחצות. בתל-אביב של אחרי-הבחינות אין מקום-חניה. נאלצתי לנחות על פיסת-מדרכה פנויה. באמת לא היתה ברירה.

עמוסה ברגשי-אשמה אני עולה הביתה. בדרך תופסת אותי אשה קשישה.

"גברת, למה את שמה אוטסמוביל שלך כאן? את יודעת, אני נסעתי בחמור. היה רע, לא. את שומעת, תוציאי את זה ממדרכה. אני ממשמר אזרחי. בכלל, למה את צריכה אוטסמוביל בגיל שלך, בשביל לעשות אק-סידנטיס? תתני אוטסמוביל למגן-דויד אדום. הכל בשבילכם זה הצגה. הצגה, נכון?"

מי אמר שאין מחזאות ישראלית מקו-רית?

סרטים

מחר במכולת

כולם מודעים לעובדה, שמעטים מהיושבים באולם יזכו להשתתף בטכס אוסקר אמיתי או בהקרנת-כבוד של סרט בוגרים, כששמש ופיפ. על המסך. בינתיים חוגגים, שוכחים שמחר בבוקר הם יצטרכו להתייצב מול התווני במכולת. אותו לא מעניינים שיקולים אמנותיים. הוא ידרוש מהם, קרוב לוודאי, לשלם את החשבון. קאט. הסצינה הבאה — חלוקת הפרס לסרטים הזוכים.

המקום השלישי — בארץ שם. דראמה טל-וויזיונית על הדור השני. בנם של ניצולי-השואה בונה לעצמו עולם דימיוני של חיות נאציות. בארץ שם".

במקום השני — סולם יעקב — מי צעק. אני דופק את הבת של הגיבור" בחצות על המיגל. במקום הראשון — חבצלת — דור שני למישפחה מרוקאית בנהריה. החלומות לצאת מהעוני. המגע עם העולם האחר והסוף.

אחרי צפייה בסרט, אי-אפשר שלא להודות עם החלטת השופטים. סרט מרגש, עשוי היטב, ומישחק יוצא-דופן של השחקנית ענת וקסמן. הערב מסתיים. באוויר מרחפות מילותיו של הד"ר ג'אר נאמן, יו"ר חברת-השופטים, על הסרטים שלא זכו: "אתם קרובים עשוי יותר למטרה, שלשמה הצטרפתם לקהילת הקולנוענים המיו"רים. לקיים את המישפט, שאמר אחד ממייסדי הקולנוע: הקולנוע היא אמנות ללא עתיד".

מילה טובה על העבודה של בימאי הערב, ארנון גולדפינגר, שיצר ערב-אוסקר מקומי מהוקצע ומשעשע. בתיקוה שהאופטימיות של הערב הזה לא תתבזבז בעבודות-מלצרות כפאב שכוח-אל בתל-אביב.

נותי, המוסיקה, העריכה, עריכת פס-הקול, המי-שחק, הצילום, ופרס ההפקה.

בין הנאומים הנרגשים של נציגי האיגודים והגופים התורמים, עולים המנחים ומבצעים קט"עים כשילוב מישחק ודיאלו. הם צוחקים בחן רב

אסתי זקהיים ומנשה לוי: אוסקר מקומי משעשע

על תעשיית-הקולנוע הישראלית, על הבימאים הצעירים, השחקנים, והעולם הפרטי של היושבים בקהל.

קהל מצידו מגיב בצחוק רם ובמחיאיות-כפיים. אווירה של בלזו לחופש הנזול.

רוב לשני בערב. אודיטוריום דוהל. בתוכניה כתוב: "הערב מגיעה לסיומה התחרות המ-סורתית של סרטי-גמר, שהופקו במיסגרת החוג לקולנוע ולטלוויזיה באוניברסיטת תל-אביב — תחרות מוגרבי".

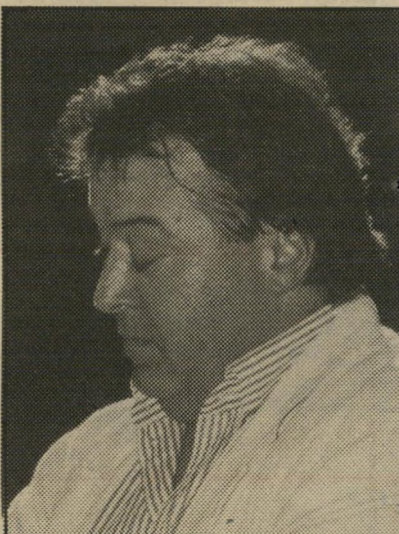
השלב הראשון בכל אירוע סטודנטיאלי מהסוג הזה הוא שלב ההיכרות. קהל מתודע לעצמו. כולם מצטופפים סביב הכניסה, וכל אחד עורך היכרות אינטמיית עם מי שדוחף מימין, משמאל, מלפנים ומאחור. השעה 8 וחצי, מחצית השעה אחרי השעה המיועדת לתחילת הטכס, ובחוף עדיין מהומה.

לאט-לאט מושב הסדר על כנו, והקהל למקומו. הוותיקים, שכבר מחממים את הכסא כשעה, מתחילים למחוא כפיים. ואז...

אקשן. המסך נפתח והערב מתחיל. מנשה לוי, אחד המנחים, נכנס לאולם, "משחק אותה" סדרן. תופס מישו שלא יושב במקום שלו — אין מקום לדאגה, הקטע מבוים. באותו הזמן מבצעת המנחה השנייה, אסתי זקהיים, פירוואטים על הבימה, מצויידת בווגי-כנפיים.

הסדרן עולה לבימה. מתחיל לספר את סיפור חייו: הדרד שלו אהרון, הדרדה, הסבתא, הקרובים והמכרים. מסתבר שהסדרן התמים מחויק בחיקו עלילה שלמה לסרט, עם כל האלמנטים הדרושים. הדרד הומור, הדרדה אוהבת את אבא, הגיס ערבי וכו' — יש סרט. חסר רק המסר. דיון בין המנחים, ובסיומו הסדרן מתוודה — המסר הוא שאין מסר. "יופי, עכשיו גם לנו יש פליני משלנו", הם העבירו את המסר. קאט.

אקשן. מתחילים לחלק את הפרסים לפי הקטגוריות השונות. פרס התסריט, העיצוב האמ-

ג'ורג' פלארי: אפקטים מוסיקליים מגוונים

פלארי בא

ג'ורג' פלארי נגן אורגן שווייצרי, הנחשב באירופה כאמן בינלאומי בתחום הנגינה על אורגן וכינולת להפיק אפקטים מוסי-קליים מגוונים. עכשיו בסיבוב-הופעות קצר בארץ.

אירועים ואנשים

100 שקל או...

המעניין והנכסף ביותר בעולם כולו: היא עצמה. היא יושבת, והשיחה, החווית על עצמה לא-אחת, מתנהלת כך:
ישראל: או איך קוראים לך? היא עונה. ננית, לצורך העניין, שקוראים לה סתונית.
ישראל: סתונית, אפשר לראות את יד-ימין, בבקשה? היא מגישה לו את כף-ידה.
ישראל: אני רואה, סתונית, שנולדת בחורש ספטמבר. היא מנידה בראשה בשלילה.
הוא: אה, כן, את צודקת, אוקטובר? היא מסתכלת בו במבט מעריץ.

אם מישוה עוצר אותך ברחוב בקביעה. את כסח מתעסקת כאמנות! קחי בחשבון שהתעני-ייתונך באמנות יכולה להיגמר בהצעה לשלם 100 שקלים תמורת ניתוח אישיות מקיף, כולל עבר, הווה, עתיד. ו/או קשר אינטימי עם המציע.

לישראל — קורא בכף-יד ובתוו-פרצוף — יש לא רק מיקצוץ, אלא גם קליינטים. ליתר דיוק: קליינטיות, ולא מעטות.

מעקב של אחר-צהריים אחד בבית-קפה תל-אביבי מעיד על הצלחה של כ-50 אחוזים. כל גברת שניה מגלה בעצמה גישה לאמנות. והיא מלאת נכונות לשמוע פרטים נוספים על הנושא

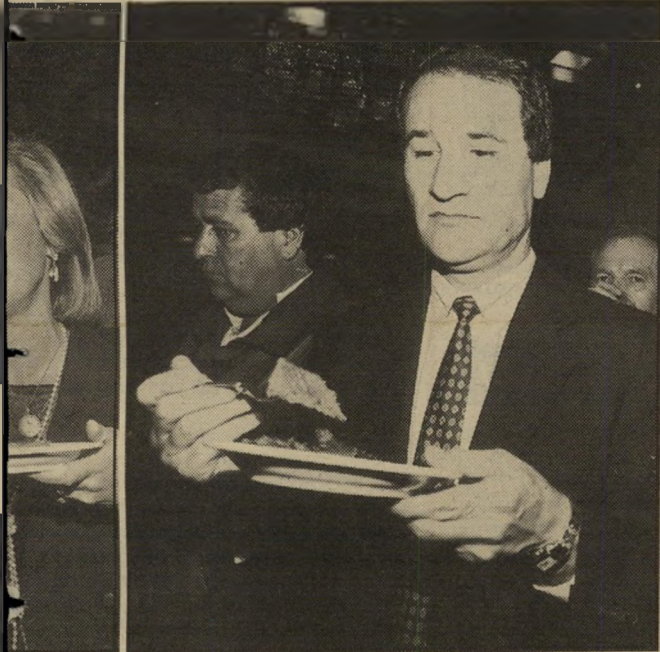
כל המי ומי באו למסיבת הכדורסל ★ איך אפשר להאכיל את אילן לוי בלוקשים?

חברת הבנקאי מי שהיתה נערת-זוהר (משמאל) ודוגמנית בעבר, שרונה מארש (מימין), העובדת במשרדו של עורך-הדין יגאל

בעלה הראשון של הדוגמנית ועם הדוגמן מוטי רייף (שני משמאל) העומד להיות בעלה השני. טמיר נוהגת לבלות עם בעלה לשעבר וחברתו, המגדלים את בתה. **שני בעלים** הדוגמנית הזוהרת אנאבל טמיר (מימין) בחברת הזמרת אילנית, החיה כיום עם אלי טמיר (משמאל), מי שהיה

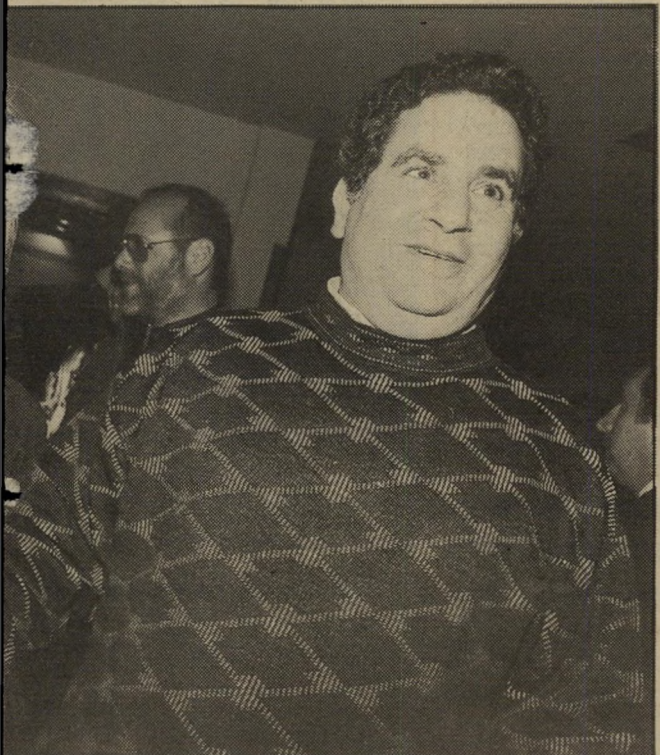
הלשעבר בזכות עברו כשחקן-כדורסל, היה טל ברודי בין היחידים שהכירו אישית חלק מהשחקנים או העסקנים מהקבוצה המוסקוואית. (מימין, זה

כמו בתסריט

בתחילה סחבה אותו חברתו ניצה לקפה דן בתל-אביב, המיסעדה החביבה עליו, כדי שיעבירו את הערב באי רוחת-ערב אינטימית. לקראת השעה 11 היא הציעה לו לקפוץ לסושי בר כדי לשתות דרינק קטן. **אילן לוי**, בן-זוגה לחיים, אכל את הפיתיון עד סופו, וכשהגיעו השניים לסושי בר התברר לו שבמקום נמצאים עשרות חבריו וידידותיו, שבאו לברכו ליום הולדתו ה-42. אילן לוי, המיסעדה ואישה-חברה, היה המום. וממש כמו בתסריט התנפלו עליו כולם בנשיקות, בחיבוקים ובמתנות שונות, ועוד לפני שהוא הספיק ל' התאושש התנפלה עליו שפנפנה חשור פת חזה מחופשת לגורילה כשבירה עור גת יום-הולדת וכולם הצטרפו לשירה.

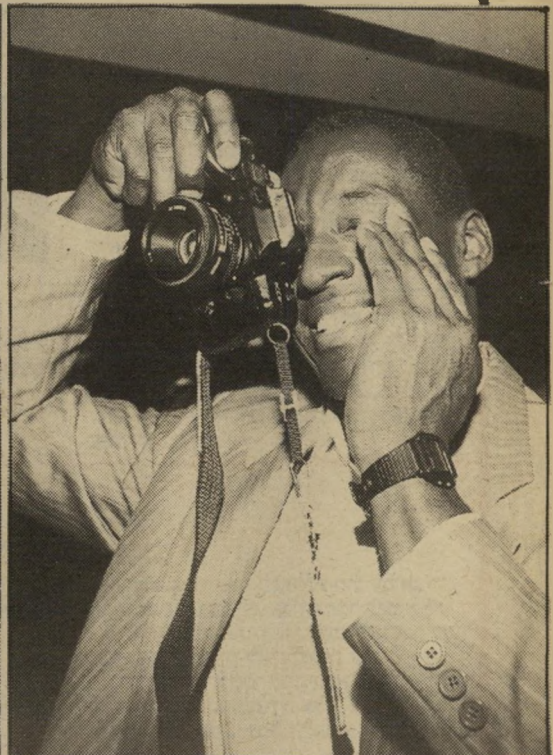
קינג קונג המיסעדה אילן לוי בן ה-42 מחייך בהנאה כשהח' תיכה חשופת-החזה, המחופשת לגורילה, נצמדה אליו כשעוגת יום-ההולדת בידה. החשפנית סירבה להסיר את המסיכה.

איש השוקולד התעשיין דויד מושביץ, לש-עבר מבעלי "עלית" ואשתו, מעצבת-האופנה פרחי, לא נראו יחדיו באירוע חברתי מזה כמה חודשים מושביץ, שרוח מרומם

הברקוביציים מיקי ברקוביץ, שחקן-הכדור-סל ואיש-העסקים ואשתו שלי, קצוצת השיער, היו בין אורחי-הכבוד במישחק ובמסיבה.

ווילי סימס שחקן-הכדורסל הנשוי לבחור-רה ישראלי בשם אריאלה, ניסה כוחו כצלם, והנציח את הענק סקצ'קו.

כדורסל בזוגות

מישחק הכדורסל בין נבחרת מכבי תל-אביב לקבוצת הכדורסל המוסקווי אית צסק"א היווה מיפגש יוצא-דופן לכל מי שהוא משהו כחברה הישראלית. למסיבה הגדולה, שנערכה בעיקר כות המישחק, במלון הילטון בתל-אביב, הגיעו כל החשובים, שכמעט ואי-נראים באירועים חברתיים, דמויות ששמותיהן מתנוססים בעיתונים בהקשרים שונים. והיו גם מי שהגדירו את האירוע כמסיבת הזוגות. כל הצירופים האפשריים היו שם.

על רקע ויסקי ושפץ של מאכלים ובליל שפות, ניתן היה לראות שם את שחקני הכדורסל הסובייטים, את עמיתיהם הישראלים, שרבים מהם הם בעצם שחקנים שחומי-עור מארצות-הברית. ולאדימיר טקצ'צ'קו, המתנשא לגובה של שני מטר ו-20 סנטימטר, היה האטרקציה של המסיבה, ורבים רצו להצטלם עימו למזכרת. כצפוי, הוא הסכים לעמוד מול המצלמה כשבחורות לצידו. לעומת זאת, הגברים רצו ממנו מזכרת-נצח, קצת עיצבנו אותו, אבל הוא נשאר אריב.

מסתירה את אהבתה לבנקאי אודי רקנטי עזב את ביתו למענה. השניים עברו להתגורר בחדשים, אך לא מדברים עדיין על נישואין.

הוא מסוגל לחסל. השחקן הענק גילה שהוא מתעייף מהר בגלל המישקל האדיר שלו, המעמס על עמוד-השידרה ומשום העובדה שכבר אינו צעיר ביותר.

תיאבון ענק הוכיח הענק הרוסי טקצ'צ'קו, שכל מי שעמדו סביבו בחנו כל אחד מצעדיו, והתעניינו לראות אילו כמויות-אוכל

נתקלו בבעיות מכיוון שהם לא מדברים אנגלית. הם התקשו להסביר דברים פשוטים ונאלצו להיעזר בשרותיהם של מתורגמנים. השחקנים היו מאוד פופולריים ונתבקשו על ידי מיספר נשות-זוהר להקדיש להן תמונה.

"פריאטנוגו אכטיטה!" (בתיאבון). שני השחקנים הבלונדים סרגי פורוב (מימין) וואלרי גבורוב (משמאל), שמשכו תשומת-לב של כמה נשים,

אמנון אבדן, איש-העסקים ומראשי מכבי, עזב את ביתו לטובת חברתו החדשה עירית נמצא בדיונים עם היהלומן אלברט סבאג.

בקרב אבא שחקן הכדורסל מוטי דניאל ואשתו היו גאים לבשר שבעוד חודשים מיספר הם יהיו הורים מאושרים לילד חדש. דניאל הוא בין צעירי השחקנים בקבוצה.

שחור ולבן שחקן הכדורסל איציק כהן וחברתו היפה מריה האו שחומת-העור, השואפת להיות דוגמנית. שחקני הכדורסל קן ברלו (למטה מימין) וקווין מגי משתעשעים.

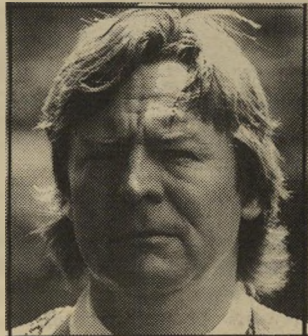

מאז פרשת הקוקאין שהם היו מעורבים בה, עלה באחרונה במישקלו, ואשתו היו במצב-דומם חברים שאיתם לא התראו זמן רב.

קולנוע

בימאים המבקרים האירופים - סנובים!

אלן פארקר: השחורים שלי סובלים מתסביך קורבן.

בימאי פארקר לישראל קל להבין

האפי-בייאי כדי לחקור את הפרשה היו לבנים, ועלילת הסרט עוסקת בחקירה של הרצח. אילו היה זה סרט על מרטין לותר קינג הייתי בוודאי משתמש בני קודת-מכת שונה. חוץ מזה, כדאי לזכור ששניים מן הקורבנות היו יהודים, ואת לא היתת כעיה של האוכלוסיה השחור רה בלבד באמריקה, אלא של אמריקה.

תודוך

חובה לראות

תליאביב: הסיכה הקסומה, אינ טרוויסטה, בנל המילחמה היא, שדות החיטה האדומים, אשה תחת השפעה, קפה בגרד, חשד. **ירושלים:** בנל המילחמה היא, קפה בגרד. **חיפה:** החניה של באבט.

סירטי קולנוע בטלוויזיה

*** **פונדק בטאהיטי** (יום רביעי, 15 במרס, בשעה 22.05, ארצות-הברית) - מסרטי האחרונים של ג'ון פורד, על ידיות גברית אמיצה, המתבטאת לא פעם בהחלפת מהלומות בריאה, ועל הנשים המפרות תמיד את האידיליה הזאת. עם ג'ון ויין, לי מארווין, דורותי לאמור.

*** **מה חדש, התלתולה** (יום שישי, 17 במרס, בשעה 22.30) - סאטירה מסורפת של וודי וולן על היפים והיפות של שנות ה-60 ועל שיגעון המתירנות. פיטר אוטול, פיטר סלרס, פולה פרנטיס ואלן עצמו בתפקיד אורח.

*** **ברונקו בילי** (יום רביעי, 22 במרס, בשעה 22.05) - קלינט איסטווד בסאטירה עצמית, כמוכר-נעליים לשעבר שמנסה, בלי הצלחה, לזכות בתהילה כאקדוחן וירטואוז בקירקס. חסידי הטוב, הרע והמוכער בוודאי יתאכזבו מן הלעג של הכוכב-בימאי לדמות שפירסמה אותו.

תל-אביב

*** **שרות החיטה האדום** (גורדון, סין) - דוב הזהב של ברלין מן השנה שעברה מוצדק בהחלט. מהמם בחלק הראשון ורואותני לקראת הסוף. לאנשים רגישים - רצוי לצאת עם הופעת היפאני הראשון.

*** **נשואה למאפיה** (לימור, תל-אביב, מוצג גם באור 1, ירושלים, ארצות-הברית) - הודמנות מעגנת לחזות בשלושה כישרונות אופנתיים אמריקאים מאור: הבימאי וינתן (משוהו פרא') רמי אחוז התזוית, שופע רעיונות פולנועיים מעבועים: מאתי מורדין - המסוגל לעבור מדראמה למצחיקון בי החלפת כובע בלבד; ואחת היפות של הבר, מישל פיפר, שעוד נראה אותה בסרטים רבים בקרוב, כולל גירסה מעורבת ליחסים אטוים המבטיים בידי הבריטי האופנתי סטיבן פרייס.

עדנה פיינרו

מכל המוני התסריטים שהציעו לי באמריקה, זה נראה לי כמתאים ביותר להפקה במיטגרת הקולנוע המיסחרי. יש כאן פרשת-דצח וחקירתה, אבל מע-בר לזה, יש כאן ערך מוסף. אפשר להשתמש במיטגרת כדי להעביר גם מסר. העלילה מתרחשת ב-1964, ויש לי רושם שהקהל האמריקאי זקוק לרי-חוק מסויים, כדי לבחון אירועים, שהם בדרך כלל רוחים בקולנוע, אם הם מוגי-שים לו מוקדם מדי.

כאשר יצאתי לצלם את הסרט בר-רום, הוזהרתי מפני התנכלויות. אבל המצב הכלכלי בסביבה שבה עבדתי היה קשה כל כך שקיבלו אותנו בכרכה, בעיקר את הכסף שהשארונו שם. די לג-רד קצת מעל פני השטח כדי לגלות שהגזענות אינה כלל נחלת העבר. אמנם השתמשתי בהרבה שחקנים מבני המקום, אבל אין אחד מהם לא זכה לק-רוא את התסריט במלואו, ולא ידע איזה סרט בדיוק עושים כאן. עם זאת, אני מוכרח לציין שכאשר צילמנו סצנות של הפגנות והתעללויות בשחורים, נר-או לי השחקנים החובכים הלבנים שלי נלהבים באופן מיוחד ונהנים מן התפי-קידים שלהם.

ג'ין הקמן נבחר לתפקיד הראשי לפני זמן רב. את ויליאם דפו ראיתי על הבימה. יש לו ניסיון עשיר כתיאטרון ניסיוני, והגישה שלו מצאה חן בעיני. לא הייתי אומר שהם הפכו לירידים בני פש בזמן הצילומים, אבל הם שניהם

לבן מכה שחור: קשר השתיקה

מקום לגזע הנחות לבקש זכויות כלשהן. פארקר, מיקצוען היוזע היטב כיצד לעבוד על האינסטינקטים של צופיו, ואינו נמנה על המדקד-קים באתיקה, מחלק את הדמויות לכמה סוגים ברורים: הסוכנים המדוליים הטובים, בני המקום הלבנים הרעים, והשחורים שהם הקורבנות. הוא עושה זאת בעיילות רבה ובתמונות מרשימות. קשה שלא להשתחן בנועשה על הבד ולא להתקומם נגד מציאות שאכן קיימת, גם אם יש לה יותר גוונים.

מאכס פון-סידוב ופלה הוונגארד

של הסיפור, ועד לאנושיות העמוקה, המסתתרת מתחת למועקה, שבה נתונות רוב הדמויות. הקצב האיטי הוא בלתי-נמנע. הוא חלק מן החוויה של חיי העובדים את האדמה שבהם מטפל הסרט. מאכס פון-סידוב מדהים בתפקיד האב המז-דקן, המנסה לשמור על חזות של כבוד ועל זיק של תיקוה כשהמציאות סופחת באכזריות בפניו, ופלה הוונגארד הצעיר מיטיב לגלם את תפקיד הבן. ה-סרט, שזכה לדקל הזהב בפסטיבל קאן, מבטיח בסיגנון הריאליזם הרומאנטי והוא מצטיין בכך.

האריסון פורד ומלאני גריפית: מוכשרת למכור אותו כהמצאה פרטית שלה. בקיצור, בארא-קודה אמיתית.

מאחר שזו אנדה, המנהלת יוצאת לחופש, שוב רת רגל, המזכירה זוכה להזדמנות להעמיד פני מני-הלת ולהגשים את התוכנית שהוגתה, כאשר הפיות הטובות מצילות אותה ברעג האחרון משיני הבא-ראקודה החוזרת לאיתנה.

ניקולס מביים את הסרט הזה בזריות רבה. הוא משתמש בלי בושה בכל הדפוסים המוכרים של המסורת ההוליוודית, ושומר על קצב מהיר ונכון.

אכספרס לדרום

מיסיסיפי בוערת (בן-יהודה וטיילת, תל-אביב, אור ירושלים, עצמון חיפה, ארצות-הברית) - את הסרט הזה צריך לקחת כפי שהוא או לא לקחת בכלל. מי שמצפה למצוא בו תמונה של המאבק לזכויות האזרח בא-מריקה בשנות ה-60, מוטב שישאר בבית. לעומת זאת, מי שמבקש לראות סרט מתח תפור היטב, על פרשה אחת בודדה מתוך המאבק הזה, יהנה.

אלן פארקר בחר בתקריט מפורסמת אחת שהת-רחשה ב-1964. שלושה פעילים, שני יהודים ושחור אחד, נרצחו על-ידי גזענים בדרום, כשהיו בדרך-חזרה לניו-יורק, אחרי הפגנה שנערכה במדינת מי-סיסיפי. המיטגרת המדרלית שיגרה שני סוכנים לחקור את הפרשה. הם נתקלו באווירה העויינת של מדינה דרומית, ואף השריף ועוזריו טענו תחילה שכל פושע לא התבצע. השוכנים נעלמו, אבל לא קיימת תמונה שנרצחו. שני השוכנים מוצאים בסו-פו של דבר הוכחות מוצקות למפע, מה שגורם להסלמה מהירה ביחסים שבין נציגי-החוק מן הצ-פון, לבני-המקום הקשורים ביניהם בקשר שתיקה והעורכים פרעות בשחורים, כדי ללמדם שאין

עבודות סקנדינבית

פלה הכובש (מוטיאון, תל-אביב, דנמרק) - פלה בן ה-11 ואביו

לאסה עוזבים, בשלהי המאה הקודמת, את שוודיה העניה, ושמים פעמיהם לדנמרק העשירה יותר, בתיקוה שיגיעו שם למנוחה ולנחלה. אלא שהדנים האמידים מתייחסים לשכניהם מצפון כמעט כאילו היו עבדים, שצריכים להיות מאושרים כאשר מסמ-קים להם עבודה כלה, ועל שכר מוטב שלא ידבר-רו. לאסה ופלה מתגלגלים לחווה, מתאכסנים ב-אורווה ועובדים בפרך מבוקר ועד לילה. המציאות סביבם קודרת וחסרת תיקוה, ורק מי שחולם מצ-ליח לברוח, ולו לשבריר שניה, אל החופש.

הבימאי בילה אוגוסט חגב במשך שנים לעבד את הרומאן רחב-הידים של מרטין אנדרסן-נכסה, שנכתב בתחילת המאה הזאת, אולם כאשר הניח כבר את ידיו על הזכויות, גילה שחומר רב כל כך טמון בו, שלא יוכל להתמודד עם הכל. הוא הסתמק בחלק הראשון, ילדותו של פלה, המתחיל עם בואו לדנמרק ומסתיים עם יציאתו למרחב. גם כך הוא נזקק לפעמים וחצי כדי להכניס את כל מה שיש בספר, החל מן הקשר ההדוק שבין האדם לטבע, דרך החלק המכריע שיש לעונות השנה באירועים

ליזה דוליטל: מזכירה

נערה עובדת (דקל תל-אביב, רון ירושלים, גת חיפה, ארצות-הברית) - מייק ניקו-

גם ממשיך להילחם את מלחמת האשה העובדת, לס אחרי סילקווד יוצרבת. אלא שהפעם, היריב הגי-דול זה האשה אינו גבר, זה כבר נתון מובן מאליו, אלא דווקא אשת-קאריירה אחרת, שהיא קטלנית עוד יותר מן הגברים.

הסרט מוגדר כאנדה הוליוודית, ואין ספק שזו הדרך היחידה לקבל אותו. הגיבורה היא סינדרלה מן הפרברים, שרכשה השכלה בשיעור-ערב. היא מבקשת לרשע, עמדה בעולם הבורסה, אבל כל מה שמציעים לה, זה להיות מזכירה ולעשות קפה. יוז-מות, זה תפקיד צוות-ההנהלה, ושם צריך להיות מבית טוב, ורצוי גם ממין זכר.

ההטרדות המנינות מאלצות את הגיבורה להח-ליף עמדת מזכירות בחברה מיספר פעמים, עד ש-ליפת ממזל מזלה, כך היא סבורה, והיא זוכה למנהל ממין נקבה, אשה צעירה, מסופחת ונמרצת השוענת כי היא אינה מאמינה בניצול, אלא בשיטות-פעולה. ועוד לפני שהיא גומרת את המישיפט, היא כבר גונבת רעיון של המזכירה הקטנה, המציעה שחברה כלכלית מצליחה תרכוש תחנות-רדיו, והיא רצה

דורשים קביעות. לכן מקיימת האגודה קורסים שונים, בנוסף לשיעורים ביד דוח, מבלי שהבנות תרגשנה בלחץ ובהתחייבות.

נו, אז מה?

פרומן, כמו שאר חברי ההנהלה, מקפיד לשמור על שתיקה כמעט מוחלטת. בדרך-כלל הוא מסרב להיענות לבקשות של ראינות עיתונאיים. לאיחאת קרה שטרק שפורת-טלפון או סילק ממישרדו עיתונאים. הפעם הסיכוי להתראיין, כשהוא נחוש בדעתו לספר לעמיתיו ישראל כמה יעילה האגודה ואיך מתעללים בה מישרדיה הממשלה. רב פרומן, כבר-גוף, נהנת. במיק צועו הוא עורר-דין. מזה שנים אחרות איך הוא עוסק במיקצוע. במישרדו, הינמצא בתוך מישרדי האגודה, עובר עו-רדין שכי.

המישרד מרווח, ויש בו ברי-משקאות גרוש. אומרים על פרומן שהוא אוהב מלון, מוניות — אלה הם חייו של רב פרומן.

הראיון קצר. פרומן מסרב לענות על רוב השאלות. על חלקן הוא עונה במישיכת-כתפיים או בפרצוף מיתמם.

למי שייכת העמותה?
לעמותה. לעצמה. זהו. היא שייכת לעצמה. כל אחד מנסה לשים עלינו תוויות, אבל אנחנו לא שייכים לאף אחד. רק לעצמנו. המפרד"ל רוצה את האגודה לעצמה, הליכוד רוצה אותה, נו, אז מה?

בעצם אתם פועלים כסוכני נותן פרטיות לשרותי כוח-אדם.

לא. יש לנו אידיאולוגיה שצריך לעזור למדינה. יש לנו רעיון.
יש לכם נכסים?
פרומן נבהל. מושך בכתפיו, מנענע בראשו לשלילה. לא. שופר-בר, אין לנו נכסים בכלל, שום דבר.
דירות?
אולי איזה דירה קטנה באיזה עיי-רת-פיתוח. שום דבר.

כמה אתה מרוויח לחודש?
לא מוכן לגלות. זה לא מכובד לכתוב בעיתון כמה אדם מרוויח.

אפשר לראות את המאזן שלכם?
יש החלטת-הנהלה שהמאזן לא יר-

שיעורו להם במערכת-הבחירות. במפרד"ל מכחישים מכל וכל את הסיפור הזה. אולם מודים כי ברבר אחד הצדק עם פרומן: הם אכן אינם אוהבים אותו.

לסלק את ההנהלה

בקיץ 1987 פנו הרבנים הראשיים לרב יצחק לוי, מוכ"ל המפרד"ל, וביקשו ממנו כי יקים ועדה לבריאת השרות הלאומי. הרב לוי מינה שיבעה אנשי-מפרד"ל, שכרכו את השרות. אחרי ארבעה חודשים הגישה הוועדה דו"ח וחשבונו מפורט, התובע לשנות כליל

יש לאפשר מקומות-מגורים נאור-ים יותר, ותחזוקה יעילה יותר.
● לאגודה יהיו שלוש מיסגרות-ניהול — מועצה בת 30 חברים, שחלי-קם נציגייה-ציבורי; הנהלה בת 10 חברים, שלושה מהם נציגייה-ציבורי; ומד-כירות בת שישה חברים — מנהל, אחראי על החינוך, אחראי על בריאות ורווחה, גיבור, רב ופסיכולוגית.

הסעיף האחרון בדוח קבע כי צריך לסלק את ההנהלה הנוכחית. פרומן הפעיל לחץ אדיר על חברי-הוועדה. בסוסו של דבר בוטל הסעיף הזה.
פרומן: הרוח שלהם לא מעניין אותי. הם לא שייכים אלי ולא קשורים

הסעיף האחרון בדוח קובע כי צריך לסלק את ההנהלה הנוכחית. דב פרומן הפעיל לחץ אדיר והסעיף בוטל

אלי ואין להם שום זכות לכתוב עלי דוחות. המועצה שלנו החליטה לא לקבל את הדוח, ואני באמת לא קיבלתי אותו. הם עשו דוח. נו, אז מה?
הרב יצחק לוי: ככה הוא אמר: שהדוח לא מעניין אותו? אנחנו נביא אותו ליריכך שזה כן יעניין אותו?
גם רשם-העמותות לא מעניין את רב פרומן.

בסוף ספטמבר 1988 פנה רשם-העמותות אל "האגודה להתנדבות בעם" וביקש דוחות כספיים וכן הודעה תחומה עלי ידי שניים מחברי הוועד כי

את צורתו של השרות הלאומי. **הקביעות החשובות של הוועדה:**

- אין הכנה מספקת לקראת השירות. יש לערוך קורסים וימי-עיון גם בתוך תקופת-השירות, ולא להסתפק כמה שנעשה לפני תחילת השרות.
- המיון למיקצועות ולמקומות-שרות, כפי שהוא נעשה היום, יוצר אופייה של חוסר-אמינות.
- ממליצים להפסיק את השרות כמנדויר-אדום. כבתי-הסוהר, כבתי-המישפט ובמישטרה.
- ראוי להציב לפני הבנות אתגר לשרת שנה שניה.

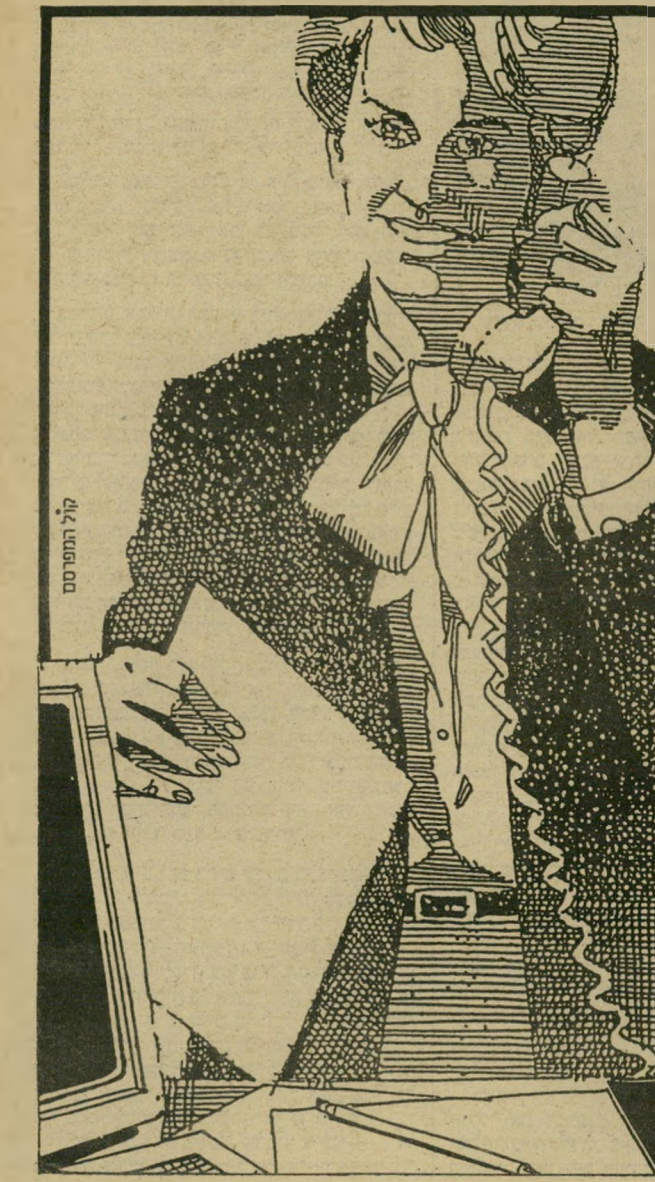
הרוח הובא לפני האסיפה הכ-ללית, החל משנת 1983 ואילך. השר השחור הזה ממישרד-הפנים שונא אותנו, מפני שהוא מתנגד באופן עקרוני לשרות כלשהו של בנות. ומה פתאום דוחות כספיים עלי-פי חוק הע-מוחות, עמותה לא חייבת להגיש דוח כספי לרשם? אומר בכעס רב עורך-הדין רב פרומן.

תהליך הקמתה של עמותה פשוט. סעיפים 1 ו-2 לחוק העמותות אומרים כי שני בני-אדם או יותר, החפצים להתאגד כתאגיד למטרות חוקיות שאינה מכוונת לחלוקת רווחים בין חבריו, רשאים לייסד עמותה. העמותה תיכון עם רישומה בפנקס-העמותות. בקשה לרישום עמותה תוגש בידי המייסדים לרשם-העמותות ויצוינו בה שם העמותה, מטרתה, מענה ושמות המייסדים, מעניהם ומיספרי זהותם. אגרת-הרישום המעודכנת: 14 שקל-לים.

הרשם, כשישוריו והים אלה של שופט בית-מישפט שלום, הוא המפקח על העמותה. בתוקף סמכותו, כפי שמצייין סעיף 38 לחוק העמותות, הוא רשאי לבקש העתק מהדוח הכספי, תוך שבועיים אחרי האסיפה הכללית שה-רוח הובא לפניו.

רשם העמותות, גוף מסורבל ואיטי, אינו מתייחס, כנראה, לתפקידיו בר-צינות.

מזה שש שנים עוברת הע-מותר על החוק ואינה מגישה דוחות כספיים, ובכל זאת ה-רשם אינו נוקט בצעד המתבקש: מינוי חוקר שיחקור את עיסקי העמותה ומצבה וימסור לו דו"ח וחשבוני עליהם, כפי שמורה סעיף 40 לחוק.

הלוואה?

בודקים, משוויים, חושבים המסקנה אחת - ע.נ.ת!

- ★ ריבית - הנמוכה ביותר בשוק
- ★ פרעון מוקדם - ללא קנסות
- ★ בלעדיות - עד 36 תשלומים לא צמודים
- ★ קלות - אפשרות קבלת הלוואה בשיחת טלפון

מימון והשקעות בע"מ
סוקולוב 95 תל אביב טל. 03-450302, 5464012

דיוקנה של עיר כספיות דגל

רים כיום: במקום הכי נמוך, לא, לא כתל-אביב בלבד, כי אם בכל הארץ כולה.

אם תרצו

במכת ראשון דומה כי צודקים אלה שכבר הכריזו כי מכאן, מנקודת-שפלה זו אפשר רק להוסיף ולשקוע. ברור: האנשים אשר הציבו אישי ציבור כאריה גוראל זה על גשר הפיקוד של "ספינת הרגל" שלהם לא יעצרו בעד הספינה הגדולה מלכתוב. ואולי אף מוטב שתטבע. ממילא אין לה עתיד כארץ הזאת.

לעומתם ניצבים כל אלה שאינם מסוגלים לשום הפרדה או הכחנה. הבה נקרא להם "עיווריי צבעים". אלה שרואים מכונית אשפה עירונית וצועקים "שטחים", רואים פועלי-בניין וצועקים "עירפאת", רואים את דן בראמוץ ברחוב וצועקים "לעברו" — כך מפיו — לך תזדיין בתחת. הם ומנהיגיהם שאינם שונים מהם כלי-כך גם אם האנגלית והצרפתית שגורה בפיהם.

גם מהם לא ניוושעו. גם בהם לא תלינו מעולם שום תיקווה. אבל באותה חיפה שחזרה כביכול לשליטת

ובכן, ההכרעה נפלה. אם לא יתערב בכך בית-המישפט, תוסף חיפה — הנחשלת והמוש" חתת מכין עריה הגדולות של ישראל — להישאר עור חמש שנים (בישראל — נצח קטן) בשליטתו המוניציפאלית של האיש שכבר הוזמן פעמיים לחקירה במישטרה וממתין עתה לראות אם יוזמן בשלישית; האיש האחראי לגילוח רבעים ואתרים היסטוריים (ואדי סאליב) מעל פני האדמה ול- הונחה פושעת של רבעים אחרים (המושבה הגרמנית): אהוב הקבלנים (הם תמכו בו כמעט עד אחר) האחראי להרס קריהכס של הכרמל על-ידי הקמת גורדי-שחקים רווקא על קריהכס — שיג" עון-הגלות של בן העיריה המיוזח-אירופית, וא"ר לי חלמו רביהקומות של ההנדסאי (להבריל מן המהנדס); האיש האחראי לא רק לעבירות על טו"ר הר המידות שדוח מבקר (מבקר) המדינה הצניע עליהן, כי אם גם למילחמת-חורמה כנגד חושפי השחיתות שבקרב תושביה היות-ראמיצים של ע"י רו (ראו צבי נאי ופרשת בית הלוחם — וסיזמה המר של אותה פרשה).

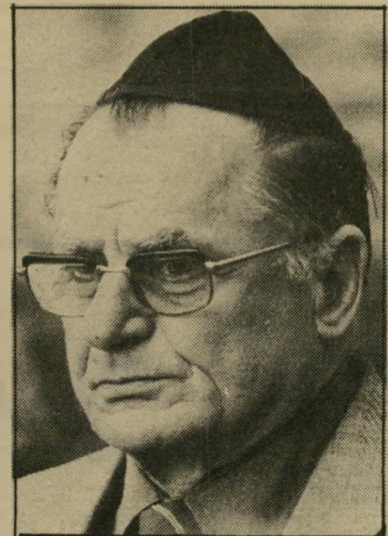
כשכביס רוב הדוק של 42 אחוים, לאחר ליל קלון שאפילו חיפה אינה מורגלת בשכמתו (יוש" בירדש של ועדות קלפי הנוטלים את תיבות הקלפי עימם לבתייהם או משליכים את תוכנם על הרצפה בפתח או במסדרונות אולם ספירת הק"ר לות, אלפי קולות פסולים שראשי ועדות קלפי, אנשי מערך ברובם, כמוכן, לא טרחו לציין על גבי הטופס המיועד לכך על שום מה נפסלו, גיבור העיר המושעה בגין עבירות על טוהר-המידות ה- יושב-כבוד על בימת ועדת הבחירות המרכזית, וכו' וכו' וכהנה וכהנה), נגלה לעינינו בכל אי-הררו האיש המייצג יותר מכל אדם אחר במדינה את מפא"י ה"היסטורית" בלבד (1989; מפא"י זו שובת העצמות ומרסקת האיברים בעת מרד הימאים והתקוממות ואדי סאליב, אשר מנהיגה יצחק רבין שומר על "גולתחת" ב"שטחים", מפא"י שלא לדמה דבר ולא שכחה דבר והיא, כאותו גיבור רומאני, חושה ברעתה לשתות את כוס התרעלה שהגיש לה הגורל עד תומה.

המחזה שאנו מדברים בו אינו טראגי כמוכן. יותר מכל הוא מזכיר את תיאטרון האבסורד של א'ז' יונסקו ועמיתיו. ואכן לא בכל יום, ודאי לא בימים כתיקונם, אתה נתקל בחייון מקורי ומתמיה כלי-כך: חיזיון המנצח המובס!

במילים אחרות: ראש-עירייה שרובם המכריע של תושבי עירו לא רצה בו ואף על פי כן קיבל אותו — מידי אותה מפא"י היסטורית, זו של אחר-החיים — עורפם למיפגתם, בעת שוו ניסתה לשטות בהם עוד הפעם בהציבה שוב קשש חרל-אישים ועימו אותו מנגנון מאוס, שקרני, בראש ספינת הדגל: חיפה זו שבה למדו אנשים להבחין בין בעיות החולין והיומיום ודו-הקיום בשלום של עיר מעורבת אוכלוסייה לבין היסטיות הגדולות והאלימות: חיפה זו שבה הצביעו דפיה משכילים שאשכנזים על הכרמל, ובשכונת דני האמידה, ובאחוזה, ובכרמל הצרפתי ובכונה שאנן, כעד רחמים רבוש (זה שמו הליכוד), פשוט מפני מיל. רמי דותן, מועמד הליכוד, פשוט מפני שהחליטו כי הוא האיש היותר טוב והיותר ראוי לכהונה והיותר מוכשר לנהל את ענייני עירם ולהבטיח להם מינהל מתוקן יותר ופחות ביורוקרטי, — אותה חיפה היא גם ששיררה את המסר החשוב ביותר ששודר ממקום כלשהו בישראל בבחירות האחרונות: אם תרצו — אין זו אגדה.

והרי זוהי רווקא חיפה של הכישלון הצורב, חיפה שלא הצליחה לשבור את העול אשר עליו ובנגדו קמה, חיפה שבה חסרו לה כמה אלפי קו"ר לות כדי להשלים את המלאכה. וכך, באורח פרדוכסאלי, כשם שניצחנו של גוראל הוא לאמיתו של דבר תבוסה מחפירה, כך תבוסת יריביו היא ניצחון שאיש לא העז לקוות לה לפני שלושה חודשים.

רנע ניר, לא היו אלה אדם אחר או שניים אשר חוללו את המיפנה שכמעט היה, את המהפך שדומה שהוחמק רק באמצעות הפעלת "השיטות" הירועות כאן יפה כלי-כך מן ההיסטוריה. לא אדם אחר ולא שניים, אבל גם לא אלפים.

שולט בכיפה: אריה גוראל, מנצח מובס

המימסר המושחת בן 40 שנות המידבר נפל גם דבר אחר. שכן חיפה זו שבה היפנו עשרות אלפי אנשים את עורפם למיפגתם, בעת שוו ניסתה לשטות בהם עוד הפעם בהציבה שוב קשש חרל-אישים ועימו אותו מנגנון מאוס, שקרני, בראש ספינת הדגל: חיפה זו שבה למדו אנשים להבחין בין בעיות החולין והיומיום ודו-הקיום בשלום של עיר מעורבת אוכלוסייה לבין היסטיות הגדולות והאלימות: חיפה זו שבה הצביעו דפיה משכילים שאשכנזים על הכרמל, ובשכונת דני האמידה, ובאחוזה, ובכרמל הצרפתי ובכונה שאנן, כעד רחמים רבוש (זה שמו הליכוד), פשוט מפני מיל. רמי דותן, מועמד הליכוד, פשוט מפני שהחליטו כי הוא האיש היותר טוב והיותר ראוי לכהונה והיותר מוכשר לנהל את ענייני עירם ולהבטיח להם מינהל מתוקן יותר ופחות ביורוקרטי, — אותה חיפה היא גם ששיררה את המסר החשוב ביותר ששודר ממקום כלשהו בישראל בבחירות האחרונות: אם תרצו — אין זו אגדה.

והרי זוהי רווקא חיפה של הכישלון הצורב, חיפה שלא הצליחה לשבור את העול אשר עליו ובנגדו קמה, חיפה שבה חסרו לה כמה אלפי קו"ר לות כדי להשלים את המלאכה. וכך, באורח פרדוכסאלי, כשם שניצחנו של גוראל הוא לאמיתו של דבר תבוסה מחפירה, כך תבוסת יריביו היא ניצחון שאיש לא העז לקוות לה לפני שלושה חודשים.

רנע ניר, לא היו אלה אדם אחר או שניים אשר חוללו את המיפנה שכמעט היה, את המהפך שדומה שהוחמק רק באמצעות הפעלת "השיטות" הירועות כאן יפה כלי-כך מן ההיסטוריה. לא אדם אחר ולא שניים, אבל גם לא אלפים.

כצפוי, לא היו אלה אדם אחר או שניים אשר חוללו את המיפנה שכמעט היה, את המהפך שדומה שהוחמק רק באמצעות הפעלת "השיטות" הירועות כאן יפה כלי-כך מן ההיסטוריה. לא אדם אחר ולא שניים, אבל גם לא אלפים.

כצפוי, לא היו אלה אדם אחר או שניים אשר חוללו את המיפנה שכמעט היה, את המהפך שדומה שהוחמק רק באמצעות הפעלת "השיטות" הירועות כאן יפה כלי-כך מן ההיסטוריה. לא אדם אחר ולא שניים, אבל גם לא אלפים.

כאן נתגלה שוב מה קומץ קטן של אנשים חרורים תחושת שליחות, ולא נטולים רוח לחימה, מסוגלים לחולל בעיר שכבר התרגלה למרוויה, כולל רמת ויהום האוויר הגבוהה במדינה. כאן נתגלה מה מקומן קטן ואמיץ, בהנגחת עורכו יוסף בנטל וכתבו הראשי רמי רוזן, כשיתוף פעו"ר לה עם כתבי-חוקרים (investigative reporters) של עיתון ערב ארצי, אנשים כאריה קיול, מרדכי גילת ודני שדה, מסוגלים לתרום לחשיפת נגיעיה וחולליה של עיר, חשיפה שהיא תנאי-הכרחי, אם גם לפעמים לא תנאי-מספיק, להחלמה. כאן נתגלה גם מה קורה בעת שכתבים, עורכים ועיתוראים ממיין זה משתפים פעולה עם חבורת סופרים, אמנים ובעלי מיקצועות חופשיים — בנייהם אני שים כגרשוץ קניספל (איש ר"ח) — אנשים שעייפו מלשמוע את חבריהם ועמיתיהם מתארים את עירם כעיר החולה ביותר במדינה. וכאן עוד מסר וגם כאן תיקווה. תיקווה לחיים ולעתיד בא"ר הוואת.

לרגע, רק לרגע, לא היו עוד חילונים ומסורתיים, שמאל ומיין, אשכנזים וספרדים. לרגע הו"ר פיע המשותף, לאו דווקא המפריד, בין אנשים. והרגע הזה נדיר בארצנו, ולכן הוא היה מרגש כלי-כך כבואו.

נכון: הוא לא הספיק. כאמור, חסרו עוד 4000 קולות. אבל כל מי שקורא נכונה את הכתובת שעל הקיר יודע אלינכון כי הם ימצאו אותם קולות חסרים. אם לא על-ידי בית-המישפט או על ריצפת מיסדרונות בית-העירייה של היום, כי אז בקלפיות של מחר ומחרתיים, קלפיות שאותן כבר לא ייקח איש עימו הביתה... כי למדנו את הלקח. עיני כל העם ראו את הקולות.

ואם תשכיל גם מיפגת-העבודה, ואם תשכיל גם תנועת-העבודה בישראל ללמוד את הלקח הזה — אולי עוד תחזור עיר הנמל הצפונית, היא ועמה כל "אנשי הרצון הטוב" של הארץ הזאת, אל אותה ררך שרק בה יש להם עתיד ויש להם תקומה.

האנשים שבכוחם להביא לתמורה כזאת אינם חסרים. הנה הם כבר כאן בעין. מעווי כרעם וחיים רמון ואורה נמיר עד שולמית אלוני ויוסי שריר ורן כהן, מאמיר פרץ ומרדכי וירשובסקי ואברום בורג ועד יאיר צבן וויקטור שמיטוב ואלי דיין ועוד וייצמן וצ'ארלי ביטון. כן, כולל אנשי חר"ש, קר"ח והמתקדמת והרשימה הרמוקראטית. מכל מקום, הטובים שבהם. הגיעה העת לחרול מן החרמות.

והשאלה שמיפגת-העבודה הישראלית חייבת לשאול את עצמה כיום היא: האם אנחנו מוסיפים להתנצר כקו כרלבי-גוראל, הקו שנפרץ פעמים כה רבות והכובי כה הרבה בתריסר השנים האחרונות, שאם כן — אבדנו.

אז שאנחנו מטילים למים את עסקני האתמול וה"ביצועיסטים" של שלוש ומתגנני ההיסטוריה והקולות וקואליציות השקר למיניהן, אותם ואת דיגליהם הכוזבים ומליצות השקר שבפיהם ודבק

צפריר גוטליב

איתן קלינסקי

ג'באליה

צִהְרֵי הַיּוֹם בְּגִ'בְּאֵלִיָּה מִתְפַּסִּים
בְּעֵלְטָה שְׂאִין לָהּ בְּקָרָה,
לוֹחַ זְמַנִּים אֲבוּר הַבָּא מִן הַסְּהַר
מְדַדָּה עַל דְּקָרְנֵי תֵיל
פּוֹרֵט נְגוּנֵי מִיתָר קְרוּעַ
בְּעֵלְטָה שְׂאִין לָהּ צִהָה.

עֵלְטָה מְאֵהִילָה שְׁמֵשׁ סְדוּקָה
גוֹהֲרֶת עַל שֶׁקֶט מֶרְסֵק בְּסַמְטָאוֹת
קְלוּחֵי שׁוֹפְכֵין מִשְׁקִים
עֵקוּלֵי מְדַרְגוֹת בְּמִשְׁעוֹל מִן הַסְּפָר,
בְּבִיבִים בִּינּוֹת קָמוּר שְׁחוֹחַ
וּפְתוּלֵי סַמְטָא
נִרְדְּמוּ כָל הַנְּעֻגְוֵעִים
פּוֹרְחִים רַק אֲגָרוּפִים וְאֲבָנִים
הַעוֹלִים בְּעֵלְטָה שְׁרוּחָה
סְעָה מִסְעָר (י)

בְּעֵלְטָה שְׂאִין לָהּ בְּקָרָה
בְּעֵלְטָה שְׂאִין לָהּ צִהָה.

(י) תהילים נ"ה 10

הכיסאות שאותן הם נוטלים עימם בדרם מכ" הונה לכהונה, מתפקיד-נפול אחד למישנוה. כל זאת, כרי שאוניית הרגל האמיתית שלנו, תחת קברניטים אחרים, קרובים ורגישים יותר למצי" אות ולמצוקת הימים הקשים האלה, תוסיף ללושט ולא תטכע.

ברכה חברתי

דף חדש מברך בזה את עורך כלבו חיפה, יוסי בנטל, על תרומתו לשיפור האווירה הציבורית בעיר ומאחל לו שיעליח בתפקידו הבא לא-מפחות משחצליח בזה שבו סיים בימים אלה.

ספרות כאמצעי תיקשורת. אמצעי-תיקשורת כספרות

קונצרטם ואופרות של מלחינים שמתו לפני מאות שנים, מעידים על קיומה של תרבות היה ותוססת. אירופה, שלא לדבר על אמריקה, מעלה גירה ולועסת שוב ושוב את אותם הדברים במין טיכסיות מפחידה המעלה על הדעת את פולחן המתים המצרי. מי כמונו יודע את כוחה המשקף, המהפנט, הממית, של המסורת, את האירוניה הפנימית הטמונה במושג כמו "חיי נצח". מיומנות טכנית אינה מעידה על כלום. היא מעידה — כמו החניטה המושלמת — כמו דימועיה של השחקנית — על היפוכם של דברים. מי שמכיר את פניו העדינות, האמנותיות כלי-כך, של יהודי מנוחץ מעטיפות תקליטים יש גים של הקונצרט לכינור של מנדלסון, יופתע אולי לראות את אותם פנים ממש, את האיש כולו, שבינתיים כבר הפך לאביר של הוד-מעלתה וזכה בתואר "סר", בקהלי-צופים המוזמן של התוכנית הוולגארית ביותר שמשוקקת הטלוויזיה הבריטית לצרכניה: תוכנית הראינות של הקוסניגל האוס-טרלי המכנה עצמו "עדנה אבראג". אמנם, לר

אמנות

לכל ארץ הקתה קולוויץ שלה...

רות שלוש
עבודות חדשות
גלריה תירוש, תל-אביב

רות שלוש יכולה לרשום לזכותה הישג מרשימים. היא אחרונה המהיקנים, שמעולם לא הפירה את בריתה עם הדמויות והמרוכאים בארץ הזאת. ראשיתה של הברית בשנות ה-50, בקבוצת אמנים צעירים או ובראשם נפתלי צ'וק, בן מחוזיה של רות שלוש בבצלאל. השאר היו "סטודנטים חופשיים", כלומר כאלה שלמדו באותו מוסד תקופה מוגבלת בלבד. ביניהם **דני קרוון**, **דן קדר**, **שמואל בק** ו**משה גת**, וכן בני מחוזיים מאוחרים יותר **כניס אנגל**, **יעקב פאפו** ו**כותב שורות אלה**, וכן "טרמפיסטים" יוצאי קיבוצים של אותם ימים: **אברהם אופק** ו**מאיר מוזס**, והי אידאולוגיה רבולוציונרית הבלתי-מתפשר **שימעון צבר**.

כל אלה הביאו לייסוד הקבוצה הריאליסטית שזכתה לכינוי "הקבוצה הריאליסטית החיפאית", שחבריה נפוצו אחר-כך לכל עבר. חלקם ודאי יגיב בחיך נבוך ומבוויש משהו, אחרים — ככדי טול ובלגילוג בולט, על שהוכרנו להם מה שהיום ודאי נראה כעניינים כמשוגות נעורים: סטייה בלתי-אפשרית שנבעה מהערכה מוטעית של יחסיהם והכוחות הפוליטיים בארץ. נזכיר בהקשר זה

מוסקורי או השחקן סר ג'והן מילס, סופרים, פמיניסטיות, מי לא, נזרקות כמה הערות מכווערות, סאדיסטיות כלפי אותה מרג' עגומת-פנים הלוי בשת תמיד משהו כזה ומטושטש, בעוד ש"עדינה" לבושה תמיד במחלצות נוצצות ובוהקות, כולה זוהרת ומטופחת, אמנם בחוסר-טעם מופגז. מה התפקיד של אותה מרג'? מה הפונקציה שלה? מדוע כל-כך מצחיק ומשעשע ללעוג לדמות ה זאת?

שהרי הבריות כלל אינן מצחיקות! זה לא הנשע החיור ואפילו לא רודו טופו או גדי יגיל. זה משהו אחר. אבל הקהל מתפעק, נהנה, אולי, כך נראה, משום שהצמר-חרמך הזה: עדינה-מרג' מסמלת משהו, מייצג משהו. אם עדינה מבטאת את חיות הבורגני המפורסם, על עניבת המשי ומעיל ה"ברי ברי", שכולו עליצות (משהו) ונמרצות עניינית של איש המעוגן בחברה ושקוע ב"עסקים", אך יחד עם זאת נעימי-שיחה, אנושי, בעל המור — לעולם לא תראה אותו קודר או שקוע במרה שחורה, הרי מרג' היא מר הייד של אותו ר"ר ג'קיל: ה"אני" האוטנטי, מריהנפש, המדולדל והימותש, הזקן והמכוער, שאין לו מה לומר — מרג' לעולם אינה פוצה את פיה. לאור זאת ניתן להבין את הפסיכודרמה המשונה, את הצורך הבורגני ללעוג, להשפיל ולהכפיש את אותה דמות על-בה, המסמלת כנראה את הפרצוף האמיתי, הסמוי, המוצפן, המקנן בתחתית הנפש. מאליהן צעות, בזו אחר זו, מחשבות שונות: מדוע מרבים כל-כך להראות בטלוויזיה הבריטית יהודים במחנות-רייז, כזו, או כערימה, שבלודור דוחק אל תוך בור ענק. האם זו אהבה לקרוב, מסוג ה"אהבה" לאותה מרג' מה בכלל מעמרו של הקורבן והחלש כח"ה הבורגנית-נוצרת? ספעי ההערות המסוגננות

כותו של מנוחין ייאמר, שאין הוא היחיד שנפל בקסמיה של אותה עדינה. לבריטים המחונכים יש כידוע יחס דרמטי-ממעי למילה הגסה. בחברה המי-הוגנת אסור לומר אפילו מילה תמה כמו "בלאדי" (bloody), ואיזכור של "תחנותים" מעורר מיד רעמי-צחוק כבוס בפאב או במסיבה (במקביל, אגב, אסור לומר "יהודי" שהרי אף זו מילה גסה, שלילית מיסודה).

על המילה הגסה מוטל איסור מחמיר שרק תל-מידי הפנימיות פטורים ממנו (והמונים, המתבי-לים את שפתם באופן טיבעי כמעט בביטויים גסים, הרי אינם נחשבים לבני-אדם כמוזן המלא של המילה). משום כך כנראה זכה אותו אוסטרלי, אותה עדינה מבחילה, להצלחה עצומה כל-כך ודווקא בין השכבות המשכילות יותר. נדמה לי שגם בישראל יש לו כמה מעריצים מושבעים, בקרב אנשי-תרבות מובהקים.

מלבד שימושי החופשי במילים וברימוזים מיי-ניים, שמורות באמתחתה, או שאם, בנרתיקה, של אותה עדינה כמה תחבולות נוספות שהיא שיקללה עד למדרגת מה שנתפש בעיני רבים וטובים כאמנות. ראשית, זו דמות המוצגת כאילו היתה סאטירה, פארודיה, קריקטורה של טיפוס נשי מסויים. זו תחבולה מחוכמת במיוחד: אתם — הקהל — יושבים ומתפעקים מצחוק כבורסותיכם לא משום שאתם נהנים מבריותי הגסות והי מבחילות, האנטישמיות והגזעניות ה-מובהקות והזולות ביותר. הם ושלום! לרגע לא חשדנו בכמו אתם צוחקים **מהפארודיה** על דמות החושבת או מתנהגת ומבטאת כן!

במסווה סאטירה

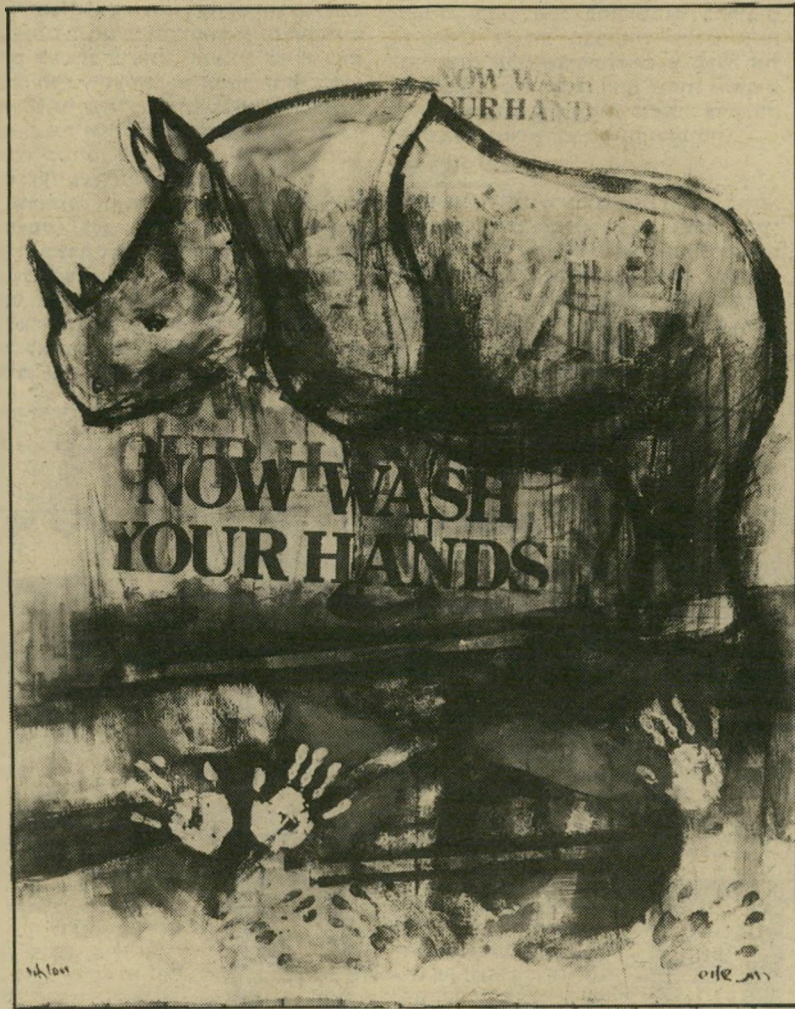
כלומר, אותה "עדינה" מספקת את האליבי הני-חוז כל-כך לשכבות מסויימות בחברה, עוטפת את כל הארס במסווה של סאטירה חברתית, המי-תירה כביכול לומר הכל ולצאת נקי. כך הופכות הבריות התפלות ביותר, אשר לצידן נראות הדי-לצות של ג'ואן ריברס האמריקאית כהברקות חינויות למדי, לאמירה אמנותית בעלת משמעות טרנסצנדנטאלית.

הדרי-משמעות כשלעצמה אינה חידוש, כמוזן. כמו כל יצור יצירתי, שוקלים מראש מפיקי הטלוויזיה שיקולים של שיווק, לא של אמנות. כאשר מייצרים למשל סדרה על השילטון הקרי-לונאי הבריטי בהודו, אחת הפנינים בכתר ה"ל-לוויזיה האמיתית", יש לבנות כל תוכנית ברמה מסויימת של תיחום וערמה על מנת שהשמאלן הסטודנטיאלי יראה מלכד לערשותיו הלטוטות את האפליה כלפי הילידים, הפמיניסטית, את בעיית מעמד האשה (בחברה הבריטית, וגם, ההגיונית מחייבת, אצל האסיתאים), ואילו הקצין הקולוניאלי כדימוס — את השיחור המדורקק של אותו עולם קסום הוזכר לו היטב ועליו הוא מתרפק בנוסטאלגיה: עולם של משרתים וממ"ט-סאהיב" שבו חיו הבריטים במועדונייהם ככני-אליים ושלטו ברחבי העולם, בים וביבשה, ללא הפרעה ממשית. דרי-משמעות: כפל של משמעות יות!

אמנות שופרא דשופרא! לא רק שכל אחד, כל ציבור וציבור מאלה המרכיבים יחד את ההצלחה, וזכה בנחם שלו ומכריז שזו יצירת מופת, אתה חושב כמעמקי נפשך הנפתלת שאותו רדיקאל מובהק מאוקספורד או קיימברידג', שאינו אלא בנו של הפקיד הבכיר מהקולוניות של פעם, שכעצמו יהפוך בעוד כמה שנים, עם תום אותה פגרה-קבועה-מראש של חופש סטודנטיאלי בור-המי, לפקיד בכיר, דיפלומט, מהנדס או מדען, בקיצור, יצטרף למעמד שממנו בא, אתה חושב א-סיכן שגם הוא נהנה לא רק מהמסר הריאלי-ליבראלי, אלא אף מהשילטון הבריטי בעולם, שהצטמצם לגביו לאותו מיפגז שנתי של "ט-רויטיות", בערב האחרון של ה"פרומס" (אותם קונצרטים קיציים באלברט הול), כאשר כל הקהל פוצץ בשירה על בריטניה השולטת בים וביבשה, בריטניה מעל לכל: "רוגל בריטניה!" ההימנון הבריטי הסמוי, מתחת למעטה אנינות-הנפש והי-ליבראליות האנגלית רוחשים לעיתים כל מיני רמשים המחכים לשעת-כיושר.

צמד-חרמך

אולם, הכה נשוב לאותה תוכנית מרתקת, לאוי-תה גברת עדינה. סממן מעניין אחר של אותם ערבי-ריאיונות היא נוכחות הקבע של דמות נרי-ספת העונה לשם מרג'. זוהי אשה זקנה ורתויה היושבת לא הרחק מ"עדינה" ומהה מעין שקי-אימונים, או פחא-אשה, כבורה. בכל ראיין, עם-כוכב זה או אחר, עם אנשי מימסד וזונות, ננה

רות שלוש: עכשו רחצו את ידיכם...

רק את **נפתלי בזם** אשר חרף כישרונו הגואה הצליח למצוא את דרכו בתחנה הריאקציוני ביר-תר בישראל של היום, כשהוא מצרף אליו חברים נוספים מאותה חבורה, כגון **אברהם אופק**. האחרון עשה כיבוד דרך בחברתו עד שייסד, ביי-חד עם **מיכאל גרובמן**, את קבוצת לווייתן שבה פנו לצופנים מגיים והירוגליפים קמאיים.

ביקורת שנעלמה

חלקם המירו את הציור בפיסול סביבתי שהביא להם מוניטין בינלאומיים — **דני קרוון**, למשל. משה גת חזר ממכסיקו יותר מכסיקאי ממורו

והמלוטשות נגד יהודים וכושם באותה תוכנית אינו, מסתבר, מקיריות. אנגליה, אירופה של ימינו, מזכירה במידה רבה כפר, או עיריה שלווה על גדות הפיורדים, הנר-אית מרחוק כאילו השכינה שורה עליה וכל-כולה אנשים טובים והגונים ונעזרות בלונדויות חיי-כניות, חטובות קרטול, שישבו את נפשך עסאוי-כלי סלסילה של תותי-בר. אולם אם תרד מה"ס פינה ותישאר שם יותר מיומיים, קרוב לוודאי שתגלה מציאות נוסח הרה נאברד (שלא להזכיר את סטרינברג, השכן השוודי: כל התסכסכים-האנושים המופרכים והידועים מפתח-תיקוה — ובמנות גדושות, ברוחב-לב:

ורבו, הצייר המכסיקאי הנודע רודר אלפארו סיקי-ידוס, ודמויותיו אפופות היגון חסחו דמעות-שליש מעיני בורגנים שעטו עליהן כמוצאים שלל רב. כי גיבוריו הוצאו מהקשרם: לא עוד זוהו כקורבנות המישטר הישראלי ותנאי-החיים בארץ הזאת. לפתע הפכו כל החלכאים והמרוכאים שבמקומנו להתרשמויות מרכז-אמריקאיות, כש-הם. מרחיקים את ערותם" על הסכיבה שמתוכה יצאו. ילדי האשפתות לא נתקשרו עוד עם הצייר יוצא ואדי סאליב החיפאי וההתקוממות העממית שלו. בפתאום הפך הכל לתיעוד הוואלט שמרן של העולם השלישי שאליו, כידוע, איננו משי-תייכים...

מן הביקורת הסוציאלית של אלה הנזכרים לא נותר זכר.

וכך נותרה רות שלוש המטיפה היחידה בשער. נושאה התמקרו במעללי המימשל הצבאי כמה שכונה. שטח תשע", הציגו זונות שמכרו את גופן ב"שטח הגרול" ביפו (וזכרים?). תערוכה ררפה

רות שלוש: ילדה עם מוצץ

תערוכה: ציורי הגבול, הרס בתים שהותיר את יושביהם בלא קורת-יגג לראשם. מעמסה כבדה, לעיתים כבדה מדי, על שיכמה של ציירת שבי-ררית ומבודדת שלא ידעה מנוח לרגע. גם חשבוני-נפש לא ביקשה לערוך: פשוט לא היה לה זמן לכך. מה שהראי אותה היתה ההקצנה שלא פסחה גם על מיטב הנוער. מצפונה ה"ייקיי" לא אבה להשלים עם זיכרונם הקצר של הישראלים שהפכו במהלך שנות דור מקורבנות רדיפה לרוד-פים ומדכאים בעצמם.

הציירת הנערית של ראשית שנות ה-50, שהצי-טיינה באיוריה הקלילים למשמור לילדים ופיר-סומה בא לה בזכות סיפרי הילדים המצויירים שהופיעו בספריית פועלים. באותן שנות 50 מוק-רמות, בעת שהיתה עדיין חברת קיבוץ להבות-הבשן. עם אותם מחבריה פרשה גם היא בעקבותיו של משה סנה — וגם שילמה את המחיר על כך. אך סימלי הוא שגיבורה מאותם ימים הוא "מור-החמור" שכיכב בספרי-הילדים המצוייר שיצא לאור תחת אותו שם, ואשר עבר באחרונה גילגול-דמות והפך לקרנף בן זמננו, זה החולש על ציוריה החרשים שבגלריה תירוש. הכתובת המרוססת כשאבלונות בצירים אלה — "ועכשיו רחצו את ידיכם" — אופיינית אף היא. רות שלוש לא השתנתה.

ילירת גרמניה, הגיעה לארץ עם הוריה כמעט מייד לאחר עלותו של היטלר לשילטון. המישי-פחה התיישבה במושבה ה"ייקית" כפר-שמריה. כאן נולדה אמנותה וכאן היא עדיין עובדת כיום. כשנים האחרונות קנתה לה שליטה בטכניקת הפרוס המשי. בתשתית בדיה היא "משבשת" צילוי-מים וקומנטאריים, בהעניקה להם את הדופק ואת הקצב המייחדים אותה. על גביהם היא משר-בטת את דמויותיה, מעניקה להם יתר חיות ועוצמה, מורימה בהם רוח תזוית בעזרת כיתמי צבע שחילו ממין להיות קוראטיביים.

את מקום ציוריה שהוקדשו לאנה פראנק ירשו עתה היילים מקורפנים הבעטים בקורבנותיהם ומותירים את שחיה הצבר שוממים ועירומים. והנה עוד ציור: עוטשה שתומת-עין, קורבן של כדוריה-הגומי הקשוחים, ראשה חבוש, וכפיה הפ-עור-סכאכ תקוע לו מוצץ לרפואה. על ידה ציללי אדם, כבולים ומכוסים עיניים, מלווים בצלליות של חיילים. הקו אספרסיבי, בלתי-מתפשר, מת-עד, מגיב, מוחה. יותר ויותר מתקרב כפר-שמריהו לברליו. מוצאה של רות שלוש מסגיר אותה. האין היא קתה קולוויץ בן זמננו, של הארץ הזאת?

רות שלוש נותרה יחידה והיא מקיימת בעק-שנות נדר שנדרה לפני 40 שנות יצירה ושנה אחת של אינתיפאדה. גרשון קניספל ■

מרים בנימיני

מזל החדש:

טלה

מה צפוי השנה

לבני טלה?

ה'21 במרס הוא ראש השנה האסטרונומי, והיום שבו השמש נכנסת למזל טלה. זה קורה השבוע ביום השלישי. מזל טלה הוא הראשון בלוג'ה המזלות. הוא מסמל התחלה חדשה, רוח אופטימית, העזה, או מץ-לב, מרץ ונכונות להתנסות בחוויות חדשות, לקחת סיכונים ולהשקיע. הוא בדרך כלל חרוץ, וכשהוא רוצה דבר-מה הוא אינו מוותר עד שמשיגו.

על בני מזל טלה עברה שנה לא קלה. בתחילת החורף שעבר נכנסו הכוכבים שב' תאי ואוראנוס למזל גדי ויצרו זווית קשה למזל טלה. אחר כך, משימא, העזה, או נכנס כוכב מרס למזל טלה, ובעת שהותו נמצא אף במהלך נסיגתו. כל זה גרם להם מתח רב.

משיא סוף-סוף כוכב מרס ממזל טלה, חזר הצמד אוראנוס-שבתאי למזל גדי. כוכב שבתאי ישהה שם שנתיים ואילו אוראנוס שבע שנים. הקושי נובע מהימצאותו של כוכב שבתאי במזל גדי. זה משיע בעיקר על בית הקאריירה והמישפחה. שני תחומים עיקריים אלה מכבידים על בני המזל. הקושי בתחום המישפחה מתבטא על פי רוב

בקרובים או בהורים מבוגרים הזקוקים לטיפול ולעזרה. הזווית הקשה שיוצרים שני הכוכבים וכוכב נפטון, השהה בגדי מאז סוף 1984, מקשים מאוד על בני מזל טלה. זו אינה השנה הקלה ביותר עבור בני מזל טלה. כדאי שיידעו זאת ויתכננו בהתאם. אולם גם צדדים חיוביים מצפים להם השנה. איך תיראה, אם כך, שנת 90/89 לבני מזל טלה?

עבודה. קאריירה

המצב אינו מושט. בני טלה אינם מרוצים מתפקידם או אף מהמיקצוע שבו הם עוסקים. הם חשים שדרוש להם שינוי דרסטי. הם מוכנים להתחיל בעיסוק חדש, לעבור לתפקיד אחר, לקחת על עצמם יותר אחריות, ולעבוד בסביבה שבה יוכלו להיות מעורבים עם הרבה אנשים. העיקר הוא השינוי. אם לא במיקצוע עצמו, אז לפחות בעיסוק נוסף.

למרות הרצון החזק והצורך לבצע שינוי קיימים יותר מדי הגבלות, מיכשולים ומחסומים בדרך. בכל פעם צץ גורם מפריע אחר. אולם בני טלה ידועים בחוסר הווייתו שלהם. וגם כשהמאבק הוא בלתי-אפשרי הם יבזוזו את כל כוחותיהם, לא רק כדי להשיג את הדבר עצמו, אלא להוכיח לעצמם שהם יכולים. לעיתים כאשר השינוי את מה שכל כך רצו בו, הם מאבדים עניין, ומעדיף פיס לחטט את האתגר הבא.

בעבודה עצמה לא רע להם. לא יורדים לחייהם, והעבודה היא בהחלט נסבלת. אבל הם אינם חשים בהתקדמות, אינם חופשיים דיים לעשות כרצונם, והעניין שהיה להם פעם, חלף. למעשה, אי-אפשר יהיה לבצע את השינויים הדרסטיים שבהם הם מעוניינים. השנה ילווה כל שינוי מסוג זה בכל כך הרבה קשיים, שאולי עדיף לוותר, ולתכנן צעד-צעד בצורה איטית ובטוחה.

אוראנוס, האחראי על השינוי המתאומי והדרסטי, נמצא בתחילת מזל טלה, ורק מגרד ומגרה את הטללים, ואינו נותן להם להשלים עם מה שהם עושים כעת. סטורן נכנס בכל כוחו ועוצמתו לבית 10 (בית הקאריירה), והוא זה שמכריח אותם להתנהל לאיטם. שום דבר לא יתקדם בקצב מהיר, שכן המהירות מנוגדת לאופיו של

הכוכב. הוא מלמד בדרכו, שכל דבר שבו רוצים צריך להיות מושג בדרך איטית וסבלנית. יתכן שחלק מהטללים יבצעו שינוי ויכבדו על עצמם אחריות גדולה מבעבר, אבל מצד שני יחושו שקשה להם מאוד לעמוד בהתחייבויות שלקחו על עצמם. רק בגמר התקופה יוכלו לקדם את עצמם, ולהגיע לתפקידים, למקומות ולמעמד שבהם הם מעוניינים ושאליהם הם שואפים. בני-טלים עליהם להתאזר בסבלנות.

בריאות

מכיוון שהשנה אינה מן הקלות, הבריאות עלולה להיות מושפעת מכך. רבים מהטללים

יבלו במרפאות, בבתים-חולים ובמוסדות דומים, כדי לטפל בהורים או בקרובים הזקוקים לעזרה. הבריאות שלהם אינה בעייתית, אלא שצורת-חיים זו מכלה את כוחותיהם, מה שגורם להם להיות חשופים יותר למחלות. אין מקום לדאגה. צריך רק להשתדל למצוא זמן לשינה ולמנוחה.

כספים

נושא זה אינו נראה בעייתית השנה. דווקא בתחום הכספי הם לא יסבלו, ויוכלו להסדר עם מה שיש או למצוא מקור-הכנסה נוסף. כמובן שזה ידרוש מהם השקעת כוחות, זמן ואנרגיה, אבל בכל הקשור לכספים לא מצפה להם שנה רעה. הם יוכלו לקנות, לרכוש, להשקיע או לשפר את מצבם. איש-איש לפי כיסו ושיאפתויו.

חודש יוני, המחצית השנייה של אוגוסט ורובו של חודש נובמבר יהיו פחות נוחים. לא מדובר בתקופות-מחסור, אלא שלא כדאי לקחת סיכונים או לבצע עיסקות גדולות.

נסיעות

די מבטיח. זה יתבטא בנסיעות קצרות בארץ או בחו"ל. הטללים יסעו הרבה, יגשו אנשים חדשים, והיו חזקים בכל נושאי התיקשורת. מכרים חדשים יפכו להיות ידידים ויעזרו להם. סביבה חדשה תרענן אותם ורבים מהם יבחרו לשנות סביבה, אם בעבודה או במקום-המגורים. לא רצוי לבנות או להתחייב, בבניית דירה, הנמצאת בשלבים ראשוניים של בנייה. מעבר דירה לא יתבצע בקלות. ואם להתחייב, עדיף להתחייב למשהו מוחשי ולא דבר-מה הנמצא על הנייר. כדאי להיזהר ולא להסתר בכך בנושא המגורים.

ומה שבינו לבניה

היכירויות חדשות הם הצד החזק השנה. ובאמת, הגיע הזמן למצוא משהו רענן, חדש ושונה ממה שהם הכירו עד עכשיו. גם הסינון שבו הם מחזרים או מחוזרים יש-תנה. הכל יהיה יותר קל וספונטני. אצל זוגות נשואים או אצל אלה שנהנו עד היום מקשר קבוע יתכנו פרידות ואף גירושים. אבל מדובר רק במי שחיייהם אינם יציבים והיחסים בין בני-הזוג מעורערים.

שינויים במיבנה המישפחה באים בחשך בון. אך לא נראה שהטללים יישארו לבד. גם אם ההיכירויות לא יבטיחו קשר יציב, קבוע וממושך, לפחות הם יוכלו ליהנות מפר-פולאריות עצומה. מהבחינה הרומאנטית אין זו שנה גרועה, אלא שצריך לשמור על המיסורת המישפחתית, ולנסות למנוע משברים מיותרים.

סופו של דבר חבל למרק מיסוגרת קיימת. לא תמיד מצליחים לבנות חדשה תחתיה, וגם אז לא בטוח שהחדשה תהיה טובה מקודמתה. עדיף שקדם את המיסוגרת הקיימת, ומבחינת מצב הכוכבים זה אפשרי, שיקום עדיף על הרס. הרווקים והפנויים יהנו מתחייה רומאנטית, ובזכותה הם יהנו מהרבה טיולים, נסיעות, שינוי ועניין חדש בחיים.

במקרה-העבודה יהיה עכשיו יותר נוח. יבוא לקראתם ויאפשרו להם חופשי-עבודה גדול יותר.

אתם צריכים להביט קצת מסביב, ולהעריך את המצבים שעושים עובדים אחרים. יחכן שאחם מקב לים כמובן מאליו את מסי-רוחם, אבל הם אינם חשים די בטוחים. יזכרו זאת. די עניין בריאות מצבכם מתחיל להשתפר. נסיעה ל-חיל עומדת על הפרק. כדאי שתתחילו להתארגן, בתחום הרומנטי אתם מסמיכים ליהנות מהיכרויות חדשות ומשינויים בחברה שבה אתם מבלים.

העבודה דורשת מכם גם השבוע הקדיש יותר זמן, מרץ וכוחות. יחד עם זאת ההרגל

שה הכללית אינה טובה. אתם נוטים לחלות ולסבול מחולשה כל-לית. ה-20 עד ה-22 יהיו ימי קשים במיוחד. בתחום הרומנטי מצבכם לא כל כך ברור. על מני-השטח לא נראה שינוי בולט, אבל כדאי שתהיו עירניים בתקופה זו. אל תלחצו על בני-הזוג. קשה לכם להחליט בין שתי האבות. אל תמהרו לזרוק את הישן. עוד תיזדקקו לו.

המצב הכלכלי משתפר. כספים מגיעים ממקורות שונים. אלה מבייכים הקשורים בעסקים ועיסקות כספיות יהיו עכשיו מצב-טוב. גם בתחום הרומנטי מצבכם טוב. אתם מבייכים שים, ועם קצת יותר ביטחון ופחות הסתגרות תוכלו ליהנות מהיחסים יפים ומרבים. גם הבריאות של אנשים הקרובים לכם מהווה בעיה, ויחכן שתצטרכו לדרוך את מחובותיהם כדי לעזור להם וללמוד להסדר בעלגיהם. נסיעה או פגישה שיתקיימו בסביבה או בזמן לחוצאות מובנות ומעודדות.

ענייני הבית והמישפחה מעסיקים אתכם מאוד בתקופה זו. זה נראה פחות מלחצי נדאג, אך עדיין קיימת מות מיספר בעיות ש-אי-אפשר למצוא להן פיתרון בטווח הקרוב. חכו לתחילת חודש אמריל אז יתבררו מסי-פר עניינים, ובעיות, ש-נראות חסרות-פיתרון, יבואו על פיתרון מעצ-מן. אצל בני המין השני אתם מאוד מבוקשים.

יש לכם נטייה להתפרץ ולריב עם אנשים הקרובים לכם, אך לא תמיד הצדק איתכם.

התלבטויות בקשר לתחום המיקצועי. אינכם בטוחים במה שאתם רוצים לעשות. מזה זמן רב אתם מחפשים את הדבר שמתאים ל-כם לעשות, ומתקשים למצוא. שיחה, שתתקיימ ב-17 או ב-18 בחודש דש, יכולה להטעות. אל תמהרו להתלהב. ב-19 בחודש, לעומת זאת, תוכלו למצוא מי שמובן להציע, ואף לעזור ול-בוא לקראתכם. סכום-כסף עשוי להגיע, בלי שחשבתם על כך, ויעזור לכם מאוד להגשים את תוכניותיכם.

לפנת עולות הצעות לנסיעה לחו"ל או אולי לקראת שרים עם אנשים הנוסעים או באים מסעם. אתם מסמיכים להיות מבוקשים בחברה. היחסים עם הרקובים לכם משתפרים. אך בבית תיחכן מחימות, שכל אחד מביניהם יפכה. צריך להיזהר מתאונות ב-בית, ממכשירים חדשים או מסכשויים היכולים לנ-רום לשריפות או לכוויות. הופעתכם מסמיכה להיות מיוחדת. בתחום הרומנטי מצפה לכם הצלחה, אל תתביישו ואל תחששו מקשרים חדשים.

גדי
21 בדצמבר - 19 בינואר

חזתיים
23 בספטמבר - 22 באוקטובר

סרטן
21 ביוני - 20 ביולי

השבוע תתחילו להרגיש בתקלה במצב-ה-רוח ובהרגשה הכללית. פגישות חדשות או מהודשות יעודדו אתכם.

כס וויסיו לביטחון ה-עצמי. בניהתיים יש צורך להמשיך ולשמור על סודיות. אין זה הזמן להציג את הכל, אף לא עם כול-החוג. כל מה שיתגלה יוכל לגרום מאוחר יותר לכאובה. העיתוי לעני-הוא קובע מאוד וכאן תיש חשבו במיוחד. את ה-20 וה-21 יהיו די קשים ומעייפים. אתם עלולים להרגיש לא טוב. השתדלו לנוח.

עכשיו תוכלו לצאת יותר, להיפגש עם ידידים ולהתחזק. לא רצוי להישאר בבית, גם לא כדאי להתעסק בעיית שחציקו

לכם בסחצית השנה עד עברה. תקופה זו טובה לביטחון ולהתייחסות קלה יותר לחיים. ידידים יעזרו לכם ויעודדו אתכם. אולם יש צד שחייבים לשים לב אליו. בעצת ידידים אתם נסחפים להשקיע כספים במסמרות לאנכונות או סתם לקנות דברים שאין לכם צורך בהם. כדאי שתכנסו למשמר-חיסכון. הנטייה לאבד, לבבוז ולהפסיד כספים בולטת.

ענייני קאריירה תופסים מקום חשוב גם השבוע. התלבטויות בקשר לעתיד המיקצועי.

ההרגשה היא שלפחות שתי דרכים עומדות לפניכם עכשיו. עליכם למחר ולהחליט. בית-יים הישארו במקומכם, ותנו לגורמים חיצוניים לקבוע. בתקופה זו זה עדיף. ענייני כספים ע-לולים להטריד, בייחוד ב-15 וב-16 בחודש. יתכן שהגיע הזמן לת-בוע כספים שמגיעים לכם. אם מעבודה או אולי מחברים שלוו כספים ואינם מחזירים.

דני
20 בינואר - 18 בפברואר

עקרב
22 באוקטובר - 22 בנובמבר

אריה
21 ביולי - 21 באוגוסט

דגים
19 בפברואר - 20 במרס

קשת
23 בנובמבר - 20 בדצמבר

בתולה
22 באוגוסט - 22 בספטמבר

מב וילובני, ארזות-הבית

על מה לוחס 'איר'?

מוצאים מתוכו. אבל את השיעורים אינו מכין. ואיך את יודעת? שאל המנחה. הוא אומר לי. וכשאני קמה מהשנייה, אני רואה שהכל מפתור. אני שואלת אותו אם גמר להכין שיעורים, והוא אומר שלא. אחי יותם: ומה קורה כשהוא אומר לך שלא גמר, מה את מרגישה? זה מרגיז אותך? אמא: אם המטרה שלו היא להרגיז אותי, אני לא מבינה למה. אני כועסת, ואני מנסה לשאול אותו מתי הוא מתכוון לגמור להכין את השיעורים. אני אומרת לו שיש עוד דברים לעשות היום. הסיפור חוזר על עצמו יום-יום. מרגיז אותי שכל הספרים והמחברות שלו פרושים על כל הבית, לאורך כל היום. הבעייה היא שאנחנו משפחה עכשווית את הדיירה. לכן החרר שלו עדיין לא מוכן, והוא נאלץ להכין את השיעורים בסלון. כך שהבלגאן שם מפריע מאוד לכל בני-המשפחה. אני מבקשת ממנו שיפנה את דבריו, והוא אומר: עוד רגע, וכך זה נמשך.

אחי יותם: כלומר, הוא אינו אומר שהוא לא רוצה להכין שיעורים. אולי הוא רוצה שתעירי לו, שתתעסקי איתו ועם השיעורים שלו. ואיך זה מסתיים?

אמא: ב"פ בערב הוא הולך לישון, משאיר את הכל מפורז בסלון, ואז הוא קם ב"פ לפנות-בוקר, מכניס לתיק את הדברים שדרושים לו לאותו יום, ואת השאר עורם בערימה על השולחן. ואני יודעת שהוא מסוגל לסדר, כי כשבא לו לסדר, הוא יודע לעשות זאת יותר טוב ממני. ובסופו של דבר מי שזוהלת ואוספת את הדברים זו אני.

האב סיפר שיאיר מסדר, אולי לא כמו שרוצים, אבל הוא עושה.

יותם הסביר שבעתיד כדאי לעודד את יאיר בדברים החיוביים שהוא עושה, למרות שאינו עושה אותם בדיוק כמו שצריך. כדאי להראות לו שגם על מאמץ קטן מצידו הוא זוכה להכרה ולהערכה. במשך הזמן רצוי, אמר המנחה, להתעסק עסק כמה שפחות בהתנהגות השלילית של יאיר, ויותר בהתנהגות החיובית, גם אם מדובר בדברים קטנים.

אנחנו מאמינים, בטעות, שצריך להעיר ליי-

מישפחה שגיא (השמות בדויים) אין להורים, בעצם, הרבה בעיות עם שני בניהם: יאיר (9) ושואל (5). למעשה רבים מן הנוכחים במרכז של בית-הספר להורים בהנחייתו של אחי יותם היו מופתעים מעצמאותו הרבה של יאיר. התיאור כאן הוא קיצור של השיחות שהתנהלו. כרמלה, אמא של יאיר ושואל, סיפרה לאחי

**איר
להיות
הורה**

**מאת
ענת סר גוסטי**

**יועצת
דיווית אברמסון**

יותם שיש לה בעיות-מישפחה עם השניים: הם לא עושים מה שאומרים להם, לא עושים דברים שהם אמורים לעשות, למרות ההבטחות שהם מבטיחים. הם אינם מקיימים אותן. היא תיארה מצב שכל אמא לילד מגיל 6 ויותר נתקלת בו: הכנת השיעורים. התייעצתי עם יאיר, וביחד הגענו למסקנה שהשעה הנוחה ביותר להכנת השיעורים היא שעת-הצהריים. בשעה זו שואל ואני ישנים, והוא הסכים להכין את השיעורים בזמן הזה. אבל למעשה זה לא מתבצע. ה"הלקוט, אומנם, נפתח. הספרים והמחברות

סימן — את השולחן הפתור. ובוהו הוא כאילו אומר לך: אני לא מתחשב בך.

ידוע שאי-סדר ורעש אינם מפריעים לילדים, הם מפריעים למבוגרים. ילדים יכולים לשבת מול מכשיר-הטלוויזיה המופעל, הרדיו המרעיש בקר לייקולות, ובאותו הזמן להקשיב לקלטת בטייפ. זה אינו מפריע להם.

הסיכוי שלנו מומן ביחסים טובים. כשיש יחסים טובים, יש סיכוי רב שהילד יסדר לבקשתך את השולחן, גם אם הוא לא יבין מדוע זה חשוב, כי הוא ירצה לשמור על היחסים הטובים.

האם תיארה את הבקרים בבית, וכל ההורים הוריקן מרוב קינאה. היא סיפרה שיאיר הוא השוען המעורר של הבית. הוא מתעורר בעצמו, קם ועושה הכל לבד. הוא מצחצח לבד את השיניים בבוקר ובערב, מבלי שיהיה צורך להזכיר לו זאת. הוא מסתרק לבד. היא סיפרה שיש בקרים שבהם אין היא פוגשת בו כלל, מפני שהוא יוצא מהבית כשהיא עוד ישנה. הוא רוצה להגיע ראשון לבית-הספר. היא אמרה שהוא מכין לעצמו לברז את המשקה בבוקר, ולפעמים הוא מכין גם לאבא שלו קפה. הוא במצב-רוח טוב, ויוצא בשימחה מהבית.

היא סיפרה שהיא ושואל, הבן הקטן, קמים ביחד. לפעמים מתלבש שואל בעצמו, ולפעמים היא עוזרת לו, ואחר-כך היא לוקחת אותו לגן.

כשיאיר חוזר מבית-הספר בצהריים, אמו נמ צאת בבית. אחי יותם: אני שואלת אותו איך היה, ואז הוא בדרך-כלל אומר שהיה כ"ף. אבל אחר-כך הוא נזכר לספר לי שהיה קצת מיסכן, שהטרידו אותו, או משהו כזה. אני לא מתייחסת לזה, ואומרת לו שזה לא נורא.

אחי יותם: לך זה לא נורא. אולי לו זה נורא?

אמא: נראה לי שהוא מחפש סיבה להיות מיסכן, כדי לחפש תשומת-לב. אחרי-כך אנחנו אוכלים ארוחת צהריים, ואין לו בעיות עם אוכל. אם הוא לא רוצה לאכול את מה שהכנתי באותו היום, הוא מבקש לאכול סנדוויץ', ואני אומרת לו שכיבן לבד, והוא מכין בעצמו. אחרי-צהריים הטלוויזיה פועלת, לפעמים מגיע חבר ואז הם משחקים ביחד במחשב. שואל משחק עם עצמו.

אחי יותם: והוא לא מפריע לאחי הגדול?

המשך בעמוד 31

לדים על הדברים השליליים, כי אחרת איך הם יידעו וילמדו? וכשהורים אומרים לילד: אבל אמרתי לך אלף פעמים ואתה לא עושה? הם לא שואלים את עצמם מדוע הם אומרים אלף פעמים. ואולי הילד בכלל עושה מה שהוא עושה כדי שיעירו לו שוב ושוב? ואם אני, ההורה, מעיר לו, אולי אני מחזק את ההתנהגות השלילית שלו, מכיוון שאני, בעצם, ממלא את מבוקשו, וכך יוצא שאני מעודד אותו לעשות בדיוק את הרוב שאני לא רוצה שהוא יעשה?

היחסים בין ההורים והילד חשובים יותר מאשר הסדר בבית ובחצר.

אמא: אני באמת שואלת אותו: לא נמאס לך? לי כבר נמאס להגיד לך?

אחי יותם: זה יוצר שחיקה ביחסים. וזה הכי חשוב, כי לסדר את השולחן זה בעצם לא חשוב. הילד הרי מנהל את היחסים. הוא גורם לך להגיד לו דברים קשים, לכעוס עליו. הוא משאיר לך

במילחמה כמו במישפחה

זו עם כל מיני דברים שאינם מסתדרים כמו שאנחנו רוצים. כשיש אווירה של יחסים טובים, עסוקים בני-המשפחה ב"המשמחה עצמית ובשיתוף-פעולה למילוי משימות החיים - לימודים, עבודה והנאה - ולא במאבקים על השאלה מי יחליט ומי יקבע.

ביחסים של שלום ואתונה עסוקות מדינות בשיפור איכות החיים של האזרחים, ולא בניעול כלי-מלחמה. הילד לא רוצה שיגידו לו מה לעשות. אם ניסו לכפות עליו, תתנהג "במחלוקת". דווקאיות.

גם עמים ומדינות אינם מוכנים לקבל תכתיבים, ואם מנסים לכפות עליהם, הם מתקוממים. השאלה - מי קובע או לא קובע למי מה לעשות - הופכת למרכזית. בין בני-המשפחה כמו בין עמים, הסיכוי ליחסים טובים או לשיתוף-פעולה הולך ומתרחק.

אחי יותם הציע להורים שלא לנסות לכפות על הילד מה שהם רוצים, ושלא להסתין עד ש"ישפר את דרכו", אלא להתחיל בעצמם בהדגמה, לשדר אותות של התקרבות ולוותר בעניינים השנויים במחלוקת.

ה ילד אינו רוצה לסדר את השולחן, ואחי יותם הציע להוריו ללכת לקראתו ולסדר את השולחן במקומו. כך, אמר, ידגמו ההורים לילד שהם אוהבים אותו, ושהם מעוניינים בשיפור היחסים איתו. כך יבוא המיפנה ביחסים: תהורים לא יכפו את רצונם על הילד כדי שיעשה מה שהם רוצים שיעשה, אלא יבואו לקראתו. התנהגה היא שהילד יבוא גם הוא לקראתם בעתיד, ואז יוכלו בני-המשפחה לשוחח ביניהם ולהגיע להסכם כמים שיכובדו עליידי כולם, והיחסים במישפחה ישתפרו.

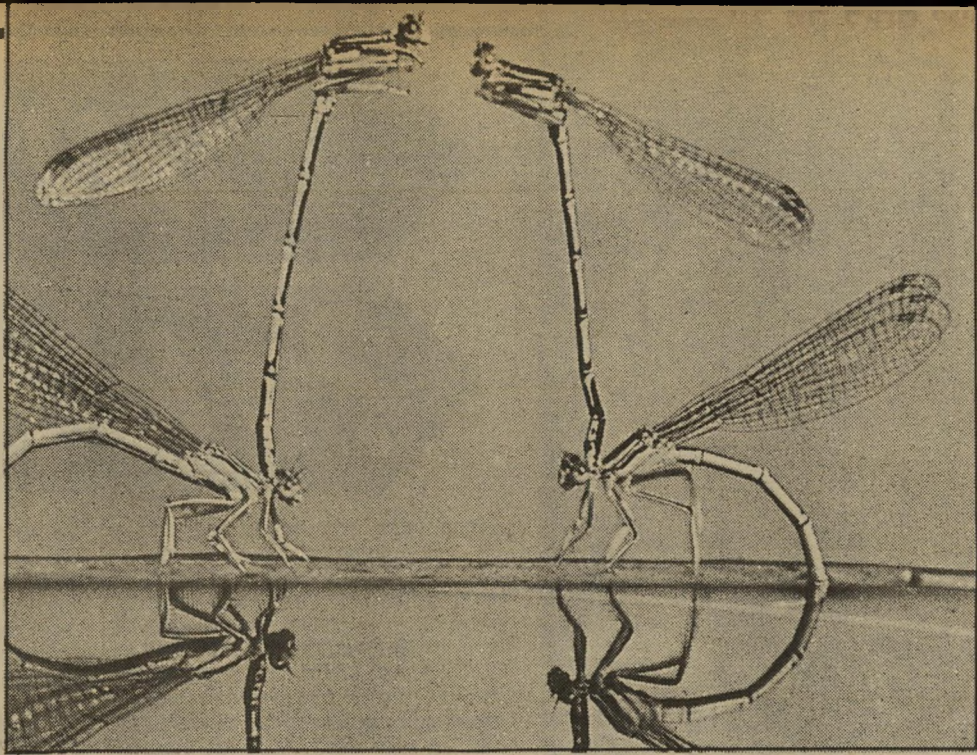
האם מצב זה אינו דומה ליחסים בין עמים וליחסים בין מדינות? האם עם אחד יכול לכפות את רצונו על עם אחר? האם מדינה אחת יכולה למכריח מדינה שנייה לעשות מה שהיא רוצה?

אחת המטרות של התיאוריה של אלפרד אדלר היא החינוך לדמוקרטיה. התיאוריה, הנלמדת בקורסים בבתי-הספר להורים של מכון אדלר ובקורסים אחרים של המכון, מדברת על עקרונות הדמוקרטיה. העקרונות המתאימים ליחסים בתוך המשפחה מתאימים גם ליחסים שבין אנשים שאינם בני-משפחה, גם ליחסים בין חב"רות, בין מדינות ובין עמים. גם בצעות ליישום העקרונות האלה מתאימים למישפחות - למקור - ולמדינות ולעמים - למאקרו. החלטנו לעשות מדי פעם את החיבור בין המיקרו - המישפחה - לבין המאקרו - העמים והמדינות, כדי לנסות ולהרחיב את התיאוריה. וכך, בכל פעם, ניקח עיקרון שעליו דובר בקבוצה, או במרכז של בית-הספר להורים, ונעשה השלכה שלו על יחסים בין עמים ובין מדינות. בבית-הספר להורים מציעים להציב את המטרה של יחסים טובים בראש סולם-העדיפויות, ואף להשלים לשם השגת מטרה

העקרב, בניגוד לגברים רבים, מבין שאי אפשר לגשת ליר לעניינים. צריך קצת לחור.
הוא אוהב בידה של העקרבה, שואל בנימוס לשלומה, ויחד הם יוצאים לטיול-אוהבים בטבע.

כשהם מגיעים לפינת-חמד מבודדת, המוצאת חן בעיניהם, העקרב אוהב בידה השנייה של העקרבה, ובאינטימיות זו, זה מול זה, פותח הווג בריקודי-העקרב. כים, ימינה שמאלה, אחורה קדימה, סיבוב, וחזור חלילה. כשראשם סתרח עליהם, העקרב נוחר כמי שחאבן. הוא מנקה אותו כרגיליו, וכשהוא די נקי, מפנה מקום לגברת. היא פוסעת למיטתה, כשזנבה מורם. הוא שב ואוהב בידה, בחום, ואוהב היא ברוב תשוקתה מרימה מעט את קידמת-גופה. הבחור גם הוא מרים מעט את גופו, וברגע זה נפתחות דלתות פיתחיהמין שלהם, והי זוג המאוהב נצמד זה לזה כלפיתת-אור הכים.

אברהם הפך מאוניברסיטת תל-אביב הוא פרופסור בכר מזה שבע. עוד כשהיה בגילהגן היה ברור להורים ול-גנות שהילד יגדל ויהיה לאנטמולוג. אהבת-החרקים היתה בעלת חשיבות מרכזית בחייו. כשכל הילדים בגן גידלו "תולעי-מש", ידע אברהם ששםם הלא-עממי הוא "תואי-מש". הוא גידל לה שאת הפרפר זנבות-סנונית ניתן למצוא בצורת זחלים על פרי של צמח

זהירות: ניאוק! שמריות אלו צולמו יושבים לאחר הזיווג מעליהן, ונשארים צמודים לבנות-זיווג עד אחרי הטלת הביצים. כן הם בטוחים. שמריות יכולות להזדווג שוב ושוב. מפני שה-

אף. השפיריים הזכרים יודעים שהנקבה תגיע להטיל את ביציה ליד מיקוודי המים. הם יוצרים שם טריטוריות. כאי שר הנקבה מגיעה לטריטוריה מסויי מת, מרוקן בעל הטריטוריה קודם כל את שקיהורע שלה, כי אינו יודע אם היא בתולה או לא. מה שבטוח בטוח. אחר-כך הוא מפרה אותה, ואז עליו לשמור עליה אישית-לחוצת עד לרגע הטלת-הביצים. השפירי פשוט מתיישב על גבה עד לרגע ההטלה.

גם אצל החרקים יש מי שחיים טוב, ויש מי שחיים כובל. ובזכר-הצואה מחזר רים כדיוק כמו השפיריות. כשמגיע רגע-הזיווג הם עפים לכמה דקות אל מחוץ לאזור-מיחיתם המסריח, ואחרי הזיווג חוזרים הייהיומים הלא-ינעמיים. הזכר אינו עוזב את הנקבה אף לשנייה, עד להטלת הביצים, כדי שלא יבוא וזכוכן אחר ויציע לה לצאת לסייבוב מחוץ לזבל.

יש חרקים הקונים את אהובתם במתנת כלולות. הפיוזיים הם אחד מסוגי המתחנפים. כל זכר תופס טרף, שאותו הוא מתכוון להציע לנקבה. הזכרים עפים בלהקה. כשהנקבה רוצה שידוך, היא נכנסת ללהקה כזו, וכל שעליה לעשות זה רק לבחור.

הפיוזיות הן מאוד רכושניות, ותימיד יבחרו בחרק הנושא את הטרף הגדול ביותר. אז נוחת הווג על הקרקע, ובזמן שהנקבה זוללת את הטרף, ממלא

זיונים זהה הכל!

הזכר את מיצוות-פרדורבו. אם באמצע הזיווג מסיימת הנקבה את הארוחה, היא תעזוב אותו, גם אם לא סיים להפרותה. בפעם הבאה שילי-

רע ולהכניס לתוכו זרע חדש. ואז, ואז ואז, למאהב הראשון לא יהיו צאצאים. יש פטנטים לשמור עליה, שלא תנ-

לג עליו. החרקים מחזרים כמלוא המרץ וזהו חלק נכבד ממהותם. השפיריות יכולות להזדווג שוב ושוב, ללא כל בעיה. הזכר נתקל במיכ"שול. מטרתו היא להעמיד כמה שיותר

והחליט להמשיך וללמוד על חייההתכ"רה של החרקים. זהו נושא מאוד מעניין, שבו יש שילוב מיוחד של עבודת מעבדה עם עבודת-שדה, כימיה והתנהגות. חוץ מזה, הנושא היה בחיתוליו,

הפיגם. זה היה רווקא נוח לאמא ולאבא, כי כביית צפוני-תל-אביבי קצת קשה לגדלות. מתואי-המשי וזנבות-סנונית הוא המשיך ללימודי ביולוגיה. באוניברסי

מדוע הם פוליגמיים?
בחדרו של הפרופסור חפץ יש תנועה ערה. סטודנטים באים, שואלים שאלות, מתעניינים, יוצאים. כולם נענים בסבר-פנים יפות. הפרופסור אוהב את עבודתו, ונהנה לעזור לדוקטורנטים שהוא מנחה.
● **האם יכולים בנייהאדם ללמוד משהו על חיזור מהחרקים?**
אני אשמע מאוד שוכניסט אם אומר כן. מצד אחד, המצ'ואזים הזכרי מושלים, ומצד שני הנקבה בוחרת בזכר רק לפי רמת המצ'ואזים שלו: גודל, כוח, ריח טוב או חוזק.
● **ובנייהאדם אינם כן?**
אנחנו מתיימרים לבחון גם אינטלקט. לנו מאוד ברור מהי אשה יפה, או מהו גבר חתיך. זה מובן מאליו, ואיננו מנסים לבדוק למה דווקא אלה הקריטריונים שלנו ליפה או לאי-יפה. יכול להיות שיש תכונות מסויימות העושות אשה ליפה, לדעתנו. סילמטריה לדוגמה. יתכן שאלה בכלל תכונות ביולוגיות מאוד חשובות, שהתפתחו כתוצאה מברירה מינית. היום אנחנו נותנים לתופעות כאלה חשיבות פסיכולוגית, שבעבר אולי היתה ביולוגית.
● **אם כן, מדוע החרקים הם פוליגמיים, ואילו בנייהאדם אימצו לעצמם את מוסד הנישואין?**
המטרה היא להרבות בצאצאים. באסטרטגיה פוליגמית, הייחום מפורסם על-ידי פרומנים (ריחות). הזכר מגיע לנקבה בעזרת הריח, מזדווג איתה והולך. בנייהאדם הזכר ע"ידי האבולוציה להיות מונוגמיים. לנשים אין ריח, הנישא למרחקים. אף גבר אחד לא יכול לנכא את מועד הביזץ של אשה, וכך, לאורך השנים, הפכנו מונוגמיים.
● **האם אשתך מרוצה מהמיקצוע שלך?**
היום החרקים היחידים שאני מגדל הם עכבישים, על המירפסת בגג. אז זה בסדר. היא יודעת שזה חלק מלוחמה נגד כנימות. יש אנשים המתפלאים כששומעים כמה אני עוסק.
● **נכון. יש אינתיסאדה, מיתון, קרה, ואתה מסתכל בנמלים הצועדות בשביל?**
יש מחקר בסיסי, שבו לומדים את התנהגות החרקים. אחרי שיש הבסיס, יש גם מחקר יישומי.
במחקר היישומי אנחנו מפתחים חומרים, שפיוזים שבהם קלאי ביא לשיבוש התיקשורת בין הזכר לנקבה. השיבוש יוריד את ההפרייה. זו פגיעה סלקטיבית, הפותרת נזקים קלאיים קשים. היום תעשייה זו היא בעלת מחזור של מיליוני דולארים.
● **בבקיבוק "פרומון" מהמעבדה אתה יכול לשגע את החרקים?**
נכון. אצל רבורים, לדוגמה, המלכה שולטת על הפועלות בעזרת פרומון מלכה. ריח זה משפיע על הרבורים כמו סם. אם נותנים להן כמות גדולה מדי, הן "תופסות ראש".
● **זאת עבודה קצת מסוכנת, לא?**
אף פעם אחת לא נעקצתי. פעם, כטיול בארצות-הברית, ישבתי על שפת הנהר כדי להסתכל בציפורים. פתאום חשתי בצביטות נוראות. התברר שישבתי על קן של נמלי-אש, סוג נמלים שממש אוכלות בני-אדם.
● **במשך השנים, האם אימצת לעצמך איזו תכונה חרקית?**
בסוף! אני מריח את אשתי ממרחק של 100 מטר!

העקרבים משלבים זנבות מורעלים ופוחחים בריקוד-אהבה רומאנטי - לכל חרק שישטות החיזור שלו, ואין הם שונים בהרבה מבני-אדם

צאצאים. לכן עליו לדאוג לכך שהוא ולא אחרי יודווג עם השפיריות. יותר מכך, לשפיריות שקדו, ואחרי זיווג יכול לבוא זכר אחר, לרוקן את שקיהור

הזנבתי שיש המון מה לחסור". אצל בעלי-צלם-האנוש, תהליך החייזור הוא בעיקר נורמה חברתית. אצל החרקים זהו שלב הכרחי, שלא ניתן לר-

טת תל-אביבי, בניגוד לאמא, הירשו לו גם לחקור עקרבים, חיפושיות, נמלים וצורות אחרות. ב-1973 סיים את התואר הראשון

להריח את האשה הפרופסור אב" מהמחקר רבות לעצמו תכונה, המאפיינת חרקים רבים: היכולת להריח את אשתו מרחוק.

(המשך מעמוד 29)

אמא: לפעמים הוא מפריע, ואז יש כמסח.

אהי יותם: ומה את עושה?

אמא: אמרו לי שצריך להתאפק ולא להתערב במריכות. אחר־כך מגיעה ארוחת־הערב. לפעמים אוכלים ביחד, לפעמים לא. לפעמים אבא מגיע מוקדם, לפעמים קרובות הוא מגיע מאוחר.

אבא: כשאני מגיע, אני שואל את יאיר איך היה היום, והוא אומר לי לשיאול את אמא. אז אני שואל אותה, שלא בנוכחותו, ואם היא מספרת לי שהיה קשה, אני חוזר אליו ושואל אותו מדוע. אבל הוא אומר שאינו יודע להסביר.

אהי יותם: אני חושב שכאשר הוא שולח אותך לשאול את אמא, הוא רוצה להכניס אותך לתוך העניין. איך הם הולכים לישון?

אבא: יאיר אומר שהוא עייף והור לך לישון לבד. שאל הולך לישון ב־9 בערב.

בשלב זה יצאו ההורים מחוץ לאולם, והילדים תפסו את מקומם ליד המנחה על הבימה.

אהי יותם: יאיר, אתה כועס לפעמים על אמא?

יאיר: כן, כשהיא לא מרשה לי לעשות דברים שאני רוצה, וכשהיא אוֹמרת לי לסדר את החדר.

אהי יותם: למה אתה כועס?

יאיר: כי אני לא אוהב.

אהי יותם: אבל למה אתה כועס? היא לא מכריחה אותך?

יאיר: לא.

אהי יותם: אז למה אתה כועס?

להרגיש שהוא גדול. הוא מדבר על עצמאות, והוא מדבר על זה שהוא רוצה שאמא לא תתערב בעניינים שלו. הוא הציע לי להגיד לאמא שלו שתרד ממנו בעניין הזה של הסדר. מצד שני הוא מראה בהתנהגותו מסויימות שהוא רוצה שאמו תקדיש לו תשומת־לב ושתייחס אליו הרבה, והוא אומר שהוא עושה את זה.

אני חושב שיאיר הוא על הגבול: הוא לא רוצה לוותר על זה שהוא ילד ושואל תחבוק אותו ותשמע אותו ותנרנד לו. אבל הוא מתחיל לתרגל את העניין הזה שהוא יעשה מה שהוא רוצה ולא מה שאומרים לו, והוא הציע לי להגיד את זה לאמו.

אני חושב שצריך לשוחח איתו על זה, ואפשר להסתמך על מה שאמר כאן, במרכז, ועד אז אני מציע פעולת־הכנה, שאולי לא תמצא חן בעיניכם. אני מציע בימים הקרובים להגיד לו: "תראה, אני חושבת שאתה צריך לסדר את השולחן, אבל היות וזה לא הולך כל־כך, ואני אמא שלך, ואני אוהבת אותך, אני אסדר."

כך את משתמשת בשולחן כדי להגיד לו שאת אמא שלו ושאת אוהבת אותו, ואת גם מדגימה את זה כמעשה. וזה ישמש הכנה לשיחה ביניים. לא צריך לפחד מן המחשבה שאם את תעשי את הסדר במקומו, הוא ינצל את זה לעתיד.

זה לא אמור להיות מניפולציה, וזה לא אמור להיות מינהג של 20 השנים הקרובות. הכוונה היא להעביר לו מסר והרגמה.

יאיר הוא השעון המעורר של הבית. הוא עצמאי, מתעורר בעצמו, ועושה הכל לבד. אבל מדוע צריך להזכיר לו להכין את שיעוריו?

אז את יכולה להציע לו דברים אחרים שתעשו ביחד, ואז כשהאבא יבוא הביתה ושאל איך היה, ויאיר ישלח אותו לשאול את אמא, את יכולה להגיד שהיה מאוד נעים, והאבא יחזור אליו ויאיר לו שאמא אמרה שהיה נעים. אני מציע מיפנה ביחסים, וזו הדרך

אתה יודע שאתה יותר חזק ממנה, ושי היא לא יכולה להכריח אותך? **יאיר:** אני כועס עליה שהיא לא מרשה לי הרבה דברים. **אהי יותם:** אני חושב שיכול להיות שאתה אוהב שאמא שמה לב לך ליד.

יאיר: כן, מאוד מאוד.

אהי יותם: ויכול להיות שלפעמים אתה חושב שאם תסדר את החדר היא תיתן לך יותר תשומת־לב, או פחות?

יאיר: אותו הדבר.

אהי יותם: קורה לפעמים שאתה מסדר את החדר?

יאיר: לפעמים.

אהי יותם: ומה קורה אז?

יאיר: היא מתייחסת אלי רגיל.

אהי יותם: אני מתפלל. למה אתה עושה איסור ומשאיר את הדברים עד למחרת בבוקר, וגם אז אתה לא ממיד מסדר?

יאיר: לא מתחשק לי תמיד.

אהי יותם: יכול להיות שאתה מראה לאמא שאתה חזק, ואתה עושה מה שאתה רוצה ולא מה שהיא אומרת לך?

יאיר: לפעמים זה מעצבן אותי שהיא אומרת לי מה לעשות.

אהי יותם: מה צריך לקרות, כדי שיתחשק לך לסדר?

יאיר: לפעמים אנחנו עושים הסכם, ולפעמים אני ממלא את כולו, ולפעמים לא.

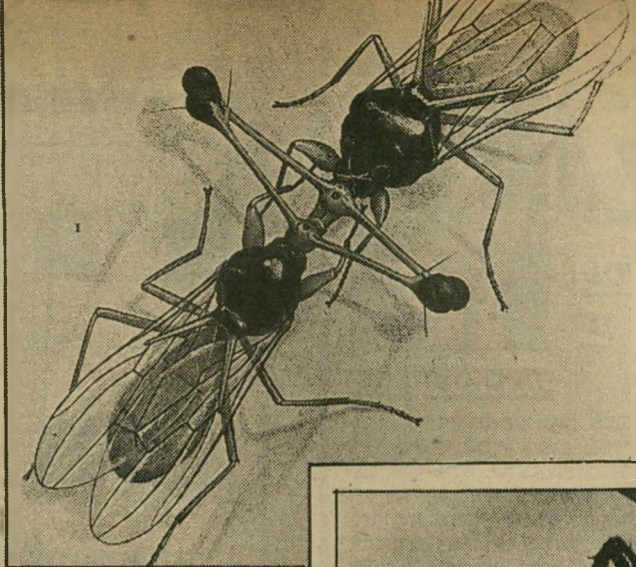
אהי יותם: אני חושב שגם בהסכמים אתה מראה לה שלפעמים אתה תעשה מה שאתה רוצה ולפעמים לא. יש משהו שאתה רוצה שיהיה אחרת בבית?

יאיר: שאני אעשה מה שאני רוצה ושהיא תעשה מה שהיא תרצה.

שואל, הבן הצעיר, סיפר שהוא ויאיר לפעמים רבים, ואז הם מרביצים זה לזה, והוא קורא לאמא.

אהי יותם קרא להורים, סיכם את הפגישה ואמר:

לגבי יאיר, יש לי ההרגשה שהוא מתנרנד בין להמשיך להיות ילד, לבין

מאבק כוח שני זבובים
קיים על הזכות להזדווג עם זבובה הנמצאת בקירבתם. החוקרים משערים שהניצחון בקרב ניתן לזבוב שיש לו גיבועוליהעניניים הארוכים יותר. גיבועוליהעניניים הם, כנראה, מדד להערכת־כוח. מה שיותר גדול, גם יותר טוב.

ריטוריה שלהם. כשמגיעה הנקבה, לא נותר לה אלא להסכים לזיווג. הצרצרים מחורים בעזרת צירצורים. הוא קורא לה, היא עונה, הוא מתקרב קצת, היא עושה צעד לקראתו, עד שהם מגיעים לקירבה, המאפשרת זיווג. הגחליל והגחלילית משוחחים ביניהם באמצעות איתות. יש להם איברי הארה. הוכר מאותה, והנקבה באה אליו. בין הגחלילים יש גם נצלנים. אלה הם זכרים היודעים לחקות את אופי־האיתות של הנקבות, וכפגישה מחכה לזכר הפתעה — תחת למצוא נקבה אוהבת הוא נטרף!

הפרשת ריח הנקרא פרומון, היא דרך מאוד מקובלת לחיזור אצל חרקים. לעשיהפירות יש סוגים אחדים של אפטררשייב: בריח יסמין, בריח קינמון ובעוד כמה ריחות, המגרים מאוד את הנקבה. הנקבה מעולם לא מסכימה להזדווג עם זכר שאין לו אפטררשייב. כשהזכר מגיע אליה, הוא פותח בלך טות־ריח קצרה הבטון, היא מתקרבת וְ נוגעת בו, ואז הם מזדווגים.

בין העשים יש מתנגבים. זהו זכר היודע שבמקום שבו יש ריח, יש גם נקבה. הוא מגיע לשם, נוגע בזכר כאיר לו היה הנקבה, ואז המתנגב בעצמו מטי פס על הנקבה.

פרפריהיום מטרשמים גם ממראה חזותי וגם מריח. פרפר הרואה נקבה והמתרשם מיופיה עף מעליה, ונוגע בה במסרקיות ספוגות־דית. אם הריח די חזק, נוחתת הנקבה על הקרקע והזוג מזדווג. הריח מסמן איכות וזכרית. יש נקבות הבוחרות בכי־זווגן על־פי אורך איבריו הנשלפים. כך אצל הדובר ניים. לזכרים יש שני מחושים, שהם כלוטות פרומונים. הזכרים מתאספים בחבורה, והנקבות בוחרות בזיווג על פי האורך של האיבר הנשלף. יותר ארוך — יותר טוב. **גלית בר**

מתנת־כלולות
גודל המתנה שהיא הביאה לה. המתנה היא טרף. היא מסכימה להזדווג רק בזמן שהיא אוכלת. אם תסיים את הארוחה לפני שיתיים הזיווג, תעזוב את בן־זוגה ותלך. אם הוא יסיים את הזיווג לפני שהיא תסיים לאכול, יחטוף לה את שארית הטרף.

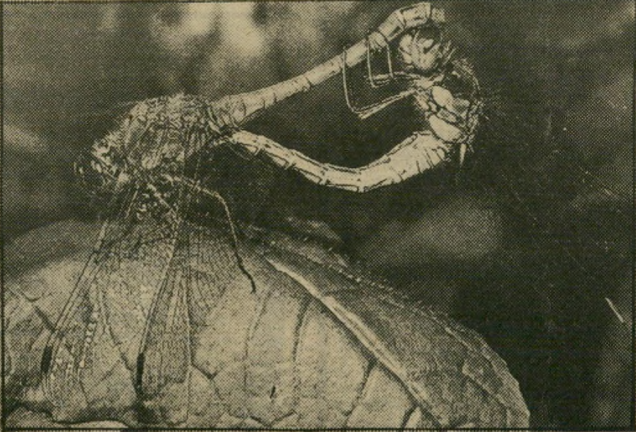
הצרעות יכולות לשלוט על מינו של החד הנולד. אבל אמא־צרעה יודעת שאם היא תביא רק זכר אחד, והוא חס וחלילה ימות, לא יהיה מי שיפריח את צאצאיה הנקבות. לכן נוצר מצב, שכדי שלא להסתכן — מפרה הזכר את אחיותיו בכטן־אמם.

הכושי יכול ללכת

קצת קשה להבין את סידורי החיים של החרקים. בני־אדם מתעניינים בדרך־כלל בשאלה איזה תר־סיים כימי מיטיב לקטלם. הפרופסור אברהם הפך מסביר שי־הייה־חרקים מונעים על־ידי ההתרחבות. והדרך להתרחבות היא מאבק. מטרת הזכרים והנקבות היא להעמיד כמה שיותר צאצאים.

המשמעות של מטרה זו, אצל הזכר, היא לחלק גנת־זרע לכמה שיותר נקבות. המשמעות אצל הנקבה היא לבחור נמנת־הזרע הטובה מבין כל ההצעות. מכיוון שלזכרים יש הרבה זרע, שי־אותו הם רוצים לחלק לכמה שיותר נקבות, ולנקבות יש מיספר־אפשרויות מוגבל להתעברות — הנקבות יכולות לבחור. כך נוצר המאבק, החרקים תמיד רוצים במי, לחרקות די בפעם אחת הטובה ביותר.

לנקבות החרקים יש כסיו־זרע. הנקב בה יכולה לאגור את הזרע בכיס ולהשי־תמש בו בכל שעה שתרצה. המלכה של רבורת־הרבש מזדווגת כיומיים הראי

בדיקת בתולין
אלה שפריר ושפרירית בזמן הזדווגות. רה, שבה הוא בודק אם השפרירית בתולה. אם אינה בתולה, הוא מרוקן את כסיו־זרע שלה מזרעים שהשאירו קודמיו, ורק אז מזדווג איתה.

לרותי

נעמי
רון

היא רוצה תינוק

היא רווקה בת 27, נאה, חטובה, שיער שאטני ארוך, עיניים כחולות, 1.69 מטר גובה, שלא מחפשת חתן, אבל מאוד אוהבת ילדים, ורוצה ילד, וככה היא אמרה לי: „ניסיתי למצוא חבר'לחיים, אבל לא מצאתי מישהו מתאים, ואפשר לומר שלהתחתן זה לא בדיוק בראש שלי.“

„אני רוצה ללדת ילד, וכרגע הילד חשוב לי יותר מאשר שותף לחיים. אני לא מתכוונת לבוא אל האב ברשימות, אנחנו לא נצטרך להיות בקשר, אבל לא אתנגד אם האב ירצה להיות בקשר.“
„אני לא מחפשת שהוא יתמוך בי, רק בילד, ורוצה שהוא יכיר בו וייתן לו את שמו. אם יחד עם כל זה תבוא גם אהבה בינינו, זה יכול להיות נהדר.“
חשוב לי שהגבר יהיה בעל אישיות מרשימה, בן 30 עד 35, רגיש, חם, איכפתי, בעל הופעה נאה מאוד, גבוה, מבוסס. אני מעריפה רווק או גרוש, אבל גם נשוי יכול לבוא בחשבון.“ שאל אותי על (1/2689).

★ ★ ★

מיכתבים לרותי אפשר לשלוח בדואר, למדור זה, העולם הזה, גורדון 3, תל-אביב, או להכתוב בטלפון 221017. כנ"ל לגבי מידע על מיכתבים המתפרסמים כאן – קשר דרך הדואר או דרך „רותי בטלפון“.

★ ★ ★

מעריצה יופי
„אני נשואה, משועממת ובוררה“, היא אמרה לי. „אני מעריצה יופי, ואוהבת כל מה שגורם לנעימות ולכיף בחיים. מחפשת אותך, נשוי או פנוי, עד גיל 45, לקשר של אהבה. חשוב לי שתהיה נאה מאד, מושך, ממוצא אי-רופי.“ מיספרה אצלי הוא (2/2689).

★ ★ ★

קטע של ריבקה מיכאלי: הת-גרשתי, היא אומרת, כי נמאס לי להיות לבד.

★ ★ ★

סימפטיה למבוגרות
הוא בן 31, רווק, שסיים זה עתה את לימודי הרפואה ועומד להתחיל בשלב ההתמחות. הוא תל-אביבי, אבל בחצי השנה הקרובה הוא יהיה ירושלמי.

הוא נאה, 1.75 מטר, אינטלקטואל, מעוניין בקשר עם נאה, אינטליגנטית, עדינה, פתוחה, חברתית, היודעת לאי-הוב. זה יהיה נוח אם את ירושלמית,

אבל גם אם לא, תוכלו להתדר. גילך לא משנה לו — הוא מסתדר היטב עם צעירות ממנו, אבל מצד שני יש לו סימפטיה מיוחדת למבוגרות ממנו, כסביבות 40 פלוס-פלוס. שאל אותי על (3/2689).

★ ★ ★

חברות ואהבה

היא אקרמית (מיקצוע טיפול), פנויה (אחרי שנות נישואין רבות), נאה מאוד, 1.69 מטר, בת 47, נראית צעירה מגילה, רזה, רוצה בקשר איכותי של חברות ואהבה עם אינטליגנטי, רגיש, פנוי, פתוח לקשר, נאה, לא נמוך. שאל אותי על (4/2689).

★ ★ ★

סיפור אישי: הוא היה אצלי בדירה. לא הרשיתי לו לעשן, והוא סבל קשות. בשלב כלשהו הוא אמר: יש לי הצעה, את תצאי החור-צה ואני אשאר כאן לעשן.

★ ★ ★

נישה ליברלית

הוא גרוש בן 38, נאה, 1.78 מטר, יועץ השקעות, מעורה בחיים, גם כפוליטיקה (בשמאל). הוא אוהב אמינות, ציור, צילום, טיולים, ים.

עד כאן הוא, ועכשיו את: נאה, אינטליגנטית, לא רזה מדי, לא שמנה מדי, משהו באמצע, בעלת גישה ליברלית לחיים, אינטלקטואלית, הרוצה לקשר חם, רציני וטוב. כתבי לו ל"ד"ר 10192, רמת-גן, או שאל אותי על (5/2689).

★ ★ ★

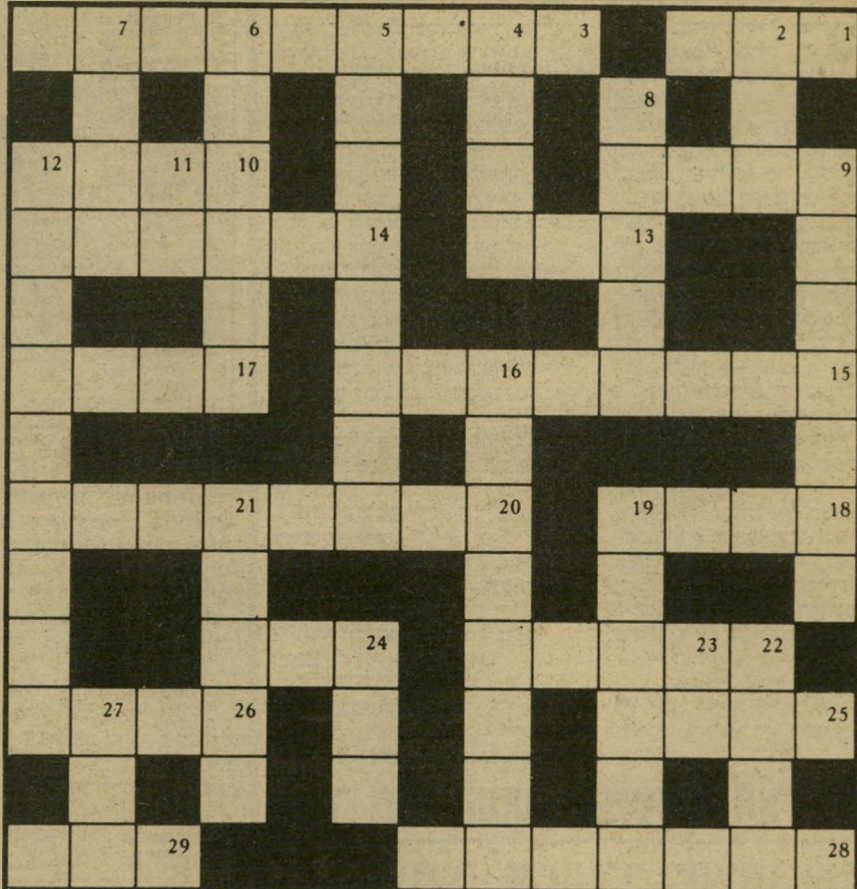
היחסים נשחקו

הוא בן 42, מיקצוע חופשי (תיק שורות), נאה, בהיר-שיער, משופם, גובה 1.80 מטר, נשוי, אבל היחסים בבית נשחקו, וחסרה לו ידידה, קשר טוב. הוא רוצה אותך אינטליגנטית, רגיש, בעל-לת חושיהמור. מיספרו אצלי הוא (6/2689).

★ ★ ★

חטובה ועצמאית

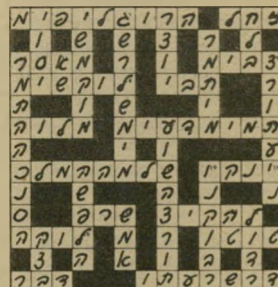
היא בת 28, נראית טוב, גובה 1.70 מטר על 54 קילוגרם, יפה, חטובה, עצימאית כאופייה, טיפוס קל, לא מהכבידים, גננת במיקצועיה. אהבה, גבוה, בעל-אותך היא רוצה חמור, מעניין, חושיהמור, פנוי, לא שיגרתי, מעניין, חם, גיועני, אוהב לחיות, לטייל, בן 28 עד 32. שאל אותי על (7/2689).

מאונן:

- (1) עונה ומחרף (3);
- (3) קבל לידיי אבן טובה בסיון, והחוב נפרע (5,4) (מ);
- (9) מה עשו לצבעי? (4);
- (10) יוהר ומוזי באיציאטיבה משר-תפת (4);

פתרו תשבצופן 2687

- (13) דן שלי בצפון (3);
- (14) שלוב רב במועצה — סיבה לרכאון? (4,2);
- (15) רחיפתה של הדוגמנית מני-קודת נדגל (3,5);
- (17) בקר טוב אליהו, יצאנו בתיקו (4);
- (18) המחזה האנגלי הבלתי גמור (4);
- (20) המשקה מביא אסון לצלי-עותיו (8);
- (22) מנוסה לכורסה (3,2);
- (24) חורו לתקופת האבן (3);
- (25) הסופר הלך בקרי באגודה (4);
- (26) מעתה כל שוטר יקבל הנחיה — „בתחבולות תעשה לך מלחמה“ (4);
- (28) מעסה שר בחטא, אבל בסך הכל עושה טובה (3,4);
- (29) עור של רשע (3).

מאונן:

- (2) ירד בצעירותו ועלה כאמן

אביגיל ינאי

תן טרמפ לחייל

איתן עמיקים

הדברת מזיקים בע"מ

מומחים להדברת תיקנים (ג'וקים), תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים, עירפול מיוחד לארועים למניעת יתושים וחרקים מעופפים.

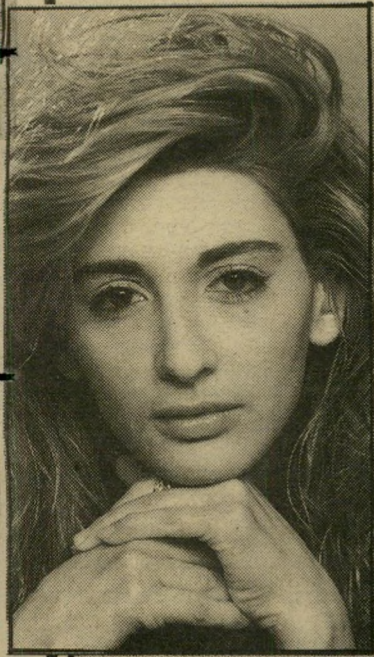
רמת-גן רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272, טל. 03-75-22-777

בשמירה על בריאותך ורכושך

החלומות

של אורנה

נתונים: אורנה גלילי, 21, דוגמנית-מסלול בתחילת הדרך, 1.76 מטר, 52 קילו. תוכניות: לחיות דיילת-אוויר. עברה כבר שלב-קבלה ראשון מ"תוך שלושה שפות: אנגלית וצרפתית. רקע: ילידת אשדוד, האב הוא עורך העיתון המקומי והאם היא מנהלת-המערכת. חלום: להתחתן עד גיל 23 ול-היות אם צעירה לארבעה ילדים. החתן: חזק, טיפוס של מצליחן, חן, אמין, חם, אוהב, נאה, גבוה. ציטוט: אני רוצה נסיך כזה, אבל אני לא יודעת אם הוא קיים.

אורנה גלילי רוצה נסיך שאולי איוון קיים

הם כן באים הנה!

לא יאמן כי יסופר

אשה כבת 60, שגם היא היתה לבושה בהידור. הזוג קיבל מקום טוב, והמלצרים התחילו להגיש להם את הארוחה. בשולחן שלנו שכחו הכל מהאוכל, ועסקו בעניין העיתונאי מהארץ שאף אחד אינו מכיר אותו ולא שמע את שמו. אבל אף אחד מהגיבורים והגיבורות לא היה מוכן לגשת לשולחנו של האיש. אף אחד, חוץ מעליזה, שפשוט קמה, ניגשה אליו ואמרה שנירה רוסו, הכותבת בהארץ על אוכל, היתה מאוד מעוניינת לפגוש אותו, מאחר וגם הוא כותב על אותו הנושא באותו העיתון. האיש האלגנטי קם ממקומו, ניגש לנירה, לחץ את ידה ואמר שהוא מאוד שמח להכיר אותה. "אתה כותב בהארץ?" שאלה נירה. "לא, אני קורא את הארץ, ואני מאוד אוהב לקרוא את הכתבות שלך", אמר, חייך בלי להניד עפעף, שילם את החשבון ויצא. לחשוב שיש אנשים המתחזים לעיתונאים בימים טרופים אלה!

באחד הערבים, לא מזמן, יצאנו, כמה חברים, לאכול ארוחת ערב במיסעדה איטלקית נחמדה בשם פרגו. בין החברים היתה גם נירה רוסו, הכותבת על מזון ומתכונים בעיתון הארץ. ישבנו במיסעדה, אכלנו, נהנינו, מיטפטטנו וצחקנו ואף התווכחנו עם בעל-המיסעדה על איזו מנה איטלקית מסובכת. אחרי כמה דקות ניגש אלינו בעל-המיסעדה, אשר נודע לו דקות אחדות לפני כן כי נירה רוסו כותבת בעיתון הארץ, ואמר שהיום זה כנראה היום של הארץ, כי עוד עיתונאי אחד, שכותב שם על מזון ומתכונים, הזמין מקום בטלפון וביקש לשמור לו מקום טוב. חברתי נירה מאוד התפלאה. היא מעולם לא שמעה על כך שעוד משהו כותב על הנושא שלה בעיתון שלה. היא שאלה לשמו של שותפה. אחרי דקות אחדות הגיע האיש, והציג את עצמו כעיתונאי שהזמין מקום. הוא היה גבר בגיל העמידה, לבוש באלגנטיות, ונלוותה אליו

מבשלת 10 שעות ביום, ולא סורגת ולא תופרת ולא עושה עוד המון דברים איומים וקשים, שרק לפני 30 שנה נשים עשו כל יום. תסתכלו על התמונה הזאת, ותראו איזה דרך נפלאה עשינו — בגלל גברים שהמציאו לנו מכונות-פלא.

אונסים אותי, כמה בעלי מכה אותי (ואם לא, אז בטח הוא היה רוצח), כמה אני מקופחת, אומללה, נרדפת, מותשת, מזולולת וכו'. אף אחד לא אמר מילה על זה שכבר שנים אני לא מככסת שום דבר ביד, ולא מגהצת כמעט כלום (קונה רק אלי-גהץ) ולא מעמלנת ולא

ישראלים

הודיה, ג'ינג'ית יפהיה, שלפעמים עוברת כמלצרית בבנונה. ולפעמים עושה תיאטרון, סיפרה לי שהיא רשומה בארץ כעמותה. מה זאת אומרת? שאלתי אותה. את לא יודעת מה זה עמותה? שאלה אותי ומייד הסבירה, עמותה היא גוף ללא מטרת רווח. תמצאו לי בחו"ל מלצרית שהיא גם יפה, גם מוכשרת, גם חכמה וגם מצחיקה. נראה אתכם!

הבעל, האח והגיסה שלי נסעו להם לשבוע מנוחה בחו"ל. רק שבוע. אמרו שהם צריכים שבוע בלי לשמוע רדיו ישראלי וכלי לקרוא עיתונים ישראליים וכלי לדעת מה קורה כאן. אבל לפני שהם נסעו הם השאירו לי הוראות מדוייקות. הגיסה ביקשה רק להקליט לה את הפרק של שוונלח. הבעל והאח ביקשו שאני ארשום מי נבחר לראשות העיר בתל-אביב, בירושלים, בחיפה, בפתח-תיקוה ובאילת, וכמובן לרשום מה היו תוצאות מישחק-הכרוסל בין מכבי לאיטלקים. ביום חמישי, כ"ו בלילה, הם טילפנו וקיבלו את כל האינפורמציה. לא רוצים לדעת מה קורה בארץ, הם אמרו. הצחקו אותי.

טוב, אז כרגיל אני נזכרת בתגים תיכף אחרי שהם עוברים. היה יום האשה הבינלאומי. יום של קוטריי אמיתי בכל כליהתיקשות. כתבו לי וסיפרו לי ואמרו לי כמה אני מיסכנה, כמה חיי קשים, כמה

אמריקה

בשעה 1 לפנות בוקר צילצל הטלפון. על הקו היתה כת-ידודת הנחמדה נאוה שגרה בושינג'טון. תגיד לי מזל טוב! היא אמרה. אמרתי. מזל טוב, ושאלתי אותה למה בדיוק זה מגיע לה.

ככה זה היה עד לפני שלושה ימים, כשכאה חברה שלי, בחורה רצינית מאוד, וטעמה גם היא מהקראנצ'יפס הטעים. כמה זה עולה? שאלה אותי. כלום, ענית, איזה שקל, שקל-יחצי.

החברה שלי לקחה את האריזה בידה וקראה שהאריזה מכילה 50 גרם קראנצ'יפס ומחירה שקל וחצי. עשתה חשבון מהיר מאוד (שאני, בטימטומי, אף פעם לא עושה), והגיעה למסקנה המדהימה שקילו קראנצ'יפס (שהוא, בסך הכל, תפוח-ארמה) עולה לצרכן 30 שקלים. ועם כל הכבוד לאריזה היפה, לטיב המוצר ולכל השאר, 30 שקלים עבור צ'יפס נראה לי נורא.

אוכל ומחירו

מוצר חדש וטעים מאוד של תפוח יצא למדפים, ומן המדפים ישר לבית שלנו, בעזרת שני בני. כל יום הם קונים שקית או שתיים, ומאוד נהנים ממנה מול הטלוויזיה.

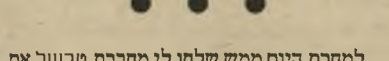

הקראנצ'יפס ציפס ב-30 שקלים לקילונום

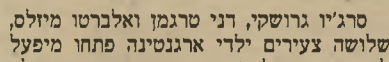

קיבלנו כלב, היא סיפרה לי. יופי, כלב זה תמיד שימחה, וכל זאת לא הבנתי אם קבלת כלב מצדיקה שיחה טרנס-אטלנטית באמצע הלילה. זה לא פשוט לקבל כלב, הסבירה לי הבת-יד. דה. קודם כל היא ניסתה בצער בעלי-חיים בעיר וושינגטון עצמה. הראו לה את הבלבים, היא בחרה אחר יפה במיוחד, ואז הלכה למישרד למלא כמה טפסים. אחרי מילוי הטפסים הסבירו לה שהיא לא יכולה לקבל כלב, בגלל העובדה הפשוטה שהיא אשה העוברת מחוץ לבית, והכלב יהיה לבר

למחרת היום ממש שלחו לי מתברט טבעול את המוצר החדש שלהם טבעול מן הצומח. חטיף עשוי חלבונים חיטה וסויה בתוספת ירקות. מייד עשיתי את מה שהחברה לימדה אותי, והחשבון יצא 23.25 שקלים לק"ג של חטיף-טבעול. אז לצייחונים ולטיכעונים אולי אין ברירה, אבל לבן-אדם שאוכל הכל ורוצה לכבד את אורחיו, נראה לי יותר נחמד נקניקיות קוקטייל קטנות וטעימות ב-12 שקלים לק"ג. תחשבו על זה.

סרג'ו גרוסקי, דני טרגמן ואלברטו מיוזל, שלושה צעירים ילדי ארגנטינה פתחו מיפעל לייצור ריבת-חלב (מערך שהרוז-אמריקאים לא יכולים בלעדיו, וגם שאר לקקני העולם כנראה). למיפעל החדש קוראים קומידה, ומשערי ויצאות עכשווי למדפי-התנויות ריבת חלב, ריבת-חלב שוקו, וריבת-חלב רום. ומלבד הריבות גם עוגות ממולאות בריבת-חלב ומצופות בשוקולד, בקר, קוס, באגוזים ובשוקולד לבן. את העוגה שהם שלחו לטעימה העברתי מייד לחברי המערכת ומה שהם אמרו אחרי הטעימה היה: "יש עוד פרסוה?". מחיר לעוגה בת 500 גרם 9.95 שקלים.

השחקן החשקן והשחקנית הסרבנית

את הסיפור הבא שמעתי מבחורה יפה, צעירה, חתיכה, מושכת. מגשתי אותה ב"מיקרה, ולכן המחמאות הללו הן ממקור ראשון. אבל לא רק אני חושבת שהיא מושכת. עוד מישהו חשב כמוני, שחקן ידוע. אני רק מקווה שאשתו לא תזהה או תו בסיפור הזה.

וככה סיפרה לי החתיכה: אני לא שחקנית, אבל מתה להיות. שמעתי שמסרטים סרט, ומחפשים צעירות יפות. באתי לבחינה. היו שם הרבה בחורות. השחקן אמר לי, כפי שבוודאי הוא אמר לכולן: מדובר בסצנת-אהבה ביני לבינך, יראו קצת את הישבן שלך, קצת את החזה שלך.

אמרתי שאם זה ככה, אני לא מעוניינת, והלכתי הביתה. בערב מצלצל הטלפון, והי שחקן על הקו. יש לי תפקיד אחר שיעניין אותך, הוא אמר לי, אפשר לבוא אלייך עכשיו ולדבר על זה?

הבנתי את הראש שלו. ראיתי איך הוא הסתכל עליי בתאוה כשדיברנו. אמרתי: לא, תודה, זה לא מעניין אותי. התגובה שלו היתה קצת מפתיעה, קצרה מאוד וכועסת מאוד.

מי את חושבת שאת בכלל? הוא צעק עליי, וניתק.

אילנה מרגלית
כרטיסביקור מפחית

כמו שעון שווייצרי

אין בארץ הרבה נשים, היודעות לעשות חיים כמו שעושה אילנה מרגלית, מנחת תצוגות-האופנה וגרושתו של הטייס נרב מרגלית. אילנה, אשה מטופחת, אם לארבעה וסבתא זוהרת ביותר, מבלה בחו"ל יותר מאשר בארץ. בכל פעם כשאני שואלת את אחת התכרות המשותפות שלנו איפה אילנה, היא אומרת לי שהיא בחו"ל.

היא הספיקה להיות בתקופה האחרונה בארצות-הברית, ולאחר-מכן היא נסעה בענייני-עסקים לפולין, ועכשיו חזרה מסיוור בדרום הלבן של היבשת השחורה, שם ביקרה את ננה ונכדיה, וגם טיילה, אבל זה לא מה שאני רוצה לספר לכם. בכל פעם, כשהיא נוסעת וחוזרת, היא נראית יותר מאושרת מאשר בפעם הקודמת, ותאמינו לי: זה לא בגלל כל הבגדים היפים שהיא קנתה, וגם לא בגלל התכשיטים, ולא הנוף. זה המזורים שהיא אוספת.

לא, אל תבינו אותי לא נכון, זה פשוט קורה לה גם בלי שהיא תזיז. לפני שבועיים, כשהיא היתה ביוהנסבורג, היא נכנסה לחנות-התכשיטים הכיירוקרית, ששם מוכרים טבעות, צמידים ועגילים, בסכומים שיכולים להיות תקציבים של מועצה מקומית ממוצעת בארץ. אילנה מרגלית נכנסה רק כדי להציץ ולראות מה קונים הסופר-עשירים.

בעוד היא בוחנת טבעת-יהלום, היא הבחינה בגבר אלגנטי, המתבונן בה. אחרי כמה שניות של מבוכה ניגש אליה הגבר, הציג עצמו, החמיא להופעתה האלגנטית והתעניין לזהותה.

המרגלית סיפרה לו, ועם סיום השיחה הוא נתן לה כרטיס-ביקור שלו ואמר לה שבמיקרה ויזדמן לה להגיע לשווייץ, היא תהיה ברוכה-הבאה אצלו.

כשאילנה הציצה בכרטיס-הביקור, היא כמעט התעלפה. כי לא היה זה אלא איב פיאה, הבעלים של מיפעלי פיאה היוקרתיים, המייצרים בין השאר את השעונים שעונדים העשירים-באמת. הפיאג'ה הזה פשוט נדלק על המנחה האלגנטית.

אני חושבת שלטיול הבא שלה אני אצטרף אליה, אולי גם לי יתמזל המזל.

אורלי בוארון ורוני בראון
אוהבים לבלות ביחד

אבל זה לא מפריע להם ליהנות זה מחברת זה, ואם להם זה לא מפריע, אז מי אני שאקלקל להם את השימחה?

מאוד אלגנטית ואצילית בשם אורלי בוארון, עובדת בחברת-ביטוח. היא והרוני שלה מאוד אוהבים לבלות ביחד. הם עדיין לא גרים ביחד,

למי זה מפריע?

לפני כמה-שבועות דיווחתי לכם על הפרידה של המפיק המצליח רוני בראון, בן ה-37, מאשתו-צעירה, חווה, אם שני ילדיו. בראון הנאה, האחראי להצלחה האדירה של הזמרת ריטה קליינשטיין, נשמע מבוסס מהחיים. הוא סיפר לחברים שבמצב החדש הוקל לו, מכיוון שהוא מסוגל לעבוד קשה, ללא לחצים, ודווקא כעת הוא מסוגל להקריש יותר זמן לילדיו.

בחדשיים האחרונים מגשתי בו כמה פעמים בעיר הנופש והשעשועים, אילת, עיר-המיפלט של כל מי שרוצים לאהוב בשקט, מבלי שיטרירו אותם.

אבל אתם יודעים איך זה. כשאני יורדת לעיר הדרומית הזאת, אני פשוט הופכת אותה על פיה ומחפשת, כאחות-תזויות, אחרי כל הצירופים. אז אתם מכינים שגיליתי משהו הקשור גם ברוני בראון. ובכן, בחדשיים האחרונים צמודה אליו בחורה

הבייבי של אייבי

כשמתחיל האביב בחוץ, אני מטלפנת לכמה חברות טובות, ואני אומרת להן: יאללה, הולכים לתפוס שמש וסיפורים טובים. אז אנחנו נכנסות למכונית של אחת מהן, ועוברות במשך שלוש שעות מבית-קפה ראשון לשני, וכך הלאה. אחרי שעברנו חמישה מקומות לפחות אנחנו מרגישות בהקלה. ביום השישי האחרון עשינו את הסיבוב הידוע,

אייבי נתן
אולי תכירי לי את הבחורה?

ובכל מקום שאליו הגענו שאלו אותנו כולם: "שמעתם על הסיפור של אייבי נתן?" "איזה סיפור?" שאלנו.

ואז אמרו לי שאני ממש לא בעניינים, אם אני לא יודעת שאישה-שלום אייבי נתן, החי בנפרד מאשתו קלריסה, מצפה לתינוק מאיוושהי בחו"ר, שגם תובעת אותו על אבהות.

שמח בחיפה

בחיפה יש גברת אחת מאוד אהודה, מה שמכנים בעברית של החברה אשת-חברה, והיא גם מאוד פעלתנית באירגוני-צדקה שונים. לגברת הזאת היתה אחות, שהיתה נשואה למיליונר הולנדי. זו התגוררה עימו באמסטרדם.

לפני כמה חודשים נפטרה האחות ממחלת-הסרטן, ובעלה המיליונר הגיע ארצה. ונחשו מה קרה? הוא התאהב באחות אשתו המנוחה, ועכשיו גילו לי שהם עומדים להינשא ולעזוב את הארץ.

אך אל תחשבו שזה הדבר היחידי שקרה בחיפה. אחד הפרופסורים המכובדים ביותר, נשוי פלוס ילדים גדולים, התאהב במזכירה שלו, שהפכה לפילגשו. לפני שבועיים באה אליו המזכירה וגילתה לו שהיא בהריון ממנו. הפרופסור, שהוא, כנראה, מאוד גיבור בלימודים, וקצת פחדן בעניינים אישיים, רץ הביתה לאשתו וגילה לה את כל האמת. הוא אמר לה שהוא עשה טעות, ושהוא לא יודע איך לצאת מהעניין עכשיו. אך אשתו, שהיתה המומה מגילוי-הלב שלו, לא סלחה לו, ושלחה אותו לעזאזל, כלומר העיפה אותו מהבית. הפרופסור יצא קרח מכאן ומכאן. אשתו זרקה אותו, והמזכירה שלו תובעת אותו לאבהות. אמרתי לכם שמח בחיפה!

נורא נהניתי מהסיפור, או החלטתי לרנגי רנג לבצל השימחה.

"שלום, אייבי, זאת החברה שלך, המרחלת מהעולם הזה."

"שלום, שלום, מה קרה?"

"שמעתי שגניע לך מזל טוב!"

"על מה?"

"נפוצו בעיר שמעות על בחורה צעירה, שנכ" נסה להריון ממך, וכעת היא תובעת אותך על אבהות."

"אולי תכירי לי את הבחורה הזאת?"

"גם אני לא מכירה אותה. חשבתי שאתה תוכל לעזור לי."

"אולי תכירי לי את המידות שלה, ואם היא תמצא חן בעיני אני אצור עימה קשר."

"רעיון לא רע. כשאמצא אותה אני אברר זאת בשבילך!"

להכין חליפות ערב ובגדיים

החברה הטובה שלי, הגרה במיגדל הלוהט שב-שיכון כבלי, שאלה אותי אם אני מחממת לחתך נתישנה. מובן ששאלתי אותה לאיזה חתונה היא מתכוונת, כי כל שבוע אני שומעת או מחממת לחתונה הווכה בכינוי חתונת השנה, אבל היא נורא התעקשה והיא אמרה לי שהפעם זאת באמת חתונת השנה.

או עשיתי את כל הברורים הנחוצים, ועוד לפני שהספקתי לברר מי הם בעלי השימחה, כבר הגיע אלי שליח עם ההזמנה, ואני מודה שהפעם באמת הצליחו להפתיע אותי. בהזמנה היה כתוב שהמיסעון ואיש החברה אילן לוי ישא לאשה את בחירת ליבו, ניצה רוזנטלים, על סיפון

ניצה רוזנטלים ואילן לוי חתונה על הסיפון

אנטיית-הפאר היוונית סמלה סונרס ב-30 באפריל, אישם בלביים.

אל תחשבו שהם יהיו לבר על האונייה הזאת. יליו אותם מאות רבות של חברים ובני-משפחה, מהארץ ומהעולם.

אילן לוי (42), גרוש פלוס שניים, וניצה רוזנטל, גרושתו של אבנר רוזנטלים, בנו של הצייר משה רוזנטלים, אף היא אם לשניים, מאוהבים זה בזה כבר יותר משנה, ולפני שבוע החליטו שהגיעה העת למסד את נישואיהם.

בנייהווג, שהם מוכרים מאוד בקרב כל העשרי רים והמפורסמים בתל-אביב-רבת, החליטו שאת החתונה הם יעשו בסיגנון הוליוודי. תארו לעצמכם, מכם, מצטרפת בלילה אחד לחוגי-הסילון הבינלאומי, העורך נשפית-פאר בארמונות, במועדוני-יוקרה וביאכטות של עשירים!

ביום שלמחרת הטכס תגיע כל הפמליה הזאת חזרה לארץ, להמשך התגיגות בייבשה. רק להזכירכם: אילן לוי היה רומאן ארוך עם חתיכה דרום-אפריקאית בשם קרול נוביס, ר הוא עוב אותה למען ניצה רוזנטלים.

את אירוע-הענק, שיהיה מיבצע לוגיסטי מורכב, עורך איש-העסקים משה בובליל, ידיד קרוב של בנייהווג. אז מלבד חליפות-הערב אבי שר להכין גם את בגדייהם וחליפות-הציליה.

מדוע היא פחדה

לפני שבועיים הייתי הראשונה לבשר לכם על הקשר שבין הבליין והפלייבוי רוני מאנה ומלכת-היופי הטריה ניקול הלפ-ריין. למרות שהשניים הכנישו את הקשר ביניהם, הם כבר נראו בסוף-השבוע האחרון אוהבים ומאושרים בכל המסיבות ומוקדי-הפעילות של חוג הבליינים בתל-אביב. הם כבר לא יכלו להכחיש שהם ביחד, והמלכה אף הודתה שהיא מתגוררת קעת בביתו של איש-העסקים הצעיר וחובב-מלכות-היופי הכפייית.

כשהתעניינתי לדעת מדוע הם הכנישו את הקשר ביניהם, נרמז לי שהם נחדו מפני תגובתו של החבר-לשעבר של מלכת-היופי, יהודה אלוש, השוער החילופי של הפועל באר-שבע.

נזכרתי גם שהאבא של המלכה אמר דב-רים לא-כל-כך יפים על יהודה אלוש, החבר של בתו.

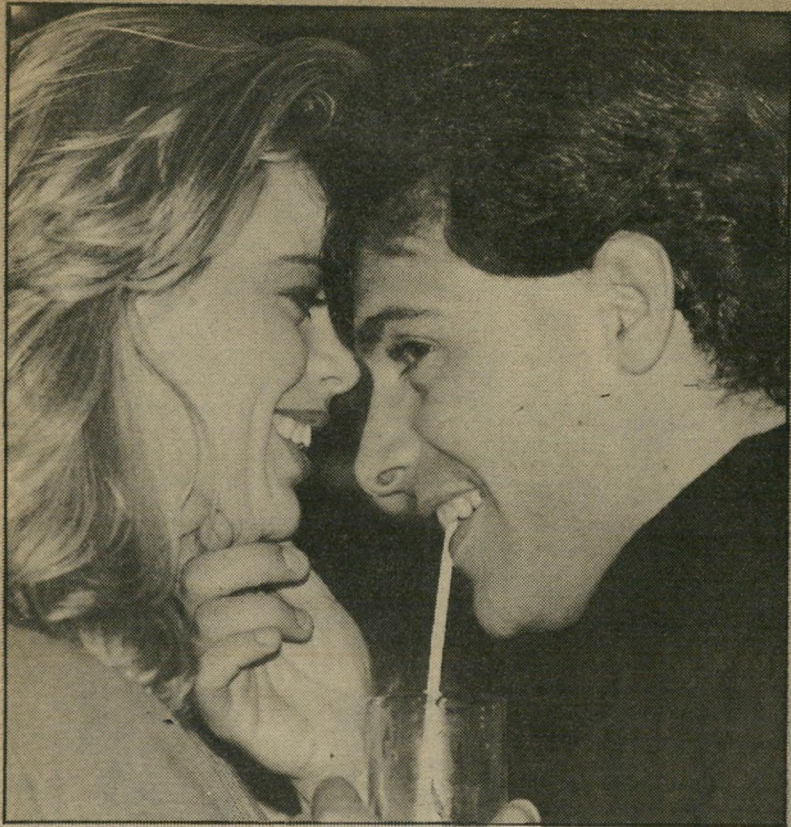
תיכף הרחתי ריח של סיפור טוב בכל העניין הזה, ואמרת לי לעצמי שסוף-סוף יש לנו מלכת-יופי היוצרת סביבה הרבה רעש. כמה שעות אחרי שפגשתי בזוג המלכותי, התקשר איתי יהודה אלוש, החבר הקודם של ניקול הלפריין.

"שלום, זאת רחל המרחלת מהעולם הזה?"

"מה לעשות!"
"אני רוצה להגיב על דברים שהתפרסמו עלי בעיתונות, בעיקר מפני שכואב לי מדי דרך שבה ניקול גמרה את מערכת-היחסים בינינו."

"אני מקשיבה!"
"ניקול ואני יצאנו שלוש שנים, ומתוכן שנתיים שהיא גרה בדירה של הורי, והיתה אצלנו כאחת מהמישפחה. שבוע לפני הת-חרות היא אמרה לי שאנשים מכוונים אותה מה לעשות, ואומרים לה מה להגיד."

"איך נפרדתם?"
"שלושה ימים לפני התחרות, ביום-שבת ערב, היא התקשרה איתי מתל-אביב ואמר רה לי שאבקש מאחותי, דפנה, שתאסוף את כל החפצים שלה. אז אמרתי לה שזאת לא דרך להיפרד."

אבי ורומן העולם הזה

ניקול הלפריין ורוני מאנה היא חלשת-אופי, והאנשים שנמצאים סביבה שיגעו אותה

לה בגרות, ופתאום מפתיע אותי לקרוא בשבועון לאשה את הדברים של אביה, שאומר שאני דירדרתי אותה בלימודים. זה הכל משונה, כי לי היא אמרה שהיא רוצה לעזוב את הארץ בגלל אביה.

"ומה היו התוכניות שלכם?"
"היה לנו בתיכון להתחתן בעוד שנה, אחרי סיום השרות הצבאי של שנינו, ואז לטוס לחו"ל, לאמא שלה, המתגוררת באר-צות-הברית."

"איך אתה מסביר את השינוי הגדול שחל ביחס שלה אליך?"

"היא חלשת-אופי, והאנשים שנמצאים סביבה שיגעו אותה. היא אמרה לי בטלפון שכבר חודש וחצי היא לא אוהבת אותי. באחד הימים היא תסתכל לאחור. היא תבין שהיא טעתה, והיא תתחרט. לגבי אמי היא תישאר תמיד כמו הבת שלה."

"ואיך היא הגיבה?"

"ביום שני, בשעה 6 וחצי בבוקר, טילפן אלי רוני מאנה, וניסה להרגיע אותי וסיגנר עליה. אני הבנתי מהדברים שלו שהיא אולי פוחדת שאני אפגע בה. כל-כך קשה לי להבין זאת! שלוש שנים היא היתה כמו בת-מישפחה! למה שאנסה לפגוע בה? היא מוג-עת בדרך הזאת לא רק בי, אלא גם בהורי, שהיו לה כמו הורים ושיטפלו בה במסירות בשנתיים האלה."

"בשעה 9 וחצי היא התקשרה, ואמרת לי לה שהיא יכולה לבוא, אבל היא לא רצתה. אז נסעתי לבית של אביה, והבאתי לשם את הבגדים שלה, ונפרדנו באוטו, כי היא לא רצתה לעלות לבית הורי."

"ומה קרה עם אביה?"
"שבוע לפני שהוא השמיץ אותי בעיתון, היה כתוב עליה שהיא תלמידה טובה, ושיש

המתחרה (רייכר כתב קבוע בעיתון ידעונו אחר (נוח).

קדמון הסבירה לו שבמערכת החליטו עלי-כך בעיקבות ידיעה שהגיעה אליהם, שאמרה שהוא עזב את הבית ואת רעייתו נילי, לטובת העיתונ-אית אילנה דין, כוכבת התוכנית ערב חדש. המשוררת מידי יום בשעה 5 בטלוויזיה החינוכית. רייכר ההמום אמר לקדמון שזה עתה הוא עבר ביחד עם בני-משפחתו לווילה חדשה בירושלים, ושאלן הוא מתכוונן לעזוב את אשת-חיקו הניצי-חית.

מיד אחרי השיחה עם העיתונאית הוא התקשר עם אילנה דין, וסיפר לה על הרומאן הדימיוני שהצמידו להם. דין פרצה בצחוק וסיפרה לו שרק כמה ימים קודם לכן התקשרו עימה ובירכו אותה על זה שהיא עברה, ככיכול, להתגורר עם העיתור נאי דן מרגלית.

בקיזור, אתם מבינים, כנראה, מה זאת חרושת-שמועות, ועד לאן היא יכולה להגיע. בינתיים ממשכה אילנה דין להתגורר עם חברה הצעיר, ורייכר חי באושר עם אשתו נילי.

עמית רייכר של נידעון רייכר

אית סימחה קרמון ממערב, וביקשה לראיין אותו למען המוסף השבועי של עיתונה. רייכר היה מופתע ביותר ושאל איך זה יתכן שהעיתון מעריב יראיין עיתונאי של העיתון

כסאות מוסיקליים

לאיש הרדיו והטלוויזיה גידעון רייכר יש משרד-זהות בעיקבות השתתפותה של העיתונ-אית עמית רייכר בתוכנית הטלוויזיה חן קו שבהנחיית הברון רודו טופז.

המנחה הציג אותה כמי ש-איננה הבת של גיד-

גידעון רייכר זה לא הבן

עון רייכר, ומדברים אלה הבינו הכל שהיא הבת שלו, ומיד בתום התוכנית התחילו להתקשר אל רייכר אנשים שונים ולברכו על הופעתה המוצל-חת של בתו בתוכנית.

אבל הבת של רייכר היא שרון, ולא עמית, והיא יותר צעירה מעמית רייכר העיתונאית. היא אמרה להיות לדיילת באל-ענל בחודשים הקרר בים.

אך כטרם הספיק להתאושש מצירופה של עמית רייכר למישפחת, התקשרה עימו העיתונ-

בעזרת השם

מתאוס קס אדם בבוקר, ורואה שיש לו בעייה אדירה. הוא צריך למצוא אולם-חתונות ל-2500 מוזמנים. והאמינו לי - כאחת שכבר היתה בכל האולמות הקיימים בארץ, וכבר ראתה את כל סוגי החתונות - זוהי באמת בעייה.

אבל כשאתה הבאבא ברוך, גם בעייה כזאת נפתרת בעזרת השם. הבאבא ברוך, מנהיגים הרוחני של יוצאי-ארצות, המתגורר בעיירה נתיבות, ישיא את בנו משה ברוך בן 20-ה יהודית אבן-חצירא, בת ה-18. בתו של יחיאל אבן-חצירא, הרב הראשי של רמלה.

את טכס-החתונה הענקי הזה הם עורכים באולם הקונגרסים שבגני-התערוכה, המקום היחידי בתל-אביב, אולי מלבד האיציטדיון, היכול להכיל כל-כך הרבה אנשים.

אני רוצה לספר לכם שעל אירגון החתונה הזאת עמלו כמו במיבצע צבאי. עשרות אנשים הופקדו על אירגון רשימות המוזמנים, הקציית מקומות-חנייה, אוכל ומשקאות לכולם. אני בטוחה שזה יהיה אחד האירועים הגדולים והשמחים של השנה. אני קיבלתי הזמנה. מה קורה איתכם?

★ „עין תחת עין ושון תחת שון“

★ „האם נאכל את הקניבלים?“

שלמה להט, ראש עיריית תל-אביב, אמר שצריך לגזור עונש מוות בתלייה על אנשים ומושעים השודדים זקנים והמתעללים בהם.

בשבועות האחרונים היו כמה מיקרים מזעזעים שבהם התפרצו שודדים לבתים של אנשים זקנים, התעללו בהם וגנבו את רכושם. לגנבים נוח לגנוב מאוכלוסיית הקשישים חסרת-ההגנה, והיו תקיפות שהסתיימו במות הקורבן.

מיקרי-האונס מזעזעים לא פחות. נשים רבות מגבילות את תנועתן, בגלל החשש שיותקפו ברחוב. לפעמים מותקפת האשה גם בתוך ביתה על-ידי אנס אלים.

האם עונשי-מוות בתלייה, כפי שהציע שלמה להט, הוא פיתרון המשקף את הדיעות ברחוב? האם גברה הרגשת חוסר-האונים עד לידי כך שהציבור רוצה בסיתרון קיצוני בליכך? „העולם הזה“ יצא השבוע לראיון מיספר גדול של עוברים ושבים, ולקבל מהם תגובות ספרונטיות.

כמה מהתשובות מתפרסמות בעמודים אלה. במפתיע, רוב גדול של האזרחים מתונים יותר מאשר ראשי-העירייה המומד המוח, ותומכים באמצעי-הענישה המקבילים היום, בהגברת העני-נות ובטיפול בפרשעים הפוטנציאליים. „העולם הזה“ לא בחר את הנשאלים לפי דיעותיהם, והתשובות מפריכות דיעות קדומות רבות על רוח הציבור הישראלי.

גלית פז

„אין מה לדבר, רק מוות!“

„תלייה זה פיתרון ברברי!“

● **עדינה שבקובניץ, פנסיונרית:** צריך לפעול בשיטה של עין תחת עין ושון תחת שון. שש שנות-מאסר לא מרתיעות את האנסים והגנבים, כי הם יודעים ששליש יירד על התנהגות טובה, ואחר-כך הם יוצאים מהכלא ו-חורים על אותם הפשעים.

● **יוסף גרשטר, פנסיונר:** הם חולים, ועונשי-מוות לא ירתיע אותם. אני מתכוון לרכוש לעצמי איתורית הד מחוברת למוקד. כשאחיה בסכנה, אל-חזק על הכפתור ומהמוקד ישלחו לי עד רה. יש שרותים כאלה, וצריך להביא אותם למודעות הציבור.

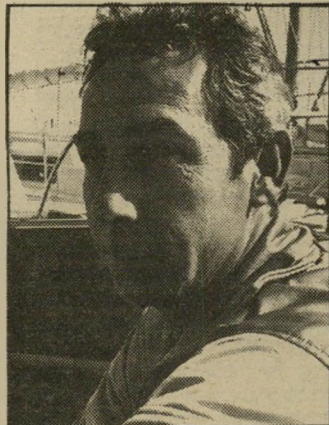
● **נאווה שסיר, מורה לחינוך מיוחד:** אלה אנשים חולים, וצריך לטפל בהם, ולא לתלות אותם. העירייה יכולה לארגן פרויקט, שבו תשכן סטודנטים עם קשישים עדיירים. כך תיפ-תר לסטודנטים בעיית-המגורים, ולקשישים תהיה הגנה.

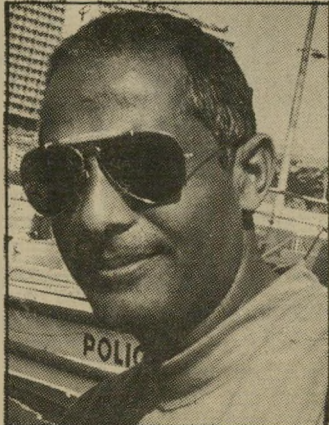
● **חגית בהנבויץ, סטודנטית לפסיכולוגיה:** תלייה זה מאוד קיצוני, אבל אפשר להעמיד את הפושעים בלחץ נפשי חזק, שיגרום להם לט-ראומה, והם לא יחזרו על הפשע. למ-של: להראות להם שוב ושוב סרטוידרי-או, וכו' נאנסת שתספר מה שעבר עליה.

● **ניבה וינברג, קלינאית תיקשורת:** האנשים האלה חולים בנפשם, וצריכים לעבור טיפול-נפשי. הפיתרון אינו תלייה, ואני אומרת זאת למרות שגם לי זה יכול לקרות. אני גרה לבר, ואין לי כל ררך להתגונן אם מישהו יתנפל עלי.

● **אברהם צוקרמן, אינסטל-טור:** אדם המכה קשישים הוא חיה, שאיברה צלם-אנוש. אם יעבירו בכנסת חוק של עונשי-מוות, זה יהיה דבר גדול. מי שאנס צריך להיאנס כדי שירגיש מה זה. צריך להביא כושי עם זין ענק, שיד-חוף לו מאחורה!

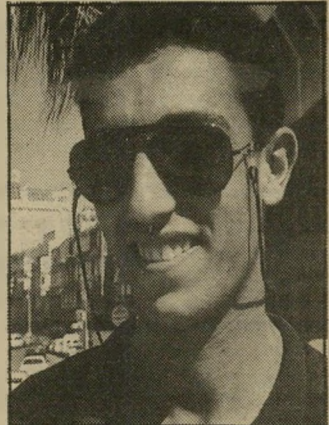
● **יגאל כהן, פירסומאי:** אנה-נו בתקופה מודרנית, ולא בתקופת התי-נ"ך. אני נגד עונשי-מוות. אדם הוא אדם, ויכול לטעות. אם זו לא טעות, אז הוא חולה וצריך לטפל בו. אולי כדאי שיעשו פעם מישפט-ראווה מבויים, ואנשים יראו וייראו.

● **איריס אגיר, סקירה בבנק:** צ"ץ' בוודאי אמר זאת כרגע של רוגז, ולא מתוך מחשבה. הרי ישראל היא מדינה הומאנית, ואפילו למהבלים לא נתנים עונשי-מוות! האנסים והרוצחים לא יעלמו מהעולם, ויש למצוא ררך הומאנית להתמודדות עם הבעיה.

● **שרון רבינוביץ, חיילת ב-חיליהם:** תלייה זה מאוד לא הומאני. מעשה ברברי. מי אנחנו שנקבע למי יש זכות לחיות ולמי לא-היום יש שיטות של טיפולים פסיכיאטריים, שיכולים לעזור הרבה יותר מתלייה במיקרים כאלה.

● **ערן שוצמן, קצין בחיל-הים:** אנשים צריך לסרס. אלה אנשים חולניים, שלא שולטים ברחף המיני שלהם. אז צריך לבטל להם את הרחף המיני. טכנית, צריך לחתוך להם בהרר-מה, ובלי להכאיב. כשיהיה עונש כזה, הוא ירתיע!

● **יוסי מילר, עובד בבית דרושת:** הכל מתחיל בסמים. רק מסוממים יכולים לשרוד זקנים מיסבי נים. צריך לעשות בדיקה מעמיקה, מהן הדרכים להיפטר מהסמים, וכך אולי יפתרו עוד כמה בעיות. לתלות זה לא פיתרון.

● **מאיר קופרברג, שומר:** לא פעם אני נתקל במצבים שבהם אני מר" גיש מאוד חלש. בדרך-כלל אין בסביבה מספיק שוטרים. למרות זאת, עונש מוות זה ממש חמור. גם הסנהדרין הג" דולה היתה נותנת עונשי-מוות רק פעם ב-70 שנה.

● **חווה זבדיה, סוציולוגית:** ההתבטאות של צ'יץ' היא ביטוי ציורי למצב בלתי-נסבל. המדינה צריכה לארגן אחרת את מערכת השפיטה וה ענישה, כדי שהתגובה על מיקרים אלה תהיה חריפה ומרתיעה יותר מכפי שק יימת כיום.

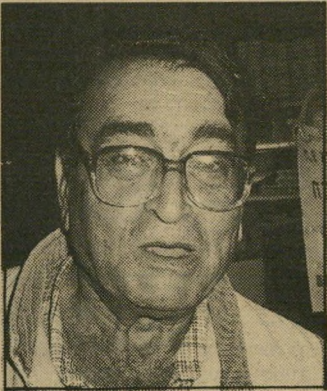
● **הדר שורין, סטודנטית:** נכון שיש ברחוב סכנה של אונס, אבל אי-אפשר לשבש את מהלך-החיים בגי לל המחשבה שמכל פינה מישוה יכול לקפוז עלי. אני הולכת לבר בלילה. לא מתוך שאננות, אלא מפני שהחיים הייבים להימשך. עונשי-מוות זה מוגזם.

● **נאווי הרשקוביץ, סוכנת תיווך:** טוב מאוד, שיתלו את האנסים: בגללם אני לעולם לא הולכת לבר כשי מחשיך, תמיד צריך ללוות אותי עד לפתח הבית, ואני הופכת להיות תלו תית יותר ויותר אחרי כל מיקרה-אונס שמתפרסם!

● **רונית בריימן, עקרת בית:** קראתי השבוע ידיעה על אשם באונס פעוטה, שקיבל מאסר של שנה, ועל מוכרי-ביגלה שקיבל מאסר של שמונה שנים. איפה הפרופורציות? אני נגד תלייה, כמוכן, אבל צריך לתת עונ שים הרבה יותר חמורים!

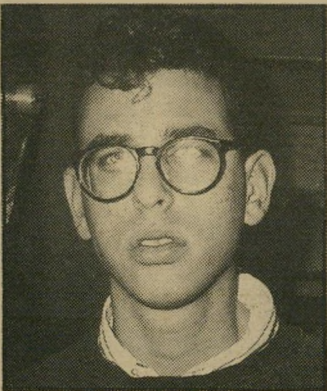
● **ישראל פינחשוב, מטפל בקשישים:** אני מכיר מקרוב את חר סר-האונס של קשישים. לכלא נכנסים ויוצאים ושוב נכנסים. הבעיות לא נפ תרות, ואפילו מתגברות. יחד עם זאת, לאף אחד מאיתנו אין זכות לקחת חיים של אדם אחר.

● **מורי סאגא, מוכרת:** אנחנו מדינה של רחמים. לכן עונשי-מוות לא היה ולא יהיה. הזקנים המיסוכנים מחי כים ל-28 בחודש כדי לקבל קצת כסף, ואז שודדים אותם. אני מציעה מאסרים ארוכים. זה כואב לשמוע בכל פעם סר פור אחר.

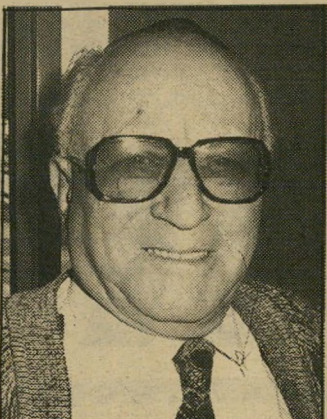
● **טלוי סקולי, עולה חדשה:** צריך לשנות את החקיקה, כך שיכלו את מרבית חיהם מאחורי סורגים. מה פתאום לתלות? ברור שאצל אנשים זו כעיה מנטלית, ותלייה זהו פיתרון בר כרי לאנשים שהם, בסופו של דבר, חר לים.

● **אסי וייזמן, חייל בחיל-קשר:** על תלייה אין בכלל מה לדבר. גם בית סוחר זה לא בדיוק הפיתרון. תוקעים אנשים לשנים בבית-סוהר, אבל לא מטפלים בהם, והם יוצאים במצב יותר גרוע. פיתרון הבעיה הוא רק על ידי טיול.

● **שמוליק נייגר, נהג-מור:** בית: נגדי שקבוצת אנשים תיקלע לי ג'ונגל, וקניבלים יאכלו אותם. האם הם יאכלו אותם בחורה? גם אנחנו לא יכר לים בשום אופן לפעול ככרברים ברר טליים, ולתלות אנשים, כי אז נהיה בר יוק כמוהם.

● **חיים סבן, בודק ביטחוני:** מוות זה עונש חמור מדי. קשה לשפוט אנשים שעברו עבירות כאלה, המוח שלהם שונה משלנו. אבל גם במיקרה ההמור ביותר אנחנו בני-אדם, ואין לנו שום זכות שבעולם לקבוע מי יהיה ומי ימות.

● **נורית ארביב, מוכרת:** אני שים שפויים, גם שנה בכלא היתה מר תיעה אותם. ואנשים חולים, גם עונש מוות לא ירתיע אותם. אם יתנו עונש מוות, הם ימותו, ואנחנו נהיה לא-מוס ריים. צריך למצוא להם פיתרון, כמו לכל אדם חולה.

● **אבנר ואנוני, עובד במור קדי-שמירה:** תלייה זה עונש שארם לא יכול לתת לאדם. את בעיית החרי רה לבתים אפשר לפתור בהתחברות לאחד המוקדים האורחיים שיש בארץ. מקבלים אבטחה של 24 שעות, ומרגי שים יותר בטוחים.

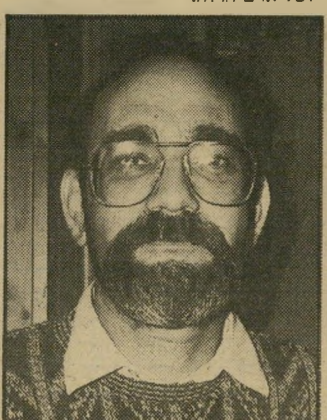
● **ירון כהן, סייר בחברתי שמורה:** יש דרכים למנוע אירועים כאלה. בחברה שבה אני עובד מתקנים לזקנים כבית לחצני-צוקה, ויש גם לחי צן נייד, וברגע שיש בעיה הם לוחצים, וסייר שלנו מגיע אליהם אחרי כמה דקות.

● **לילך רון, קיבוצניקת:** אני מסתובבת בלילה בלי פחד. כשאני חר שבת על זה אז בעצם זו פוזיות. אני מתנהגת בעיר כאילו שזה הקיבוץ, וחו טעות. תלייה זהו מעשה ברברי. צריך אולי לחשוב יותר בכיוון של סירוס אנשים.

● **שרית בוברוב, מהנדסת:** אני מתנגדת לעונשי-מוות, כי תמיד קיים הסיכוי שהארם חפ-משע. היו מיקרים כאלה בהיסטוריה. יתכן גם שוו מעידה חר-פעמית, שלא תחזור. אבל אני בעד סירוס אנשים שחוזרים על מעשיהם.

● **דן סתר, פסיכולוג:** עונש מוות לא יפתור בעיות, ובטח שלא צריך לעשות הצגה של תלייה. ריעה זו היא אומללה, כי פירושה הוראה בפשי סת-רגל של אמצעי-הענישה המקוב לים היום בחברה. יש למצוא דרכים אחרות לפיתרון הבעיה.

● **עיטאם בישראל, מלצר:** בקוראן כתוב שאם האנס נשוי, צריך להרוג אותו, ואם הוא רווק, צריך להי כות אותו 80 פעמים. אני חושב שבימרי נו צריך להסתפק בבית-סוהר, שזה אמ צעיה-ענישה המקובל בחברה של ימי נו.

● **מאיר שלם, מנהל תחנת מוניות:** עונשי-מוות הוא טוב, כי הוא מרתיע, אבל לא עונש בתלייה, כי זה ראותני מדי. אמנם אנחנו חיים במיורה התיכון, אבל לא צריך לעשות הגיות תלייה כמו ברמשק. אפשר להמית באר פן אחר.

כך נראו יוסף וליבנת רידר בדאשית נישואיהם. השבוע הסתיוני הנישואין של איש העסקים ועורכת־הדין בטרואגדיה. באמצע: חובות של מיליון דולר, השמצות מחרידות, מכות.

ביום הראשון בשבוע שעבר, בשעה 4 לפנות בוקר, הגיע יוסי רידר, איש־עסקים־מצליח בעבר ויצרן־אופי נהיבצרות בהווה, אל סוף הדרך. הגבר המשופם בן ה־44 שהיה בסוף השבוע בבית אשתו הראשונה, נורית, ושלוש ילדיהם. בבית היה רובה, שהיה שייך לחיילת, חברה של הבת, שהתארחה שם גם היא.

רידר, שסבל מדיכאון מתמשך ומבטיחות קשות בעסקים, שהגיעו עד כדי חובות של מיליון דולר, ירה בעצמו כדור בראש ומת במקום. כמעט כל ההתאבדות וזכות כסיון קוד מפורט יותר או מפורט פחות, בעיני תונים היומיים. על התאבדותו של יוסי רידר, משום־מה, היה קשר של שתיקה. אשתו השנייה של רידר, ליבנת, עורכת־דין במיקצועה, העוסקת כיום במישפט מיסחרי: „אני בהלם! למה שהיה בריש הגיעו! הוא כבר דיבר בעבר על התאבדות. הוא היה בטיפול, קיבל גם טיפול תרופתי. חבל עליי, כחור יפה, עם הרבה פוטנציאל, שלא מיצה את עצמו, מבוכו.

אני מרחמת עליו. הוא יכול היה ליהנות מן החיים, מכל רגע, ולא נהנה. הכוחות לא עמדו לו יותר. הוא הבין את גדול ההתמוטטות הכלכלית האדירה, שמננה אין מוצא.” שמה ליבנת, אבל הכל מכניס אותה

כשסחיכה וני. שמישפחה היה פרחי. „מישפחה סולידית, בולגריה מרובעת, כדבריה, „מישפחה חמה, תמיכת. הוריי הולכים כרוחב יד ביד, עד היום.” היא בת 38, מטופחת, אלגנטית, יש לה שיער בהיר, עיניים ירוקות, אף סריר. דירתה, בבניין־דירות יוקרתי בצד פון תל־אביב, יפה להפליא, מעוצבת בטוב־טעם, נוצצת מניקיון.

בלבות ברביעה

בגיל 17 היא הכירה את עמי ור' ז'נסקי. כיום רופא־שיניים תל־אביבי ידוע, הנשוי בשנייה עם ענת זמיר, בעלת תואר־יופי ודוגמנית־ציר לום מבוקשת. בגיל 21 וני נישאה לו. בנם הוא כיום בן 13. כעבור שמונה שנים התגרשו.

סיפרה וני רידר: לעמי ולי היו שנים נהדרות, היינו זוג לתיאור. מאוד אהבנו זה את זה, היינו צמודים זה לזה, הכל עשינו ביחד. היינו יותר חברים־עמיתיים, מאשר בעל ואשה.

מה שקרה היה שעברנו מסכיבה של זוג סטודנטים בירושלים לסכיבה התחרותית של תל־אביב, לחברים־מילדות של עמי, שכרובם לא היו נשואים. היינו זוג הנשוי היחיד, והיתה לזה השפעה

כדור בדאש

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו ללא עת של

יוסף רידר

ב"ר חנוך ז"ל

ההלוויה תתקיים היום יום שני כ"ט אדר א' תשמ"ט 6.3.89 בשעה 2.00 אחה"צ בבית העלמין בקריית שאול.

נפגשים ליד השער.

נא להמנע מביקורי תחנומים.

המשפחה המתאבלת

מודעת־האבל
אמא ומיכה רייטר

לכניי־נשים, הנרי ה'8. הוא לקח הלוי אות גדולות מבנקים, החובות הלכו ותפחו, העובדים התפוררו.

„האמנתי באהבה”

ה יברתי אותו שנה אחרי שהוא חזר לתפקד. נודע לי מאנשים שי הוא חייב כספים רבים, אבל הוא נראה

לאיבריא על חייה־נישואין שלנו. מצאתי את עצמי מארחת אצלי בית רווקיה עליוז. עמי די נסחף לאוויר רת הרווקיה, והדברים נראו לי כנוש' בים לכיוונים לארציניים. אילו היינו מכוגרים יותר, היינו אולי פותרים את הבעיה, מחכים. אבל היינו ילדים, והתיאים לנו להתגרש.

אנחנו ביחסים טובים — אם כי, צר לי לומר, בעלי השני דאג לקטוע כל קשר עם עמי, הוא ראה בו איום, כפי שראה איום כמעט בכל דבר שהיה קשור בו. למען שלום־בית נמנע קשר הגיוני ביני לבין האבא של הילד שלי. את יוסי רידר היכרתי באמצעות הב' רה משופחת, שהציעה לצאת לבלות ברביעה. מאותו ערב היינו יחד. התא' הבתי בו. בניגוד לסניגונו־חיי הקורם, ראיתי ארם שקט מאוד, שעשה רושם רציני, יצר תרמית שמאור מצאדהון בעיניי, איש־בית.

רק מאוחר יותר הבנתי כמה מעט ידעתי עליו. אחרי מותו ישבתי עם בנותי, דיברנו עליו, הבנו שגם אני וגם הן לא יודעות שום דבר על תקופת־הילדות שלו. הוא היה מסוגר מאוד, לא סיפר כלום. בדיעבד אני יודעת שהיו לו בעיות אדירות, שהעיקר עליו, והוא לא מצא להן פיתרון. ממנו לא שמעתי כלום, ומפליא איך לא ייחסתי די חשיבות ומישקל לסיפורים שאנשים, שהיו בקשר קרוב איתו,

עירומה בבית

לפני ארבעה חודשים פורסמה במדורה של „רחל המרחלת” (העולם הזה 16.11.88) הכתבה הבאה:

כשקראתי את כתב תביעת־הגירושין שהגיש יצרון־החזיות יוסי רידר נגד אשתו ואם שני ילדיו, עורכת־הדין ליבנת רידר, בכיתי וצחקתי לחילופין.

בכיתי מפני שלא הבנתי איך שני אנשים בוגרים, שהתחתנו מרצון ובהסכמה הדדית, ואולי מאהבה, הגיעו למצב כזה, וצחקתי מפני שחשבתי שאם אלכסיס מהסידרה שושלת היתה קוראת את התביעה הזאת, היא היתה מקבלת רגשי־נחיתות איומים.

עוככת־הדין ליבנת רידר היתה נשואה לפני שמונה שנים לרופא־השיניים ואיש־החברה עמי ויז'נסקי, שהתפרסם כמאהבה של הרוזנת המנוחה כריסטינה פאולוצ'י. לאחר גירושיהם הוא התחתן עם עלית זמיר, דוגמנית, שהיתה גם סגנית מוס עולם לפני כמה שנים. במקביל התחתנה גרושתו, ליבנת, עם תעשיין־החזיות רידר, שהתגרש מאשתו, אשת־האופנה נורית רידר.

בכתב־התביעה טוען הבעל שאשתו, עורכת־הדין, מסרבת לקיים איתו יחסי־מין, שהיא בוגדת בו עם גבר זר, שהיא מחזרת אחרי גברים באופן מומבי, וזאת היא עושה במסיבות ובאירועים חברתיים שונים, שהיא שותה לשכרה במסיבות, וכתוצאה מכך היא משפילה אותו ואת הילדים, שהיא יוצאת למסיבות־ניאוף־והוללות, וחוזרת מהן בשעות הקטנות של הלילה, שהיא מסתובבת בביתם כשהיא עירומה כביים היוולדה, שהיא צועקת ללא הרף על כל בנייהבית, שהיא מבזבת כספים על מאהביה, ללא כל הגבלה, ושכתוצאה מכך הילדים, מוזנחים כלכלית ואישית.

בקיצור, זה ממשידך עוד ועוד רעד, ולי כבר לא היה כוח לכלל הסעיפים המפחידים האלה. אז אני משאירה את המשך הטיפול בתיק הזה לאנשי הרבנות, ואני רק מחכה לכתב־ההגנה של האשה.

רק על הרגע, אפילו לא על מהלך אחר קדימה.
 על רקע הרישיות שלו, שלא נענו, נוצר כוכב בינינו.
 תרמית המצלחה, שאותה הצליח ליצור, היתה רק בחוץ. בבית היה האדויר יוצא מן הבלון הנפוח. בבית היתה אשה, אשר היתה שנתיים בעסק, ושי ראתה את גודל השואה שבה הוא נמצא. הייתי הראי שהראה לו את המציאות, הביקורת שלו.
 נוצר אנטגוניזם כזה, שבכל מילה או בדיחה שלי הוא היה מחפש את המשל או הנמשל לעצמו. הוא הרגיש מושפל. אני הייתי האמת. בחוץ היה הבלוף. לפני ההתמוטטות הוא היה איש עשיר מאוד. אחרי שהוא התמוטט, הוא חיפש לו חברים חדשים. הוא בא אליי, לחוג החברים שלי, לחתך החברתי שלי. הוא הרגיש נשלט. אני די רומי ננטית מטיבעי, ומאחר והוא זה שהצטרף לחוג הקיים, הוא הרגיש לחוץ. במקום לנסות לפתור בעייה, הוא נהג, אחת לכמה חודשים, לארוז מיז וודה ולברוח לכמה ימים מן הבית. אבל זה לא עזר. הוא היה שרוי בדיכאון כרוני. לא רק שהוא לא התחוק בימים האלה, הוא עוד ראה כמה הוא תלוי בי, זקוק לכל הטוב בבית.

בית ריק

לפני שנה התנתי את המשך הירד תנו ביחד בכך שהוא יקבל טיפול מאדם שמוכר. ראיתי שאם לא יעשה כך, עלולים להתרשם דברים מורמים, אם כי לא תיארתי לעצמי עד כמה. הוא

ליבנת רידר, אג' די דוסינוט'ט מטיבע...

הפסיק להתמודד. לפעמים היה שוקע בשינה ממושכת של 48 שעות רצופות. שני אסונות עירערו אותו עוד יותר: פטירת אמו, לפני שנתיים, ומותו של מיכה רייסר, שהיה חבר טוב שלו, בת אונת-דרכים. בעיקבות שני מיקרים אלה הוא הפך תוקפן יותר ויותר, ירד לגמרי מן הפסים.

הוא התחיל לפתח רגשי קינאה חולנייים אליו. קינאה בעצם קיומי. איד זה שהוא לכיך טיבל, ואני נראית טוב, ממשיכה לחייך, מגדלת את הילדים, מגלה כוח ומרץ.

הוא שוב עזב את הבית, חזר כעבור יומיים, ואמר: את צודקת. את היא ההג' שמה של כל מה שהייתי רוצה לעצמי. אני מסכים לטיפול.

נתי לו מיספרטלפון, כדי שייקבע תור, אבל הוא משך את העניין במשך חודשים, עם כל מיני תירוצים, מפכ' רואר עד נובמבר.

ואז היה הסיפור של ריקון תכולת הבית. יוסי הציע שלכבוד ברהמיצויה של ליאור נבלה שלושתנו שלושה ימים כסונסוה בטאבה. יום לפני הנסי' עה קיבלתי שיחת-טלפון מזורה מהר מופלע, שיש בעיות באחת המתפרות, ומחפשים את יוסי. זה היה סיפור-דקע שהוא תיכנן.

עמדנו לנסוע, הגיעה שיחת-טלפון שיוסי צריך להיות במתפרה. חשבתי

יוסי רידר - הסוף

אחרי כמסע של חודשים ארוכים, נגשו יוסי ואשתו ליבנת במיוזון בית-המישפט בתל-אביב, אחרי דיון בבקשת-מוזנות ש' התנהל לפני השופטת עדנה ארבל. הם ישבו בפניה, שוחחו בשקט, והיה נראה כי האווירה ביניהם ממש אינטימית. אלא שיוסי איים בהתאבדות.

ליבנת פנתה מייד לחבר קרוב של בעלה, וביקשה ממנו לבוא. מאז, במשך ארבעה ימים, היה יוסי בפיקוחה של חברים ומסוכר לוגם. הוא נראה מתאושש, והחברים חשבו שהכל מסתדר. שתי בעיות קשות הסרידו את רידר לקראת הסוף: הגירושין מאשתו וחלוקת הרכוש, והחובות העיסוקיים המעיקים.

את הפרשה עם אשתו עמד לסיים בהסכמה, אחרי פגישה שנע' רבה בין השניים ביום החמישי בערב. בתיק נמצאה צוואה, שיוסי מסתיר-הכנה האהוב שלו ומכשיר-טלוויזיה שהיה שייך לאמו. ליבנת הסיימה להחזיר את הפנסוה תמורת מסנתר חדש, בצבע לבן, ואת מכשיר-הטלוויזיה תמורת מכשיר אחר. את החובות הכספיים עמד רידר לפתור על-ידי הכרזה על פשי' טת-רגל. הוא ראה כי אין לו מוצא אחר. הוא הסכים להשאיר יפו-יכוח לעורך-דין כדי לפעול, ולצאת לאוסטרליה, שם היה לו חבר טוב, שעסק גם הוא באופנה.

ביום השישי, כאשר נפרד מחבריו ויצא לבלות את סוף-השבוע אצל גרושתו, נורית, חשבו כולם שיוסי יצא מזה." רק ביום הראשון, השכם בבוקר, כאשר נודע כי יוסי התאבד בירייה בביתה של גרושתו, נזכר יודר, עורך-דין, כי יוסי שכח אצלו את תיק הגיימס-בונד המבריק שלו. בתיק נמצאה צוואה, שיוסי חיבר עוד בינואר. היה שם גם מיכתב-מפרידה ללא תאריך, שבו סיפר כי הוא אינו יכול עוד להילחם בחובות ובנושים. הוא כתב כי אינו רוצה לסיים את חייו בכלא, וכי בגידת אשתו שברה אותו. הוא ביקש סליחה מהחברים ואמר כי אינו ראוי לידידותם, והוא מבקש שלא ישפטו אותו. שתי נשים הלכו אחרי אורנו, וחמישה ילדים. אם הן אהבו אותו אי-פעם - הרי זה סימן שהיה בו משהו.

ההגינות, גם השקט הזה, שכליך אהב' תי, הפך לבעייה. האיש לא ירבר במשך שבועות, כמעט ולא יצר קשר איטי ועם הילדים. הוא ררש שאמשכן את הדירה שלי, לטובת החברה, ואיים שאם לא אעשה זאת, הוא יעזוב את הבית. הוא גם ררש שאקח הלוואות על שמי, ולא הסכמתי. מיספתי ואני גם לא הסכמנו לחתום לו על ערבות.

הוא התחיל להתלונן שהוא חי עם עורכת-דין, ולא עם אשה. טען שאני חושבת תמיד שמונה מהלכים קרימה. טענתי שהבעייה שלו היא שהוא חושב

בחוץ היה הבלוף

היה אם השוטרים יבואו בדיוק אז. ראיתי שרות-הלחמה שלו מקבלת אפיקים חדשים, לכיוון של "איך לע' שות מכה", או "חבילה גדולה", הרבה הרבה כסף. בעיניי היו אלה חלומות באספמיה, לא-הגינניים. אני העדפתי פשיטת-רגל על התמור טטות נפשית. היה טוב יותר, לדעתי, אילו היה נעשה שכיר, פותח דף חדש.

א? התחלתי להיות מודאגת כאי-מת. הג'נטלמניות שלו נעלמה, גם כאשר נפרדנו, היו בליבי רחמים גדולים על אש' תו וגם עליו. חשבתי כי אהבה ההופכת לשנאה גדולה כל כך יכולה להרוס את שני הצדדים. לא חשבתי שהוא מסוגל להתאבד. הנקמה היתה כל-כך חשובה לו, שהייתי בטוחה כי ימשיך לחיות, ולוא רק כדי לממשה.

ואמנם, אחרי ימים אחדים הגיעו למערכת העור' לם הזה כמה קופסות ומיכתב מצורף אליהן. בקופסות היו מוצרים מבית-החרושת של רידר, כותונות-לילה ופיג'מות בייבי-דול. כל הקופסות הוחזרו אחר כבוד לכתובתו של רידר, וכאשר שאלתי אותו אחר-כך בטלפון כיצד העז לשלוח את "המתנות" ענה: "שיהיה משהו למיידלאד!". המיכתב שצורף לחבילה היה דוחה ועצוב מאוד. הוא נכתב בתגובה על תמונת-יטוואין של בני-הזוג, שעליה שירבטה ליבנת רידר, מעל דמותו של בעלה, "אפס מאונס". הוא ניסה להוכיח במיכתב כי הוא עולה על אשתו בכל התחומים, למרות שהיא בעלת תואר אקדמי, והוא לא. המיכתב היה רצוף השמצות מיניות בוטות. המילים שבהן הש' תמש לא היו מילים הרגילות בעיתונות הישראלית, אף בעיתונות המתירנית ביותר.

טילפנתי להודיע לו כי אין כל אפשרות להדפיס מיכתב-דיבה כזה, וכי אינני חושבת שעיתון כלשהו יהיה מוכן לעשות זאת. רידר ניסה לשכנע אותי, וכאשר התיאש ביקש ממני להעביר את השיחה אל מנהל מחלקת-המודעות של העולם הזה כדי למרסם את המיכתב כמודעה בתשלום. העולם הזה לא עשה זאת.

בפעם האחרונה ראיתי את רידר ואשתו יושבים ליד שולחן במיוזון בית-המישפט. הם נראו שקו' עים בשיחה, והיתה לי ההרגשה שהתפייסו. אבל חברים סיפרו לי לפני כמה ימים שלא היתה הת' פייסות בין בני-הזוג, ושמיפעלו של רידר נהרס בגלל ההזנחה ומשיכת המשאבים ממנו למען מע' רכת-הגירושין. אחר סיפר כי רידר חשש מפני אשתו, שאימה להשתמש בחומר מפליל נגדו. כאשר סיפרו לי את הדברים הללו, כבר היה רידר מת. אלא שמודעות-האבל היו מוסתרות ואף מכרו לא שמעו על-כך.

א.ל.

כמו ג'נטלמן מעיסה-ליכות. נטייתו להי אמן בהגינות ובחריצות המרהימה שלו.

הוא נהג לקום לעבודה ב-5 בבוקר, והיה חוזר הביתה ב-10 בערב. האמנתי ביכולת האישית שלו ל' צאת מן הסכר. הוא יצר הפרדה גמורה בין חיי החרשים איתו לבין חייו בעבר. למרות שידעתי על החובות האדירים שלו, לא חששתי להינשא לו. האמנתי שבכוחות מחורשים, משותפים, נצא מן הבעיות. האמנתי בכוחו. ידעתי שהוא רוצה להקים משפחה.

חשבתי שהריכאון והמרידות שיי' כים לסיפור-גירושיו הראשון. קיוויתי שהמצב הכלכלי בארץ, בשטח הטקס' טיל, ישתפר. ובעיקר, הכי חשוב, הא' מנתי באהבה. יוס'החתונה שלנו היה היום הכי מאושר בחיי.

הוא נכנס לדירה שלי, או בכיכר' המרינה, כלי כולם, היתה לו רק מיז וודה של בגדים. המיפעל והציוד היו משועבדים לנכסים.

היו לנו ארבע שנים יפהפיות, אבל שנים של בתי-ענה. היתה לי החזיק את העסק על-ידי גילגול חובות מכיס לכיס, ניווטים שונים.

במשך שנתיים ישבתי בעסק, רצתי מנושה לנושה, התרוצצתי בבית-הדין לעבודה. היו בעיות עם צ'קים חורים, נפתחו תיקים פליליים על צ'קים שחז' רו. עשיתי סדר, פתחתי במיפעל חנות למכירה, שנסאה רווחים.

כתוצאה מזה הוא התחיל להיות תוקפן, רצה להראות לי מי הבוס, כמעט ולא דיבר איתי בבית. הפסקתי את עבד' רתי במיפעל, אבל הבעייה נשארה בר' קע.

שלוש שנים הוא גילגל כספים, מי' מש נכסים, עד כמה שהיה יכול, אבל הנושים התחילו לסגור עליו. נסתמו כל הכרזים. הבנקים התחילו למשח את הביטחונות שלהם. הייתי חוזרת הביתה בצהריים מהעבודה, ומוצאת שחפציה' בית נלקחו על-ידי אנשי ההוצאה-לפר' על. הייתי צריכה להוכיח שאלה הם החפצים שלי, שלי אין קשר לחובות. לאיפעם באו שוטרים באמצע הלילה לעצור את יוסי על חובות. בדרך-כלל הייתי מונעת את המעצר. כאשר היו אצלנו אורחים, הייתי בחררה - א' מה

נקמה מסוכנת

ב סוף דצמבר 1988 ביקש ממני יודר, עורך-דין, להיפגש עם יוסי רידר, מכיוון שהוא מב' קש שיקדיש לו כתבה בהעולם הזה. נגשננו ביום השישי בבוקר בלובי של מלון בהר' צליה.

רידר, כמינהגו, היה לבוש בהידור. חליפה מחו' ייטת היטב, תיק-גיימס-בונד מבריק ותיספורת אלגנטית.

נגשתי אותו פעמים אחדות בעבר, לפני יותר מ-10 שנים, סמוך לגירושיו הראשונים. ידעתי כי מאז נשא לאשה את עורכת-הדין היפה ליבנת ויז'נסקי, וכי לזוג נולדו שני ילדים. שמעתי שהם מאוהבים מאוד זה בזה, וחיים באושר ובעושר. הפעם נראה רידר כאדם מיואש, שנסחף בסחר' חורת של קינאה ונקמה. עיניו היו מופנמות, וכל מעייניו היו נתונים לחיפוש דרכים לפגוע באשתו, ליבנת.

הוא סיפר על הידרדרות חייה-הנישואין שלו, הסביר כי עומדת נגדו עורכת-דין חכמה וממולחת, ושעליו להיאבק איתה בכל האמצעים. הוא אמנם אמר כי מטרת מילחמתו היא להשיג את החזקת ילדיו, אבל כאשר אמרתי לו כי במילחמה שהוא עומד לפתוח, הראשונים שייפגעו יהיו הילדים, הוא לא נראה מטרד מכך.

רידר סיפר לי סיפור ארוך, רצוף השמצות על מאהביה של אשתו, כביכול, ועל בגידותיה בו. הוא אמר כי יש בידיו קלטות שהשיגו חוקרים פרטיים שהעסיקו, ובחרן ראיית חותכות לבגידתה. לדבריו היו לו הצאות גדולות על הבלשים, והוא שילם יותר מ-100 אלף דולר עבור שרותיהם.

רידר ניסה לשכנע אותי שיש עניין ציבורי בפיר' סוס העניין, מכיוון שכול אישיות ציבורית, חבר מועצת סניף תנועת-החרות בשכונת-התיקווה. כא' שר שאלתי מה לפולני-אשכנזי כמוהו ולשכונת' התיקווה ענה לי: "אני שחור מבפנים!".

רידר לא היה מוכן לקבל סירוב על דרישתו לפרסם את השמצותיו. הוא אמר כי ישלח למערכת העולם הזה את הקלטות שבידיו, והעורך יחליט אחרי שיראה אותן.

נורית רידר

מכותרצח לבטל את הנסיעה, אבל לא רציתי לאכזב את הילד. חוץ מזה, יוסי עמד על-כך שהוא זקוק ליומיים האלה באי' לת. היה ברור, כמובן, שהוא מצטרף אלינו תוך יום.

הוא הגיע אליה, והתנהג בצורה מזורה. במשך יומיים הוא לא יצא מה' בגלל בעייה חרשה בעסק. כאשר חזרנו, מצאתי בית ריק. לשר מרה-בניין הוא אמר שהוא לוקח הכל, מכיוון שהוא רוצה להפתיע את אשתו ולהחליף את הריהוט. השומר סיפר שי' 10 אנשים עברו כל הלילה. את תכולת הדירה הוא לקח לדירה שהוא הכין לעצמו, ברעננה.

הוא לקח הכל - רהיטים, פסנתר' כנף, שלושה מכשירי-טלוויזיה, שטי' חים, תמונות, מקרר, כלי-מיטבח, תרור' פות, כל האוכל שהיה בבית, כל הבג' דים שלי, התכשיטים שלי. הוא גם הח' ליף את מעוילי הדירה.

המילים הראשונות שלי היו: יוסי, חפש איזה פתק של עיקול, מישוה עי' קל לנו הכל. ואחר-כך אמרתי: איזה עי' קול מזור, לקחו לנו גם את האוכל! השלב הבא שאני זוכרת זה מכות' רצת. איכדתי את הכרזה. כאשר הת' עוררתי, חשבתי ששרדו אותי, כי הר' רידו ממני את התכשיטים. אחי וחברה לקחו אותי לחדר-המיון של איכ'וב. היו לי שיטפידים וחתיכים בפנים. כעסתי על עצמי. כעסתי על זה שכל האורות האדומים לא היו די אדומים, כעסתי שהגעתי למצב הזה, שחשבתי על כולם, על יוסי ועל היל' דים, ורק לא על עצמי.

זיוף צ'ק

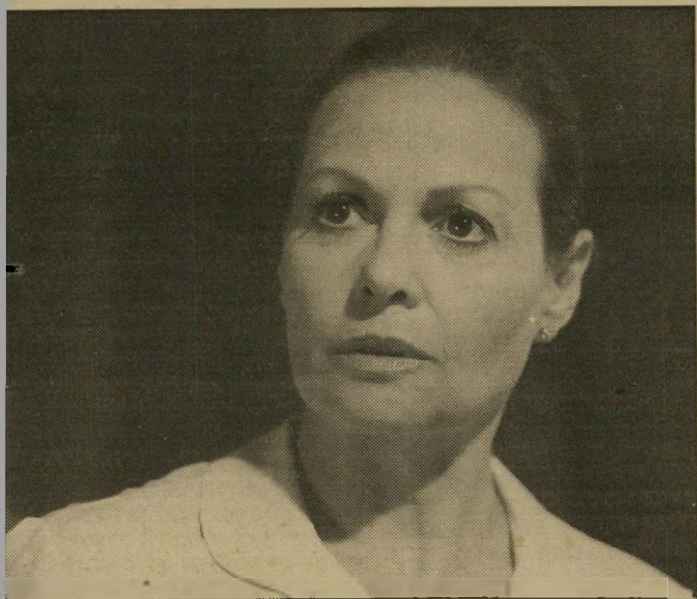
יתקתי מוגע איתו, למעט דיונים כבתי-המישפט. התברר שהוא זויף צ'ק שלי על 350 אלף שקלים, והייתי צריכה להתמודד גם עם זה. חפציה-כית הוחזרו אלי בצו של שופט. הוא לא הס' פיק למכור אותם, מכר רק את התכ' שיטים. בגדיי לא חזרו אליי, הארונות נשארו ריקים. עוד לא קניתי חרשים, אין לי כסף לזה.

יומיים לפני שהוא התאבד, הוא ב' קש לדבר איתי. משהו רחף אותי לשי' זה הוואת, והפתי את קשר-השתיקה, שהיה מלווה בפחד פיס' ממנו. נגשננו

נעמי רון (המשך בעמוד 42)

אחרי שובה מחו"ל וקבלת הפרס השני בפסטיבל ברלין, חשפה גילה אלמגור את ליבה בראיון עם דפנה ברק. היא בניה דברים מרים מאוד

„נגעתי בתחתית! רציתי למות!“

„הקיץ של אביה“ — בתיאטרון, בו במקום פרצתי בבכי... בכיתי חמישה ימים בלי הפסקה

„הקיץ של אביה“ — בקולנוע, כתבתי כדי שלא לצאת מהדעת

● מדור „הקיץ של אביה“ לגבי בייץ? פיסגת ההצלחה?

הקיץ של אביה — זוהי תוצאה של התמוטטות. זה נולד מתקופה... נגעתי אז בתחתית, רציתי למות. חטפתי פגיעה פה, פגיעה שם. היתה לי תקופה אינמה, קשה לי להסביר: לא עברתי, לא הגיעו שיחות טלפון; באחד הימים הציעו לי מטעם תיאטרון חיפה לעשות את התפקיד הראשי באיזדורה (הצגה על חייה של הרקדנית איזדורה ראנקו). מייד כשקראתי את המחזה, ידעתי שזה יהיה פלופ, אבל אני חייבת לעבוד, להתפתח. ידעתי מראש שאני הולכת לכישלון!

אחר כך שוב לא היתה לי עבודה. פתאום הופיע עודד קוטלר, והציע לי לעשות את מרטק במי מפחד מוויר ג'ינה וולף. תארי לעצמך: מרטק? עבר זמן. הוא נעלם לי. פתאום שמעתי שהוא עובד על זה בכלל עם חנה מרון — לא טלפון, לא כלום. במיקרה שמעתי.

עודד קוטלר היה החבר הראשון שלי כשהגעתי לתל-אביב, אהובי במשך שנתיים. שלחתי לו מסר עד כמה זה פגע בי.

אחרי זמן-מה הוא טילפן לי ואמר: „גילוש, אני רוצה לבוא לרכב איתך. במקום פרחים, אני מביא איתי משהו...“ הוא הגיע וזרק לידי את התסריט רומאן זעיר. אמר: „מה שהיה — היה, אני מציע לך את התפקיד הנשי הראי ש. זה שלך!“

ביטלתי תפקידים והתחייבויות אחרות. נסעתי לחו"ל, ככה להתרענן. בכלל זאת, תפקיד נשי ראשי בסרט... בנמל-התעופה פתחתי עיתון ומה ראיתי? „טופל, אשתו ובתו בסרט“ בו במקום פרצתי בבכי. הגעתי הביתה וקרעתי שנה שלמה בלוח-השנה. לא היה לי יותר למה לחכות. סרט והצגה — זאת שנת-עבודה!

● הרגשת באילו הקאריירה שלך מחלופה ביוון? מלמעלה למטה?

האדם שבי נפגע. לפחות היה מרים טלפון — הייתי קונה לו אסימון! — והיה אומר: „גילה“ — או איך שהוא קורא לי: גילוש — „טופל חשוב יותר ממך, מפורסם יותר.“ מה, אני לא הייתי מבינה?

אני נפלתי לתחתית.

● מה פירוש „תחתית“?

חמישה ימים בכיתי ללא הפסקה. לא תיפקדתי בכלל.

זאת היתה פגיעה נוראה: שתי פגעי עות מאותו האיש.

הגר (בתה) חזרה בכל יום מבית-הספר ומצאה אותי בוכה.

אני אשה חזקה, אבל יש גבול. כמה, כמה פגיעות אפשר לקבל?

הגר שלי הצילה אותי. באחד הימים יצאה לבית-הספר, נכנסה למעלית. אחרי כמה שניות שמעתי דפיקה בדלת. זאת היתה הגר. היא פשוט ביקשה: „אמא, כשאחזור היום מבית-הספר, את לא תבכי יותר.“

או תפסתי מה אני עושה לילדה. רק נסגרה הדלת, תפסתי מחברת והתחלתי לכתוב.

● זאת היתה מלאכת-הבתי בה הראשונה שלך?

אני אשה שלא כתבה מימיה, פרט למיכתבים בשם אמא. „צריך לשלם פה, צריך לשלם עבור זה...“ הכתיבה כולה ארכה עשרה ימים. ינקלה (בעלה, יעקב אגמון) אפילו לא ידע מכך. הסתרתי זאת מפניו. כתבתי כי הייתי בהתפוצצות, כדי שלא לצאת מהדעת.

● איך הפכה הכתיבה למוגרי רה לספר?

באחד הליחות, כ-10 לפנות בוקר, יני קלה נתקל בערימת-הניירות. הוא

הצורך לשרת תדמית זוהרת-מצליח

חנית-עיסקית כשהכאבים והפגעי עות שוכנים עמוק-עמוק. לפתע הפתיחה אותי גילה: „ההקיץ של אביה“ הוא תוצאה של התמוטטות. נגעתי בתחתית, רציתי למות... „ההקיץ של אביה“ — ספר-הצגה-סרט שהם סיפור-הצלחה מהמם — מתאר את ילדותה של גילה אלמגור סנדוביץ' (אלמגור גזר מאלכסנדרוביץ' וגורליצקי, שסימשה-תו של השחקן אילי גורליצקי, שהיה בעלה הראשון), לצידה של אם הסובלת מבעיות נפשיות, מצוקה כלכלית, והגילוי לגבי זהות אביה, שנרצח.

הפער בין השחקנית הזוהרת וה-מצליחה לבין נקודת-הזינוק שלה הפתיע רבים. כנותה של גילה וכא-בה, יצרו התרגשות, והביאו להצלחה מסחררת.

גילה אלמגור, גם בשעותיה הי-פות, היא אשה כנה, רבת-כאבים, מרגשת.

זה היה מרגש.

שעות אחדות לפני כן שבה גילה אלמגור משהייה של חודש בחו"ל, ממסע-הצלחה הסר-תקדים שבמ-הלכו זכה סירטה „הקיץ של אביה“ בפרס השני בפסטיבל-ברלין. צי-פיתי לבוקר קליל, עם שחקנית ש-היא בפיסגת-ההצלחה.

גילה, בצבעים חומים-חמים, איפור מינימלי — נראתה יותר מ-גשת מתמיד. המונח „יופי“ אינו משקף את הקרינה הזאת מבפנים, את השלווה, את ההשלמה עם כא-בים, פגיעות, עליות ומורדות.

היא התלוננה על הניגוד שבין התואר „אשת-קאריירה“, הנוסעת לה ברחבי-העולם, לבין הביתיות. „חודש לא הייתי בבית“, רטנה גי-לה, „אני לא מוצאת שום-דבר. אני שונאת-שונאת להיעדר תקופות ארוכות. זוהי התקופה הארוכה ב-יותר שנעדרתי, מאז שהגר הגיעה אלינו...“ השיחה התגלגלה לתלונות על

ינקלה אגמון והגר, אז מה, אמא. הכל היה אצלך כליך שחמי

אני מאמינה!

את רואה את הבובות ליד דלת-הכניסה! זהו רק זכר לכך שפעם היה לי אוסף של 1500 בובות.

בילדותי לא היו לי — אז אספתי מאוחר יותר. באחד הימים קראתי לילדים של השכנים וביקשתי מהם: „תביאו אלי את הילדים הכי מיסכנים שאתם מכירים, היל-דים שאין להם צעצועים.“ הם שאלו: „למה?“ עניתי: „כך אני מבקשת.“ פיזרתי את הבובות ב-1500 סלון, והם הביאו אלי ילדים שלא היו להם בובות משלהם. אמרתי להם: „תבחרו לכם איזו בובה שתמצאו. רק עשו לי טובה אחת — אל תביאו“ אני מאמינה בשכר ועונש. ב-שקט-בשקט, אני עושה את ה-פעולות שלי. אני ממש מאמינה בזה.

למחרת „יוס-הבובות“ קיבל-תי טלפון משרות-האימוץ: הור-דיעו לי שקיבלתי את הגר.

שאל אותי: „גילה, מה זה? כתבת מש-הו?“ עניתי: „עובד, זה סתם.“ הוא התעקש: „תקריאי לי. אני רוצה לשמוע מה כתבת.“ אמרתי לו: „השתגעתי? עכשיו 1 בלילה“ בכל זאת, קראתי לו את החו-מר. זאת היתה הפעם הראשונה ששמע-תי בקול את מה שכתבתי בהתקפה. ינקלה התרגש נורא. זה (הקיץ של אביה) הרי גם הסיפור שלו. גם הוא לא הכיר את אביו.

יש בספר קטע, כיצד האמא חותכת חצי עגבניה ומסדרת עלים מסכיבה, כדי שהצלחת לא תיראה ריקה. אבל זה שאול מאמא של ינקלה, לא שלי.

משסימתי לקרוא, הוא הריח את ערימת הניירות ואמר: „או, זה מריח מנפש! תטלפני מחר לנירה הראל בעם-עובד (אשתו של יושבראש הוועד) המנהל של רשות-השירות, ארלה הר-אל. לא זרקת את כרטיס-הביקור שלה, אני מקווה...“

נבהלתי. פעם הציעה לי נירה לכי-תוב ספריילדים. נדהמתי אז: אני — לכתוב?

למחרת טילפנתי לה, והתחלתי לגמגם: „יש לי משהו, איזו סקיצה...“ היא הפסיקה אותי באמצע: „אני יכר-לה לבוא אליך?“ נדהמתי: „מתי?“ „עכשיו“ היא ענתה.

עד לבואה בלעתי 10 מיליגרים — שני כדורים! — של ואליום, וחשבת

ארכיון העולם הזה

שרצתה לצאת. היה צריך רק גירוי. הפי גיעה העמוקה הזאת היתה הגירוי.

● גם הגר (בתם המאומצת של גילה וינקל'ה) לא הכירה את הוריה. ביצד התייחסה לחשיפי תך בסיפור דומה בסרט, בהציגה, בספר?

אני מייחסת הרבה גם לסקרנות של הגר. כשהיתה קטנה, תמיד ביקשה שאי ספר לה סיפורים מהילדות. תמיד סיפרתי לה סיפורים מצחיקים, איך היה לי קול של בן, כמה הייתי שובבה. חשבתי שצריכה להיות לה ילדות מאושרת.

באחד הימים שאלה: "או מה, אמא, הכל היה אצלך כליכך שמח?" קראתי להגר קטעים, תוך כדי כתיב

עודד קוטלר (עם מיכל שדות)

הוא פגע באדם שבי. אדם שהיה אהובי במשך שנותייסו

נה מיקצועית, מבחינה אישית — הכל היה רע. מהרגע שהפסקתי לחלוטין לבטוח באנשים, לצפות מהם, ולעשות הכל לבד, השתנה הכל. יש לי פתאום ההרגשה שהשמיים מתחילים לחייך אלי. ● אפרונו ציפיות מאנשים, איך סגרת את המעגל עם קוטלר?

אווו! הוא פגש אותי באחת הפתיחות ואמר: "גילוש, מה יהיה? לא נרבר?" עניתי לו: "להיפך — אני חייבת לך כליכך הרבה..."

הוא נדהם. המשכתי: "אני מוציאה בזכותך ספר" במסיבה שערכו בבית לסין לכבוד הוצאת הספר לאור, אמרתי נרגשת: "תודה לכל אלה שגרמו לי להוציא את הספר: לנירה הראל, לעודד קוטלר..."

יש אנשים שלא הבינו את הסאראקאזם, ובטח סבורים עד עצם היום הזה שהוא שיכתב לי את הספר, או משהו.

● אני מתרשמת שעוד לא סגרת את המעגל הזה (עם קוטלר) סופית.

אבל העיקר זה להיות בניאדם, לא אני קודם כל אדם, ואחר כך שחקנית. פגעו באדם שבי. ועוד מי פגע? אדם שהיה אהובי במשך שנתיים. לעזאזל בניאדם, אני אשלח לך אסימון, רק תרים טלפון! סחבתי כל חיי סיפור קשה, מועקה

איך אקריא את מה שכתבתי. אני הרי שחקנית. אני יכולה להקריא באופן פנטסטי כל רבר. את זה התחלתי לדקלם במהירות, באותו הטון. לא העזתי להרים את העיניים. פתאום היא הפסיקה אותי: "תגיד, את נורמלית? זאת סקיצה? זה נהדר..."

● הבנת שהתקופה הגרועה הפתיימה לפתע סתאום?

לא! לא אמנתי למה שקורה. איבדתי כל ביטחון עצמי. חשבתי שזאת מזימה: שינקל'ה ראה באיזה מצב הייתי, רצה לעודד אותי ודיבר עם ארל'ה הראל, עם אשתו: "צריך לעודד את גילה, לומר לה שמה שכתבת זה נהדר..." אחר כך היה נועם סמל צריך ממש לדחוף אותי להפוך את זה להצגה. לא רציתי בהצגת יחיד. פחדתי. פחדתי להתחייב. פחדתי להאמין.

אבל תמיד ידעתי שאעשה מכל זה סרט. כשקראתי את מה שיצא ממני, ראיתי שזה דומה לתסריט.

שוב, פחדתי לפנות לידידים, לא רציתי יותר להיפגע. ינקל'ה אמר לי: "את יודעת מי יפיק לך אותה?"

שאלתי בתיקווה: "מי?" "את! רק את! האמיני לי, את יכולה!" זה נתן לי המון כוח. לינקל'ה היה כליכך איכפת, הוא כליכך ליווה אותי בתקופה הזאת. הרגשתי כאילו אני מתחילה לפרוח.

באמת, זה קרה אחרי תקופה כליכך רעה, התקופה הכי רעה בכל חיי. מבחתי

!50

ביולי אהיה בת 50! אין לי בעייה עם זה. אני לא חשה בצורך להסתיר. לא כל כך נוגע לי יותר מה אומרים עלי, מנה חושבים עלי, מה מצפים ממני. השתניתי. אפשר להפתיע אותי רק לטוב. בה. מי שנקודת-הזינוק שלה לחיים נמוכה כמו שלי, יכולה להיות בטוחה ש... אני לא ילדת-שמנת. שום דבר לא היה בטוח בשבילי בחיים. הייתי צריכה לעבוד קשה על דברים שהיו מובנים מאליהם בשביל אחרים. מושגים כמו מישפחה. מה זה מישפחה? לילדים אחרים היו אבא, אמא. מישפחה לבוא לספר לו אם פגעו בהם בבית-הספר, לשתף.

לי לא היה. הייתי צריכה להילחם בעצמי, לבד. זה יצר קשיחות, אני יודעת. יש מי ששומעים את שמי ומגניבים: "גילה אלמגור! אויש, היא מיפלצת!"

אז אחרי כל הפגיעות והמכות, האכזבות, אני חיה עם עצמי בשלווה. פחות איכפת לי ממה יגידו. עשיתי סינון רציני בין החברים שלי. השארתי לעצמי רק את הקרובים ביותר, האמינים. אותי אפשר רק להפתיע לטובה!

ארכיון העולם הזה

גילה אלמגור בנערת-סיתוי, 1963

ראיתי איך אמא שלך יוצאת מהדעתו

במצב שבו נמצאה לקראת הסוף, היו לה פנינים...

● מתי נסטרדה?

לפני שנה. כן, באמצע תהליך הספרסרט. אני זוכרת עוד איך הבאתי לה עותק של הספר. אמרתי לה: "אמא, כתבתי ספר. הנה כתוב פה — מאת גילה אלמגור."

היא שאלה: "מה, באמת?"

"כן, עניתי לה, "כתבתי ספר עלינו, על החיים שלנו. היא לקחה את הספר ליד ואמרה: "זה? זה רק מרי..."

● היית לציידה, כשנפטרדה?

לא. טילפנו לי בבוקר ראש-השנה מהמוסד בנתניה והתחילו להתפתל. אמא שלי הלכה לעולמה כמו צדיק קה. תמיד פחדתי איך יהיה הסוף שלה, מה יהיה הסוף. מגיל צעיר מאוד כתבתי צוואות. מאז ומתמיד היתה לי אחריות כבדה מאוד כלפיה. פחדתי איך ייראו (המשך בעמוד 42)

בה, וביקשתי ממנה "אל תספרי לאבא!" היא לא התייחסה ממש לעובדה שזה דומה, שגם היא לא הכירה את הוריה, אבל כסוף פלטה רבר נהדר: "לפחות עכשיו אני מכירה את סבתא!"

הגר הכירה את אמא שלי רק לקראת הסוף, כשכבר היתה מאושפזת במוסד. מלבד כל הסיפורים, לאמא שלי היה יופי פיסי. כשהגר הכירה אותה, היא כבר היתה חורבת-אדם. הספרסרט סגר עבודה את כל הסיפור. לפני כן הרגשתי עד כמה היא מקאת חברות שלה. להן היתה סבתא שאפשר היה לישון אצלה, להתפנק, סבתא של כיה". להגר לא היתה סבתא מצד אבא שלה, ומצד י — היתה זאת מסתובבים שם כמו צללים. אני התעקשתי שהגר תלך לשם מרי פעם, מפני שזאת הסבתא שיש. אמא שלי היתה אשה חכמה. אפילו יתקב אור

שלושה שלבים בקאריירה: 1963 ו-1974, סגרת מענל. אלה חוסרים שבחיים שלי לא אנע בהם יוחרו

סמך ימני

גן לימני

להכניס שמיניה לשמיר

הסדקים שנבקעו באחדות, הליכוד" פרצו מעבר לחומות, מצודת זאב" ויצאו לרחוב. בהפגנת גוש אמונים, שנערכה בשבוע שעבר בכיכר מלכי ישראל, תחת הסיסמה, "להכניס שמיניה לאש", הכניסו חברי-ליכוד בדרך גם שמיניה לשימי. מסביב לכיכר ניצבו, צעירי הליכוד" וחילוקו, ללא מורא, לכל נאמן ארץ-ישראל מזדמן, כרוזונים צנועים, שבהם הופיעה התביעה המפותח-צנועה מראש-ממשלתנו, להפסקת הכירסום בעמדות הליכוד" בנינושאים מדיניים והבאת כל תוכנית מדינית לאישור התנועה לפני הצגתה לפני גורמי-חוץ". שמיר עצמו לא סבב בכיכר, ומן הסתם לא קיבל את הכרוז לכיס מיכנסיו. להט ההפגנה חיפה על חולשתם של מנהיגי המימ"ד הגוש-אמוני, השומרים עדיין אמונים לאותו מנייג ליכודי, שאף צעירי תנועתו כבר הבינו שהוא יפנה ויחזיר. צעדי-הלחץ האחרונים, וביניהם כינוס-חרום של מאות מחברי-הליכוד הצעירים, שהזיזו פומבית מפני צעדי הגדולים של ראש-הממשלה הקטן, מה-וויס אות-מתיחה למאבק-רבתי, שעוד צפוי להתעצם בעתיד.

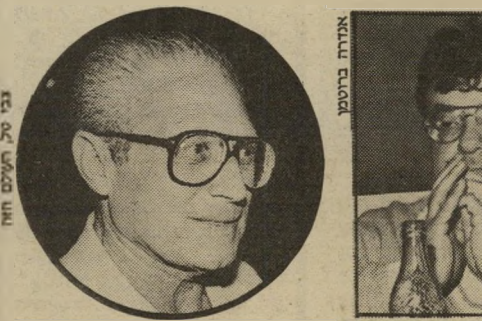
נקודות למחשבה

16% מתושביה היהודיים של רצועת-עזה נפצעו

מבהירה מהו הגבול האדום מבחינתה של מדינת-ישראל, וקובעת למעשה שגבולה הביטחוני של ישראל הוא הנחר. כידוע, היום בעולם גבול מדיני וגבול ביטחוני חד מהו, וכל עוד לא ישתנה העולם - כנראה יישאר הירדן קו-הגבול, והקו האדום לנסיגה ישראלית. מחברי הדוח הצביעו על סכנות גדולות נוספות, מעבר לאסטרטגיה, שבעצם הקמת המדינה הא"ש"פית על גב ההר, היושבת מעל לשפלת-ישראל המצומקת. אך מכאן לא ברורה סטייתם מן הפסילה העקרונית של אפשרות זו בהווה, ועד למסקנה שב-15 שנה זה יהיה פיתרון אפשרי. מכיוון שאין ביכולתו של איש לצפות בוודאות מיניו דראסטי בתנאים באיזורנו, ברי בשלב זה של מירוס הדוח כי מסקנות עתידיות צריכות להיות זהות לאלה שבהווה, ופסולת האפשרות של מדינת-אש"ף היום מחייבת גם בעתיד. נקודה תמוהה נוספת היא ההמלצה לדבר עם אש"ף, ובו בזמן לפסול אפשרות של הקמת מדינה אש"פית בשטחים, ובכן, על מה הם ממליצים לדבר עם אש"ף - על טרנספון, וריקת-עידוד לימון הישראלי נתנו מחברי-הדוח בפסילת שש האפשרויות, תוך מתן ציון, מעשי" ל"סטאטוס קוו, סימוח ואף גירוש, ומתן ציון, "לא מעשי" ל"מדרציה ירדנית-פלסטינית" ו"מדינה פלסטינית". מנוחכת מסקנתם - האפשרות השביעית, הבנויה משש קודמותיה, ובה נאספו להם יחדיו כל המרכיבים הלא-מעשיים והלא-רצויים, והתוצאה - האפשרות הלא-מעשית והלא-רצויה ביותר לישראל. מחברי הדוח מעוררים למחשבה בקבעם שהגירוש מעשי. אף במולדת בחרו באפשרויות מתונות יותר של עידוד הגירה, ולחילופין, העברה בהסכמת מנהיגי גות ערבית כלשהי. ליד קביעת יריב וחבריו, גנדי נראה מתון וצימחוני.

עם הפנים לפרסום

סוף-סוף התחיל שר-הפנים החדש, אריה דרעי, לניקוט צעדים לביטול החוק האינפנטיל של הצנזורה על מחזות.

גורן, ריב, ברק

הדמוקרטיה-היחידה במזרח-התיכון היתה זקוקה לקואליציה בין הרב אלעזר ש"ך לרב עובדיה יורסוף, כדי שיוקרץ הסופרסטר דרעי יחלץ את עמנו מכבלי הצנזורה הבריטי. ואילו היחידים המבכים בסתר את הברקתו של דרעי הם יצחק לאור, גדליה בסר, שמואל הספרי וגרועים מהם, שהפסידו את הסיכוי להרוויח כסף ולקצור תהילה ממחזות כושלים אך פרובוקטיביים. סוכנות-הפירסום הממשלתית, או בשמה האחר "הצנזורה", הסירה חסותה מניסיונותיהם האמנותיים של פוליטיקאי-בימה כושלים, ושמה קץ לפשרות האי-תכונות שעים ישראל ומבקרי-התיאטרון יוצאי-חלצו נאלצו לעשות, על כל ריטואל פוליטי בזבזני שנערך מעל קרשי הבימה, על-חשבון משלם המיסים בכלל, ועיריות-הפיתוח בפרט.

בינוי דמוקרטי

במיסגרת העימות הנצחי בארץ, בין גוש אמונים לשלום עכשיו, התעמתו בשבוע שעבר מעל מירקענו במיסגרת זה הזמן של רם עברון - צלי רשף מה-עכ"ש" עם ישראל הראל מה-גוש". להראל הופנתה, כרגיל, השאלה הניצחית: מה יעשה כאשר מדינת-ישראל תחליט, ברוב דמוקרטי, לפנות את היהודים מיהודה ושומרון. והלך, בתשובה נדקנית ואופיינית לאנשי "הגוש", טען שעל-פי אמונתו, פיתרון שכזה, לא יעלה על הדעת", אך אם יתקבל, הוא עצמו יקבל את החלטת הרוב, יטול מטלטל ליו, וינוע מערבה. וזו כמובן, דעתו האישית בלבד, תוך מתן רמז מאיסי לגבי השאר. איני מבין את אנשי הימין הנבוכים הללו, שתחת לתהות על קנקנו של המראיין, שהעלה על דל-שפתיו רעיון טרנספר ליהודים ללא מורא, בלי התנצלות ו-מחשבה שנייה, עונים הם בתשובה מתפלפלת ובלתי-ברורה. במיקרה כזה, היה צריך ישראל הראל לשאול את מיינדעו רם עברון, וחברו ישר רשף, מה הם יעשו כאשר מדינת-ישראל תקבל ברוב דמוקרטי החלטה לפנות את הישובים הערביים מיהודה ושומרון.

שנותיה האחרונות. חרדתי שיקרה לי משהו לפני כן. היתה הלכה לישון בערב ראשה-שונה, התעוררה ב-4 לפנות-בוקר, קראה לא-חות, צחקה איתה והלכה לעולמה. בשנים האחרונות לחייה חזרה בתשובה. היא אהבה מאוד את הרב ישראל לאו (הרב הראשי של תל-אביב). לא אשכח איך ביקשתי ממנו סידור עבודה, כששימש כרב הראשי של נתניה, והוא רץ והביא לה את הסידור בעצמו. ומא של היתה צדקת גמורה. המיד הסתובבו אצלה שקים מלאי בגדים, שאותם היתה אוספת עבור עניים. דווקא היתה לה הלווייה גדולה. כן, יחסית, באה היתה לאנשים. חשתי גם מעט הקלה? ש"הוכרה אחריות מעליך? לא! אני נורא מתגעגעת לאמא, אני נורא מתגעגעת אליה. את יודעת, יש איזו חנות שהייתי מטלפנת לשם כמה פעמים בשנה ומומינה בגדים עבור אמא. ביום-כיפור, 10 ימים אחרי מותה, בערתי שם. מתוך הרגל, רציתי להיכנס. נס. פתאום ראיתי שהחנות סגורה. טילפנתי בכהלה לבעלת-החנות, והתחלתי להזמין: "שלוש תצאיות, ארבע חולצות - אחת יפה כזאת ליום-כיפור..." היתה שתיקה מעברו השני של הקו. לבסוף אמרה לי בעלת-החנות: "אבל גילה, אמא מתה". זה היה מוזר, זה נשמע בלתי-אפשרי. רי. אמא שלי היתה כמו הילדה שלי. אני תיפקדתי כאמא שלה. היא מעולם לא העבירה אותי את הכביש. אבל היא היתה באה נפלאה. היה לה קל של זמיר.

אחרי הצלחת הסרט, את חשופה לגמרי. נרח לך עם זה?

מעולם לא התביישתי בכך שהיתה לי אמא עם בעייה. כשיצא הספר, הבנתי שאין לי יותר תחת מה להתבא. בפעם הראשונה אמרתי בטלוויזיה, שלוש פעמים במשך ראיין אחד: "קוראים אים לי גילה אלכסנדרוביץ, קוראים לי...". בעיקבות ההופעה הזאת שלה לי מישוהו קטע-עיתונות ישן על רצח אבי. אשה אחת טילפנה וסיפרה איך היתה עם אמא, כשנקראה לזהות את גופתו של אבי. אמא, על פי אותה עדות, הסי תכלה בניכור ואמרה: "זה לא הוא! אני שלחתי בבוקר בחור יפה לעבודה...". האשה אמרה לי מישפט שנשאר טרי בוירכונ: "ראיתי איך אמא שלך יוצאת מרעה".

היא ידעה שאמי היתה בהריון, אבל לא ידעה מה קרה לילדה. מישוהי, איזו אשה מרעננה, הביאה לי תמונה. היא סיפרה לי שחיפשה במשך השבת תמונה שעליה הצביעה אמא, ואמרה לה: "את רואה את האיש הזה? נרמה לי שהבת שלו היא גילה אלמי גור". את מתארת לעצמך, מה זה היה בשבילי? כל חי אספתי פירושים: איש לא סיפר לי רבה.

אביך היה ממוצא גרמני. יש משמעות בעניין לעבודה שקצרת דווקא בגרמניה הצלחה באת תודות לסרט המבוסס על חיידך?

ראשית, זהו הפסטיבל היוקרתי ביר תר מבחינת הביקורת. הסרט שלי מדבר על השואה, מבלי להזכיר - ולוא במילה - את המונח המפורש. היה לי חשוב להביא אותו לגרמניה. כן, אני חצי-גרמניה. אבא שלי ברח מגרמניה.

האם אני מרגישה גרמניה? לא שמעתי תר גרמנית בבית, מפני שלא הכרתי את אבא, אבל אני מוצאת בעצמי מיני תכונות כמריקניות, מזהה בעצמי...

אולי את רוצה להזות?

אולי, אבל אני באמת מזהה. כל אחד מאיתנו הוא מוצר של אביו ואמו, גם אם לא הכיר אחד מהם. סרט-ספרי-הצגה על הסיפור הסבוך של חיידך - מעבר להצלחה הגדולה, איך זה השפיע עליך? אני מרגישה סגרת מעל מצד שני - זאת פרידה. אלה חומרים שבי חיים לא אבא בעני יותר, בחיים לא יצאתי מזה, נפרדתי מזה.

כבוד ראש (המשך ממעמד 39) בבית-קפה, כשאני עם שמירה צמודה, חסידה, מרחוק. במשך ארבע שעות הוא דיקלם כל מה שתמיד אמרתי לו. הוא ביקש להודיע את הנגלגל לאחור, לשכוח שהוא ליכלך אותי בכל ררך אפשרית, שהשפיל אותי, שרצה שאהיה בלי שום-דבר, כמוהו. הפעם הוא היה מפוכח, הביע חרטת, ביקש סליחה ומחילה.

הוא אמר: אני אשלם ביוקר על מעשיי, וזכה אסתר את שמך. אמרתי: אני לא מאמינה בכך. והוא אמר: אני אוכח לך. נראה שהתאבדות היתה ההוכחה. הוא אמר גם: האהבה שלי אלייך העבירה אותי על דעתי.

באותו לילה, כמה שעות לפני מותו, הוא התקשר עם חבר באוסטרליה, אמר לו שכל הנשרים כאן נשפרו, ושואה רוצה להיות שכיר שלו שם. בארץ הוא לא היה מוכן להיות שכיר. זה הכאב הגדול שלי - האיש התיכף, אבל מאוחר מדי. הוא הגיע לפתיח, לא היה לו מה לאכול. חברים התרחקו ממנו. לפי שיתוף-הטלפון שאני מקבלת מגושים - והטלפון לא מפסיק לצלצל - אני מעריכה את החובות שלו במיליון רולר בערך.

אני חושבת הרבה על הילדים, איך זה ישפיע עליהם בחיים. אני חושבת על התמודדות. דבר כזה יכול לערער צרד להיות חזקים כדי שזה לא ישפיע לאורך זמן.

הצלחתי לתפקד, ואני ממשיכה, ברכות שני עורכי-הדף שלי, אלכסנדר זק ויוסי מגרלסון. זק טיפל בענייני רכוש, והוא ממש אימץ אותי בחורשי המאבק. מלבד הצד המישפטי הוא ניסה לדרוס לי לראש את כל ניסיון-החיים שלו. מגרלסון טיפל בנושאי האישות, ונתן לי המון אנושיות וחום.

אני נמצאת בקשר עם נורית, אשתו הראשונה, קשר שיוסי ניסה למנוע במשך כל השנים. הבנתי שהסיפור שלי איתו חזר על עצמו, שגם לה היה סיפור רומה איתו. גם אליה הוא היה אגרסיבי, גם שם היו מכות, גם ממנה הוא הוציא את החיים שייטים שלה, ניסה להיכנות מהגירושין שלהם.

למרות הניסיון הקשה שעבר עלי, אני לא שוללת מיסגרת של נישואין. אני חושבת שקשר של נישואין יכול להיות מדהים ביופיו. יצאתי יותר מחר שלת, יותר תובענית.

אני בהחלט רואה את עצמי נשואה שוב, לאיש המתאים. אבל גם כשחושבים שמהאיש הוא מתאים, אין לזה תועלת-ביטוח. בינתיים המשימה הכל חשונה שלי, הגהלות ממני את כל שעות היום, היא להיות גם אבא וגם אמא. לעצמי אני מתפנה רק אחרי חצות.

עד כאן סיפורה של ליבנת רידר.

הזמנה לבר-מיצוה

תעלות של יוסי רידר: הוא התנדב לסלפל במישלוח הזמנות לבר-המיצוה של הבן. לכל הזמנה הוא צירף עותק של כתב-התביעה שלו נגד ליבנת, שנפתח במילים: "מהות-התביעה: תביעת גירושין וכן מורדת". הוא שלח כ-150 עותקים כאלה לעורכי-הדף שרנים באיזור תל-אביב, ולכל השכנים בבניין, ובבניינים הסמוכים, כ-70 ב"מיספר. הפרקליט הרבני שלו, ישעיהו וינטר, אמר השבוע: "הוא רצה נקמה. הוא אמר שהיא סידרה אותו, השפילה אותו, מישהו פגע. אמרתי לו שבמחנה מישפטית יש בכך טעם-לפגם, אבל הוא אמר שהוא חייב לנקום בה. הוא אמר: לא איכפת לי? ענייני מישפט - אתה, ענייני נקמות - אני". הפסיקה האחרונה בצוואתו של יוסי רידר: כדי למנוע איבהנות, הריני מדי גיש שראי לתת לעורכת-הדף ליבנת רידר שום אפשרות לערער על הצוואה. במפורש אני רוצה שיהיו לה חלק או נחלה בעיובוני. במפורש הריני מצביע עליה כגורם שהביא אותי לשרשרת של הסתבכות, שבעינקותיך אין שם קץ לחיי, מתוך ריעה צלולה לחלוטין".

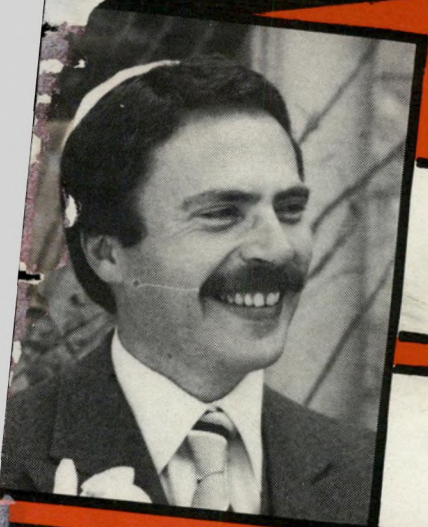
איכויות בגובה רב

פוג'י - סרט הצילום
המפותח ביותר בעולם

ההתאבדות שהושגתה

יוסי
רידר

איש

העסקים

שהיכה את אשתו,

עורכת־הד"ר,

ידה

בעצמו

ליבות רידר